

แนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยววิถืกรรม OTOP นวัตกรรม
กับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดนครนายก

พัตยศ เพชรวงษ์

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว โรงแรม และธุรกิจบริการ

พฤษภาคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

แนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยววัฒนธรรม OTOP นวัตกรรม
กับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดนครนายก

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว โรงแรม และธุรกิจบริการ
พฤษภาคม 2568
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

GUIDELINES FOR INTEGRATING THE TOURISM COMMUNITY AND INNOVATIVE OTOP
WAYS AND PROMOTION OF CREATIVE TOURISM IN NAKHON NAYOK PROVINCE

A Dissertation Submitted to University of Phayao
in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Doctor of Philosophy Degree in Tourism,Hotel, and Service Business
Management
May 2025
Copyright 2025 by University of Phayao

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

แนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยววันวัฒนธรรม OTOP นวัตกรรม
กับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดนครนายก

ของ พัตยศ เพชรวงษ์

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว โรงแรม และธุรกิจบริการ
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ว่าที่ร้อยตรี ดร. ปฏิพัทธ์ ตันมีง)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ดร. ณัฐรินทร์ ปรีวงศ์กุลธร)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมนะ เตชคณา)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร. เสรี วงษ์มณฑา)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริพร แพรศรี)

..... คณบดีวิทยาลัยการจัดการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	แนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยววันวัฒนธรรม OTOP นวัตกรรม กับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดนครนายก
ผู้วิจัย:	พดัยศ เพชรวงษ์, วิทยานิพนธ์: ปร.ด. (การจัดการการท่องเที่ยว โรงแรม และธุรกิจบริการ), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2567
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ดร. ณัฐรินทร์ ปรีวงศ์กุลธร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.ชอุณห เดชคณา รอง ศาสตราจารย์ ดร.เสรี วงษ์มณฑา
คำสำคัญ:	ชุมชนท่องเที่ยว, OTOP นวัตกรรม, การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์, การพัฒนาการท่องเที่ยว, การ ส่งเสริมการท่องเที่ยว

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยววันวัฒนธรรม OTOP นวัตกรรม จังหวัดนครนายก 2) เพื่อวางแผนในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยววันวัฒนธรรม OTOP นวัตกรรมจังหวัดนครนายก และ 3) เพื่อส่งเสริมให้คนนายกเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้องแบบเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงจากตัวแทนความเห็นของแต่ละภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมในจังหวัดนครนายก จำนวน 20 ชุมชน 4 อำเภอ ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลรวม 5 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 25 คน โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลของการวิจัย พบว่า จังหวัดนครนายกได้มีการนำฐานวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ภายในชุมชนหรือท้องถิ่นของคนที่เป็นเอกลักษณ์มาใช้สนับสนุนกิจกรรมทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการสนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ออกแบบและผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว ด้วยการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมที่มีความโดดเด่นทั้ง 20 ชุมชน 4 อำเภอ ดังนี้ 1) ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมอำเภอเมืองนครนายก เน้นในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงอาหาร และการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม 2) ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมอำเภอบ้านนา เน้นในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงอาหาร 3) ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมอำเภอองครักษ์ เน้นในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และ 4) ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมอำเภอปากพลี เน้นในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงอาหาร จะเห็นได้ว่า จังหวัดนครนายกนั้นมีธรรมชาติที่สวยงาม มีแหล่งอาหารที่อุดมสมบูรณ์ มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย รวมถึงมีวัฒนธรรมอันดีงามทั้ง 20 ชุมชน 4 อำเภอ ดังนั้น ทุกหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมของจังหวัดนครนายกควรดำเนินการจัดกิจกรรมหรือโครงการให้สอดคล้องกับเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชน เพื่อเป็นการรักษา และต่อยอดให้ผลิตภัณฑ์ภายในชุมชน รวมถึงสินค้าอุปโภค บริโภค ให้มีมาตรฐาน มีคุณภาพที่สูงขึ้น รวมถึงการจัดกิจกรรมภายในชุมชนเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวและได้สัมผัส รวมถึงได้เรียนรู้กิจกรรมร่วมกันคนในชุมชน และยังเป็นการสร้างมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ กระจายรายได้สู่สังคม พัฒนาเศรษฐกิจ และเพิ่มมูลค่าทางการท่องเที่ยวให้สูงขึ้น

Title: GUIDELINES FOR INTEGRATING THE TOURISM COMMUNITY AND INNOVATIVE OTOP WAYS AND PROMOTION OF CREATIVE TOURISM IN NAKHON NAYOK PROVINCE

Author: Patyos Phetwong, Dissertation: Ph.D. (Tourism, Hotel, and Service Business Management), University of Phayao, 2024

Advisor: Dr. Nuttharin Pariwongkhuntorn Co-advisor Associate Professor Dr.Jusana Techakana Associate Professor Dr.Seri Wongmonta

Keywords: Innovative Tourism Community, OTOP Innovative Way, Creative Tourism, Tourism Development, Tourism Promotion

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the integration approach of the OTOP Innovative Community Tourism Project in Nakhon Nayok Province, 2) plan for the development and promotion of creative tourism in the OTOP Innovative Community Tourism in Nakhon Nayok Province, and 3) promote Nakhon Nayok as an OTOP Innovative Community Tourism. The researcher used a qualitative research method by conducting in-depth interviews with specific stakeholders to obtain real data from representatives of each sector related to the OTOP Innovative Community Tourism in Nakhon Nayok Province, a total of 20 communities in 4 districts, with 5 groups of informants, totaling 25 people.

The data was analyzed using content analysis. The research results found that Nakhon Nayok Province has used the cultural base, wisdom, and knowledge within the community or local area of unique people to support tourism activities, especially creative tourism by supporting and promoting the OTOP Innovative Community Tourism to design and produce products for sale to tourists by transferring knowledge about the culture and identity of the 20 outstanding OTOP Innovative Community Tourism in 4 districts as follows: 1) OTOP Innovative Community Tourism in Mueang Nakhon Nayok District focuses on historical tourism and agricultural tourism. Adventure tourism, food tourism and cultural tourism 2) OTOP Innovative Tourism Community of Ban Na District focuses on cultural tourism, agricultural tourism and food tourism 3) OTOP Innovative Tourism Community of Ongkharak District focuses on community lifestyle tourism, agricultural tourism and nature tourism and 4) OTOP Innovative Tourism Community of Pak Phli District focuses on religious tourism, nature tourism, cultural tourism and food tourism. It can be seen that Nakhon Nayok Province has beautiful nature, abundant food sources, a variety of tourist attractions, and beautiful culture in all 20 communities in 4 districts. Therefore, all agencies involved in developing and promoting OTOP Innovative Tourism of Nakhon Nayok Province should organize activities or projects that are consistent with the identity of each community in order to maintain and develop products within the community, including consumer goods, to have higher standards and quality, including organizing activities within the community for tourists to travel and experience and learn about activities together with people in the community. It also creates value for products, distributes income to society, develops the economy and increases the value of tourism.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ ดร.ณัฐรินทร์ ปรีวงศ์กุลธร ประธานที่ปรึกษาคณะกิตติกรรมประกาศ รองศาสตราจารย์ ดร.เสรี วงษ์มณฑา และรองศาสตราจารย์ ดร.ชูษณะ เตชคณา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยให้การดูแลและให้คำปรึกษาอย่างดี และกราบขอบพระคุณ ว่าที่ ร.ต.ดร.ปฏิพัทธ์ ตันมิ่ง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมไปถึงแนะนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้งานวิจัยในชั้นนี้ได้รับความเติมเต็มมากขึ้น และขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร แพรศรี ในฐานะกรรมการจากบัณฑิตวิทยาลัยที่ช่วยให้คำแนะนำเหนือสิ่งอื่นใด ขอกราบขอบพระคุณผู้มีของพระครูพรพตมณีกษ์ ผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จการศึกษาของข้าพเจ้าตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และญาติพี่น้องของข้าพเจ้า ที่ช่วยอบรมสั่งสอนสนับสนุนให้กำลังใจและสร้างแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้า ขอขอบคุณ คุณศุภวรรณ กุศลธรรมรัตน์ ผู้ที่คอยช่วยเหลือและปรับแต่งงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และที่ขาดไม่ได้เลยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยพะเยาที่มอบทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา 2567 และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ให้ทุนการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก รวมถึงผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และคุณภีมะ สงเสน ที่คอยอยู่เคียงข้างและให้กำลังใจข้าพเจ้าได้ประสบความสำเร็จในครั้งนี้

พัทยศ เพชรวงษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	6
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน.....	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	22
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์.....	33
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	44
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลยุทธ์ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว.....	55
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ	60
แนวคิดเกี่ยวกับโครงการและนโยบาย OTOP นวัตกรรม.....	63

ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก	76
แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	96
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	98
กรอบแนวคิดการวิจัย	113
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	114
ผู้ให้ข้อมูลหลัก	114
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	115
การเก็บรวบรวมข้อมูล	116
บทที่ 4 ผลการวิจัย	118
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)	118
บทที่ 5 บทสรุป	196
สรุปผลการวิจัย	196
อภิปรายผล	209
ข้อเสนอแนะ	215
บรรณานุกรม	217
ภาคผนวก	221
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	222
ภาคผนวก ข รูปภาพในการลงพื้นที่วิจัย	229
ประวัติผู้วิจัย	231

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์-การเปรียบเทียบ ด้านรูปแบบทางเศรษฐกิจ	40
ตาราง 2 แสดงรูปแบบประสบการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์.....	41
ตาราง 3 แสดงการบูรณาการแนวคิดจากทฤษฎีระบบการท่องเที่ยวกับศาสตร์ต่าง ๆ.....	62
ตาราง 4 แสดงผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจงที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก	119
ตาราง 5 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี.....	156
ตาราง 6 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านความร่วมมือจากภาครัฐบาล	157
ตาราง 7 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านความร่วมมือจากภาคเอกชน	159
ตาราง 8 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านความร่วมมือจากภาควิชาการ.....	160
ตาราง 9 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านความร่วมมือจากภาคชุมชน	162
ตาราง 10 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านความร่วมมือจากภาคนักท่องเที่ยว.....	164
ตาราง 11 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายกที่จะดึงดูดและสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว	166
ตาราง 12 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจังหวัดนครนายกมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะสร้างประสบการณ์ที่ประทับใจให้นักท่องเที่ยว	168
ตาราง 13 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจังหวัดนครนายกมีกิจกรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนนครนายก	169

ตาราง 14 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลนครนายกมีวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาลที่ควรจะต้องเพิ่มเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนนครนายก	170
ตาราง 15 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลนครนายกมีความงาม ธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของจังหวัดที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวได้	176
ตาราง 16 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจังหวัดนครนายกมีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่สามารถใช้เป็นเรื่องราวที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเยือนนครนายก	177
ตาราง 17 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทรัพยากรท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ของนครนายกที่เป็นศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้แก่นครนายก	180
ตาราง 18 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจังหวัดนครนายกมีการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	181
ตาราง 19 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของนครนายกดี	182
ตาราง 20 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายกสอดคล้องกับปรัชญาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน	184
ตาราง 21 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลยุทธศาสตร์การตลาดเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายก	186
ตาราง 22 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายกตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีการบูรณาการระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในจังหวัด	187
ตาราง 23 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทำงานแบบบูรณาการของจังหวัดทุกหน่วยในจังหวัดนครนายก	189
ตาราง 24 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายกที่จะส่งเสริมให้นครนายกเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่มีศักยภาพ	191
ตาราง 25 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการและการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายก ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	192
ตาราง 26 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสำหรับแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก	198

ตาราง 27 แสดงผลการสังเคราะห์ด้วยเทคนิค TOWS Matrix เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก.....	200
---	-----

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 การเคลื่อนของวัฒนธรรมการท่องเที่ยวจากแบบเดิมสู่แบบใหม่.....	37
ภาพ 2 การเปลี่ยนผ่านจากการท่องเที่ยววัฒนธรรมสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์.....	39
ภาพ 3 แผนผัง วิธีการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Models of creative tourism).....	42
ภาพ 4 แผนผัง รูปแบบธุรกิจของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	43
ภาพ 5 ตราสัญลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของประเทศไทย	50
ภาพ 6 Creative Tourism Thailand: REAL.....	52
ภาพ 7 โมเดลการสื่อสาร.....	56
ภาพ 8 แนวคิดการพัฒนา OTOP รูปแบบใหม่.....	65
ภาพ 9 กระบวนการขับเคลื่อนโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี.....	65
ภาพ 10 OTOP นวัตวิถี คืออะไร	74
ภาพ 11 ผลดีต่อชุมชน 3 เรื่อง ของ OTOP นวัตวิถี.....	75
ภาพ 12 กระบวนการทำงาน OTOP นวัตวิถี	76
ภาพ 13 20 ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดนครนายก.....	77
ภาพ 14 บ้านเขาทุเรียน หมู่ที่ 5 ตำบลเขาพระ อำเภอเมืองนครนายก.....	77
ภาพ 15 บ้านกุดรัง หมู่ที่ 4 ตำบลสาริกา อำเภอเมืองนครนายก	78
ภาพ 16 บ้านเขาแดง หมู่ที่ 11 ตำบลสาริกา อำเภอเมืองนครนายก	79
ภาพ 17 บ้านวังต้น หมู่ที่ 7 ตำบลพรหมณี อำเภอเมืองนครนายก	80
ภาพ 18 บ้านศรีวัน หมู่ที่ 1 ตำบลศรีนาวา อำเภอเมืองนครนายก	81
ภาพ 19 บ้านเกาะไม้ส่าย หมู่ที่ 9 ตำบลพิบูลย์ อำเภอบ้านนา.....	82
ภาพ 20 บ้านหนองมะกอก หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนา.....	83
ภาพ 21 บ้านใหม่ หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านพรึก อำเภอบ้านนา.....	84

ภาพ 22 บ้านเนินสะอาด หมู่ที่ 16 ตำบลเขาเพิ่ม อำเภอบ้านนา.....	85
ภาพ 23 บ้านทุ่งกระโปรง หมู่ที่ 12 ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา	86
ภาพ 24 บ้านน้ำซับ หมู่ที่ 9 ตำบลศรีกะอาง อำเภอบ้านนา.....	87
ภาพ 25 บ้านหัวหมอนคลอง 15 หมู่ที่ 3 ตำบลบึงศาล อำเภอองครักษ์	88
ภาพ 26 บ้านบน หมู่ที่ 10 ตำบลบางปลากรด อำเภอองครักษ์	89
ภาพ 27 บ้านคลองศาลเจ้า หมู่ที่ 7 ตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์.....	90
ภาพ 28 บ้านคลอง 15 เล่ หมู่ที่ 3 ตำบลคลองใหญ่ อำเภอองครักษ์.....	91
ภาพ 29 บ้านคูต หมู่ที่ 11 ตำบลบางปลากรด อำเภอองครักษ์.....	92
ภาพ 30 บ้านหนองหัวลิงใน หมู่ที่ 3 ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี	93
ภาพ 31 บ้านเนินหินแร่ หมู่ที่ 4 ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี.....	94
ภาพ 32 บ้านคลองคล้า หมู่ที่ 1 ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี.....	95
ภาพ 33 บ้านเหล่าเดิน หมู่ที่ 9 ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี	96
ภาพ 34 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	113
ภาพ 35 ยุทธศาสตร์ของการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมจังหวัดนครนายก.....	213
ภาพ 36 รายละเอียดกระบวนการทัศน์ (Paradigm) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมจังหวัดนครนายก.....	214
ภาพ 37 รูปภาพในการลงพื้นที่วิจัย.....	229

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวของประเทศไทยมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลายและเน้นความยั่งยืน มีการผสมผสานวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา และความเป็นไทยเพื่อสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวกระจายไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวในเมืองรองมากขึ้น ซึ่งภาครัฐและเอกชนได้มีมาตรการสนับสนุนและกระตุ้นการท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยเฉพาะการท่องเที่ยวในเมืองรองเพื่อการกระจายและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนส่งผลให้รายได้จากการท่องเที่ยวเมืองรองในปี 2564 มีอัตราเพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 24.91 ซึ่งมากกว่าปี 2563 ที่ผ่านมาอย่างสูง ทั้งนี้ หากพิจารณาจากสัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวเมืองรองในช่วงปี 2561 เป็นต้นมานั้น พบว่ามีค่าเฉลี่ยสัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวเมืองรองอยู่ที่ร้อยละ 16.3 ซึ่งยังต้องดำเนินการกระตุ้นและสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวในเมืองรองมากยิ่งขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้มีอัตราส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวเมืองหลักร้อยละ 80 และเมืองรองร้อยละ 20 อีกทั้ง ประเทศไทยยังคงต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริม และพัฒนาการท่องเที่ยวในเมืองรองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำหนดมาตรการเพื่อรองรับการท่องเที่ยวอย่างปลอดภัยในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ต่อไป (แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 05 การท่องเที่ยว)

นอกจากนั้น จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) และยุทธศาสตร์ชาติ รัฐบาลให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันที่มุ่งเน้นการสร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวระดับโลกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับ และเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง อีกทั้งเชื่อมโยงกับเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ได้กำหนดเป้าหมายหลักของการพัฒนาจำนวน 5 ประการ ประกอบด้วย 1) การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม 2) การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ 3) การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม 4) การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริการสู่ความยั่งยืน และ 5) การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ได้กำหนดหมวดหมู่การพัฒนาไว้จำนวน 13 หมวดหมู่ เพื่อเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนมีเป้าหมายและทิศทางที่ช่วยในการสนับสนุน

การพลิกโฉมประเทศ ที่ครอบคลุม 4 มิติการพัฒนา ได้แก่ 1) มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย จำนวน 6 หมายความว่า 2) มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม จำนวน 3 หมายความว่า 3) มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 2 หมายความว่า 4) มิติปัจจัยผลักดัน การพลิกโฉมประเทศ จำนวน 2 หมายความว่า โดยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การพัฒนาการท่องเที่ยวตามแนวคิดโมเดลอารมณดีมีความสุข ในแผน การปฏิรูปประเทศด้วยเศรษฐกิจ ฉบับปรับปรุง สนับสนุนให้มีการรวบรวมองค์ความรู้และข้อมูล ความหลากหลายทางภูมิศาสตร์ ชีวภาพ และวัฒนธรรม รวมถึงวิถีชีวิตการดำเนินชีวิตในแต่ละท้องถิ่น ที่มีอัตลักษณ์ และนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นสินค้าและบริการสำหรับการท่องเที่ยวคุณภาพสูง ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการ และยังสามารถสร้าง ประสิทธิภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว (แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13)

ยุทธศาสตร์ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) มีกรอบแนวคิดด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขันที่มุ่งเน้นการพัฒนาภาคการผลิตและบริการให้สามารถแข่งขันได้ เกิดความยั่งยืน ประชาชนมีคุณภาพชีวิต และมีรายได้ที่ดีขึ้นรวมทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน มีแนวทางเสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันในเชิงธุรกิจของภาคบริการ และพันธกิจกระทรวงมหาดไทย ข้อ 4 เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนภารกิจอำนาจหน้าที่ของกรมการพัฒนาชุมชน ในการ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และมีการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐาน รากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ รวมทั้งเสริมสร้างขีดความสามารถและความเข้มแข็งของชุมชน รัฐบาลปัจจุบัน มีนโยบายลดความเหลื่อมล้ำของสังคมที่มุ่งเน้นสร้างรายได้และความเจริญ ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ โดยให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการร่วมกับ ภาครัฐเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่เริ่มตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 ในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ โดยมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการระดับประเทศ คือ คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (กอ.นตผ.) เป็นผู้ขับเคลื่อน และมอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบหลักส่งเสริมการดำเนินงาน OTOP จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 16 ปี โดยร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ สนับสนุนส่งเสริม ยกระดับ ผลิตภัณฑ์ และพัฒนาช่องทางการตลาดที่หลากหลายเพื่อให้ขายได้ มุ่งปรับตัวสู่การค้าแบบสากล ทำให้ผลิตภัณฑ์ของคนในชุมชนส่วนใหญ่ไม่สามารถแข่งขันได้ ต้องออกไปขายสินค้าตามท้องที่ต่าง ๆ ไม่มี ความสุข รายได้ไปตกอยู่กับผู้ประกอบการคนเดียว หรือบางกลุ่มเล็กไม่กระจายถึงประชาชนกลุ่มใหญ่ ในชุมชนอย่างแท้จริง ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานราก ไม่ประสบผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร

กอปรกับรายได้จากการท่องเที่ยวที่เป็นกระแสหลักของประเทศ ส่วนใหญ่ตกไปอยู่ในกลุ่มทุนเอกชน เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ห้างร้านใหญ่ ๆ กรู๊ปทัวร์ ไม่ลงไปถึงฐานรากเช่นเดียวกัน จากผลสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์โครงการ OTOP ของกรมการพัฒนาชุมชนที่ผ่านมา มีผลงานเป็นรูปธรรม และมีแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจน บริหารงบประมาณได้คุ้มค่าและตอบสนองตรงตามความต้องการของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP และประชาชนโดยมุ่งเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนควบคู่ไปกับการยกระดับความสามารถในการบริหารจัดการของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ตั้งแต่การพัฒนาคน พัฒนาระบบการเรียนรู้ไปสู่การพัฒนาอาชีพ กระบวนการผลิต การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานและการตลาด ตามหลักการพัฒนาชุมชน และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างครบวงจร ส่งผลให้ชุมชนมีความพอมีพอกิน อยู่ดีกินดีจนถึงระดับมั่งมีศรีสุข สังคมเกิดความสงบสุข มีความสมานฉันท์ เกิดความมั่นคงและความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจฐานรากของประเทศต่อไป รัฐบาลจึงมีการปรับรูปแบบ OTOP รูปแบบใหม่ เป็นโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เป็นโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 โดยเริ่มขับเคลื่อนการดำเนินงานในปีพ.ศ. 2561 โดยบูรณาการกับโครงการ OTOP ที่เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ซึ่งตลอดระยะเวลา 16 ปี ได้มีการส่งเสริมยกระดับผลิตภัณฑ์ และพัฒนาช่องทางการตลาดที่หลากหลาย อย่างไรก็ตาม คนในชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถแข่งขันได้ ต้องออกไปขายสินค้าตามที่ต่าง ๆ อีกทั้งรายได้ส่วนใหญ่ตกอยู่กับผู้ประกอบการคนเดียว หรือบางกลุ่มเล็กไม่กระจายถึงประชาชนกลุ่มใหญ่ในชุมชนอย่างแท้จริง ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากไม่ประสบผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร จึงมีการปรับเปลี่ยนจากการผลักดันการขายสินค้า OTOP ออกจากชุมชนเพียงด้านเดียวสู่การเพิ่มช่องทางสร้างรายได้ตามความต้องการ (Demand driven local economy) โดยการขายสินค้าอยู่ในชุมชนที่มาจากท่องเที่ยวโดยใช้เสน่ห์ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์แปลงเป็นรายได้ รวมทั้งมีการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวระดับชุมชนที่มีเสน่ห์ดึงดูดละมีคุณค่าเพียงพอให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนและใช้จ่ายเงินในทุกกิจกรรมของชุมชน ซึ่งรายได้จะกระจายอยู่กับคนในชุมชน ทุกคนมีความสุข เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างแท้จริง (กรมการพัฒนาชุมชน, 2561) ซึ่งการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีเป็นแนวทางการพัฒนาหนึ่งที่จะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ คือการพัฒนาที่ยั่งยืน ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยมีการกระจายรายได้และหมุนเวียนในชุมชน กระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากอย่างแท้จริงคนในเมืองกลับชุมชนชนบท ครอบครัวอบอุ่น คนในชุมชนมีรายได้ อยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข คุณภาพชีวิตดีขึ้น และชุมชนเข้มแข็งยั่งยืน มีการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบบูรณาการ เพื่อให้เศรษฐกิจฐานราก มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตลอดไป (ผู้จัดการออนไลน์, 2561)

การพัฒนาท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีต้องมีการสื่อสารตลาดเชิงบูรณาการเพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าให้กับสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้กับผู้บริโภคหรือผู้รับบริการ ซึ่ง Boone & Kurtz (1995) ให้ความหมายของการสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการว่า กิจกรรมการส่งเสริมการตลาดทั้งหมดทุกชนิด เช่น การโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ การขายโดยพนักงานขาย การส่งเสริมการขาย การประชาสัมพันธ์ และการตลาดทางตรง นำมาผสมผสานกัน เพื่อให้เป็นข่าวสาร เพื่อส่งเสริมการตลาดที่มีลักษณะความเป็นหนึ่งเดียว มุ่งเน้นที่ลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย เพื่อชวนเชิญโน้มน้าวให้ลูกค้ากลุ่มเป้าหมายเปลี่ยนพฤติกรรมให้คล้อยตาม คำเชิญชวนเหล่านั้น โดยใช้สื่อทุกประเภทอย่างมีประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสารกับลูกค้าเป้าหมาย และทำให้เกิดการรับรู้คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวขึ้น ซึ่งการรับรู้คุณค่าของการท่องเที่ยวจะทำให้นักท่องเที่ยวมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว และมีความชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจะนำไปสู่ความภักดีต่อไป โดยผู้ประกอบการการท่องเที่ยวจะต้องนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวและส่งเสริมบรรยากาศประโยชน์ให้แก่นักท่องเที่ยวผ่านทางคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ เพื่อให้เกิดคุณค่าของผลิตภัณฑ์ (รัชชัย สุวรรณสาร, 2556; เพ็ญโสภา ปิ่นพงศา, 2554)

จังหวัดนครนายก เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางของประเทศไทย และเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีชุมชนชนบทการประมงระดับประเทศ และได้นำเอาสินค้า OTOP ของชุมชนที่ชนะการประกวดมาร่วมแสดงในงานนิทรรศการที่เมืองทองธานีด้วย ทางพัฒนาจังหวัดจึงได้มีความพยายามที่จะต่อยอดให้สินค้า OTOP และการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดนครนายกเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนต่าง ๆ ในจังหวัด โดยจัดให้มีการประชุมปฏิบัติการในกลุ่มของสมาชิกในชุมชนที่เป็นผู้ประกอบการสินค้า OTOP เพื่อเรียนรู้วิธีการเพิ่มคุณค่าเพิ่มเสน่ห์ให้แก่สินค้า OTOP การพัฒนาสินค้า OTOP ให้มีความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น แตกต่างจากสินค้า OTOP ที่มีอยู่ในจังหวัดอื่น อีกทั้งยังได้มีการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายก การนำเอาสินค้า OTOP ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่บูรณาการเข้ากับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดต่าง ๆ นั้น นับว่าเป็นการเดินถูกทางของรัฐบาลในการสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจชุมชน เพราะเสน่ห์ของสินค้า OTOP สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวในพื้นที่ ในขณะเดียวกันเมื่อมีคนมาท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น ก็จะทำให้สินค้า OTOP ขายดีขึ้น ทั้งการซื้อใช้สำหรับตนเองและซื้อเป็นของฝาก ดังนั้นในการประชุมปฏิบัติการของสมาชิกในชุมชนต่าง ๆ ของจังหวัดนครนายก จึงมีทั้งการถกอภิปรายเรื่องการพัฒนาสินค้า OTOP ให้มีคุณค่า และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ให้ได้ประโยชน์เต็มศักยภาพ อีกทั้งยังมีการเรียนรู้แนวทางของการส่งเสริมการตลาดสินค้า OTOP และการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกในชุมชนและเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกชุมชน จังหวัดนครนายกมีสินค้า OTOP หลากหลาย อาทิ เช่น ข้าว ปลา ผัก และผลไม้ที่นำมาใช้ในการพัฒนาสินค้า OTOP ที่มีความแตกต่างจากสินค้า OTOP ในพื้นที่อื่น ๆ สำหรับชาวนั้นมีข้าวสุตะบุตรที่เป็นข้าวที่มีลักษณะพิเศษทางโภชนาการที่มีจำหน่ายทั้งในลักษณะของ

วัตถุดิบและแปรรูปเป็นขนมกระยาสารทอีกด้วย ส่วนผักนั้นจังหวัดนครนายก มีผักกูดและเห็ดเป็นสำคัญ สำหรับผักกูดเป็นผักปลอดสารพิษ มียางน้อย เหมาะสำหรับการปรุงอาหารหลากหลายไม่ว่าจะผัดกับไข่ ผัดน้ำมันหอย ยำ และแกงส้ม เป็นของฝากที่คนรับจะต้องชื่นชม ส่วนเห็ดนอกจากจะหาซื้อได้ในลักษณะวัตถุดิบแล้ว ยังมีการนำมาทำเป็นเห็ดสวรรค์ที่มีรสชาติอร่อยสำหรับคนที่ชอบของขบเคี้ยวและไม่ต้องการกินเนื้อสัตว์ ส่วนปลาจะมีการแปรรูปที่น่าสนใจ มีทั้งปลาตากที่ทำเป็นปลาสาม ปลาตากอบสมุนไพร ปลาข้าวคั่วกลิ้ง นับว่าเป็นนวัตกรรมของการแปรรูปปลาที่น่าสนใจและแปลกแตกต่างไปจากการแปรรูปปลาของพื้นที่อื่น ๆ ส่วนผลไม้เด่นประจำนครนายกก็คือ มะปราง มะดัน และมะยงชิด นอกเหนือจากจะซื้อหามากินเป็นผลไม้แล้ว ยังมีการนำเอามะยงชิด มะดันมาเป็นส่วนผสมของการทำหมักรอบมะยงชิดที่หาซื้อที่อื่นไม่ได้ และยังมีกล้วยม้วนซอสมะยงชิดที่ไม่เหมือนการแปรรูปกล้วยในพื้นที่ใด ๆ

นอกจากสินค้าที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว จังหวัดนครนายกยังมีสินค้า OTOP ที่น่าสนใจอีกมากมาย เช่น ไข่เค็มดินจอมปลวก ไข่เค็มมะดัน และขนมต่าง ๆ ที่หาซื้อที่อื่นไม่ได้ สินค้า OTOP ของนครนายกไม่ได้มีเพียงของกินเท่านั้น แต่ก็มีของใช้ เช่น โต๊ะอเนกประสงค์ ที่เป็นนวัตกรรมของการออกแบบที่ใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง และยังมีของตกแต่งบ้าน ผ้าสไบ ผ้าขาวม้า สินค้าทั้งหลายที่กล่าวมานี้ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว แตกต่างจากสินค้าประเภทเดียวกันที่มีขายในพื้นที่อื่น ดังนั้นหากนักท่องเที่ยวสนใจสินค้าที่กล่าวมาข้างต้นก็จะต้องตัดสินใจที่จะไปเยือนนครนายก เอาจังหวัดนครนายกเป็นเมืองท่องเที่ยวเป้าหมายที่สมควรจะไปเยือนเมื่อมีเวลา ขณะนี้การท่องเที่ยวของไทยกำลังส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง จังหวัดนครนายกจึงเป็นหนึ่งในเมืองรองที่ควรจะไปเยือน เพราะมีสถานที่ท่องเที่ยวมาก มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวทำมากมาย มีสถานที่ให้เรียนรู้วัฒนธรรม มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงผจญภัย และแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และที่สำคัญ คือ มีสินค้า OTOP ที่นักท่องเที่ยวสามารถซื้อหาเป็นของฝากได้อย่างหลากหลาย

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง แนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยววัฒนธรรม OTOP นวัตกรรมกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดนครนายก นับเป็นการดำเนินการที่สำคัญยิ่งเพราะเมื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้านโครงการชุมชนท่องเที่ยววัฒนธรรม OTOP นวัตกรรม ส่งผลต่อประเทศไทย รวมถึงยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและนักท่องเที่ยวจากทุกมุมโลก เกิดความหลงใหลและต้องการเดินทางมาสัมผัส สถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น สร้างชื่อเสียงให้ประเทศไทยเป็นผู้นำด้านการท่องเที่ยว ตอบสนองต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจเกิดเป็นห่วงโซ่การผลิตที่เกี่ยวข้องกันในทุกด้าน สร้างงานและสร้างรายได้มวลรวมอย่างมหาศาล

คำถามการวิจัย

1. แนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยววิถีดก OTOP นวัตกรรมจังหวัดนครนายกเป็นอย่างไร
2. แผนการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยววิถีดก OTOP นวัตกรรมจังหวัดนครนายกเป็นอย่างไร
3. ยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมให้นครนายกเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมเป็นเช่นไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยววิถีดก OTOP นวัตกรรมจังหวัดนครนายก
2. เพื่อวางแผนในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยววิถีดก OTOP นวัตกรรมจังหวัดนครนายก
3. เพื่อส่งเสริมให้นครนายกเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตพื้นที่เพื่อการศึกษาและเก็บข้อมูลโดยชุมชนท่องเที่ยววิถีดก OTOP นวัตกรรมในจังหวัดนครนายกที่ผู้วิจัยวางแผนจะไปเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ได้แก่ ชุมชนท่องเที่ยววิถีดก OTOP นวัตกรรมในจังหวัดนครนายก จำนวน 20 ชุมชน 4 อำเภอ

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อสำรวจความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากทางทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยเพื่อนำข้อมูลไป วิเคราะห์และหาความสัมพันธ์ให้เกิดการเชื่อมโยงกับงานวิจัย และใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนกำหนด ทิศทางการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอน

ขอบเขตด้านประชากร

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ศึกษาในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ซึ่งมีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงจากตัวแทนความเห็นของแต่ละภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท่องเที่ยววิถีดก OTOP นวัตกรรมในจังหวัดนครนายก ซึ่งมีประชากรกลุ่มตัวอย่าง 5 กลุ่ม จำนวน 25 คน ได้แก่ ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 5 คน

ผู้แทนจากหน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 5 คน ผู้แทนจากนักวิชาการ จำนวน 5 คน ประชาชนในพื้นที่ จำนวน 5 คน และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก จำนวน 5 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยมีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องที่เห็นควรนำมาให้คำจำกัดความ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ซึ่งมีดังต่อไปนี้

โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือ One Tambon One Product (OTOP) หมายถึง โครงการที่มุ่งหวังให้คนในชุมชน ได้นำภูมิปัญญาที่มีอยู่มาพัฒนาสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์จำหน่ายสร้างรายได้ให้กับตนเอง ครอบครัวและชุมชน ดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 จนถึงปัจจุบัน โดยมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ ประกาศ ณ วันที่ 7 กันยายน 2544 ให้มีคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ หรือเรียกโดยย่อว่า “กอ.นตผ.” และกำหนดให้ กอ.นตผ. มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์ และแผนแม่บทการดำเนินงาน “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” กำหนดมาตรฐาน และหลักเกณฑ์การคัดเลือกและขึ้นบัญชีผลิตภัณฑ์ดีเด่นของตำบล รวมทั้งสนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนแม่บทโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ ผลปรากฏว่าสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ และก่อให้เกิดผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ OTOP และผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นการสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง โดยหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้านความรู้ เทคโนโลยี การบริหารจัดการ เชื่อมโยงสินค้าจากชุมชนไปสู่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ชุมชนท่องเที่ยววัฒนธรรม OTOP นวัตกรรม หมายถึง การพัฒนา OTOP ด้วยนวัตกรรม เพิ่มมูลค่าผสมผสานวิถีชีวิตชุมชน สร้างสรรค์ เสน่ห์ อัตลักษณ์ วิถีชีวิตชุมชนให้มีคุณค่า สร้างตลาดใหม่ในชุมชนเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง การเดินทางที่มีจุดประสงค์เพื่อสนองตอบความต้องการของมนุษย์ในการที่จะพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อความสนุกสนาน ความผ่อนคลาย และความบันเทิง การสื่อสารทางธุรกิจ การประชุม กิจกรรมสัมมนา ตลอดจนการเดินทางเพื่อเยี่ยมญาติที่เกิดขึ้น ในงานวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) หมายถึง เป็นการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์สถานที่โดยนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ เพื่อสร้างประสบการณ์ตรง ร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรม และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์ของสถานที่ ที่ไม่ใช่กิจกรรมที่เน้นรายได้ของชุมชน แต่เป็น

กิจกรรมที่เน้นคุณค่าของชุมชนเป็นสำคัญ ในงานวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดนครนายก

การพัฒนาการท่องเที่ยว (Tourism Development) หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลง ทุก ๆ ด้าน เพื่อนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าหรือความทันสมัยที่มั่นคง ยั่งยืน โดยดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ประเพณีที่ดั้งเดิมของสังคมนั้น ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม และวัฒนธรรม ในงานวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก

การส่งเสริมการท่องเที่ยว (Tourism Promotion) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่สนับสนุน มีบทบาท หรือกระตุ้นด้านการ ท่องเที่ยว โดยกำหนดมาตรฐานออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยว เช่น สนับสนุนหรือจัดให้มีเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว, สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ได้แนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยววัฒนธรม OTOP นวัตกรรมจังหวัด นครนายก
2. ได้แผนในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยววัฒนธรม OTOP นวัตกรรมจังหวัดนครนายก
3. ส่งเสริมให้จังหวัดนครนายกเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมและเป็นที่รู้จักของ นักท่องเที่ยวมากขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง แนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยววัฒนธรรม OTOP นวัตกรรมกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารที่เป็นหนังสือ วารสารวิชาการ สื่ออินเทอร์เน็ต รายงานการประชุม เพื่อให้ได้แนวคิด ทฤษฎีและผลงานที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อสร้างเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 11 หัวข้อ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลยุทธ์ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว
6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ
7. แนวคิดเกี่ยวกับโครงการและนโยบาย OTOP นวัตกรรม
8. ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมจังหวัดนครนายก
9. แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนท่องเที่ยววัฒนธรรม OTOP นวัตกรรม
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
11. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

คำว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน มีพัฒนาการมาจากการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนโดยมีชุมชนเป็นฐาน ต่อมาโครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ (Responsible Ecological Social Tour Project หรือ REST) ผู้บุกเบิกงานด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนในประเทศไทย ได้เรียกการท่องเที่ยวที่มีชุมชนเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism หรือ CBT)

ความหมายของการท่องเที่ยวชุมชน

พจนานุกรม (2546) ได้ระบุว่า แนวคิดและต้นกำเนิดของคำว่า อีโคทัวร์ริซึม (Ecotourism) มาจากประเทศตะวันตก มีการให้คำนิยามคำนี้หลากหลายขึ้นอยู่กับภูมิหลังของ

แต่ละคนหรือสังคมที่ผู้เขียนหรือนักวิชาการคลุกคลีอยู่ โดยส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาที่คู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในบริบทสังคมไทยที่คนกับธรรมชาติมีความผูกพันใกล้ชิดกัน แนวคิดนี้จึงเน้นบทบาทของคนและชุมชนมากขึ้น

พจนา สวนศรี (2556) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน Community Based Tourism (CBT) เป็นการจัดการท่องเที่ยวที่ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง แผนงาน และดำเนินงาน โดยฐานคิดที่ว่าทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากร และเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวโดยชุมชนจัดว่าเป็นการท่องเที่ยวทางเลือก เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยวจากท่องเที่ยวกระแสหลักที่เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทำให้เกิดการใช้จ่าย โดยมีผู้ให้บริการที่พัก ร้านอาหาร กิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความผ่อนคลาย ความสะดวกสบาย และตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการมาเป็นการให้บริการโดยชุมชน โดยเน้นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Base Sustainable Tourism) คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน” โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องทำงานครอบคลุม 5 ด้าน พร้อมกัน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็นเจ้าของและมีส่วนในการจัดการ นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังสามารถเป็นเครื่องมือในการพัฒนา โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเงื่อนไขและสร้างโอกาสให้องค์กรชุมชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการวางแผนทิศทางการพัฒนาชุมชนของตนในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนที่มีแนวโน้มว่าการท่องเที่ยวจะรุกคืบเข้าไปถึง หรือต้องการเปิดเผยชุมชนของตนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ให้มีการสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการวางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรและกระจายอำนาจการตัดสินใจโดยเน้นความสำคัญของการจัดการธรรมชาติแวดล้อมและใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนไปพร้อมกัน

CBT ได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและพัฒนาชุมชนทั้งในด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิตและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการทำงานร่วมกัน ตั้งแต่ผู้อาวุโสผู้นำ ผู้หญิง ผู้ชายและเยาวชนให้เข้ามามีบทบาททุกภาคส่วน สร้างความภาคภูมิใจให้คนในชุมชน นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังเป็นเครื่องมือในการฟื้นฟูวัฒนธรรมให้ได้รับการบันทึก สืบทอดและเผยแพร่ และสร้างเปลี่ยนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเจ้าบ้านกับผู้มาเยือนสร้างการรับรู้ความผูกพันระหว่างชุมชนกับทรัพยากรธรรมชาติ รายได้จากการท่องเที่ยวมีส่วนในการสร้างกองทุนของชุมชน

ในช่วง 2-3 ปี ที่ผ่านมาคำว่า “Community-based Tourism: CBT” การท่องเที่ยวที่ให้ชุมชนเป็นฐานการบริหารจัดการ “การท่องเที่ยวโดยชุมชน” เป็นที่รู้จักและใช้กันอย่างแพร่หลาย

ในหลาย ๆ ความหมาย ความเข้าใจและประสบการณ์ ซึ่งการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นส่วนหนึ่งที่จะนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ เป็นเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การจัดการด้านโฮมสเตย์ ที่ต้องมี “ชุมชน” เป็นส่วนประกอบสำคัญ แม้ในปัจจุบันจะมีแนวโน้มนักท่องเที่ยวจะสนใจการท่องเที่ยวที่สัมผัสวิถีชุมชนมากขึ้น และประเทศในกลุ่มอาเซียน ก็มีการส่งเสริมเรื่องการท่องเที่ยวชุมชนเช่นกัน แต่การท่องเที่ยวชุมชนก็เผชิญปัญหาด้านการตลาด เนื่องจากชุมชนยังขาดความสามารถในการแข่งขัน ส่งผลให้การหนุนเสริมด้านการตลาดของท่องเที่ยวชุมชนยังไม่เต็มที่มากนัก

ความหมายของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ศศิชา หมดมลทิน (2561) กล่าวว่า ประเทศไทยได้รับการยกย่องจากคนทั่วโลก ว่าเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางแหล่งท่องเที่ยวที่อยากมาสัมผัส ส่งผลให้ภาพรวมสถานการณ์ท่องเที่ยวภายในประเทศมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากรายได้จากการท่องเที่ยวในประเทศไทย ณ เดือนเมษายน 2561 ขยายตัวจากช่วงเดียวกันของปี 2560 ร้อยละ 16.07 โดยรายได้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศขยายตัวร้อยละ 17.55 และรายได้ของนักท่องเที่ยวไทยขยายตัวร้อยละ 12.21 จึงปฏิเสธไม่ได้เลยว่าเศรษฐกิจไทยที่เจริญเติบโตรายได้ส่วนหนึ่งมาจากการท่องเที่ยว รัฐบาลเล็งเห็นถึงการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ชาวบ้านโดยตรงจากการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อให้เม็ดเงินจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวลงไปสู่เศรษฐกิจฐานรากของประเทศซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐที่ต้องการให้เศรษฐกิจฐานรากขับเคลื่อนประเทศ

การท่องเที่ยวโดยชุมชน แตกต่างจากการท่องเที่ยวชุมชน โดยการท่องเที่ยวชุมชนเป็นการท่องเที่ยวตามแหล่งชุมชนของนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจคำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของชุมชนหรือการรักษาวิถีชุมชนดั้งเดิมไม่มากเท่าที่ควร แต่อาจเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของนักท่องเที่ยว แต่การท่องเที่ยวชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวภายในชุมชน เพื่อให้วิถีชุมชนดั้งเดิมไม่ถูกทำลายหายไป รวมถึงเป็นการรักษาทรัพยากรต่าง ๆ ภายในชุมชนให้มีความยั่งยืนต่อไปได้ ดังนั้น การท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม โดยเป็นการท่องเที่ยวที่คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่เพียงแต่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ยังเน้นถึงการสร้างศักยภาพของคนในชุมชนนั้น ๆ ด้วย เพื่อให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นอาชีพเสริมที่เข้ามาสนับสนุนอาชีพหลักหรือวิถีดั้งเดิมของชุมชนโดยไม่เป็นการทำลายวิถีชีวิตเดิมหรือทรัพยากรของชุมชนที่มีอยู่เดิม

มณฑาวดี พูลเกิด (2553) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนในประเทศไทยมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยถูกพัฒนาให้เป็นวิธีการจัดการการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการและสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ พร้อมทั้งก็ทำให้

เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจของชุมชนการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism) เป็นการจัดการการท่องเที่ยวที่ชุมชนเป็นผู้กำหนดทิศทางการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน โดยคำนึงถึงความยั่งยืนในด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ซึ่งตั้งอยู่บนฐานคิดของชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้เสียจากการท่องเที่ยว การนำเอาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่นทั้งด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี รวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่และวิถีการผลิตของชุมชนมาใช้เป็นปัจจัยหรือต้นทุนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคนในท้องถิ่น

การพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

1. ศักยภาพคน เริ่มที่คนในชุมชนต้องรู้จักวิถีชีวิตดั้งเดิมของตนเองให้ดี เพื่อความพร้อมในการบอกเล่าข้อมูลและคนในชุมชนต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ มีความสามัคคี ทำงานร่วมกันได้ ซึ่งถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของชุมชน เนื่องจากชุมชนต้องมีการร่วมกันคิด วางแผนการดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน เนื่องจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือสร้างความเข้มแข็งขององค์กรในการจัดการทรัพยากรและวัฒนธรรม โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยที่ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ วิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาผลกระทบจากการท่องเที่ยวก่อนที่จะดำเนินการจัดการท่องเที่ยว ชุมชนต้องมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือเป็นองค์กร เพื่อเป็นตัวแทนในการจัดการ ประสานงาน เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

2. ศักยภาพพื้นที่ หมายรวมถึง ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบสานกันต่อมา คนในชุมชนต้องรู้จักรักและหวงแหน เห็นคุณค่าของทรัพยากรในชุมชนของตน สามารถนำมาจัดการได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน ทั้งนี้ ชุมชนต้องมีความพร้อมในการเรียนรู้ตลอดจนความรู้ความเข้าใจในเรื่องแนวคิดพื้นฐานทางด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการจัดการในพื้นที่ด้วยการทำแหล่งท่องเที่ยวชุมชน คือการนำเสนอจุดเด่นของชุมชน ดังนั้น คนในชุมชนต้องรู้จักคุณค่าของพื้นที่และวัฒนธรรมในชุมชน โดยคนในชุมชนควรสำรวจทางกายภาพถึงแหล่งธรรมชาติและที่ดินทำกิน ศึกษาและเรียนรู้ ชุมชนภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน

3. ศักยภาพด้านการจัดการ ชุมชนจะต้องมีผู้นำเป็นที่ยอมรับ มีความคิด มีวิสัยทัศน์ ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน ต้องมีความพร้อมในการประสานงานและต้องร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางหรือวางรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนของตน จึงควรประเมินความเป็นไปได้ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน เช่น เป็นการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมและพัฒนา รูปแบบการท่องเที่ยว โดยร่วมกันกำหนดเป้าหมายหรือทิศทางการท่องเที่ยว การประเมินความเป็นไปได้ของการจัดการการท่องเที่ยว มีการคาดการณ์และประเมินความเป็นไปได้ของการท่องเที่ยวว่าเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

ณัฐพัชร มณีโรจน์ (2560) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้านในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันภาพรวมของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวโดยชุมชนได้เข้าไปมีบทบาทในการสร้างคุณภาพใหม่ของการท่องเที่ยวให้มีความหมายมากกว่าการพักผ่อน ความสนุกสนานและความบันเทิงหากได้เปิดมิติของการท่องเที่ยวเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเคารพคนในท้องถิ่น

วิสัยทัศน์ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ชุมชนหลายแห่งตัดสินใจเปิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเป็นฝ่ายจัดการเองนั้น มีรูปแบบการคิดตัดสินใจด้วยการมองวิสัยทัศน์ 3 รูปแบบด้วยกัน คือ

1. มองกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือหนึ่งในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกับคนภายนอกให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อปัญหาที่ชุมชนประสบอยู่ และหวังว่าจะได้เพื่อนที่เข้าใจร่วมกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน อันเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม เพื่อประสานการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของชุมชนนั้น

2. การท่องเที่ยวทำให้เกิดผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จำเป็นที่ชุมชนต้องรวมตัวกันเข้ามามีการจัดการให้นักท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติอยู่ในกฎ กติกาของชุมชน การจัดระเบียบการแบ่งผลประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผลประโยชน์ในชุมชน การสร้างมาตรฐานต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนเอง ทั้งเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบมากเกินไปจนขีดความสามารถที่ชุมชนจะจัดการได้

3. การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการเรียนรู้ระหว่างคนกับธรรมชาติ เป็นการสร้างโอกาสในการฟื้นฟูวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และสิ่งแวดล้อม โดยมองที่รายได้เป็นเพียงผลพลอยได้จากกระบวนการเรียนรู้ท่ามกลางการท่องเที่ยว

ซึ่งทั้ง 3 รูปแบบนี้มีพื้นฐานการคิดมาจากชุมชนเอง ที่มีความภูมิใจในวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของตนเองที่พร้อมจะสื่อต่อคนภายนอก โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอด นอกจากนั้นแล้วชุมชนเองยังต้องการความเข้าใจ ความร่วมมือของนักท่องเที่ยวต่อการเคารพกฎกติกา ที่ชุมชนร่วมกันสร้างไว้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์ของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

วัตถุประสงค์มาจากการกำหนดจากวิสัยทัศน์ที่จัดทำร่วมกันในชุมชน และนำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ที่เป็นรูปธรรม ให้มีความชัดเจนขึ้น โดยชุมชนจะมีการกำหนดวัตถุประสงค์หลัก 4 ประการด้วยกัน คือ

1. เพื่อให้กิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เป็นกิจกรรมเชื่อมโยงกับกิจกรรมการพัฒนาชุมชนในรูปแบบอื่น ๆ ที่ต้องเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้กันและกันได้ เช่น การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ไปเยือนชุมชนชาวประมงพื้นบ้านนักท่องเที่ยวควรเกิดการเรียนรู้บทบาทของประมงขนาดเล็กที่ทำหน้าที่อนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งด้วย

2. เพื่อให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นตัวกระตุ้นส่งเสริมให้คนในชุมชนโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ได้เข้าใจในคุณค่า ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนให้กลับฟื้นคืนสภาพได้ในระยะต่อไป

3. เพื่อก่อให้เกิดการรวมตัวกันของคนในชุมชน ที่เผชิญต่อผลกระทบทางการท่องเที่ยวแบบเดิม ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการลดผลกระทบดังกล่าว และจัดระเบียบชุมชนให้เป็นระบบที่ทำให้ชุมชนอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

4. เพื่อเป็นเครื่องมือการเผยแพร่ให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องของวัฒนธรรม ประเพณีวิถีชีวิตกับสาธารณชนภายนอก

หลักการทํางานการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีหลักการดังนี้

วีรยา มีสวัสดิกุล (2552) จากแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มองชุมชนเป็นศูนย์กลางหรือฐานเพื่อกำหนดทิศทาง แผนงาน แผนปฏิบัติการของตนเอง โดยดำเนินการพร้อมกันทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จึงทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาแบบองค์รวมและเกี่ยวข้องกับกลุ่มคนต่าง ๆ มากมาย เมื่อมองในบริบทของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยว จึงควรต้องมีหลักการร่วมกัน ดังนี้

1. การท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องมาจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ชุมชนได้มีการวินิจฉัยวิเคราะห์สภาพปัญหา ผลกระทบการท่องเที่ยวอย่างรอบด้านแล้ว ชุมชนร่วมตัดสินใจลงมติที่ดำเนินการตามแนวทางที่ชุมชนเห็นสมควร

2. สมาชิกในชุมชนต้องมีส่วนร่วมทั้งการคิดร่วม วางแผนร่วม ทำกิจกรรมร่วม ติดตามประเมินผลร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกัน และรับประโยชน์ร่วมกัน

3. ชุมชนต้องการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เป็นชมรม เป็นองค์กร หรือเป็นองค์กรชุมชนเดิมที่มีอยู่แล้ว หรือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ก็ได้ เพื่อกลไกที่ทำหน้าที่แทนสมาชิกทั้งหมดในระดับหนึ่ง และดำเนินการด้านการกำหนดทิศทาง นโยบายการบริหาร การจัดการ การประสานงาน เพื่อให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปตามเจตนารมณ์ของสมาชิกในชุมชนที่เห็นร่วมกัน

4. รูปแบบ เนื้อหา กิจกรรม ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ต้องคำนึงถึงการอยู่ร่วมกันอย่างมีศักดิ์ศรี มีความเท่าเทียม ความเป็นธรรม และให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมในเชิงสร้างสรรค์และลดผลกระทบในเชิงลบ

5. มีกฎ กติกาที่เห็นร่วมจากชุมชน สำหรับการจัดการท่องเที่ยวที่ชัดเจน และสามารถกำกับดูแลให้เป็นไปตามกติกาที่วางไว้

6. ชุมชนที่จัดการท่องเที่ยว สมาชิกในชุมชน ชาวบ้านทั่วไป และนักท่องเที่ยว ควรมีกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกันและกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการทำงานท่องเที่ยวโดยชุมชน ให้ถูกต้องเหมาะสม และมีความชัดเจน

7. การท่องเที่ยวโดยชุมชน จะต้องมีความมาตรฐานที่มาจากข้อตกลงร่วมภายในชุมชนได้ เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย การกระจายรายได้ที่เป็นธรรมของผู้เกี่ยวข้อง และพิจารณาร่วมกันถึงขีดความสามารถในการรองรับ

8. รายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว มีส่วนไปสนับสนุนการพัฒนาชุมชน และรักษาสิ่งแวดล้อม

9. การท่องเที่ยวจะไม่ใช่อำชีพหลักของชุมชน และชุมชนต้องดำรงอาชีพหลักของตนไว้ได้ ทั้งนี้ หากอาชีพของชุมชนเปลี่ยนเป็นการจัดการท่องเที่ยว จะเป็นการทำลายชีวิต และจิตวิญญาณดั้งเดิมของชุมชนอย่างชัดเจน

10. องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งพอที่จะจัดการกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้และพร้อมจะหยุดเมื่อเกินความสามารถในการจัดการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้หากมองในแง่ความพร้อมของชุมชนและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในมิติของชุมชนแล้ว การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะเป็นไปได้ด้วยดีนั้นยังต้องพิจารณาจากมิตินอกชุมชนที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ได้แก่ นโยบายรัฐที่เข้ามาสนับสนุน และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

กระบวนการทำงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว

พจนา สวนศรี (2546) กล่าวว่า หากชุมชนมีความพร้อมมีปัจจัยเอื้ออำนวยต่อการเข้ามามีบทบาทจัดการการท่องเที่ยวแล้วนั้น ผู้นำชุมชนและแกนนำที่หลากหลาย ตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสหกรณ์การเกษตร ฯลฯ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น องค์กรบริการส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ครูอาจารย์ในโรงเรียน เป็นต้น ร่วมกันประชุมสัมมนาเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งเป็นการผนึกกำลังความคิดสร้างสรรค์ ประสานแนวคิดของทุกคนให้เห็นเป็นภาพเดียวกัน ในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และนำวิสัยทัศน์ที่ได้มากำหนดเป็นเป้าหมาย เป็นทิศทางของการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนในระยะต่อไป

วิสัยทัศน์

ชุมชนหลายแห่งตัดสินใจเปิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนและเป็นฝ่ายจัดการเองนั้น มีรูปแบบการคิดตัดสินใจด้วยการมองวิสัยทัศน์ 3 รูปแบบด้วยกัน คือ

1. มองกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือหนึ่งในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกับคนภายนอกให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อสภาพปัญหาชุมชนที่ประสบอยู่ และหวังว่าจะได้เพื่อนที่เข้าใจร่วมแก้ไข

ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน อันเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม เพื่อประสานการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของชุมชนนั้น

2. การท่องเที่ยวทำให้เกิดผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จำเป็นที่ชุมชนต้องรวมตัวกันเข้ามาจัดการให้นักท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติอยู่ในกฎ กติกาของชุมชน การจัดระเบียบการแบ่งปันผลประโยชน์แก่ผู้คนที่เกี่ยวข้องและผลประโยชน์ในชุมชน การสร้างมาตรฐานต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนเอง ทั้งเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบมากเกินไปจนขีดความสามารถที่ชุมชนจะจัดการได้

3. การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการเรียนรู้ระหว่างคนกับธรรมชาติ เป็นการสร้างโอกาสในการฟื้นฟูวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และสิ่งแวดล้อม โดยมองที่รายได้เป็นเพียงแค่ผลพลอยได้จากกระบวนการเรียนรู้ท่ามกลางการท่องเที่ยว

ซึ่งทั้ง 3 รูปแบบนี้มีพื้นฐานการคิดจากชุมชนเอง ที่มีความภูมิใจในวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของตนเองที่พร้อมจะสื่อต่อคนภายนอก โดยการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอด นอกจากนั้นแล้ว ชุมชนเองยังต้องการความเข้าใจ ความร่วมมือของนักท่องเที่ยวในเคารพในกฎ กติกาที่ชุมชนร่วมกันสร้างไว้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัฒนธรรม

รูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ

1. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวปกติของชุมชน
2. ศึกษาดูงาน เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งมีทั้งการบรรยาย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อให้ผู้มาศึกษาดูงานได้เข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทหรือวัตถุประสงค์ของการศึกษาดูงาน
3. จิตอาสา เป็นกิจกรรมเพิ่มเติมสำหรับอาสาสมัครที่ต้องการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

องค์ประกอบหลักของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน มี 4 ด้าน คือ

1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม คือ ชุมชนมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีวิถีการพึ่งพาใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น
2. ด้านองค์กรชุมชน คือ ชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน มีปราชญ์หรือผู้มีความรู้และทักษะในเรื่องต่าง ๆ หลากหลาย รู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา
3. ด้านการจัดการ คือ ชุมชนมีกฎระเบียบกติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวมีองค์กรหรือกลไกในการทำงานเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวม ได้มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรมและมีกองทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

4. ด้านการเรียนรู้ คือ ลักษณะของกิจกรรมการทอเย็บที่สามารถสร้างการรับรู้และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง มีระบบการจัดการที่เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน สร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน

หลักการของการทอเย็บโดยชุมชน (Principles of CBT)

1. ชุมชนเป็นเจ้าของ
2. ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดทิศทาง
3. ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
4. ยกระดับคุณภาพชีวิต
5. มีความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม
6. คงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น
7. ก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม
8. เคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
9. เกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนในท้องถิ่น
10. มีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน

การทอเย็บเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน หากมองว่าการทอเย็บกับการพัฒนาชุมชนต้องไปทิศทางเดียวกัน ดังนั้นในแต่ละมิติของการทอเย็บควรจะเข้าไปส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งให้กับการพัฒนาชุมชน

การประเมินความเป็นไปได้ของการจัดการทอเย็บโดยชุมชน

เนื่องจากการจัดการทอเย็บของชุมชนเป็นสิ่งที่ต้องเกี่ยวข้องกับคนภายนอก ดังนั้นทักษะ ความชัดเจน การจัดการให้เหมาะสม จึงเป็นเรื่องที่ชุมชนเองยังมีความกังวลอยู่พอสมควร แม้ว่าจะมีปัจจัยที่เอื้อ และการสนับสนุนจากภายนอกพอสมควร แต่ชุมชนเองต้องสามารถคาดการณ์และประเมินว่า วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ ของการจัดการทอเย็บโดยชุมชนนั้น มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงไร โดยการร่วมกันอภิปราย ระดมความคิดเห็นจากชุมชนให้กว้างขวางจนสามารถสรุปด้วยมติของชุมชนเอง ซึ่งมีองค์ประกอบการประเมินอยู่ 7 ประการด้วยกัน คือ

1. ผู้นำชุมชนและแกนนำชุมชน สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอก และสภาพปัญหาชุมชนตลอดจนมองแนวทางแก้ไขปัญหได้แบบชัดเจน และมองกิจกรรมการทอเย็บเป็นกิจกรรมหนึ่ง หรือกิจกรรมร่วมเชื่อมต่อทิศทางการแก้ไขปัญหโดยภาพรวมของชุมชนได้ แล้วจึงได้กำหนดเป็นวัตถุประสงค์เป้าหมายการทำกิจกรรมการทอเย็บ

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งหมด เนื่องจากเป็นเรื่องที่ต้องเกี่ยวข้องกับสิทธิของชุมชน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมชุมชนที่ชุมชนต้อง

การคิดไตร่ตรองวินิจฉัย และร่วมตัดสินใจจะเปิดหมู่บ้านรองรับอย่างไร ควรเป็นรูปแบบใด ใครบ้างที่เกี่ยวข้อง ใครมีบทบาทจัดการอย่างไร และภายหลังนักท่องเที่ยวกลับแล้วมีการลดผลกระทบอย่างไร ด้วยวิธีการใด ตลอดจนการแบ่งปันผลประโยชน์ภายในชุมชน

3. ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดตั้งองค์กรภายในชุมชน เพื่อรับผิดชอบกิจกรรมนี้ หรือผลักดันให้องค์กรชุมชนอื่นที่พิจารณาแล้วว่า มีความพร้อมทำหน้าที่รับผิดชอบเป็นหน่วยงานหนึ่งขององค์กรนั้น ๆ แต่ทั้งนี้การดำเนินการขององค์กรต้องเป็นไปด้วยความโปร่งใส เพราะมีผลประโยชน์ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

4. การพิจารณาเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น หรือของดีในชุมชนเพื่อจัดปรับเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวให้สอดคล้องต่อชุมชน ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมให้น้อยที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้

5. ความพร้อมของผู้ที่สนใจจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมท่องเที่ยว จะมีบทบาทหลากหลายมากขึ้น คือ จะมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับที่พัก อาหาร การดูแลความปลอดภัย การนำพานักท่องเที่ยว การสื่อความหมาย และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต้องไม่ใช่กระจุกตัวอยู่เฉพาะกลุ่มแกนนำภายในชุมชนเท่านั้น ควรมีระบบกระจายที่ทั่วถึงและเป็นธรรม

6. การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ที่จะรองรับนักท่องเที่ยว เพื่อสามารถจัดปรับกระบวนการให้เหมาะสม สอดคล้องยิ่งขึ้น และร่วมแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการลดผลกระทบของการท่องเที่ยวในครั้งต่อไป

7. ประสบการณ์ทักษะในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ต้องบูรณาการความต้องการ ความเพลิดเพลิน ความตื่นตัวและการเรียนรู้ ให้เป็นโปรแกรมและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของแต่ละพื้นที่

ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1. การท่องเที่ยวโดยชุมชน มีส่วนสนับสนุนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยชุมชน “ความอยู่รอดของชุมชนขึ้นอยู่กับฐานทรัพยากรธรรมชาติวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น มีความเชื่อมโยงผูกพันกับทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า” การท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน ทั้งการสร้างภาคภูมิใจให้กับชุมชนในการเผยแพร่ภูมิปัญญาในการจัดการทรัพยากร สื่อสารปัญหาความขัดแย้งในการแย่งชิงทรัพยากรให้คนภายนอกได้รับทราบสร้างสรรคกิจกรรมการท่องเที่ยวให้ผู้มาเยือนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ จัดสรรรายได้จากการท่องเที่ยวสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาชุมชน สร้างความร่วมมือของหน่วยงานในการทำงานเป็นพันธมิตรร่วมกับชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. การท่องเที่ยวโดยชุมชน มีส่วนสนับสนุนการฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น “วิถีชีวิตและวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่บอกถึงอัตลักษณ์ความเป็นชุมชน ความเข้มแข็งของชุมชนจะทำให้ชุมชนสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคม โดยที่ยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมและปรับประยุกต์ให้สอดคล้องกับยุคสมัยมีการสืบทอด

สู่คนรุ่นหลังได้อย่างต่อเนื่อง” การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือในการสร้างความภาคภูมิใจให้กับชาวบ้านในการนำเสนอ “ของดี” ชุมชนให้คนภายนอกได้รับรู้ ทำให้เกิดการสืบค้นถ่ายทอด และฟื้นฟูวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น ชุมชนมีการบริหารจัดการและร่วมกันกำหนดว่าวิถีชีวิตและวัฒนธรรมอะไรบ้างที่ชุมชนพร้อมในการนำเสนอและสร้างการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน ตลอดจนมีแนวทางปฏิบัติตัวสำหรับนักท่องเที่ยวการที่มีนักท่องเที่ยวสนใจแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมคนท้องถิ่นเป็นตัวกระตุ้นอีกทางหนึ่งที่ทำให้ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจ และมีชีวิตชีวาในการนำเสนอข้อมูลสามารถสร้างการมีส่วนร่วมให้กับนักท่องเที่ยวในกิจกรรมทางวัฒนธรรมของตน สร้างความประทับใจให้แก่ผู้มาเยือน และทำให้เยาวชนคนรุ่นหลังเห็นคุณค่าของชุมชนตนเอง

3. เที่ยวโดยชุมชน มีส่วนสนับสนุนการพัฒนาคน “ความภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นหรือชาติพันธุ์ของตน ความร่วมมือและความสามัคคีของคนในชุมชน การมีพื้นที่ทางสังคม ได้รับการยอมรับจากคนภายนอก เป็นหัวใจสำคัญของการดำรงไว้ซึ่งความเป็นชุมชน” การท่องเที่ยวโดยชุมชนช่วยให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมและกำหนดบทบาทของชุมชนต่อการท่องเที่ยวมีกระบวนการในการจัดการความรู้ภายในชุมชน มีการพัฒนาทักษะและเพิ่มเติมความรู้ใหม่ให้กับสมาชิกในชุมชนในการบริหารจัดการท่องเที่ยว สร้างความมั่นใจในการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับคนภายนอกมีความเชื่อมั่นให้คนในชุมชนในการนำเสนอ “ปัญหาและความต้องการ” กับหน่วยงานภายนอก นำเสนอประสบการณ์และความสำเร็จในการพัฒนากับคนและหน่วยงานที่มาศึกษา-ดูงาน นอกจากเป็นการพัฒนา “คนใน” แล้วยังให้การศึกษา กับ “คนนอก” ด้วย

4. การท่องเที่ยวโดยชุมชน มีส่วนสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนและคุณภาพชีวิตคนท้องถิ่น “การท่องเที่ยวเป็นการดึงคนจากภายนอกมาเรียนรู้ชุมชน แรงจูงใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน คือ วิถีชีวิตที่แตกต่าง และวัฒนธรรมดั้งเดิม จุดดึงดูดคือวิถีที่เรียบง่ายและมีการดำรงชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติ การท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงเป็นรายได้เสริมที่สามารถนำรายได้นั้นไปปรับปรุงที่อยู่อาศัยการออมทรัพย์ไว้ใช้ยามขาดแคลน เจ็บป่วย หรือเป็นทุนการศึกษาให้กับลูกหลาน โดยที่ชาวบ้านยังคงดำเนินวิถีดั้งเดิมหรือเป็นการสร้างทางเลือกเรื่องรายได้ให้กับบางครอบครัว ในการสร้างอาชีพเสริมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว สร้างงานให้กับคนในชุมชนการท่องเที่ยวโดยชุมชนยังเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเรื่องความสะอาด และสุขอนามัย นอกจากนี้ เมื่อชุมชนเริ่มเป็นที่รู้จักก็จะมีหน่วยงานลงไปสนับสนุนเรื่องอุปโภคบริโภค” การที่การท่องเที่ยวเป็นเพียงรายได้เสริม ทำให้ชาวบ้านไม่คิดพึ่งพารายได้หลักจากการท่องเที่ยว และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติต่อเนื่อง ไม่ว่าจะมียกนักท่องเที่ยวมาเที่ยวหรือไม่ก็ตาม

ผลกระทบจากการทำการท่องเที่ยวโดยชุมชน

วิระพล ทองมา (2547) กล่าวว่า ทุกอย่างที่ดีดำเนินการย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งที่ตั้งอยู่สิ่งแวดล้อมโดยรอบทั้งสิ้น ซึ่งมีผลกระทบด้านบวกและด้านลบ ได้แก่

1. ผลกระทบด้านบวก ส่งผลให้ชุมชนมีจิตสำนึกเกิดการพัฒนาตนเอง พึ่งพาตนเอง คิดเป็น ทำเป็น มีความพยายามในการเรียนรู้พัฒนา เกิดรายได้เพิ่มขึ้นมีการรวมตัวกัน สร้างความเข้มแข็งในชุมชน นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ตามความคาดหวังและความพยายามที่จะดำเนินการเพื่อให้เป็นตามหลักการพัฒนายั่งยืน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคมวัฒนธรรม 3) สิ่งแวดล้อม และสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความยั่งยืน คือ การรวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญา สืบสาน สืบทอด ตลอดจนการนำไปใช้ประโยชน์ได้ เกิดความรักความภาคภูมิใจในความรู้สึกเป็นเจ้าของมีส่วนร่วมในทรัพยากรของชุมชน และเกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกันในที่สุด

2. ผลกระทบด้านลบ เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ จำนวนขยะที่เพิ่มมากขึ้นจากนักท่องเที่ยว การใช้น้ำ ระบบนิเวศธรรมชาติ การรับวัฒนธรรมที่เข้ามาอย่างรวดเร็ว เกิดกระแสการเลียนแบบ มีความขัดแย้งทางความคิด เสียความเป็นส่วนตัวในการที่จะต้องรองรับนักท่องเที่ยว และที่สำคัญคืออาจถึงกับสูญเสียเอกลักษณ์ของท้องถิ่น หากมีการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวมากเกินไป

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในชุมชน

สากล สติวิทยานันท์ (2542) ได้ให้ความเห็นว่า แนวคิดสำคัญของการมีส่วนร่วม มี 3 ประการ ดังต่อไปนี้ 1) ความสนใจและความห่วงใยกันจรรวมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคลที่บังเอิญต้องกัน กลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนรวม 2) ความเดือดร้อนและความไม่พอใจร่วมกัน ที่มีอยู่ต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้น ผลักดันให้พุ่งไปสู่การรวมกลุ่มวางแผนและลงมือกระทำร่วมกัน 3) การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนให้ไปในทิศทางที่พึงปรารถนา การตัดสินใจร่วมกันนี้ จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดความริเริ่มกระทำการที่ตอบสนองความเห็นชอบของตนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น ๆ

นำชัย ทุนผล (2542) ได้สรุปความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน ว่าเป็นกระบวนการที่สมาชิกของชุมชนมีการกระทำออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน ที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม เพื่อเป็นอำนาจในการต่อรองทางการเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อใช้ในการปรับปรุงสถานภาพของชุมชน หรือเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การระบุปัญหาที่พบและร่วมมือกันให้กิจกรรมนั้นลุล่วง เพื่อประโยชน์ของชุมชน โดยไม่ต้องคอยพึ่งพาความช่วยเหลือจากภาครัฐหรือเอกชน

ระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐหรือนั้น International Association for Public Participation ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. การให้ข้อมูลข่าวสาร ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุดแต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาคราชการจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ จัดหมายข่าว การจัดงานแถลงข่าว การติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

2. การรับฟังความคิดเห็น เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

3. การเกี่ยวข้องเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือร่วมเสนอแนะทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ เป็นต้น

4. ความร่วมมือ เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วมโดยเป็นหุ้นส่วนกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น

5. การเสริมอำนาจแก่ประชาชน เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ โครงการกองทุนหมู่บ้าน ที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด การทำโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดจากความต้องการของประชาชน เป็นต้น

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน

Cohen & Uphoff (n.d. อ้างถึงใน พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (วิจิตรสิทธิกร), 2556) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของชุมชนว่า สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและอย่างไร
2. การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการระบุปัญหา และสาเหตุของปัญหา ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าประชาชนไม่มีบทบาทในการระบุปัญหาและความต้องการแล้ว โครงการทุกอย่างก็จะไม่มีประโยชน์เพราะโครงการที่ออกมา ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของ

ประชาชนได้ อีกทั้งประชาชนไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมดังกล่าว ก็จะทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้

4.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการกิจกรรม เพื่อให้ประชาชนได้มีบทบาทในการระบุปัญหา และขั้นตอนต่อไปคือ การร่วมกันวางแผนโครงการดำเนินกิจกรรม เพื่อตอบสนองความต้องการ หรือแก้ปัญหาของตัวเอง แต่อย่างไรก็ตามนักพัฒนาหรือผู้มีความรู้ในแผนควรจะเข้าไปช่วยในการวางแผน เพื่อให้แผนนั้นมีประสิทธิภาพ แต่ไม่ใช่นักพัฒนาเหล่านั้นที่วางแผนเองทั้งหมด เพราะจะทำให้เกิดผลกระทบตามมา คือ ประชาชนไม่สามารถแก้ไขหรือตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาได้

4.3 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน เมื่อประชาชนมีความรู้สึกว่ามีความเป็นเจ้าของ ในกิจกรรมนั้น ๆ ผลที่ตามมา คือ ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่วางไว้ นักพัฒนาควรจะกระตุ้นประชาชนให้มีส่วนร่วมในการลงทุนในรูปของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ตามกำลังความสามารถของประชาชน จะทำให้การดำเนินงานเหล่านั้นเป็นการเสริมสร้างให้ประชาชนมีการทำงานร่วมกัน

4.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลนั้น จะทำให้ประชาชนได้มีการประเมินตนเองว่าผลงานที่ทำไปนั้นได้รับผลดีหรือผลประโยชน์มากน้อยเพียงใด และอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้รับจากการดำเนินงานนั้นเป็นอย่างไร การที่ประชาชนมีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินนั้น จะทำให้เห็นว่า กิจกรรมที่พวกเขาทำนั้นมีผลดีหรือไม่ดีอย่างไร สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น มันจะประสบปัญหาในการมีส่วนร่วมการวางแผนของประชาชน เนื่องจากตัวประชาชนเองขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน อย่างไรก็ตามแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ให้ความสำคัญถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการวางแผนกิจกรรมของประชาชน เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในกิจกรรมต่าง ๆ จะนำมาซึ่งความสำเร็จในการร่วมมือ

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะต้องได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนในการดำเนินการ ลงมือทำร่วมกัน แบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สามารถแก้ไขปัญหาาร่วมกันได้เป็นอย่างดี และที่สำคัญต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และส่วนงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนจะชอบการเรียนรู้วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในชุมชนการทำกิจกรรมร่วมกันกับคนในชุมชนเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังเป็นการเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนด้วย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

สำหรับแนวความคิดของการเดินทางท่องเที่ยวในปัจจุบัน นอกจากความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจและสังคมแล้ว นักท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม อีกทั้ง วัฒนธรรมความแตกต่างที่เปลี่ยนแปลงในชุมชน ซึ่งอาจจะทำให้รูปแบบและ

กิจกรรมทางการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ขึ้นมา จากกระแสการอนุรักษ์และความต้องการที่จะคืนสภาพความสมบูรณ์ธรรมชาติพร้อมกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว นักพัฒนาการท่องเที่ยวจากองค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO) และสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Pacific Asia Travel Association: PATA) ได้มีการคิดรูปแบบการบริการที่มีความสอดคล้องกับการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) โดยใช้หลักแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ตามแผนปฏิบัติการ 21 หรือ Agenda 21 ที่มีส่วนผลักดันให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งมีความหมายรวมถึงการพัฒนาที่มุ่งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันชุมชนก็มีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวอย่างเท่าเทียมกัน

ข้อตกลงในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (APEC/PATA Code for Sustainable Tourism) ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นหนึ่งในสมาชิกขององค์การด้านการท่องเที่ยวแห่งภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (The Pacific Asia Travel Association: PATA) ซึ่งมีพันธกิจสำคัญร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก คือ การเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในประเทศสมาชิกให้มีคุณค่าและมีคุณภาพ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้บรรดาประเทศสมาชิกของ PATA ที่มีกว่า 100 ประเทศ ได้ลงนามในข้อตกลงเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ให้เป็น“การท่องเที่ยวที่มีคุณค่าสูง และสร้างผลกระทบทางลบต่ำ” (High Value Tourism, Low Impact Footprints)

ความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

สุธี เสริฐศรี (2557) กล่าวว่า จุลสารเพื่อการเผยแพร่ราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน คือ การบริหารการท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาในทุก ๆ ด้านที่เกี่ยวข้อง มีการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมบูรณ์และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยไม่ทำให้เกิดผลกระทบกับวัฒนธรรมของท้องถิ่นและเอกลักษณ์ของธรรมชาติ

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2552) กล่าวถึง การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นแนวทางการพัฒนาที่มุ่งให้เกิดความสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ด้านสังคม เศรษฐกิจและการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม หรืออาจกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีความแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างไร้ขีดจำกัด ที่เน้นการเพิ่มขึ้นของปริมาณการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องมากกว่าความยั่งยืนของการท่องเที่ยวในระยะยาว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า จากผลการประชุม Earth Summit เพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ที่กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อปี พ.ศ. 2535 ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่า หมายถึง การท่องเที่ยวที่ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมทุกรูปแบบ ไม่ว่าจุดประสงค์ปลายทางจะเป็นที่ใด หรือจะเป็นกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็ก ทั้งในเมืองและชนบท

องค์การท่องเที่ยวโลก (WTO) ได้กำหนดหลักการของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2531 ว่าลักษณะของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้น ได้รับการคาดหวังให้นำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งหมด ด้วยวิถีทางที่ตอบสนองต่อความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียะ ขณะเดียวกัน ก็คงไว้ซึ่งบูรณาภาพทางวัฒนธรรม กระบวนการทางนิเวศวิทยาที่จำเป็น ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบต่าง ๆ ที่เอื้อต่อชีวิต เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การท่องเที่ยวรวมถึงการจัดบริการอื่น ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดย 1) ต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อกระบวนการท่องเที่ยว 2) ต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน คำนึงถึงขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อการท่องเที่ยว 3) ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยว อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน 4) ต้องชี้แจงภายใต้ความต้องการของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) (2559) ได้นิยามความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) ว่าเป็น การท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างสมดุลทั้ง 3 มิติ คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อนำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่พิเศษ กล่าวคือ การท่องเที่ยวเป็นที่มาของรายได้ เป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตอันดีงาม และเป็นเครื่องมือในการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนนั้น ได้แก่ นักท่องเที่ยว เจ้าของแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการ

กฤติยา จักรสาร (2545) กล่าวว่า การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและรักษาเพื่อให้สอดคล้องกับกระแสโลกที่เปลี่ยนไป โดยมีขอบเขตการพัฒนาที่ครอบคลุมทุกส่วนของการท่องเที่ยว ดังนี้ 1) กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องดำรงอยู่ได้ 2) มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนอย่างสม่ำเสมอ 3) ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงรักษาความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย 4) กิจกรรมการบริการมีกำไร แม้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้บริการอยู่เสมอ ต้องไม่ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งทางธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม

ดร.ชนิ เอมพันธุ์ (2542) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนเป็นการท่องเที่ยวที่เคารพทั้งผู้คนในท้องถิ่นนอกจากนั้นก็คือ มรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยพยายามที่จะให้นักท่องเที่ยวได้สนุกกับกิจกรรมต่าง ๆ และได้รับการศึกษาที่จะเป็นผลประโยชน์ต่อประชาชนของประเทศนั้น ๆ นอกจากนี้การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนมีอย่างน้อย 4 มิติ คือ

1. มิติความยั่งยืนทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยว
2. มิติทางนิเวศวิทยาที่เน้นความสำคัญของระบบนิเวศวิทยา
3. มิติของการแข่งขันแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวในระยะยาว
4. มิติที่ยอมรับการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ของการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน

การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนควรรักษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและสร้างความมั่นใจว่า ประสบการณ์ที่ให้กับนักท่องเที่ยว นั้น มีความหมาย มีประโยชน์ การสร้างความตระหนักของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนและการส่งเสริมการปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนในกลุ่มนักท่องเที่ยว

ความสำคัญของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสามารถนำมาเป็นกลยุทธ์สำคัญในการแก้ปัญหาและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศได้เนื่องจาก

1. การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากตัวนักท่องเที่ยวเองที่มีความต้องการที่จะท่องเที่ยว ทำให้มีรายได้หมุนเวียนในประเทศอย่างมากมาย ซึ่งถือเป็นการแก้ปัญหาดุลการค้าระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพมากวิธีหนึ่ง
2. การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนก่อให้เกิดการจ้างงานและก่อให้เกิดกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจขึ้นมากมาย เช่น การให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว การบริการขนส่ง การประกันภัย บริษัทนำเที่ยว ร้านอาหาร ธุรกิจ โรงแรมที่พัก งานดูแลบำรุงรักษา งานรักษาความปลอดภัย เป็นต้น
3. การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนก่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ จะได้รับการปรับปรุงดูแลให้สะอาดและสวยงามอยู่เสมอ เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวกันมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการสร้างรายได้ของคนในท้องถิ่น
4. การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องแก่คนท้องถิ่น เช่น การผลิตผลผลิตทางการเกษตร การขายอาหาร การขายของที่ระลึก การบริการที่พัก การนำเที่ยว ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการสร้างรายได้ให้กับคนท้องถิ่น
5. การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทำให้มนุษย์มีทรัพยากรการท่องเที่ยวเหลือเก็บไว้ใช้ได้ยาวนาน เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะมีสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม จึงไม่ทำลายธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ จึงยังคงความเป็นธรรมชาติอย่างแท้จริงและชุมชนในท้องถิ่นก็ยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นไว้ได้

ลักษณะการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีลักษณะสำคัญอยู่ 6 ประการ ดังนี้ คือ

1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภท ทุกแห่ง
2. เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว
3. เป็นการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

4. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรม

5. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลตอบแทนแก่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

6. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น และคืนผลประโยชน์กลับสู่ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น

หลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นการท่องเที่ยวที่มีความต่อเนื่อง หมายถึง ความต่อเนื่องของทรัพยากรธรรมชาติและ ความต่อเนื่องของวัฒนธรรมซึ่งจัดเป็นทรัพยากรหลักในการท่องเที่ยว และสามารถมอบประสบการณ์นันทนาการที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยว

2. เป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ หมายถึง การเน้นคุณภาพของสามส่วนหลัก คือ คุณภาพของสิ่งแวดล้อม คุณภาพของประสบการณ์ นันทนาการที่นักท่องเที่ยวได้รับ และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีความสมดุล หมายถึง ความสมดุลระหว่างความต้องการของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นและขีดความสามารถในการรองรับของทรัพยากร

องค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

บุญเลิศ ตั้งจิตวัฒนา (2548) ได้อธิบายองค์ประกอบหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว ด้านพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น และด้านจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว ต่อมาช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา จากผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาการเติบโตด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว จึงมีการเรียกร้องให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขึ้น ที่มีความสมดุลของด้านสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป โดยขณะเดียวกันต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วม และมีการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม โดยการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีข้อควรคำนึง 8 ประการ ดังนี้คือ 1) ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว 2) ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยว 3) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว 4) คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยว 5) ขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวนั้น 6) การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว 7) สิ่งก่อสร้างในแหล่งท่องเที่ยวนั้น 8) ความสำเร็จของแหล่งท่องเที่ยวอื่นทั้งในและต่างประเทศที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

การพัฒนาเพื่อความยั่งยืน

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) กล่าวว่า การพัฒนาเพื่อความยั่งยืนเป็นการพัฒนาให้มีทรัพยากรที่เพียงพอเพื่อคุณภาพชีวิต มีการวางแผนในช่วงเวลาที่ยาวนานและทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา การพัฒนาเพื่อความยั่งยืนประกอบด้วย 3 มิติ คือ

1. มิติทางด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การสร้างความเจริญรุ่งเรืองในระดับที่แตกต่างกันของสังคมและลดค่าใช้จ่ายของกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งหมด กิจกรรมและความสามารถของพวกเขาที่จะได้รับการไว้ในระยะยาว ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างเพียงพอที่จะตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชากรได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องสามารถขจัดความยากจน และเน้นการกระจายโอกาสในการใช้ทรัพยากร เพื่อลดความไม่ความเท่าเทียมกันในสังคม ผู้ร่ำรวยจะต้องมีส่วนช่วยเหลือผู้ยากจน ประเทศอุตสาหกรรมที่มีฐานะมั่งคั่งผู้ร่ำรวยควรมีส่วนช่วยในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้กับประเทศที่ยากจน

ผลทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1.1 ขจัดปัญหาความยากจน ชุมชนมีรายได้เพิ่ม เนื่องจากชุมชนมีส่วนได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวในชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้มีการกระจายรายได้สู่ชุมชน มีรายได้เพิ่มขึ้นฐานะทางเศรษฐกิจก็จะดีขึ้น

1.2 เกิดกองทุนในการพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชน เพราะเมื่อมีการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ ย่อมทำให้ชุมชนสามารถมีรายได้จากการเก็บภาษีท้องถิ่น หรือจัดทำแผนงบประมาณจากรัฐบาล เพื่อนำมาเป็นกองทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนต่อไป

1.3 รัฐบาลมีรายได้จากนักท่องเที่ยว ทำให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโต สามารถนำรายได้ไปพัฒนาประเทศต่อไป

2. มิติทางสังคม หมายถึง การเคารพสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียมกันของคนในสังคม ต้องมีการกระจายความเท่าเทียมกันของผลประโยชน์ โดยมุ่งเน้นการบรรเทาความยากจนและให้ความสำคัญกับชุมชนท้องถิ่น คือ การรักษา และการเสริมสร้างระบบสนับสนุนชีวิตของชาวบ้านรับรู้และเคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่าง หลีกเลียงรูปแบบของการแสวงหาผลประโยชน์ใด ๆ

ผลทางสังคมที่เกิดจากการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2.1 ได้ร่วมคิด ร่วมแลกเปลี่ยน เกิดการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ

2.2 ไม่โดดเดี่ยว เพราะภาครัฐหรือเอกชน เมื่อไปทำงานร่วมกับชุมชนย่อมทำให้ชุมชนเกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งลดช่องว่างระหว่างรัฐกับชุมชน

2.3 มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นให้กับชุมชน

2.4 มีคุณค่าชีวิตที่ดีขึ้น เพราะสามารถเข้าถึงการศึกษา การสาธารณสุข

2.5 การท่องเที่ยวชุมชนได้เพื่อน ได้พันธมิตรเพิ่มขึ้น

2.6 เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความเคารพซึ่งกันและกัน และยอมรับกัน

2.7 เกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมประเพณี รู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคม

2.8 เกิดการฟื้นฟูและสืบทอดทางวัฒนธรรม จากรุ่นอาวุโสสู่คนรุ่นใหม่

3. มิติด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรที่มี จึงทำให้เกิดการดำเนินการเพื่อลดมลพิษทางอากาศ ทางบก และทางน้ำ การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และมรดกทางวัฒนธรรม การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องมีการพิทักษ์และสงวนรักษาความหลากหลายของพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ในสภาพธรรมชาติไว้ให้ได้ เพราะสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศรวมทั้งมนุษย์ ต่างก็มีวิวัฒนาการร่วมกัน

ผลทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และมีการจัดการการใช้ประโยชน์ โดยคำนึงถึงความยั่งยืน

3.2 มีการวางแผนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดการเส้นทาง การหยุดการพังทลายของดิน การไม่รบกวนสัตว์ป่า การจำกัดให้นักท่องเที่ยวที่เหมาะสม การกำจัดขยะมูลฝอย

3.3 เกิดแนวร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และป้องกันไม่ให้เกิดการลักลอบทำลายสิ่งแวดล้อมของนายทุนซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐไม่สามารถสอดส่องดูแลได้ทั่วถึง ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับผู้มาเยือน ควรสอดแทรกการปลูกจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยวมีส่วนช่วยในการสอดส่องดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย

ทั้ง 3 หลักนี้ เป็นวิธีการของการพึ่งพาซึ่งกันและกันที่สามารถเป็นไปได้ทั้งการร่วมมือกัน หรือการแข่งขันของสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมือง รวมทั้งการบริหารจัดการของภาครัฐและเอกชนที่มุ่งเน้นให้มีความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม นิสิต ชักกุล (2550) กล่าวว่า การพัฒนาจะต้องมีความสมดุลที่เหมาะสมกันทั้ง 3 หลัก ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว ดังนั้น จึงต้องมี 3 แนวทางที่จะช่วยทำให้การพัฒนามีความสมดุลเพิ่มขึ้น เปรียบเหมือนกับการเพิ่มประสิทธิภาพ

1. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยว การรักษากระบวนทางนิเวศวิทยาที่สำคัญและให้ความช่วยเหลือ เพื่อการอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพให้ดีที่สุด

2. เคารพความถูกต้องทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนที่อนุรักษ์และการใช้ชีวิตร่วมกับมรดกทางวัฒนธรรมและค่านิยมดั้งเดิม ที่จะนำไปสู่ความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม

3. ตรวจสอบให้แน่ใจถึงศักยภาพของการดำเนินงานทางเศรษฐกิจในระยะยาวที่ให้สิทธิประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยมีการกระจายอย่างเป็นธรรมแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด รวมทั้ง การจ้างงานที่มั่นคงและโอกาสสร้างรายได้และบริการสังคมของชุมชนท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความยากจน

หลักการของการพัฒนาที่ยั่งยืน

Eber (1993 อ้างถึงใน ธนพล จันทรเรืองฤทธิ์, 2561) กล่าวว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนมีหลักการที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดที่มาทำความเข้าใจและวิเคราะห์ปัญหาทั้งภายในและภายนอกท้องถิ่นที่มีอยู่มาใช้ในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น โดยอาศัยการเจรจาต่อรองและการสร้างมติจากภายในชุมชน ด้วยการอาศัยประเด็นทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับภายในชุมชน การพัฒนามีหลักการที่สำคัญ 7 ประการ มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ ให้ความร่วมมือ และการสื่อสารที่ชัดเจน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ ชุมชนได้จัดขึ้น เพื่อการอนุรักษ์ ความเป็นอยู่ของวัฒนธรรม ช่วยให้มีการแลกเปลี่ยนที่ครอบคลุมความคิดเห็นของทุกกลุ่ม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงต้องมีการรวบรวมความคิดเห็นของคนภายในชุมชน เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีการแบ่งปันข้อมูลการสื่อสารเพื่อให้คนภายนอกชุมชนได้รู้จักชุมชนของตนเอง อีกทั้งยังถือได้ว่าเป็นการประชาสัมพันธ์ชุมชน ดังนั้นจึงทำให้เกิดการเคารพซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างคนในชุมชนเดียวกันด้วยความมุ่งมั่น มีการทำงานร่วมกันและได้ผลประโยชน์ร่วมกัน ผลลัพธ์ คือ ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้น ทำให้คนภายในชุมชนมีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และมีการแบ่งปันความรู้ทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชนอีกด้วย

2. การตัดสินใจ ถือได้ว่าเป็นความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากก่อนที่จะเกิดการตัดสินใจของชุมชน ก็ล้วนแต่ต้องผ่านการลงประชามติที่เห็นชอบไปในทิศทางเดียวกัน การพิจารณาและการทบทวนด้วยการสร้างความตระหนักรู้อย่างไตร่ตรองดีแล้ว ย่อมส่งผลดีต่อชุมชน การตัดสินใจเกิดจากการรับฟังความคิดเห็นของคนภายในชุมชน ซึ่งจะมีทั้งข้อสนับสนุนและข้อขัดแย้ง เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่ตรงกันมากที่สุด การมีส่วนร่วมจากคนภายในชุมชนก็เพื่อพูดคุยและอภิปรายด้วยการทบทวนและพิจารณา จึงทำให้เกิดการตัดสินใจที่มีผลต่อชุมชนของพวกเขา

3. การเป็นหุ้นส่วน การเป็นพันธมิตรที่แข็งแกร่งจะต้องมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน จึงทำให้เกิดการจัดกลุ่มและเครือข่ายสังคมภายในชุมชน เพื่อเอาไว้ปรึกษาหารือปัญหาต่าง ๆ ก่อนที่จะถูกแพร่กระจายสู่คนภายในชุมชน กฎเกณฑ์ของการจัดตั้งหุ้นส่วนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด คือ สมาชิกของคนภายในชุมชนมีความสามารถที่แตกต่างกัน ทักษะความรู้ที่จำเป็นในการดำเนินงานออกมาให้ดีที่สุด จะต้องพึ่งความสามารถจากคนภายในชุมชน สมาชิกภายในชุมชนจะต้องมีการรับมือ

กับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ที่มีผลกระทบการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนในชุมชนของตนเอง การจัดตั้งเครือข่ายก็เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือไว้วางใจให้กับคนภายในชุมชน

4. การกำกับดูแล การปกครองท้องถิ่นที่ดีจะต้องมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบ การกำกับดูแลกิจการที่ดีเป็นบรรทัดฐานทางสังคมที่ช่วยส่งเสริมให้ชุมชนมีการควบคุมมากขึ้น โดยการควบคุมนี้จะไม่กระทบต่อสิทธิของคนภายในชุมชน และเป็นที่ยอมรับแก่คนภายในชุมชน การกำกับดูแลกิจการที่ดีไม่ควรเกิดความคลาดเคลื่อน หรือเกิดขึ้นเพียงเล็กน้อยเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับคนภายในชุมชน โดยกระบวนการดังกล่าวสามารถตรวจสอบได้ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของผู้กำกับดูแลในการตัดสินใจเพื่อที่จะปรับปรุงการบริหารชุมชนอีกทั้งยังเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชนให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อชุมชนมากที่สุด และยังสามารถนำมาซึ่งการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของชุมชน การเสริมสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยวล้วนแต่มีความเชื่อมโยงกับองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในชุมชน โดยเฉพาะคนภายในชุมชน เพราะการตอบสนองของคนในชุมชนจะต้องผ่านการลงประชามติ จึงจะทำให้ผู้ที่กำกับดูแลดำเนินการต่อไปได้

5. ความรู้และข้อมูล การจัดการกับข้อมูลภายในชุมชนจะต้องมีความเหมาะสม ตรงเวลา และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทันตามเวลาที่กำหนด หรือสามารถเข้าถึงข้อมูลโดยสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว หรือแม้กระทั่งผู้ที่สนใจในชุมชนนั้น ๆ เพื่อทำการศึกษา เพื่อการท่องเที่ยวหรือแม้กระทั่งการนำมาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน ข้อมูลที่มีความสำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ สภาพแวดล้อมของชุมชน วัฒนธรรม ประเพณี การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพการเกษตร เพราะข้อมูลเหล่านี้มีผลที่จะทำให้ดึงดูดนักท่องเที่ยวไม่มากนักน้อย ที่มีความสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ภายในชุมชน

6. การปรับปรุง การปรับปรุงของชุมชนในที่นี้ หมายถึง การตรวจสอบ ประเมินความต้องการของนักท่องเที่ยว และนำผลของการตรวจสอบมาพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้น ส่วนประกอบที่สำคัญของการดำเนินงานเพื่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง คือ การตรวจสอบและประเมินผลความคืบหน้าหรือประสิทธิภาพของการปรับปรุง ว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ อีกทั้งยังเปิดรับความคิดเห็นของคนภายในชุมชน เพื่อที่จะนำมาเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล เนื่องจากคนภายในชุมชนจะได้พบปะกับนักท่องเที่ยว จึงทำให้คนภายในชุมชนทราบถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวมากที่สุด

7. วิถีชีวิตที่ดี การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นสิ่งที่เกี่ยวกับการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งชุมชนให้มีความยั่งยืนโดยการสร้างพฤติกรรมจากคนภายในชุมชน ค่านิยมและจริยธรรมที่ดีในการดำเนินชีวิต การสร้างวิถีชีวิตที่ยั่งยืนก็ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว จริยธรรมและระบบค่านิยมที่นำไปใช้โดยคนภายในชุมชนในแต่ละชุมชน ท้ายที่สุดแล้วความสำเร็จในการสร้างวิถีชีวิตที่ดี

นั่นก็คือ การสร้างคุณค่าให้กับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตของคนภายในชุมชนของพวกเขาตั้งแต่เกิด

การพัฒนาการท่องเที่ยวอาจเกิดผลกระทบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวมากขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากมาเที่ยวก็จะทำให้ระบบนิเวศเสื่อมโทรม มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งจะทำให้เกิดการสูญเสียทางมรดกทางวัฒนธรรม และมีการพึ่งพาเศรษฐกิจมากขึ้น ในทุกกิจกรรมการท่องเที่ยวต้องมีการพัฒนาและการจัดการที่ยั่งยืนเพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาเพื่อพักผ่อน เพื่อผจญภัย หรือเพื่อประชุม ได้สัมผัสกับการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเป็นการท่องเที่ยวที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม ที่มุ่งมั่นที่จะรักษาธรรมชาติและสามารถบูรณาการกับการใช้ชีวิตของคนภายในชุมชน ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยวในหลาย ๆ ที่สามารถรักษาศักยภาพ ความน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างไม่จำกัดเวลา

นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและชุมชนท้องถิ่น ความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกันนี้จะไม่เกิดเหตุนอกภาคธุรกิจอื่น ๆ ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวหรือที่เรียกว่านักท่องเที่ยว จะเดินทางไปยังผู้ผลิตและผลิตภัณฑ์ซึ่งจะมีลักษณะพิเศษ 3 ด้าน ที่เป็นเอกลักษณ์ของความสัมพันธ์ของความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวและการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

1. ปฏิสัมพันธ์ คือ ธรรมชาติของการท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมบริการที่อยู่บนพื้นฐานของการส่งมอบประสบการณ์ในสถานที่ใหม่ ๆ การท่องเที่ยวจะเกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกันขององค์กรต่าง ๆ ภายในชุมชน องค์กรประกอบต่าง ๆ จำนวนมาก ทั้งทางตรงและทางอ้อมระหว่างนักท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น และสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นล้วนแต่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

2. ให้ความรู้ ในที่นี้ หมายถึง การท่องเที่ยวจะให้นักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่นเกิดจิตใต้สำนึกต่อปัญหาของสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนนั้น ๆ รวมทั้งความแตกต่างของวัฒนธรรมภายในชุมชนที่นักท่องเที่ยวแสวงหาที่จะเรียนรู้ เพราะฉะนั้นการเข้าถึงข้อมูลก็มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

3. พึ่งพา การตัดสินใจท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับนักท่องเที่ยวที่ต้องการจะได้สัมผัสกับสภาพแวดล้อมที่สมบูรณ์ของชุมชน ความสะอาด พื้นที่ธรรมชาติมีความดึงดูดน่าสนใจ ประเพณีทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมที่มีแต่เดิมของชุมชน การต้อนรับจากคนภายในท้องถิ่น ล้วนแต่จะทำให้ให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจมากยิ่งขึ้น

การท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นได้ล้วนแต่เกิดจากคุณลักษณะเหล่านี้ ความสัมพันธ์ใกล้ชิดของคนภายในชุมชนกับนักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวมีความดึงดูดน่าสนใจ โดยการท่องเที่ยวสร้างความเสียหายจำนวนมากต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน เพราะฉะนั้นคนภายในชุมชนต้องมีการวางแผนเพื่อรับมือกับปัญหาที่จะเกิดตามมา

แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ซึ่งการตลาดก็มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบพื้นฐานของการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันออกไปตามสภาพภูมิศาสตร์ที่ทำให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมทั้งทางด้านกายภาพ ด้านสังคมและวัฒนธรรม จะได้รับความสนใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งในทุกรายละเอียด โดยใช้หลักการของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่อยู่ในแนวทางเดียวกันกับหลักพื้นฐานของการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเพื่อความยั่งยืนเป็นสิ่งที่ดีและเหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวในยุคสมัยนี้ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาเชิงลบที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) กล่าวว่า การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวจะมีผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อสถานที่ท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจึงเป็นความพยายามที่จะหาความสมดุลระหว่างผลกระทบที่มีเพื่อการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต้องคำนึงถึง 3 หลักการ ได้แก่

1. ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้แน่ใจว่าการพัฒนา คือการบำรุงและรักษากระบวนการทางนิเวศวิทยา ที่สำคัญคือความหลากหลายและทรัพยากรชีวภาพ
2. ความยั่งยืนทางสังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้แน่ใจว่าการพัฒนาเข้ากันได้กับวัฒนธรรมและค่านิยมของชาวบ้านท้องถิ่นที่รับผลกระทบจากการท่องเที่ยว จะมีการรักษาเอกลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างเคร่งครัด
3. ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ เพื่อให้แน่ใจว่าได้พัฒนาเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการจัดการทรัพยากรเพื่อให้สามารถสนับสนุนคนรุ่นต่อไป

การท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลกระทบความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม ดังนั้นผู้ประกอบการควรมีการกำหนดการปฏิบัติและกลยุทธ์สำหรับการวางแผนการท่องเที่ยวที่จะสามารถบรรเทาผลกระทบด้านลบและส่งเสริมให้มีผลกระทบด้านบวก การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจำเป็นต้องให้ความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวและการพัฒนาสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป โดยจะมีการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง เหมาะสมและเปิดโอกาสให้คนภายในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา แต่ยังคงรักษาธรรมเนียมประเพณีไว้ได้มีการศึกษาและการวางแผนเพื่อส่งเสริมและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมอย่างคุ้มค่าและยาวนานที่สุด ในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้คงอยู่หรือเสื่อมสภาพน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดแต่เกิดการ นำไปใช้เรื่อย ๆ ก็จะทำให้ทรัพยากรไม่สามารถที่จะรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ถูกผลกระทบน้อยที่สุด เพราะสิ่งแวดล้อมเป็นสมบัติที่สำคัญและมีคุณค่าต่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

การท่องเที่ยวจึงต้องรักษาสีงแวดล้อมภายในชุมชนให้อยู่ในสภาพเดิมไว้ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวควรคำนึงถึงสภาพสีงแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะทางภูมิประเทศของสถานที่ท่องเที่ยว โดยการไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ทำลายสีงแวดล้อมหรือก่อให้เกิดผลเสียหยา โดยที่ จะเป็นไปตามหลักการของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะเป็น การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นคุณภาพ โดยไม่ทำลายธรรมชาติและสีงแวดล้อม คงไว้ซึ่งประเพณีและ วัฒนธรรมที่มีมาแต่ก่อนและมุ่งเน้นการกระจายรายได้ให้แก่คนภายในชุมชนอย่างทั่วถึง ซึ่งคนภายใน ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและลงมือทำอย่างเท่าเทียมกัน

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นการท่องเที่ยวที่มี ความต่อเนื่องของแหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติ และความต่อเนื่องทางวัฒนธรรม และแหล่ง ท่องเที่ยวนั้นจะต้องมีเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ที่โดดเด่น ให้ผลประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น และ คืนผลประโยชน์กลับสู่ทรัพยากรท่องเที่ยวและสีงแวดล้อมของท้องถิ่น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

คำว่า Creative Tourism (การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์) บัญญัติขึ้นเป็นครั้งแรก โดยคริสปิน เรย์ มอนด์ (Crispin Raymond) และเกร็ก ริชาร์ด (Greg Richards) ในปี พ.ศ. 2543 ในความหมาย ที่เฉพาะเจาะจงว่าเป็นการท่องเที่ยวประเภทหนึ่ง

“การท่องเที่ยวซึ่งมอบโอกาสให้กับผู้เดินทางในการพัฒนาศักยภาพการสร้างสรรค์ของตน ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริง ที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของพื้นที่ เป้าหมาย ที่ได้ท่องเที่ยว” (“tourism which offer visitors the opportunities to develop their creative potential through active participation in courses and learning experiences which are characteristic of the holiday destination where they are undertaken”) (Richards & Raymond, 2000, p. 18)

โดยเรย์มอนด์ กล่าวว่า แนวความคิดดังกล่าวนี้ เกิดขึ้นมาจากแรงบันดาลใจหลังจากที่ได้ฟัง บรรยายเกี่ยวกับปัญหาของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourism) ในยุโรป ที่มักให้ข้อมูล ประเภทประวัติ หรือวันเดือนปีของสถานที่สำคัญและเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ซึ่งไม่น่าสนใจกับ นักท่องเที่ยวเอาเสียเลย (เช่น ห้องที่เข้าชมอยู่นี้ เป็นห้องที่ขุนนางเจ้าของสถานที่จัดงานแต่งงานขึ้น เมื่อเดือนสิงหาคม ในปี 1637) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมควรที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวได้ “สร้างสรรค์” กว่านี้ ผวนอกกับที่ได้ยินเรื่องเล่าเกี่ยวกับประสบการณ์อันน่าประทับใจที่ได้รับจาก นักท่องเที่ยวรุ่นใหม่เดินทางท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ ประเทศไทย อินโดนีเซีย และออสเตรเลีย โดยเข้าเรียนการนวดแผนไทยที่จังหวัด เชียงใหม่เป็นเวลาหลายสัปดาห์ ก่อนจะเดินทางไปท่องเที่ยวต่อที่เกาะบาหลิ ประเทศอินโดนีเซีย และเข้าไปมีส่วนร่วมฝึกหัด

การทำอาหารมังสวิรัต จากนั้นเดินทางต่อไปเรียนรู้ช่วงสั้น ๆ ในการเป็นผู้ดูแลฝูงแกะและปศุสัตว์ (Jillaroo) ในฟาร์มที่ประเทศออสเตรเลีย

เกร็ก ริชาร์ด และคริสปิน เรย์มอนด์ มองว่าน่าจะมีชื่อใหม่เพื่อที่จะใช้เรียกการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมของพื้นที่ที่ตนเองได้ท่องเที่ยว ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าวนอกจากจะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้ทำความเข้าใจผ่านประสบการณ์ด้วยตนเองแล้ว นักท่องเที่ยวยังสามารถที่จะใช้ประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ใหม่นั้นมาใช้กับชีวิตหรือการทำงานของตน ภายหลังที่กลับมาจากการท่องเที่ยวแล้วด้วย และในที่สุดทั้งเกร็ก ริชาร์ด และ คริสปิน เรย์มอนด์ ก็พบว่า คำ Creative Tourism มีความหมายเหมาะสมที่จะใช้เรียกการท่องเที่ยวในลักษณะดังกล่าว (Raymond: 2010)

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้กำหนดนิยามของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า

“การท่องเที่ยวสร้างสรรค์ คือการเดินทางที่มุ่งไปสู่ความผูกพันและประสบการณ์จริงแท้ที่เกิดจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ศิลปะ มรดกทางวัฒนธรรม หรือคุณลักษณะพิเศษของพื้นที่นั้น และนำมาซึ่ง ความเชื่อมโยงกับผู้คนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และเป็นผู้รังสรรค์วัฒนธรรมที่มีชีวิตนั้น” (Creative Tourism is travel directed toward an engaged and authentic experience, with participative learning in the arts, heritage, or special character of a place, and it provides a connection with those who reside in this place and create this living culture-UNESCO, 2006)

ในการประชุม Creative Cities Network ซึ่งจัดขึ้นในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2549 โดยมีจุดประสงค์เพื่อวางแผนเตรียมการประชุม Santa Fe International Conference on Creative Tourism ในปี พ.ศ. 2551 ได้มีการหารือถึงคำนิยามของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการวางรูปแบบของการประชุมดังกล่าว ซึ่งให้ความสำคัญกับการนำเสนอประสบการณ์และการมีส่วนร่วม โดยคณะกรรมการวางแผนการประชุมได้ ร่วมกันพัฒนานิยามความหมายให้กับ Creative Tourism ขึ้นใหม่ ว่า

“การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การท่องเที่ยวที่มุ่งไปสู่ความผูกพันและประสบการณ์อันแท้จริง ซึ่งได้มาจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้านศิลปะ มรดกทางวัฒนธรรมหรือคุณลักษณะเฉพาะของพื้นที่” (Creative Tourism is a tourism directed toward an engaged and authentic experience, with participative learning in the arts, heritage or special character of a place.) (Wurzburger, 2009)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2550 ภายหลังจากที่คริสปิน เรย์มอนด์ ได้มีประสบการณ์การนำแนวความคิด เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไปดำเนินงานกับโครงการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศนิวซีแลนด์ (ดูข้างหน้า) ได้ปรับนิยามของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ขึ้นใหม่

“คือรูปแบบอันยั่งยืนของการท่องเที่ยวซึ่งมอบความรู้สึกที่แท้จริงของวัฒนธรรมท้องถิ่นผ่านการลงมือ ปฏิบัติ และประสบการณ์เชิงสร้างสรรค์อย่างไม่เป็นทางการ โดยการลงมือปฏิบัตินี้เกิดขึ้นในกลุ่มขนาดเล็กที่บ้านหรือสถานที่ทำงานของผู้สอน โดยพวกเขายินยอมที่จะให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ความสามารถเชิงสร้างสรรค์ของตนเองไปพร้อม ๆ ไปกับได้ใกล้ชิดกับผู้คนในท้องถิ่นที่ได้มาเยือน” (“A more sustainable form of tourism that provides an authentic feel for a local culture through informal, hands-on workshops and creative experiences. Workshops take place in small groups at tutors’ homes and places of work; they allow visitors to explore their creativity while getting closer to local people.”) (Raymond, 2007)

เมื่อพิจารณาจากนิยามดังกล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่ตอบโต้กับ “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” (Cultural Tourism) ที่เคยมีบทบาทสำคัญ ในกระแสการท่องเที่ยวแบบเดิมซึ่งเผชิญกับข้อจำกัดสำคัญที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการใหม่ของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ได้อย่างเต็มที่ “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” มีฐานความคิดที่แตกต่างไปจาก “การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม” ที่นักท่องเที่ยวเป็นเพียงแต่ผู้เฝ้าชมอยู่ห่าง ๆ แต่ไม่ได้ลงไปเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง

นิยามของ “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วมในประสบการณ์ทางวัฒนธรรมอันเป็นลักษณะเฉพาะของพื้นที่ท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีความจดจำ ประทับใจ และในท้ายที่สุดจะมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในพื้นที่ที่ได้ท่องเที่ยว ในนิยามขององค์กรยูเนสโก ได้เน้นย้ำถึงความผูกพันระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้าน (Hosts and Guests) ผ่านประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่แท้จริง โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ศิลปะ และมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างใกล้ชิดระหว่างผู้ท่องเที่ยวและคนท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง อันเป็นการสนับสนุนส่งเสริมการสนทนาระหว่างวัฒนธรรม ซึ่งจะช่วยพิทักษ์รักษาความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้สืบเนื่องต่อไป

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (2556) กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หรือ Creative Tourism คือ การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่คำนึงถึงความยั่งยืนเน้นประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวจากการเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรมในพื้นที่และการสร้างความผูกพันระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าบ้าน อันเป็นผลให้เกิดความประทับใจและจดจำพื้นที่ท่องเที่ยวนั้นตลอดไป สามารถขยายความรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนได้พัฒนา หรือได้ใช้ศักยภาพ หรือความสามารถด้านแนวคิดสร้างสรรค์ของนักท่องเที่ยวเอง โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างมุ่งมั่นตั้งใจในวิถีทางและประสบการณ์เรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำกันอยู่เป็นประจำของผู้คนในแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ โดยที่นักท่องเที่ยวอาสาเข้าไปทำหรือเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย

2. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการสร้างสรรค์กิจกรรม หรือผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาดั้งเดิมของท้องถิ่นผสมผสานกับแนวคิดจินตนาการของนักท่องเที่ยว สร้างสรรค์กิจกรรมขึ้นมาใหม่

3. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นักท่องเที่ยวมิใช่เป็นเพียงผู้ดู หรือผู้สังเกตการณ์หรือไปปรากฏตัวในที่นั้น ๆ แต่เป็นผู้มีปฏิสัมพันธ์หรือเป็นผู้มีส่วนในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับคนในท้องถิ่น

4. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นหน้าที่ของนักท่องเที่ยว ที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมรอบตัว และใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์เพื่อให้เกิดความชำนาญได้พัฒนาขึ้นกว่าเดิม

คุณสมบัติของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

1. ผู้ท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านมีความผูกพันระหว่างกัน
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม
3. มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งทางวัฒนธรรมของพื้นที่ท่องเที่ยว
4. ประสบการณ์จากการมีส่วนร่วม
5. มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน ส่งผ่าน ส่งต่อประสบการณ์
6. เป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าเป็นผู้ชม
7. นักท่องเที่ยวมีโอกาสพัฒนาศักยภาพในการสร้างสรรค์ของตนเองและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
8. ความจริงแท้ทั้งในกระบวนการการผลิตและผลิตภัณฑ์ ประสบการณ์จริง
9. จัดจำประทับใจ เข้าใจ
10. การท่องเที่ยวแบบจำเพาะเจาะจง

กระบวนการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

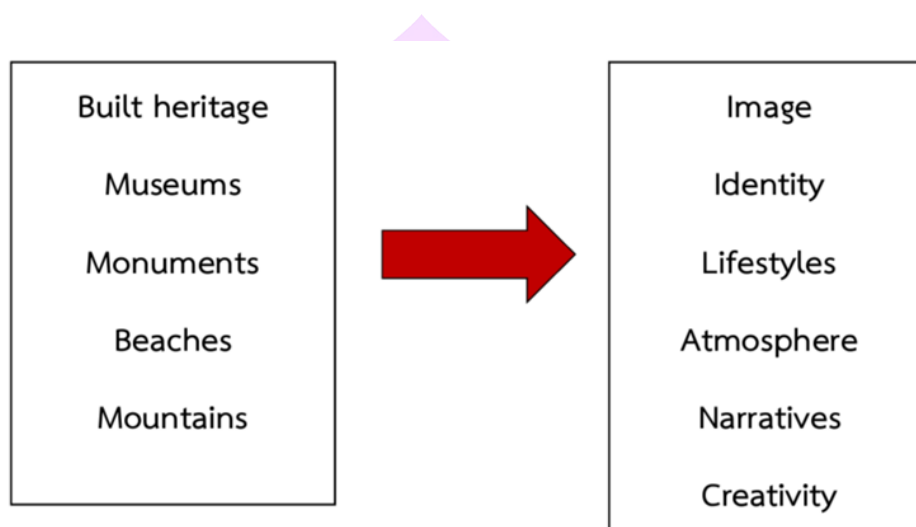
1. นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วม และเรียนรู้ประสบการณ์ในวิถีชีวิตประจำวันของผู้คนในชุมชน และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

2. นักท่องเที่ยวมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ และประสบการณ์กับชุมชนในท้องถิ่น ในขณะเดียวกันก็ได้รับความรู้ ประสบการณ์ ช่วยเพิ่มความชำนาญให้แก่นักท่องเที่ยวด้วย

รูปแบบและแนวความคิดของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

เกริก ริชาร์ด (2010) หนึ่งในผู้ก่อตั้งแนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้ชี้ให้เห็นว่า รูปแบบของการท่องเที่ยวแบบใหม่ที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” (Creative

Tourism) แม้จะเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourism) ในภาพรวม การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีความสนใจเลื่อนไปจากเดิมคือ จากวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Resources) ไปสู่ทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม (Intangible Cultural Resources)

ภาพ 1 การเคลื่อนของวัฒนธรรมการท่องเที่ยวจากแบบเดิมสู่แบบใหม่

ที่มา: Richard, 2010

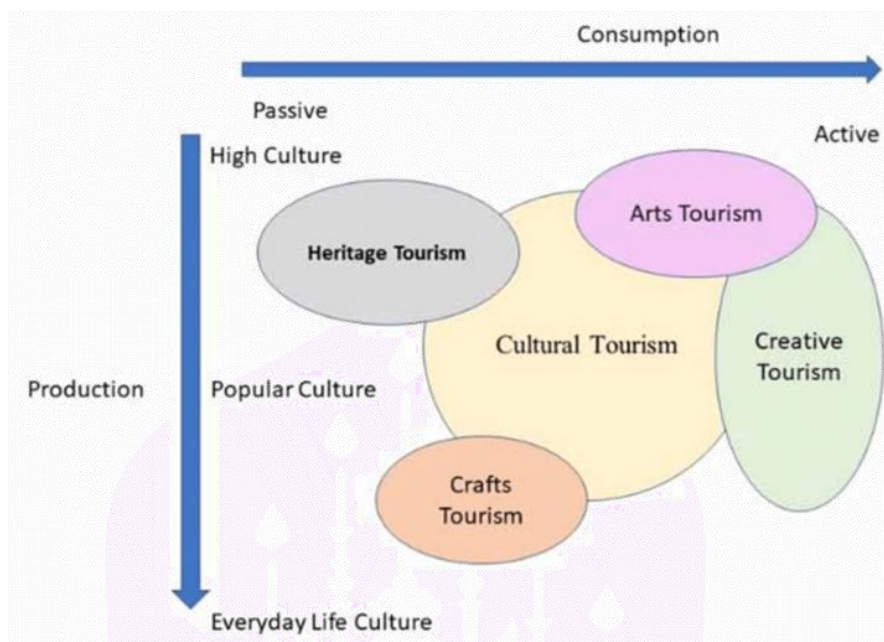
นักท่องเที่ยวที่เคยสนใจการเยี่ยมชมสิ่งก่อสร้างมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ เช่น การเยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถาน ประวัติศาสตร์ อนุสรณ์สถาน พักผ่อนตามหาดทราย หรือป็นภูเขา ในปัจจุบันนักท่องเที่ยวจำนวนมากหันไปให้ความสนใจกับการท่องเที่ยว ภาพลักษณ์ (Image) อัตลักษณ์ (Identity) วิถีชีวิต (Lifestyles) บรรยากาศ (Atmosphere) เรื่องเล่า (Narratives) การสร้างสรรค์ (Creativity) และสื่อ (Media)

นอกจากนั้น ความสนใจเดิมที่นักท่องเที่ยวมักให้ความสำคัญกับคุณค่าของวัฒนธรรมชนชั้นสูง (High Culture) เช่น ปราสาท ราชวัง หอศิลป์ พิพิธภัณฑสถาน ก็ปรับเปลี่ยนมาเป็นที่สนใจกับวิถีชีวิตสามัญ (Everyday Culture) เพิ่มขึ้น เช่น ร้านอาหารพื้นถิ่น ตลาด บ้านเรือน วิถีชีวิตชุมชนที่จะทำให้ นักท่องเที่ยวได้พบและมีส่วนร่วมใน “ชีวิตจริง” ของผู้คนจากเดิมที่เคยเป็นแค่ผู้ชม ยิ่งไปกว่านั้น นักท่องเที่ยว เรือจ้างที่จะมีกิจกรรมในสถานที่ที่ตนเองท่องเที่ยวในระยะเวลายาวนานขึ้นและโดยทิศทางดังกล่าวนี้ จึงทำให้ “การท่องเที่ยวสร้างสรรค์ (Creative Tourism) สอดคล้องกับทิศทางใหม่ของการท่องเที่ยวในปัจจุบัน และขณะเดียวกัน “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” ถือเป็น

เครื่องมือสำคัญที่ส่งเสริมให้ นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจ อย่างลึกซึ้งในลักษณะทางวัฒนธรรมของเมืองที่ไปเยือน (Active Understanding of The Specific Cultural Features of a Place) ตามเจตนารมณ์ขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก ที่ต้องการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมความหลากหลาย และการสนทนาระหว่างวัฒนธรรม

การเปลี่ยนผ่านสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แตกต่างไปจากการท่องเที่ยวทางศิลปหัตถกรรม (Crafts Tourism) หรือการท่องเที่ยวทางมรดกทางวัฒนธรรม (Heritage Tourism) แบบเดิมที่นักท่องเที่ยวเป็นเพียงแต่ผู้ชม อยู่ห่าง ๆ ถ่ายภาพ ซื้อของที่ระลึกเท่านั้น แต่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourism) หรือการท่องเที่ยว (เยี่ยมชม) ศิลปะ (Arts Tourism) แบบเดิม ที่เป็นการท่องเที่ยวแบบตั้งรับ (Passive) คือ การเยี่ยมชม (Viewing) การครุ่นคิดใคร่ครวญ (Contemplating) ไปสู่การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางวัฒนธรรมอย่างกระตือรือร้น (Active) ผ่านการมีประสบการณ์ (Experiencing) การเข้าไปมีส่วนร่วม (Participating) และการเรียนรู้ (Learning) ด้วยความมุ่งหมายว่าการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ผ่านประสบการณ์จริงจะมีส่วนในการสร้างเสริมศักยภาพในการเรียนรู้และสร้างสรรค์ของตนเองและสามารถนำกลับเอาไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือหน้าที่การงานของตนเมื่อกลับไป และในขณะเดียวกัน ก็เป็นการร่วมสร้างสินค้าและบริการให้ตรงตามความต้องการของตนเอง (Prosumer) อันเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ตนเอง (Self-Actualized) การแสดงตัวตน (Self-Expression) และอัตลักษณ์เฉพาะตนให้มีแตกต่างออกไปจากผู้อื่นในโลกสมัยใหม่

ภาพ 2 การเปลี่ยนผ่านจากการท่องเที่ยววัฒนธรรมสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ที่มา: Richard, 2010

โอไรตสกา-ออลสัน และอีวานอฟ (2010) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรูปแบบทางธุรกิจของการท่องเที่ยววัฒนธรรม (Cultural Tourism) กับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ไว้ 4 ประเด็น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และ “การสร้างสรรค์” (Creativity) ได้ช่วยเปิดทางตันของการท่องเที่ยววัฒนธรรมให้มีความยั่งยืนและตอบรับกับแนวทางใหม่ของการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ต้องคำนึงถึงสมดุลในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม

ตาราง 1 แสดงการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์-การเปรียบเทียบ
ด้านรูปแบบทางเศรษฐกิจ

ลักษณะรูปแบบทางธุรกิจของ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism Business Model Main Characteristics)	ลักษณะรูปแบบทางธุรกิจของ การท่องเที่ยววัฒนธรรม (Traditional Cultural Tourism Business Model Main Characteristics)
ทรัพยากรการท่องเที่ยว: อยู่บนพื้นฐานของทุน สร้างสรรค์ท้องถิ่นที่พัฒนาเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา กระบวนการทางศิลปะหรือการสร้างสรรค์ถือเป็น ทรัพยากรของการท่องเที่ยวที่กว้างขวาง นับตั้งแต่ การสานตะกร้าในอียิปต์ การเต้นแซมบ้าในคิวบา เรียนการทำกิตารีนับลาเรีย จนถึงงานโลหะที่นิวยอร์ก	ทรัพยากรการท่องเที่ยว: อยู่บนพื้นฐานของมรดก วัฒนธรรมที่มีอยู่และถูกกำหนดคุณลักษณะไว้ ล่วงหน้าแล้ว เช่น ดึกส์สัญลักษณ์ กิจกรรมทาง วัฒนธรรมที่มีชื่อเสียง อนุสรณ์สถาน อนุสาวรีย์ แห่งชาติหรือมรดกโลกที่รับรองโดยยูเนสโก
ตลาดเป้าหมาย: กลุ่มขนาดเล็กหรือบุคคล ที่มีความสนใจเฉพาะ	ตลาดเป้าหมาย: กลุ่มขนาดใหญ่หรือกลุ่มบุคคล ที่มีความสนใจทางวัฒนธรรมโดยทั่วไป
ผลประโยชน์สำหรับมรดกวัฒนธรรม: การมีส่วนร่วม ไม่นำไปสู่การทำลาย, ผู้มาเยือนมีความรับผิดชอบ, การสร้างสรรค์ใหม่ของมรดกวัฒนธรรม	ผลประโยชน์สำหรับมรดกวัฒนธรรม : กลุ่ม นักท่องเที่ยวขนาดใหญ่ส่งผลเสียต่อสถานที่ตั้ง ของ มรดกวัฒนธรรม
ความยั่งยืน: มีมากเนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ วางอยู่บนพื้นฐานของกระบวนการสร้างสรรค์ไม่สิ้นสุด	ความยั่งยืน: มีจำกัด เนื่องจากในหลายกรณี ทรัพยากร สำหรับการท่องเที่ยววัฒนธรรม ไม่สามารถสร้างขึ้นใหม่ได้

ที่มา: Ohridska-Olson & Ivanov, 2010

เกร็ก ริชาร์ด (2010) ได้เสนอรูปแบบของการสร้างสรรค์อันเป็นพื้นฐานของการท่องเที่ยว
เชิงสร้างสรรค์ (Basic Modes of Implementation of Creative Tourism) ในสองลักษณะ คือ

1. ใช้การสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมของนักท่องเที่ยว (Using Creativity as a Tourist Activity)
2. ใช้การสร้างสรรค์เป็นฉากหลังของการท่องเที่ยว (Using Creativity as Backdrop for Tourism)

ในรูปแบบแรกจะเป็นสิ่งที่ได้รับการปฏิบัติอยู่แล้วในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
ที่ให้นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วมในพื้นที่ท่องเที่ยว นั้น ๆ แต่ปัจจุบันการนำเอาการสร้างสรรค์มาเป็น
ฉากหลังของการท่องเที่ยว หรือการสร้าง “บรรยากาศ” ในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ นั้นได้รับความนิยม
เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สถานที่ท่องเที่ยว นั้น มี “เสน่ห์” เพิ่มขึ้น ตัวอย่างเช่น การจัดกิจกรรมต่าง ๆ
ของเมืองซานตา เฟ เมืองซึ่งได้รับการประกาศโดยยูเนสโก ให้เป็นเมืองสร้างสรรค์ด้านศิลปหัตถกรรม

โดยจัดให้มีกิจกรรมเกี่ยวเนื่องกับการเรียนรู้ อบรมเรื่องเกี่ยวกับการปั้นหม้อดินเผา (งานศิลปะของเผ่าเพลโบ (Pueblo) ในเขตนี้ มีชื่อเสียงมาแต่เดิม) หลักสูตรการทำอาหารพื้นเมือง หรือการทำเครื่องรางพื้นเมืองที่พิพิธภัณฑสถานศิลปะพื้นเมือง มีความหลากหลายของรูปแบบประสบการณ์ที่จะนำเสนอให้กับนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่จะเข้าร่วมนับตั้งแต่การซื้อผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ในพื้นที่ไปจนถึงการเข้าชม-ชิม หรือเรียนรู้ทักษะบางด้านในพื้นที่ท่องเที่ยว

ตาราง 2 แสดงรูปแบบประสบการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

กิจกรรมพื้นฐาน (Basis of activity)	รูปแบบของประสบการณ์ (Type of Experience)
การเรียนรู้ (Learning)	การอบรม (Workshops)
การชิม (Testing)	ประสบการณ์ (Experiences) ลงมือปฏิบัติ (Open ateliers)
การเยี่ยมชม (Seeing)	เส้นทางท่องเที่ยว (Itineraries)
การซื้อ (Buying)	ห้องแสดงภาพ (Galleries), ร้านขายของ (Shop windows)

ที่มา: Richards, 2010

รูปแบบของประสบการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีความหลากหลายรูปแบบ เช่น ในกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning) เช่น การปั้นเครื่องสังคโลก, ทอผ้า ก็สามารถใช้รูปแบบของกิจกรรมในการจัดการอบรมปฏิบัติการ (Workshops)

การชิม (Testing) อาหารท้องถิ่น ขนม หรือการทำเหล้าองุ่น, เหล้าพื้นบ้านก็สามารถจัดให้นักท่องเที่ยวได้มีประสบการณ์ผ่านการเข้าร่วมการชิมไวน์/เหล้าพื้นบ้าน/ขนม พร้อมกับให้ความรู้ไปพร้อม ๆ กับการลงมือปฏิบัติ (Experience/Open Allies)

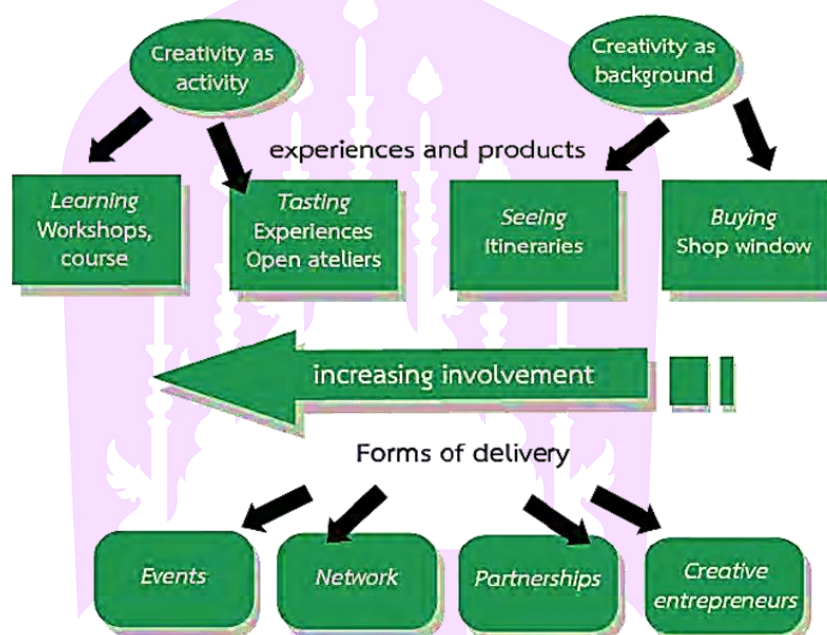
การเยี่ยมชม (Seeing) แทนที่จะเป็นการเดินทางเข้าไปชมเฉพาะจุด ก็จัดให้เป็นการเยี่ยมชมตามเส้นทาง เช่น เส้นทางเที่ยวสวน/เส้นทางชนบททางตอนใต้ของฝรั่งเศส

การซื้อของ (Buying) ก็สามารถปรับกิจกรรมดังกล่าวไปสู่รูปแบบประสบการณ์ของการเดินตามแกลเลอรี หรือการเยี่ยมชมตามห้างสรรพสินค้าชั้นนำ (Galleries/Shop window)

ต่อมา ริชาร์ด (2011) ได้จัดทำปรับเปลี่ยนแผนผังของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้ชัดเจนขึ้น โดยแสดงถึงรูปแบบของประสบการณ์และผลิตภัณฑ์ (Experiences and products) อันเป็นผลจากการที่ใช้การสร้างสรรค์ในฐานะเป็นฉากหลัง (Creativity as Background) และในฐานะเป็นกิจกรรม (Creativity as Activity) ที่มีขอบเขตกว้างขวางซึ่งเรียกร้องการเข้าร่วมเพิ่มมากขึ้น (Increasing

Involvement) นับตั้งแต่ผลิตภัณฑ์เพื่อการซื้อขาย ไปจนถึงเส้นทางการท่องเที่ยว (Itineraries) การทดลองมีประสบการณ์ร่วม (Testing) ไปจนถึงการลงมือเรียนรู้ (Learning) โดยมีตัวพาหะของความคิดสร้างสรรค์ (Carriers of Creativity) ใน 4 แบบ คือ ผลิตภัณฑ์ (Products) กระบวนการ (Processes) ผู้คน (People) และ สภาพแวดล้อม (Environment)

Models of creative tourism

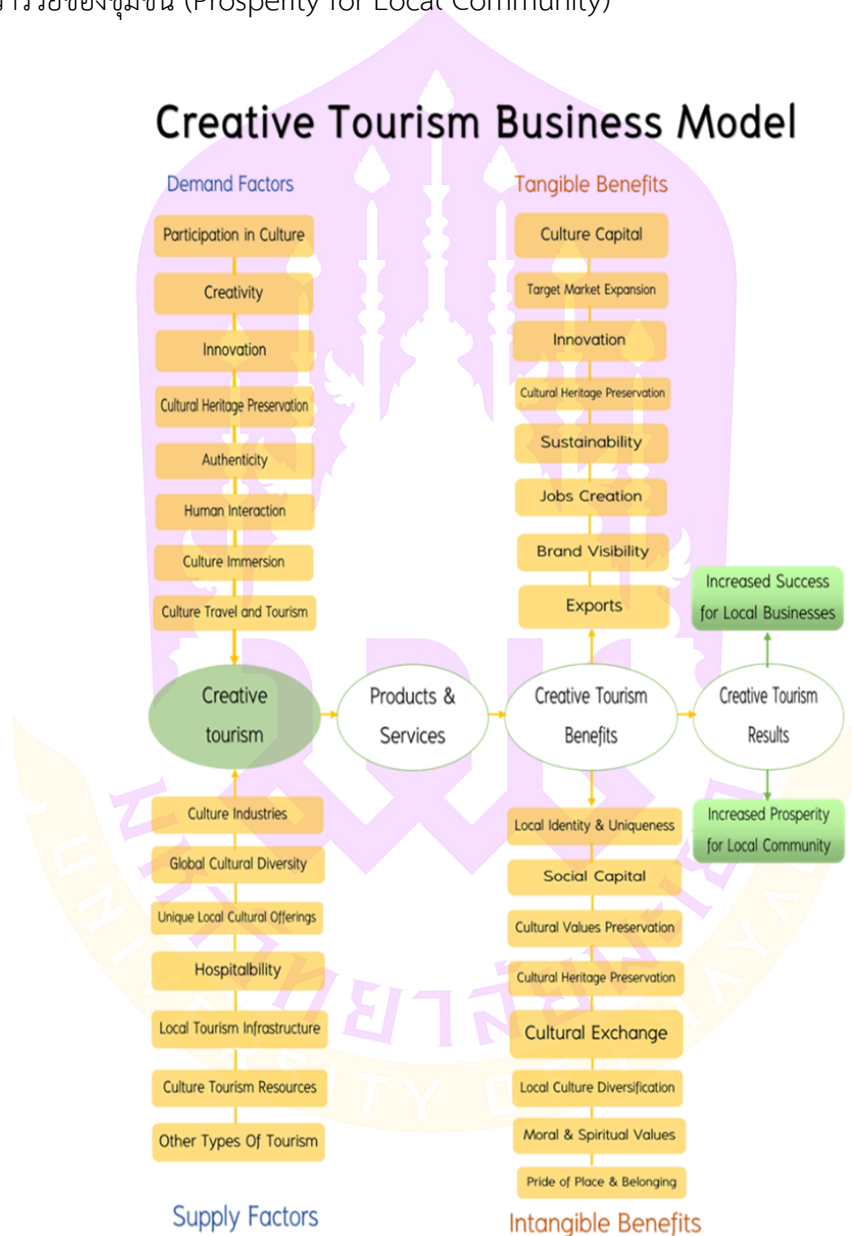

ภาพ 3 แผนผัง วิธีการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Models of creative tourism)

ที่มา: Richard, 2010

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จึงเปิดโอกาสใหม่ให้กับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่กำลังอยู่ในวังวนของวงจรอุบาทว์ที่ทำให้พื้นที่ท่องเที่ยวมีความคล้ายคลึงกันการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีศักยภาพในการที่จะตอบรับกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ที่มีแนวโน้มความต้องการตอบสนองที่มีลักษณะเฉพาะตัว แสวงหาความหมาย (Search for Meaning) ต้องการประสบการณ์ใหม่เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพของตนเอง นอกจากนั้นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับทั้งมรดกทางวัฒนธรรมในรูปวัตถุ (Tangible Cultural Heritage) และมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage)

โอริดสกา-อลสันและอิวานอฟ (Ohridska-Olson & Ivanov, 2010) ได้จัดทำแผนผัง
 แจกแจงรูปแบบธุรกิจของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism Business Model)
 ว่าประกอบไปด้วยทั้งปัจจัยด้านความต้องการ (Demand Factors) และปัจจัยสนับสนุน (Supply
 Factors) นำมาซึ่งผลประโยชน์ทั้งในด้านของธุรกิจท้องถิ่น (Success for Local Business) และ
 ความร่ำรวยของชุมชน (Prosperity for Local Community)

ภาพ 4 แผนผัง รูปแบบธุรกิจของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ที่มา: Ohridska-Olson & Ivanov, 2010

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ความหมายการพัฒนาการท่องเที่ยว

ศรัญญา วรากุลวิทย์ (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของคำว่า การพัฒนาการท่องเที่ยว หมายถึง กระบวนการที่นำทรัพยากรทุกด้าน ทั้งกำลังคน กำลังเงิน ทรัพยากรการท่องเที่ยวและระยะเวลา เข้าสู่กระบวนการวางแผน เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวดำเนินไปอย่างถูกทิศทาง และมีความเหมาะสมกับกระแสของโลก

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้ให้ความหมายของคำว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในการปรับปรุงและเสริมแต่งแหล่งท่องเที่ยวจากสภาพเดิมไปสู่สภาพใหม่ที่ดีกว่า ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว

วิมล จิโรจพันธ์ (2548) กล่าวว่า การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว หมายถึง การป้องกันผลกระทบการปรับปรุงแก้ไข การบำรุงรักษา และพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว อันเป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวอันมีค่าและน่าทึ่งให้อยู่ในสภาพที่ดีคงความสวยงาม และคงความมีคุณค่าต่อท้องถิ่นและประเทศชาติตลอดไป

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว

วิชัย เทียนน้อย (2528 อ้างถึงใน ศิริกานดา ชูชื่น, 2554) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นการดำเนินการและเป็นแนวทางไปสู่การปรับปรุงแก้ไข บำรุงรักษา โดยกระบวนการที่นำทรัพยากรทางการท่องเที่ยว กำลังคน และเงินทุนในการปรับปรุง พัฒนา มาตรการ และแนวทาง ในการพัฒนาการท่องเที่ยวสรุปได้ 3 แนวทาง คือ การบำรุงรักษา และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การบริการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการท่องเที่ยว

เสกสรร ยวงนิษฐ์ (2535 อ้างถึงใน ศิริกานดา ชูชื่น, 2554) ได้ให้แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ให้การศึกษาและสนับสนุนการอนุรักษ์สถานที่ที่มีความสวยงามตามธรรมชาติ ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมให้คงสภาพความสวยงามอยู่ตลอดไป
2. ควรดำเนินการทำนุบำรุงรักษาสถานที่ท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องเพื่อความสวยงามทรงคุณค่า สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว
3. ควรมีการจัดทำเป็นพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยอาศัยความร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความร่วมมือของภาครัฐและเอกชน
4. ควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
5. ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมโดยเฉพาะทางรถยนต์ให้ได้มาตรฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบาย เป็นต้น

6. ปรับปรุงและอำนวยความสะดวกในการบริการเกี่ยวกับการคมนาคมขนส่ง เช่น การจัดระบบการจราจร เครื่องหมายสัญญาณจราจร เป็นต้น

7. ปรับปรุงสนามบิน และสนับสนุนจัดบริการสายการบินระหว่างจังหวัดใกล้เคียง และระหว่างกรุงเทพมหานคร

8. ปรับปรุงและสนับสนุนเส้นทางคมนาคมทางทะเลให้มีความสะดวกและปลอดภัย

9. ปรับปรุงและเพิ่มขีดความสามารถในการบริการด้านสื่อสารโทรคมนาคมรูปแบบต่าง ๆ อย่างเพียงพอและทั่วถึง เช่น โทรศัพท์ เป็นต้น

10. การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

11. ส่งเสริมการลงทุนด้านกิจการโรงแรมที่พักให้ได้มาตรฐาน ตลอดจนสถานบริการธุรกิจบันเทิงต่าง ๆ

12. ยกย่องมาตรฐานร้านค้า ร้านอาหารในชุมชนเมือง และแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ และราคาที่ยุติธรรม โดยส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน

13. เพิ่มประสิทธิภาพการกำหนดมาตรการป้องกันรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

14. การพัฒนากิจกรรมและการประชาสัมพันธ์

15. การส่งเสริมการจัดกิจกรรมประกอบการท่องเที่ยว เช่น การจัดกีฬาทางน้ำ กิจกรรมค่ายพักแรมแก่นักท่องเที่ยว นิสิต นักศึกษา เป็นต้น

16. ส่งเสริมอุตสาหกรรมหัตถกรรมในครัวเรือน เพื่อผลิตเป็นของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมืองต่าง ๆ

17. พัฒนา ปรับปรุง ส่งเสริมการจัดเทศกาลงานประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่นเพื่อสะท้อนให้เห็นขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม ความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว

18. จัดตั้งศูนย์กลางการเผยแพร่ข่าวสารการท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจ และเดินทางไปท่องเที่ยว

องค์ประกอบในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้บรรลุผลตามแนวคิดในข้างต้นนั้น นักวางแผนและพัฒนา ควรทราบถึงองค์ประกอบย่อย ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมบ่อยครั้งที่องค์กรได้นำแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ไปใช้ แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่า หลายองค์กรมีความคิดเห็นและกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ไม่สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าวจึงส่งผลเสียไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง องค์ประกอบในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มี 2 ด้าน ที่สำคัญดังนี้

1. นักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

Salman & Uygur (2010) กล่าวว่า นักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourists) เป็นผู้ที่มีความหลากหลายที่สุดเนื่องจากเป็นผู้ได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวและแสดงพฤติกรรม การบริโภคในลักษณะต่าง ๆ ที่ผ่านมายังไม่มีผลงานวิจัยเชิงประจักษ์ที่ระบุคุณลักษณะของ นักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไว้อย่างชัดเจน พบว่ามีเพียงการตั้งสมมติฐานจากการวิเคราะห์ คำนิยามความหมายและการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งสามารถระบุคุณลักษณะของ นักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยสรุปดังนี้

- 1.1 มีความเต็มใจที่ก้าวออกมาจากวิถีแห่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม
 - 1.2 ค้นหาทางเลือกใหม่
 - 1.3 มองหาประสบการณ์จริงในวันหยุดพักผ่อนที่สร้างสัมพันธภาพ การมีส่วนร่วม การเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนจากภายใน
 - 1.4 ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาทักษะของตนเอง
 - 1.5 คาดหวังประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้มีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชุมชนในท้องถิ่น
 - 1.6 ใช้ประสบการณ์จากการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง
- จากคุณลักษณะของนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในช่วงต้น จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะมุ่งเน้นการได้รับประสบการณ์เนื่องจากมีความพร้อมในการเปิดรับความแปลกใหม่ จากการเดินทางท่องเที่ยวประกอบกับการดำรงชีวิตท่ามกลางความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในปัจจุบันทำให้นักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น และวัฒนธรรมย่อย (Subculture) ของชุมชนในท้องถิ่นต่าง ๆ มากพอสมควรดังนั้นนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นนักท่องเที่ยว การรับรู้ หรือตระหนักถึงที่เชื่อมโยงกับความตัวเองสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยมีสัมพันธภาพกับผู้คนในท้องถิ่นอย่างแนบแน่นและแสดงบทบาท เป็นผู้มีส่วนร่วมสร้างประสบการณ์เชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญมากกว่า

อย่างไรก็ตาม สมาคมการศึกษาด้านการท่องเที่ยวและการพักผ่อน (Association for Tourism and Leisure Education: ATLAS) ได้ระบุข้อค้นพบว่ามือนักท่องเที่ยวเพียงร้อยละ 5 เท่านั้น ที่มีมุมมองการใช้ชีวิตในวันหยุดในลักษณะการใช้ความคิดสร้างสรรค์ข้อค้นพบดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ระบุชี้ชัดได้ยากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งวัฒนธรรมยังคงมองว่าตนเองเป็นนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural tourists) อยู่ดี (ATLAS, 2011) ทั้งนี้จะเป็นเพราะคำว่า “ความคิดสร้างสรรค์” ไม่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร แต่เหมาะสำหรับการใช้ในเชิงวิชาการและการกำหนดนโยบายมากกว่า ยิ่งไปกว่านั้น ในบางกรณียังคงมองว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นเพียงตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) และเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยซ้ำไป

2. มิติและปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ภัทรพงศ์ อินทรกำเนิด และคณะ (2553) ได้พัฒนาอนุกรมวิธานของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์กับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแง่ของการเสริมสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีโดยแบ่งออกเป็นมิติที่สำคัญ 3 ด้านและปัจจัยสนับสนุน 6 ประการ ดังนี้

2.1 มิติที่ 1: พื้นที่ (Space)

พื้นที่เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ก่อให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วยเมืองและชุมชนที่มีศักยภาพความโดดเด่นและมีแรงดึงดูดนักท่องเที่ยวรวมถึงเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่สะท้อนภาพการเปลี่ยนแปลงในเชิงการรับรู้ของนักท่องเที่ยว

2.1.1 ปัจจัยเมืองและชุมชน (City and Community) ครอบคลุมตั้งแต่ผังเมืองในเชิงสัณฐานวิทยา (Urban Morphology) ลักษณะทางสถาปัตยกรรมทั้งในเชิงกายภาพและเชิงพื้นที่และวิถีชีวิตในชุมชนทั้งในเมืองและชนบทโดยพัฒนาควบคู่กับปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในเชิงบูรณาการไม่ว่าจะเป็นประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา จิตวิทยา ฯลฯ

2.1.2 ปัจจัยอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ (Identity and Uniqueness) อัตลักษณ์และเอกลักษณ์เป็นกลุ่มข้อมูลที่สะท้อนความเป็นจริงและการเปลี่ยนแปลงสภาพของพื้นที่ทางกายภาพและพื้นที่ในโลกเสมือนจริงโดยที่อัตลักษณ์ คือ สิ่งที่สะท้อนตัวตนที่แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายและพลวัตเชิงความหมายที่ไม่หยุดนิ่งในขณะที่เอกลักษณ์ คือ ลักษณะที่เป็นหนึ่งเดียวและเป็นพื้นฐานในการสร้างจุดขาย (Unique Selling Point) และภาพลักษณ์ (Image) ของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ทั้งนี้ ปัจจัยอัตลักษณ์และเอกลักษณ์เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความแตกต่างของจุดหมายปลายทางและแหล่งท่องเที่ยว

2.2 มิติที่ 2: การปฏิสัมพันธ์ (Interaction)

การปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับจุดหมายปลายทางเป็นหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มิติการปฏิสัมพันธ์ประกอบด้วย ปัจจัยวัฒนธรรมที่มีชีวิต (Living Culture) ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนการสร้างประสบการณ์จริง (Authentic Experience) ให้แก่นักท่องเที่ยว

2.2.1 ปัจจัยวัฒนธรรมที่มีชีวิต (Living culture) วัฒนธรรมที่มีชีวิตในบริบทของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง วัฒนธรรมที่มีการสืบสานมาแต่เดิมและวัฒนธรรมที่ถูกสร้างใหม่ซึ่งสามารถผสมผสานกับวัฒนธรรมร่วมสมัย วัฒนธรรมระดับชาติ วัฒนธรรมสมัยนิยม และวัฒนธรรมท้องถิ่นได้อย่างกลมกลืน

2.2.2 ปัจจัยประสบการณ์จริง (Authentic Experience) ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวสามารถแบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ ระดับปัจเจก (Intra-Personal Experience) และระดับระหว่าง

ปัจเจก (Inter-Personal Experience) การได้รับประสบการณ์จริงทำให้มนุษย์หลุดพ้นจากกรอบโครงสร้างการจัดการชีวิตและสามารถสร้างพื้นที่สำหรับประสบการณ์ใหม่ตามความสนใจของตนเองได้

2.3 มิติที่ 3: ตัวกลาง (Agents)

ตัวกลางในที่นี้หมายถึงแนวร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ปัจจัยผู้มีความคิดสร้างสรรค์ในแต่ละสถานที่ (Creative People in Residence) และ ปัจจัยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participative Learning Process)

2.3.1 ปัจจัยผู้มีความคิดสร้างสรรค์ในแต่ละพื้นที่ (Creative People in Residence) หมายถึง คนในชุมชนหรือท้องถิ่นซึ่งได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญา มีทักษะและความสามารถในการดัดแปลงหรือประยุกต์ให้เข้ากับบริบทปัจจุบัน

2.3.2 ปัจจัยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participative Learning Process) เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างชุมชนที่เป็นเจ้าบ้าน (Host community) กับ นักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourists) หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม การพิจารณาองค์ประกอบในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาที่ไปของ “ประสบการณ์เชิงสร้างสรรค์” (Creative Experience) ที่นักท่องเที่ยวได้รับในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าการรับรู้หรือการตระหนักรู้ (Awareness or Consciousness) เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการเกิดประสบการณ์เชิงสร้างสรรค์ของนักท่องเที่ยวอีกด้วยชุมชนในฐานะผู้จัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงไม่ควรละเลยการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ผ่านกลยุทธ์การสื่อสารสมัยใหม่โดยเฉพาะการสื่อสารผ่านช่องทางสื่อสมัยใหม่ที่สามารถสร้างแรงจูงใจและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจคล้ายคลึงได้เป็นอย่างดี

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้ประสบความสำเร็จอย่างแท้จริงนั้นจะต้องมีกลไกขับเคลื่อนลงสู่การปฏิบัติในระดับประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นโดยจะต้องอาศัยการบูรณาการความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ที่เกี่ยวข้องเพื่อกระจายผล

ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจเข้าสู่ชุมชนอย่างทั่วถึงเป็นอันดับแรกจากนั้นค่อยสร้างเครือข่ายชุมชนที่เป็นแนวร่วมในการฟื้นฟูและรักษาทุนทางสังคมและวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย

วันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2555 องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. ร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้จัดงานแถลงข่าวเปิดตัว “โครงการต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” เพื่อดำเนินงานพัฒนาต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในการสร้างความสมดุลของชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยพันเอก

ดร.นาฬิกาอติภักดิ์ แสงสนิท ผู้อำนวยการ อพท. ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ไว้ว่า “เป็นการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชน และเอกลักษณ์ของสถานที่ โดยนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรม และมีโอกาสใช้ชีวิตร่วมกันกับเจ้าของสถานที่และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์ของสถานที่ ไม่ใช่เป็นกิจกรรมที่เน้นรายได้ของชุมชนแต่เป็นกิจกรรมที่เน้นคุณค่าของชุมชน” โดยจุดเริ่มต้นของการพัฒนาต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นมีเป้าหมาย “ในการหารูปแบบสร้างองค์ความรู้และสร้างเครือข่ายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือให้ชุมชนได้มีโอกาสในการใช้สิทธิ์เป็นเจ้าของพื้นที่ เจ้าของวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของชุมชน เพื่อกำหนดทิศทางและสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วยตนเอง อันจะนำมาซึ่งผลประโยชน์ที่เป็นธรรมมากขึ้น พร้อมกับสร้างความเข้าใจให้กับนักท่องเที่ยวและชุมชนได้ร่วมกันจัดการท่องเที่ยวแบบรับผิดชอบต่อชุมชน”

คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคณะทำงาน “โครงการต้นแบบเชิงสร้างสรรค์” ร่วมกับเจ้าหน้าที่ทั้งในส่วนกลางและเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่พิเศษขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ดำเนินงานมาโดยลำดับนับตั้งแต่การรวบรวมข้อมูลงานศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อกำหนดนิยาม ความหมาย และคุณสมบัติของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ค้นหากิจกรรมที่มีต้นทุนทางธรรมชาติและวัฒนธรรมซึ่งมีศักยภาพ เพื่อพัฒนาให้เป็นต้นแบบของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในเขตพื้นที่พิเศษ 4 (อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร) และพื้นที่พิเศษ 5 (จังหวัดเลย) คณะทำงานฯ ได้ออกแบบตราสัญลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของประเทศไทยขึ้นเป็นรูปฝ่ามือสีน้ำตาลแดง มีกนกสีทองที่ใจกลางฝ่ามือ บนพื้นสีเขียวเหนือ คำว่า Creative Tourism Thailand เพื่อสื่อสะท้อนและกินความครอบคลุมความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของไทย

ภาพ 5 ตราสัญลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของประเทศไทย

ที่มา: สุดแดน วิสุทธิลักษณ์, 2558

ฝ่ามือสีน้ำตาลแดง: มือมีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์นับตั้งแต่ยุคเริ่มแรกของมนุษย์ ส่วนสีน้ำตาลแดง คือ สีของผืนแผ่นดินและพลังของชีวิต

กนกสีทองที่ใจกลางฝ่ามือ: กนกเป็นส่วนหนึ่งของลวดลายไทยที่ช่างและศิลปินจำลองแบบมาจาก รูปลักษณ์ของใบไม้หรือเปลวเพลิง กนกจึงเป็นตัวแทนของการดัดแปลงปรับเปลี่ยนรูปลักษณ์ของธรรมชาติด้วย วัฒนธรรมของมนุษย์ ส่วนสีทองคือสีของความมั่งคั่ง รุ่งเรืองของประเทศตะวันออก

สีเขียว: คือความสดใสและความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติแบบป่าเขตร้อน

ก่อนที่จะขยายเครือข่ายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไปยังทุกพื้นที่พิเศษ ในปี พ.ศ. 2558 โดยได้ประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ 13 กิจกรรมของพื้นที่ท่องเที่ยวในเขตพื้นที่พิเศษ ทั้ง 6 พื้นที่ได้เป็นเป้าหมายใหม่ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของประเทศไทย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ วิถีชีวิต ศิลปหัตถกรรม อาหาร การแสดงและงานสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นต่างส่วนหนึ่งของอัตลักษณ์วิถีชีวิตและมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนซึ่งเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ได้มีประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของพื้นที่ผ่านการลงมือปฏิบัติ อันจะนำไปสู่ความชื่นชมและเข้าใจใน “จิตวิญญาณของพื้นที่” และในขณะเดียวกันก็ได้พัฒนาศักยภาพของตนเองไปพร้อมกัน

นอกจากนั้น คณะทำงานฯ ได้กำหนดเกณฑ์คุณสมบัติของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ว่าจะต้องประกอบไปด้วยคุณสมบัติในเชิงพื้นที่ และคุณสมบัติในเชิงกระบวนการ ดังนี้

เกณฑ์คุณสมบัติของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

คุณสมบัติในเชิงพื้นที่

1. มีความหลากหลายและโดดเด่นทางวัฒนธรรมและ/หรือธรรมชาติ
2. มีความตระหนักรู้ในคุณค่าของชุมชนโดยเจ้าของวัฒนธรรม

คุณสมบัติในเชิงกระบวนการ

1. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม
2. มีประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรม
3. มีกระบวนการที่จะนำไปสู่ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในพื้นที่ท่องเที่ยว
4. ไม่ทำลายคุณค่าของชุมชนและนำไปสู่สมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อม

กล่าวคือ ในพื้นที่ใดที่มีคุณสมบัติในสองประการนี้ ก็ถือว่ามียุทธศาสตร์ที่จะพัฒนาให้เป็นพื้นที่ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ คุณสมบัติในเชิงพื้นที่ นอกจากพื้นที่นั้นจะมีลักษณะที่โดดเด่นในทางใดทางหนึ่ง แล้วยังต้องมีการตระหนักรู้ในคุณค่าของกิจกรรมหรือมรดกทางวัฒนธรรมของตนเองหรือชุมชนด้วย เนื่องจากการที่จะสามารถพัฒนาขึ้นเป็นพื้นที่ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น นักท่องเที่ยวและเจ้าของพื้นที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างกันผ่านการลงมือปฏิบัติซึ่งจะเป็นกระบวนการสำคัญที่จะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน อันจะทำให้เกิดความเข้าใจอันลึกซึ้งในพื้นที่ท่องเที่ยว โดยที่คุณสมบัติในเชิงพื้นที่และกระบวนการนี้ มีความสอดคล้องกับนิยามของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามที่ได้กำหนดไว้

คณะทำงาน โครงการต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (2555) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การท่องเที่ยวที่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจในคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของพื้นที่ท่องเที่ยวอย่างลึกซึ้งโดยผ่านประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของพื้นที่หรือเจ้าของวัฒนธรรม ในปีต่อมาคณะทำงานฯ ได้ขยายการศึกษาและสำรวจในเขตพื้นที่พิเศษทั้ง 6 พื้นที่ ตามกรอบดังกล่าวและได้ร่วมพัฒนาองค์ความรู้ ถอดองค์ความรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างเป็นหลักสูตรกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เริ่มกระบวนการทดลองเที่ยวประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จนสามารถสร้างเป้าหมายใหม่ของการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ได้ทั้งหมด 13 กิจกรรม โดยในวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2558 คณะทำงานฯ ร่วมกับองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้มอบตราสัญลักษณ์ “Creative Tourism Thailand” ให้กับเจ้าของกิจกรรมที่ได้รับการคัดเลือก และผ่านการประเมินจากการทดลองท่องเที่ยวทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ และนักท่องเที่ยวซึ่งถือได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ในเขตพื้นที่พิเศษได้เริ่มต้นขึ้นอย่าง เป็นทางการโดยเชื่อมั่นว่า เป้าหมายใหม่ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเขตพื้นที่พิเศษนี้ จะเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่ตอบรับและสอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ของการท่องเที่ยว ตอบสนองความต้องการและข้อ เรียกร้องของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ที่สนใจประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่ “แท้จริง” ในพื้นที่ท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้ตนเอง ได้เรียนรู้ เข้าใจ และเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ท่องเที่ยว ในขณะเดียวกันกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้ร่วมลงมือทำจะมีส่วนในการเพิ่มพูนศักยภาพของนักเดินทางท่องเที่ยวเองและนักท่องเที่ยวสามารถกลับมาเรียนรู้ใหม่ได้อย่างไม่รู้สิ้นสุด

คณะกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้สรุป “หัวใจ” ของการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ “ความจริงแท้-ดั้งเดิม” (REAL) ที่นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้มรดกวัฒนธรรมของ พื้นที่ท่องเที่ยวผ่านการมีประสบการณ์ตรงเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจและชื่นชม จิตวิญญาณอันเป็นลักษณะเฉพาะของพื้นที่อื่นจะนำไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และเพิ่มพูนศักยภาพของนักท่องเที่ยวอย่างไม่รู้สิ้นสุด

Creative Tourism Thailand: REAL

Reciprocating: แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม

Experiencing: มีประสบการณ์ตรงในพื้นที่ท่องเที่ยว

Appreciating: ชื่นชมและเข้าใจจิตวิญญาณของพื้นที่

Lifelong Learning: เรียนรู้สิ่งใหม่เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพของตนเองอย่างไม่รู้สิ้นสุด

ภาพ 6 Creative Tourism Thailand: REAL

ที่มา: สุตแดน วิสุทธิลักษณ์, 2558

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย (Creative Tourism Thailand) เป็นผลมาจากความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และเป็นพัฒนาการมาจากความคาดหวังที่มองเห็นว่า “การท่องเที่ยว” (Tourism) คือ เครื่องมือที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รัฐบาลไทยมีความมุ่งมั่นที่จะปรับโครงสร้างการผลิตและบริการของประเทศให้เป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยเน้นการผลักดันเรื่องการเพิ่มคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และนวัตกรรมมาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 8 (2540-2544) จนถึงแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 (2550-2557) (ไกรฤกษ์, 2554)

โดยที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดแบ่งอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ของไทยออกเป็น 4 สาขาหลัก 15 กลุ่มอุตสาหกรรมย่อยโดยยึดตามกรอบขององค์การความร่วมมือเพื่อการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) และ “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” ถือเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ที่ถือว่ามีศักยภาพของประเทศ (สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้, ม.ป.ป.) ดังนี้

1. มรดกทางวัฒนธรรม (Heritage or Cultural Heritage)
 - 1.1 งานฝีมือและหัตถกรรม (Crafts)
 - 1.2 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural & Heritage Tourism)
 - 1.3 การแพทย์แผนไทย (Thai Traditional Medicine)
 - 1.4 อาหารไทย (Thai Food)
2. ศิลปะ (Arts)
 - 2.1 ศิลปะการแสดง (Performing Arts)
 - 2.2 หัตถศิลป์ (Visual Arts)
3. สื่อ (Media)
 - 3.1 การพิมพ์และสื่อการพิมพ์ (Publishing)
 - 3.2 การกระจายเสียง (Broadcasting)
 - 3.3 ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ (Film and Video)
 - 3.4 ดนตรี (Music)
4. งานสร้างสรรค์ตามลักษณะงาน (Functional Creation)
 - 4.1 งานออกแบบ (Design)
 - 4.2 แฟชั่น (Fashion)
 - 4.3 งานโฆษณา (Advertising)
 - 4.4 สถาปัตยกรรม (Architecture)
 - 4.5 ซอฟต์แวร์ (Software)

ในช่วงปี พ.ศ. 2545-2550 ซึ่งอยู่ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 9 นั้น เมื่อดูจากมูลค่าเฉลี่ยของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของประเทศไทยในแต่ละประเภท พบว่า อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ตามลักษณะงาน (Functional Creation) มีมูลค่าโดยเฉลี่ยสูงสุด คือ 487,949.17 ล้านบาท และรองลงมา คือ กลุ่มมรดกวัฒนธรรม มีมูลค่าเฉลี่ย 216,985 ล้านบาท กลุ่มสื่อสมัยใหม่ มีมูลค่าเฉลี่ย 64,045.33 ล้านบาท และประเภทศิลปะมีมูลค่าเฉลี่ย 513.66 ล้านบาท ตามลำดับ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาอัตราเฉลี่ยการเติบโตพบว่า อุตสาหกรรมประเภทมรดกทางวัฒนธรรมมีอัตราเฉลี่ยการเติบโตสูงสุด คือ 9.04% ตามด้วย ประเภทสื่อสมัยใหม่ 8.20% ประเภทตามลักษณะงาน 4.55% และประเภทศิลปะ 2.66% ตามลำดับ (ชาญณรงค์, 2553 อ้างถึงใน ไกรฤกษ์ 2554) อุตสาหกรรม “การท่องเที่ยว” ถือเป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ซึ่งถือว่ามีศักยภาพอย่างสูงในการทำรายได้ให้กับประเทศในอันดับต้นๆ ดังนั้นในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) จึงได้กำหนดบทบาทในส่วนของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการบริการไว้ในประเด็นของการพัฒนาทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคมและทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเน้นในเรื่องของการเพิ่มขึ้นของความต้องการแรงงานในภาคบริการซึ่งจะสร้างขึ้นมาได้จากการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์, 2549 อ้างถึงใน ฉันทิช, 2552) และในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ยังคงเน้นถึงการนำทุนของประเทศที่มีศักยภาพมาใช้ประโยชน์อย่างมีบูรณาการและเกื้อกูลกัน พร้อมทั้งเสริมสร้างทุนสังคม (ทุนมนุษย์ ทุนสังคม ทุนทางวัฒนธรรม) ให้มีความแข็งแกร่งเพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาประเทศ และมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็งโดยใช้ภูมิปัญญา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์ ในยุทธศาสตร์ที่ 5.1 ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ซึ่งครอบคลุมถึงการพัฒนารัฐกิจ สร้างสรรค์ การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์และการพัฒนาอุตสาหกรรม สร้างสรรค์ และพัฒนาฐานการลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับอนุภูมิภาคให้เป็นฐานการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การเกษตรและการท่องเที่ยว (ราชกิจจานุเบกษา, 2554) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 โดย คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ที่ชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มสนใจการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) และได้เสนอแนวทางการดำเนินงานไว้ในยุทธศาสตร์ 3.1 การพัฒนาเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ กิจกรรม นวัตกรรมและมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยวว่า “สร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับความสนใจของนักท่องเที่ยวและตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย” (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554)

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่อันเป็นผลมาจากเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและสังคมของโลกซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ

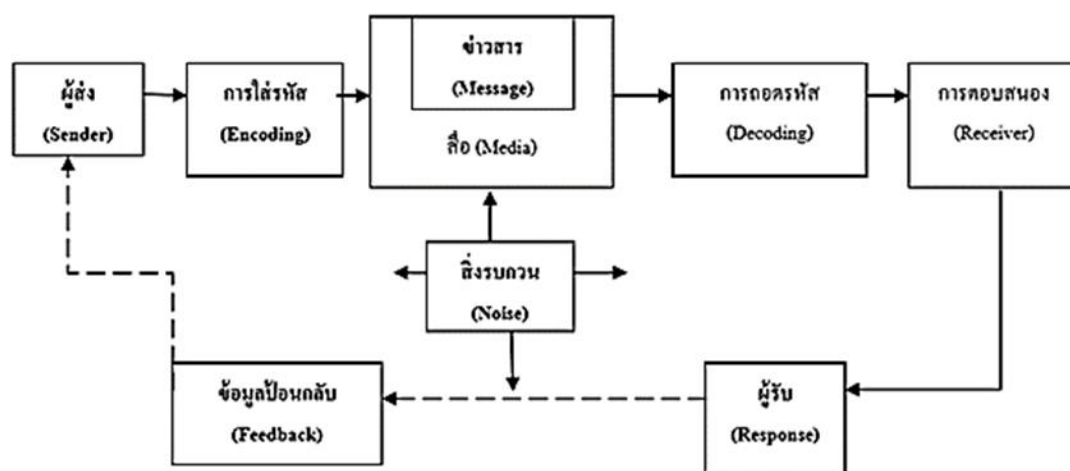
การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ หลังจากได้ริเริ่มพัฒนาขึ้นที่ประเทศนิวซีแลนด์ ก่อนที่จะขยายรูปแบบที่แตกต่างกันไป อย่างกว้างขวางในเมืองและประเทศต่าง ๆ เช่น Creative Paris, Barcelona Creative Tourism, Creative Life Industries: Taiwan, 12 UNESCO Creative Tourism Destinations. และ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์: ประเทศไทย (Creative Tourism Thailand: New Destinations)

แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เกิดขึ้นในประเทศไทยภายหลังจากการส่งเสริมนโยบายเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) ผ่านโครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” หรือโอท็อป (One Tambon One Product: OTOP) และมีพัฒนาการไปสู่การท่องเที่ยวชุมชนที่เป็นแหล่งผลิตศิลปหัตถกรรมที่เรียกว่า “หมู่บ้านท่องเที่ยวโอท็อป” (OTOP Tourism Village) ซึ่งเป็นรากฐานของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเวลาต่อมา อย่างไรก็ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ไม่ได้กล่าวถึงแนวคิดเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์โดยตรง แต่ได้กล่าวถึงการนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นไปสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าบริการกลุ่มต่าง ๆ เช่นเดียวกับแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ. 2550-2554 ที่กล่าวถึงเพียงแค่วิธีการแก้ไขปัญหาพื้นฐานทางด้านการท่องเที่ยวและการดำเนินงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดโลก คือ การสร้างคุณค่าให้กับสินค้าและบริการ (Value Creation) บนฐานความรู้และความเป็นไทยจนกระทั่งในปีพ.ศ. 2551 รัฐบาลได้กล่าวถึงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์อย่างชัดเจนผ่านการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาโดยการท่องเที่ยวถือเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ประเภทการสืบทอดทางวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552) จึงถือได้ว่า แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้เกิดขึ้นในประเทศไทยอย่างเป็นทางการตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลยุทธ์ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว

Philip Kotler & Gary Armstrong (2012) กล่าวว่า การส่งเสริมการตลาด (Promotion) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า การสื่อสารทางการตลาดเกี่ยวข้องกับการโฆษณา (Advertising) ประชาสัมพันธ์ และการให้ข่าวสาร (Public Relations and Publicity) การขายโดยใช้พนักงานขาย (Personal Selling) การส่งเสริมการขาย (Sales Promotion) และการตลาดทางตรง (Direct Marketing) โดยองค์กรหรือธุรกิจใช้ในการโน้มน้าวใจ การชักจูงลูกค้าการสื่อสารเป็นการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ และยังกล่าวได้ว่า กระบวนการส่งเสริมการตลาดหรือกระบวนการสื่อสาร เป็นแนวความคิดใหม่ของการสื่อสารในปัจจุบัน ซึ่งอาจเกิดก่อนการขาย ระหว่างการขาย ระหว่างที่ใช้สินค้า และภายหลังการใช้สินค้า การสื่อสารกับผู้บริโภคที่มีประสิทธิภาพนั้น ควรมีองค์ประกอบพื้นฐานของการสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วย 9 ส่วน คือ ผู้ส่งและผู้รับ เครื่องมือใน

การสื่อสาร คือ ข่าวสาร และสื่อ นอกจากนี้ยังประกอบด้วยหน้าที่หลักของการสื่อสาร คือ การใส่รหัส การถอดรหัสการตอบสนอง และการป้อนข้อมูลกลับ และยังมีสิ่งรบกวน ในที่นี้หมายถึง ข่าวสารอื่น ๆ ที่เข้ามาแทรกในขณะกระบวนการสื่อสารดำเนินการดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 7 โมเดลการสื่อสาร

ที่มา: Philip Kotler & Gary Armstrong, 2012

การสื่อสารการตลาดแบบครบวงจร หมายถึง การเลือกเครื่องมือสื่อสารที่เหมาะสมกับสินค้าหรือบริการมากกว่า 1 ประเภท มาใช้ผสมผสานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ประกอบด้วย การส่งเสริมการขายโดยบุคคล การประชาสัมพันธ์ การตลาดตรงการตลาดเชิงกิจกรรม การโฆษณา การจัดแสดงสินค้า การอบรม การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การบอกเล่าปากต่อปาก การตลาดท่องเที่ยวที่มีการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มการส่งเสริมการท่องเที่ยวหลักของภาครัฐ จำเป็นต้องศึกษาลักษณะของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย อาทิ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยลง เป็นผู้เดินทางหนุ่มสาวมากขึ้น นักธุรกิจสตรีเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ที่มีความต้องการเฉพาะ นักท่องเที่ยวที่รักสุขภาพ เป็นต้น ช่องทางการจัดจำหน่ายสมัยใหม่ จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น การติดต่อสื่อสารผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) ระบบการตลาดอินเทอร์เน็ต (Internet Marketing) จะเป็นความจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไป เครื่องมือสื่อสารและเอกสารโฆษณาและแผ่นพับจะเป็นระบบ Digital Brochure สภาพเหมือนจริง (Virtual) ส่งตรงถึงลูกค้าผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งลูกค้าสามารถเปิดดูข้อมูลและรายละเอียดผ่านคอมพิวเตอร์ที่ไหนก็ได้ เวลาใดก็ได้ที่ลูกค้าต้องการการศึกษาความต้องการของ

นักท่องเที่ยว (อุปสงค์) และการจัดองค์ประกอบที่สำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (อุปทาน) ให้สอดคล้องกับอุปสงค์โดยให้ความสำคัญของส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix) ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด

เสรี วงษ์มณฑา (2542) กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) หมายถึง การมีสินค้าที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้ากลุ่มเป้าหมายได้ ขยายในราคาที่ผู้บริโภคยอมรับได้ และผู้บริโภคยินดีจ่ายเพราะเห็นว่าคุ้มค่ารวมถึงมีการจัดจำหน่ายกระจายสินค้าให้สอดคล้องกับพฤติกรรมในการซื้อหาเพื่อความสะดวกแก่ลูกค้าด้วยความพยายามจงใจให้เกิดความชอบในสินค้า และเกิดพฤติกรรมอย่างถูกต้อง

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2552) ได้กล่าวไว้ว่า ส่วนประสมการตลาด หมายถึง ตัวแปรทางการตลาดที่ควบคุมได้ซึ่งบริษัทใช้ร่วมกัน เพื่อสนองความพึงพอใจแก่กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย เครื่องมือดังต่อไปนี้

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สิ่งที่เสนอขายสู่ตลาดเพื่อความสนใจ การจัดหา การใช้ หรือการบริโภคที่สามารถทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ (Armstrong & Kotler, 2009) ประกอบด้วย สิ่งสัมผัสได้และสัมผัสไม่ได้ เช่น บรรจุภัณฑ์ สี ราคา คุณภาพ ตราสินค้า บริการ และชื่อเสียงของผู้ขาย ผลิตภัณฑ์อาจจะเป็นสินค้า บริการ สถานที่ บุคคล หรือความคิด ผลิตภัณฑ์ที่เสนอขายอาจจะมีตัวตน หรือไม่มีตัวตนก็ได้ ผลิตภัณฑ์ต้องมีอรรถประโยชน์ (Utility) มีคุณค่า (Value) ในสายตาของลูกค้า จึงจะมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์สามารถขายได้ การกำหนดกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ต้องพยายามคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้ 1) ความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ (Product Differentiation) หรือความแตกต่างทางการแข่งขัน (Competitive Differentiation) 2) องค์ประกอบ (คุณสมบัติ) ของผลิตภัณฑ์ (Product Component) เช่น ประโยชน์พื้นฐาน รูปร่างลักษณะ คุณภาพ การบรรจุภัณฑ์ ตราสินค้า เป็นต้น 3) การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ (Product Positioning) เป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ของบริษัทเพื่อแสดงตำแหน่งที่แตกต่าง และมีคุณค่าในจิตใจของลูกค้าเป้าหมาย 4) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Product Development) เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีลักษณะใหม่และปรับปรุงให้ดีขึ้น (New and Improved) ซึ่งต้องคำนึงถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น 5) กลยุทธ์เกี่ยวกับส่วนประสมผลิตภัณฑ์ (Product Mix) และสายผลิตภัณฑ์ (Product Line)

2. ราคา (Price) หมายถึง จำนวนที่ต้องจ่ายเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์/บริการ หรือเป็นคุณค่าทั้งหมดที่ลูกค้ารับรู้ เพื่อให้ได้ผลประโยชน์จากการใช้ผลิตภัณฑ์/บริการคุ้มกับเงินที่จ่ายไป (Armstrong & Kotler, 2009) หรือหมายถึง คุณค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน ราคาเป็น P ตัวที่สองที่เกิดขึ้นถัดจาก Product ราคาเป็นต้นทุน (Cost) ของลูกค้า ผู้บริโภคจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่า (Value) ของผลิตภัณฑ์กับราคา (Price) ของผลิตภัณฑ์นั้น ถ้าคุณค่าสูงกว่าราคา ผู้บริโภคจะตัดสินใจซื้อ ดังนั้น ผู้กำหนดกลยุทธ์ด้านราคาต้องคำนึงถึง 1) คุณค่าที่รับรู้ในสายตาของลูกค้า ซึ่งต้องพิจารณา

การยอมรับของลูกค้าในคุณค่าของผลิตภัณฑ์ว่าสูงกว่าผลิตภัณฑ์นั้น 2) ต้นทุนสินค้าและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง 3) การแข่งขัน 4) ปัจจัยอื่น ๆ

3. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นเครื่องมือการสื่อสารเพื่อสร้างความพอใจต่อตราสินค้าหรือบริการ หรือความคิด หรือต่อบุคคล โดยใช้จุดใจให้เกิดความต้องการหรือเพื่อเตือนความทรงจำ (Remind) ในผลิตภัณฑ์ โดยคาดว่าจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึก ความเชื่อและพฤติกรรม การซื้อ (Etzel, Walker and Stanton, 2007) หรือเป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อ เพื่อสร้างทัศนคติและพฤติกรรม การซื้อ การติดต่อสื่อสารอาจใช้พนักงานขาย (Personal Selling) ทำการขายและการติดต่อสื่อสารโดยไม่ใช้คน (Non Personal Selling) เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารมีหลายประการ องค์การอาจเลือกใช้หนึ่งหรือหลายเครื่องมือซึ่งต้องใช้ หลักการเลือกใช้เครื่องมือการสื่อสารการตลาดแบบผสมประสานกัน Integrated Marketing Communication (IMC) โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมกับลูกค้า ผลิตภัณฑ์คู่แข่งโดยบรรลุ จุดมุ่งหมายร่วมกันได้ เครื่องมือการส่งเสริมการตลาดที่สำคัญ มีดังนี้

3.1 การโฆษณา (Advertising) เป็นกิจกรรมในการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับองค์กร และส่งเสริมการตลาดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ บริการ หรือ ความคิด ที่ต้องมีการจ่ายเงินโดยผู้อุปถัมภ์รายการ (Armstrong & Kotler, 2009) กลยุทธ์ในการโฆษณาจะเกี่ยวข้องกับ 1) กลยุทธ์การสร้างสรรคงานโฆษณา (Create Strategy) และยุทธวิธีการโฆษณา (Advertising Tactics) 2) กลยุทธ์สื่อ (Media Strategy)

3.2 การขายโดยใช้พนักงานขาย (Personal Selling) เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลกับบุคคลเพื่อพยายามจูงใจผู้ซื้อที่เป็นกลุ่มเป้าหมายให้ซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการด้วยการขายแบบเผชิญหน้าโดยตรงหรือใช้โทรศัพท์ (Etzel, Walker & Stanton, 2007) หรือเป็นการเสนอขายโดยหน่วยงานขาย เพื่อให้เกิดการขายและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้า (Armstrong & Kotler, 2009) และจะเกี่ยวข้องกับ 1) กลยุทธ์การขายโดยใช้พนักงานขาย (Personal Selling Strategy) 2) การบริหารหน่วยงานขาย (Sales Force Management)

3.3 การส่งเสริมการขาย (Sales Promotion) หมายถึง เป็นสิ่งจูงใจระยะสั้นที่กระตุ้นให้เกิดการซื้อหรือขายผลิตภัณฑ์หรือบริการ (Armstrong & Kotler, 2009) เป็นเครื่องมือกระตุ้นความต้องการซื้อที่ใช้สนับสนุนการโฆษณา และการขายโดยใช้พนักงานขาย (Etzel, Walker & Stanton, 2007) ซึ่งสามารถกระตุ้นความสนใจ การทดลองใช้ หรือการซื้อโดยลูกค้าคนสุดท้าย หรือบุคคลอื่นในช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการขายมี 3 รูปแบบ คือ 1) การกระตุ้นผู้บริโภค เรียกว่า การส่งเสริมการขายที่มุ่งสู่ผู้บริโภค (Consumer Promotion) 2) การกระตุ้นคนกลาง เรียกว่า การส่งเสริมการขายที่มุ่งสู่คนกลาง (Trade promotion) 3) การกระตุ้นพนักงานขาย เรียกว่า การส่งเสริมการขายที่มุ่งสู่พนักงานขาย (Sales Force Promotion)

3.4 การให้ข่าวและประชาสัมพันธ์ (Publicity and Public Relations) มีความหมายดังนี้ 1) การให้ข่าวเป็นการเสนอความคิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการ หรือตราสินค้า หรือบริษัทที่ไม่ต้อง มีการจ่ายเงิน (ในทางปฏิบัติจริงอาจต้องมีการจ่ายเงิน) โดยผ่านการกระจายเสียงหรือสื่อสิ่งพิมพ์ 2) ประชาสัมพันธ์ (Public Relations) หมายถึง ความพยายามในการสื่อสารที่มีการวางแผนโดยองค์กรหนึ่งเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อองค์การ ต่อผลิตภัณฑ์ หรือต่อนโยบายให้เกิดกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง (Etzel, Walker & Stanton, 2007) มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมหรือป้องกันภาพพจน์หรือผลิตภัณฑ์ของบริษัท

3.5 การตลาดทางตรง (Direct Marketing) ที่ใช้สื่อโฆษณาหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งสื่อเพื่อให้เกิดการตอบสนองในแบบที่วัดค่าได้ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน ลักษณะของการตลาดทางตรงเป็นการสื่อสารสองทางระหว่างเจ้าของสินค้า หรือบริการกับลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย เช่น ใช้สื่อโฆษณาและแคตตาล็อก ทำการตลาดทางตรงผ่านตัวแทน (ขายตรง) เป็นต้น 2) การโฆษณาตอบสนองทางตรง (Direct Response Advertising) โดยวิธีการขายทางไปรษณีย์ การกระจายเสียง และสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ เป็นต้น 3) การโฆษณาออนไลน์ (Online Advertising) หรือการตลาดผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นการโฆษณาผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ต เพื่อสื่อสาร ส่งเสริมและขายผลิตภัณฑ์หรือบริการโดยมุ่งหวังผลกำไรและการค้า

4. การจัดจำหน่าย (Place หรือ Distribution) หมายถึง โครงสร้างของช่องทาง ซึ่งประกอบด้วยสถาบันและกิจกรรมใช้เพื่อเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการจากองค์กรไปยังตลาด สถานที่ นำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดเป้าหมาย คือ สถาบันการตลาด ส่วนกิจกรรมที่ช่วยในการกระจายตัวสินค้า ประกอบด้วย การขนส่ง การคลังสินค้า และการเก็บรักษาสินค้าคงคลัง การจัดจำหน่าย จึงประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้

4.1 ช่องทางการจัดจำหน่าย (Channel Distribution) หมายถึง กลุ่มของบุคคลหรือธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ หรือบริการสำหรับการใช้หรือบริโภค (Kotler & Keller, 2009) หรือหมายถึง เส้นทางที่ผลิตภัณฑ์ และกรรมสิทธิ์ที่ผลิตภัณฑ์ถูกเปลี่ยนมือไปยังตลาดในระบบช่องทางการจัดจำหน่าย จึงประกอบด้วย ผู้ผลิต คนกลาง ผู้บริโภค หรือผู้ใช้ทางอุตสาหกรรม ซึ่งอาจจะใช้ช่องทางตรง (Direct Channel) จากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภค หรือผู้ใช้ทางอุตสาหกรรม และใช้ช่องทางอ้อมจากผู้ผลิตผ่านคนกลางไปยังผู้บริโภค หรือผู้ใช้ทางอุตสาหกรรม

4.2 การกระจายตัวสินค้า หรือการสนับสนุนการกระจายตัวสินค้าสู่ตลาด (Physical Distribution หรือ Market Logistics) หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การปฏิบัติการตามแผน และการควบคุมการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ ปัจจัยการผลิต และสินค้าสำเร็จรูป จากจุดเริ่มต้นไปยังจุดสุดท้ายในการบริโภค เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าโดยมุ่งหวังกำไร (Kotler & Keller, 2009) หรือหมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายตัวผลิตภัณฑ์ จากผู้ผลิตไปยัง

ผู้บริโภคหรือผู้ใช้ทางอุตสาหกรรม การกระจายตัวสินค้าที่สำคัญมีดังนี้ 1) การขนส่ง 2) การเก็บรักษาสินค้า และการคลังสินค้า 3) การบริหารสินค้าคงเหลือ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ

ฉลองศรี พิมลสมพงษ์ (2555) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นปรากฏการณ์ของมนุษย์มาตั้งแต่ยุคโบราณ มีการเดินทางเพื่อไปค้าขาย พบปะญาติ พี่น้อง เยี่ยมชมเคารพสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ไปเล่นกีฬา และไปด้วยเหตุผลต่าง ๆ เป็นการเฉพาะตามความประสงค์ของผู้เดินทางในแต่ละช่วงเวลาในเวลาต่อ ๆ มาจนถึงยุคปัจจุบัน วิวัฒนาการของการท่องเที่ยวจึงกลายเป็น กิจกรรมเชื่อมโยงระหว่างการเดินทาง การท่องเที่ยว และการพักผ่อนหย่อนใจ นักวิชาการการท่องเที่ยวได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวจากนานาทัศนะที่ทำให้เห็นความเคลื่อนไหวของนักท่องเที่ยว อาทิ การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งโดยไม่คำนึงถึงระยะทางว่าใกล้หรือไกล อาจมีการพักค้างแรมหรือไม่ก็ได้ จุดประสงค์ของการท่องเที่ยวอาจมีการเตรียมการและตั้งใจไว้นานแล้ว อาจเป็นจุดประสงค์ที่เกิดขึ้นกะทันหันจากแรงจูงใจบางอย่างที่ได้รับแรงกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมภายนอก องค์การการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ อาทิ องค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ตั้งแต่ปี ค.ศ.1963 ว่า เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เดินทางด้วยความสมัครใจ และเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ได้ แต่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้

หากวิเคราะห์ความหมายนี้ จะพบว่า การเดินทางของนักท่องเที่ยวจากที่อยู่อาศัยปกติไปที่อื่น ทำให้เกิดระบบการขนส่งอย่างกว้างขวาง มีการขนส่งทุกรูปแบบเพื่อไปยังจุดหมายปลายทาง การท่องเที่ยวที่พึงประสงค์ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพมาตรฐานการบริการการเดินทางด้วยความสมัครใจ หมายถึง ความต้องการแท้จริงของนักท่องเที่ยว มีความตั้งใจไป พอใจไป ไม่ได้ถูกบังคับ มีความพร้อมและเต็มใจในการใช้จ่ายเงินเพื่อซื้อสินค้าและบริการในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว รวมทั้งการมีเสรีภาพในการเดินทางโดยได้รับความดูแลทางกฎหมายจากประเทศที่ไปเยือนด้วย ส่วนการเดินทางเป็นการชั่วคราวด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ได้ ทำให้ประชากรในทุกภูมิภาคได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการพัฒนาทางความคิด และถ่ายทอดวิถีการดำรงชีวิตให้แกกัน เหตุผลหลักของการเดินทางในยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ การพักผ่อนหย่อนใจ ความสนุกสนาน การศึกษาหาความรู้ การดูชมกีฬา การแสวงหา ความสงบสุขทางจิตใจ การติดต่อธุรกิจ และการรักษามิตรภาพระหว่างญาติพี่น้อง หรือมิตรต่างแดน ถึงแม้ว่า ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศจะทำให้โลกแคบลง แต่การท่องเที่ยวยังคงเป็นปรากฏการณ์อีกมิติหนึ่งที่ทำให้มนุษย์เข้าใจกันทางความคิดอย่างลึกซึ้งมากกว่าการรู้จักกันโดยผิวเผินผ่านสื่อแต่เพียงอย่างเดียว

ความเคลื่อนไหวของนักท่องเที่ยวทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนถ่ายทอดวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ภาษา การแสดงออกทางความรู้สึกนึกคิด ความสนใจใฝ่รู้ประวัติศาสตร์ ศิลปะ และความแตกต่างทางกายภาพ จากท้องถิ่นที่อยู่ประจำ นักท่องเที่ยวจึงเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ใน 2 สถานะ คือ การเป็นผู้มาเยือน (Guest) และการเป็นเจ้าของบ้าน (Host) การพบปะกันของทั้ง 2 ฝ่ายในลักษณะต่างกลุ่มกัน ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ ย่อมทำให้ได้ความรู้สึกนึกคิดที่แตกต่างกันไป ในการพยายามทำความเข้าใจวัฒนธรรมของผู้อื่น เป็นการบูรณาการความคิดเห็นในทางสังคม และวิถีชีวิต ซึ่งมีทั้งเห็นด้วยและโต้แย้ง นักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านต่างก็มีวัฒนธรรมเฉพาะตนอย่างเป็นเอกลักษณ์ แต่ต้องมาร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วยกัน อาทิ กิจกรรมการต้อนรับ การนำชมแหล่งท่องเที่ยว การซื้อสินค้าของที่ระลึก การสาธิตวิธีการทำอาหาร การแต่งกาย การแสดง ฯลฯ การบูรณาการความคิดเห็นนี้ต้องใช้หลักการและทักษะของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม โดยใช้ทักษะทางภาษา ทั้งคำพูดและท่าทางเพื่อให้เข้าใจ และยอมรับซึ่งกันและกันอย่างเป็นสากล การสื่อสารทางวัฒนธรรม ในช่วงเวลาสั้น ๆ ที่สร้างความประทับใจต่อกัน จึงกลายเป็นวัฒนธรรมการท่องเที่ยว (Tourism Culture) ที่ผู้ประกอบการธุรกิจ การท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวต้องเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง จากข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชนชาติต่าง ๆ พฤติกรรมการบริโภค ความต้องการ การแสวงหาและการสร้างความพึงพอใจ เทคนิคในการเจรจาต่อรอง และการจัดบริการด้วยจิตบริการ ที่เป็นเลิศ จึงจะทำให้กิจกรรมในธุรกิจการท่องเที่ยวมีการขยายตัวได้เท่าทันกับวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในบริบทของวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมภายใน และภายนอก ของนักท่องเที่ยว และของจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวทุกแห่ง

การบูรณาการแนวคิดจากทฤษฎีระบบการท่องเที่ยวกับศาสตร์ต่าง ๆ ทั้งทางด้าน สังคมศาสตร์ และทางด้านวิทยาศาสตร์ นักวิชาการการท่องเที่ยวได้นำมากำหนดเป็นรายวิชา หรือ หัวข้อที่ยังคงที่มาของแนวคิด และหลักการที่นำมาศึกษา แต่ต้องมีการศึกษาในเชิงประยุกต์ มีกรณีศึกษา และมีการฝึกปฏิบัติอย่างชัดเจนควบคู่กันไป เพื่อให้เป็นองค์ความรู้เฉพาะทาง การท่องเที่ยว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตาราง 3 แสดงการบูรณาการแนวคิดจากทฤษฎีระบบการท่องเที่ยวกับศาสตร์ต่าง ๆ

ศาสตร์ / สาขาวิชา	หัวข้อ / รายวิชาทางการท่องเที่ยว
จิตวิทยา	จิตวิทยาการบริการ จิตวิทยาและแรงจูงใจทางการท่องเที่ยว พฤติกรรมของ นักท่องเที่ยว
มานุษยวิทยา	ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านและผู้มาเยือนวัฒนธรรม การท่องเที่ยว
สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์	โลกที่ปราศจากพรมแดน เสรีภาพในการเดินทางท่องเที่ยว พัฒนาการของการ ปกครองและกระจายอำนาจ การสร้างคามเข้มแข็งของชุมชน การพัฒนาท้องถิ่น แบบมีส่วนร่วม
เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ	เศรษฐศาสตร์การท่องเที่ยวและผลกระทบ การวิเคราะห์ ต้นทุน-ผลประโยชน์ของการลงทุน โอกาสและภาวะการแข่งขัน การตลาด การจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวการจัดการ อุปสงค์ และอุปทานทางการท่องเที่ยว การจัดการองค์กร ทางการท่องเที่ยว

ที่มา: ฉลองศรี พิมลสมพงษ์, 2555

การบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ กับองค์ความรู้ทางการท่องเที่ยวทำให้ได้มุมมองของการบูรณาการแนวคิด และการทำงานร่วมกันใน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิชาการในสาขาต่าง ๆ กับ นักวิชาการทางการท่องเที่ยวในรูปแบบของการวิจัยการสัมมนา การผลิตผลงานทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อ ชุมชนแบบสหวิทยาการ ฯลฯ 2) การประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานระหว่างนักวิชาการการท่องเที่ยวกับ ผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวภาคเอกชนในรูปแบบของการฝึกปฏิบัติงานในฐานะพนักงานชั่วคราวและการฝึกงานหน้างาน (On The Job Training) ซึ่งเป็นการส่งเสริมและเติมเต็มความรู้ซึ่งกันและกัน โดยผ่านการพัฒนา นิสิตนักศึกษาของสถาบันการศึกษา และหน่วยงานภาคธุรกิจที่ให้ความร่วมมือ 3) การนำเสนอแนวคิดในการจัดการ การวางแผน และการพัฒนาระหว่างนักวิชาการการท่องเที่ยว หน่วยงานธุรกิจภาคเอกชน และหน่วยงาน การส่งเสริมการท่องเที่ยวภาครัฐ ในรูปแบบของการเป็นคณะกรรมการพัฒนางานร่วมกันตามแนวนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งในระดับมหภาค และระดับจุลภาค การบูรณาการความร่วมมือ จากทุกฝ่ายเหล่านี้เป็นการนำองค์ความรู้เชิงประยุกต์มาเป็นองค์ความรู้ทางวิชาชีพที่ตอบสนองการขยายตัวของการท่องเที่ยวทุกรูปแบบในยุคใหม่ ทำให้เกิดการ

ขยายองค์ความรู้อย่างกว้างขวางเข้าสู่การพัฒนาระบบการ ท่องเที่ยว และเข้าสู่การดำรงชีวิตจริงของ มนุษย์

แนวคิดเกี่ยวกับโครงการและนโยบาย OTOP นวัตกรรม

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) มีกรอบแนวคิด ด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขันที่มุ่งเน้นการพัฒนาภาคการผลิตและบริการให้สามารถแข่งขันได้ เกิดความยั่งยืน ประชาชนมีคุณภาพชีวิต และมีรายได้ที่ดีขึ้น รวมทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน มีแนวทางเสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันในเชิงธุรกิจของภาคบริการและพันธกิจกระทรวงมหาดไทย ข้อ 4 เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก โดยการมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนภารกิจอำนาจหน้าที่ของ กรมการพัฒนาชุมชน ในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริม และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ รวมทั้งเสริมสร้างความสามารถ และความเข้มแข็งของชุมชน

คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2561 ให้ความเห็นชอบแนวทางการจัดทำ บประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวน 150,000 ล้านบาท โดยมี แนวทางการจัดทำ 3 แนวทาง ได้แก่ 1) พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ยกกระดับสวัสดิการ ส่งเสริมและ พัฒนาศักยภาพ สร้างโอกาสในอาชีพและการจ้างงาน 2) พัฒนาเชิงพื้นที่ผ่านกระบวนการประชาม การเข้าถึงแหล่งเงินทุน ในการพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ในชุมชน สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน และ ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น 3) ปฏิรูปการโครงสร้าง การผลิตภาคการเกษตรทั้งระบบ ควบคุมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าทางการเกษตร และส่งเสริม การตลาดสมัยใหม่ ดังนั้น โอกาสในการสร้างงาน สร้างอาชีพสร้างรายได้ให้ชุมชนตามแนวทาง ดังกล่าว จำเป็นต้องดำเนินการพัฒนาเชิงพื้นที่ผ่านกระบวนการประชาม ให้ชุมชนเข้าถึงแหล่ง เงินทุนในการพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ในชุมชน ด้วยการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน และส่งเสริม การท่องเที่ยวชุมชน เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น

รัฐบาลปัจจุบัน มีนโยบายลดความเหลื่อมล้ำของสังคมที่มุ่งเน้นสร้างรายได้และความเจริญ ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ โดยให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการร่วมกับ ภาครัฐเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ โดยมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการระดับประเทศ คือ คณะกรรมการอำนวยการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ (กอน.ตผ.) เป็นผู้ขับเคลื่อน และมอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชน เป็นผู้รับผิดชอบหลักส่งเสริม

การดำเนินงาน OTOP จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 16 ปี โดยร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ สนับสนุน ส่งเสริมยกระดับผลิตภัณฑ์ และพัฒนาช่องทางการตลาดที่หลากหลายเพื่อให้ขายได้ มุ่งปรับตัวสู่การค้าแบบสากล ทำให้ผลิตภัณฑ์ของคนในชุมชนส่วนใหญ่ไม่สามารถแข่งขันได้ ต้องออกไปขายสินค้าตามที่ต่าง ๆ ไม่มีความสุข รายได้ไปตกอยู่กับผู้ประกอบการคนเดียว หรือบางกลุ่มเล็ก ไม่กระจายถึงประชาชนกลุ่มใหญ่ในชุมชนอย่างแท้จริง ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานราก ไม่ประสบผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร กอปรกับ รายได้จากการท่องเที่ยวที่เป็นกระแสหลักของประเทศ ส่วนใหญ่ตกไปอยู่ในกลุ่มทุนเอกชน เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ห้างร้านใหญ่ ๆ กรู๊ปทัวร์ ไม่ลงไปถึงฐานรากเช่นเดียวกัน

ดังนั้น จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนผ่านยุคการผลิตสินค้า OTOP ออกจากชุมชนเพียงด้านเดียวสู่การเพิ่มช่องทางสร้างรายได้ตามความต้องการ (Demand Driven Local Economy) โดยการขายสินค้าอยู่ในชุมชนที่มาจากการท่องเที่ยว โดยใช้เสน่ห์ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์แปลงเป็นรายได้ ทั้งนี้ครอบครัวและลูกหลานยังอยู่ร่วมกัน ไม่ต้องแข่งขันนำผลิตภัณฑ์ออกไปขายนอกชุมชน เป็นชุมชนท่องเที่ยวที่เป็นเจ้าบ้านที่ดี ชวนกันคิด ชวนกันทำผลิตสินค้าและบริการ รวมทั้งมีการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวระดับชุมชน ที่มีเสน่ห์ดึงดูด และมีคุณค่าเพียงพอให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนและใช้จ่ายเงินในทุกกิจกรรมของชุมชน ซึ่งรายได้จะกระจายอยู่กับคนในชุมชน ทุกคนมีความสุขเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน (Strength with in) และเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างแท้จริง

ประชาชนได้รับการพัฒนาอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้น ยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งโดยเชื่อมโยงชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน 3,273 หมู่บ้าน กับเส้นทางท่องเที่ยวกระแสหลัก เมืองรอง และแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดรายได้ที่กระจายไปสู่ผู้ประกอบการกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และประชาชนเกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่ม Quadrant D เพิ่มขึ้น จำนวน 64,570 ผลิตภัณฑ์ ให้เป็นเครื่องมือในการสร้าง ความเข้มแข็งให้กับชุมชน (Strength With In) และการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งอย่างแท้จริง

ภาพ 8 แนวคิดการพัฒนา OTOP รูปแบบใหม่

ที่มา: กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2561

ภาพ 9 กระบวนการขับเคลื่อนโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

ที่มา: กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2561

หัวใจหลักของการดำเนินงานของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีแตกต่างจาก OTOP ในยุคเริ่มต้นที่เป็นการผลักดัน “คนในชุมชนและสินค้า” ออกไปขายข้างนอกโดยที่ข้างนอกประกอบด้วย “ใจผู้ซื้อ” มากมายและซับซ้อน แต่จากการออกไปขายสินค้าตามที่ต่าง ๆ ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนไม่มีความสุขที่แท้จริง รายได้ตกไปอยู่แก่ผู้ประกอบการคนเดียว หรือบางกลุ่มเล็ก ๆ ไม่กระจายถึงประชาชนกลุ่มใหญ่ในชุมชนอย่างแท้จริง ทำให้ผลิตภัณฑ์ของคนในชุมชนส่วนใหญ่ไม่สามารถแข่งขันได้ ต้องออกไปขายสินค้าตามที่ต่าง ๆ ไม่มีความสุข รายได้ตกอยู่แก่ผู้ประกอบการคนเดียวหรือบางกลุ่มเล็ก ไม่กระจายถึงประชาชนกลุ่มใหญ่ในชุมชนอย่างแท้จริง ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากไม่ประสบผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร กอปรกับรายได้จากการท่องเที่ยวที่เป็นกระแสหลักของประเทศส่วนใหญ่ตกไปอยู่ในกลุ่มทุนเอกชน เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ห้างร้านใหญ่ ๆ ไม่ลงไปถึงฐานรากเช่นเดียวกัน ในทางกลับกัน OTOP นวัตวิถี คือ การดึง “คนซื้อและใจคนซื้อ” เข้ามาในบ้านในชุมชน โครงการ OTOP แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ

1. ช่วงที่ 1 ปี พ.ศ. 2546-พ.ศ. 2556 โครงการ OTOP หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP: One Village, One Product) “พออยู่ พอกิน” เป็นยุคของการผลักดันการสร้างผลิตภัณฑ์ออกจากชุมชน
2. ช่วงที่ 2 ปี พ.ศ. 2557-พ.ศ. 2560 โครงการหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP Village) “อยู่ดี กินดี”
3. ช่วงที่ 3 ปี พ.ศ. 2561 ร่วมสุข ร่วมวิถี ร่วมสมัย OTOP นวัตวิถี “มั่งมี ศรีสุข” เกิดการท่องเที่ยวแบบ “แอ่งเล็ก เชื้อคอิน” การสร้างระบบบริหารจัดการและผู้ประกอบการชุมชนท่องเที่ยว การสร้างรายได้และความสุขภายในชุมชนท่องเที่ยวจากสินค้าและบริการอันมีเสน่ห์เฉพาะตัว ซึ่งตรงกับความต้องการของผู้มาเยือน เกิดโอกาสจากการเชื่อมโยงของชุมชน-เมือง-ธุรกิจ-สินค้า/บริการ-ผู้มาเยือน-คนในชุมชนทุกคน-รายได้และความสุขกลับสู่ชุมชน OTOP นวัตวิถี ไม่ได้เน้นเพียงตัวสินค้า แต่เน้นการสร้างผู้ประกอบการที่เข้าใจเสน่ห์ของชุมชนตัวเองกับการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดชุมชนท่องเที่ยว การดำเนินงานของ OTOP นวัตวิถี ต้องเกิดจากการ “ระเบิดจากข้างใน” โดยนำไปสู่การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชุมชนที่ครอบคลุมถึง 1) การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการเพื่อรองรับการท่องเที่ยว 2) การสร้างภาพลักษณ์ทางการตลาดที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ 3) ออกแบบสินค้าของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยว 4) การบริหารจัดการข้อมูลเสน่ห์ชุมชนเพื่อเป็นพลังในการสื่อสารออนไลน์ รวมถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการขับเคลื่อน

วัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน OTOP นวัตวิถี คือ

1. เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เกิดรายได้กับชุมชนโดยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง กระตุ้นเศรษฐกิจและสังคมในประเทศให้มีความเข้มแข็ง

2. เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว (กระแสหลัก เมืองรอง ชุมชน) ให้มีความโดดเด่น มีความพร้อมบนอัตลักษณ์ของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

3. เพื่อสร้างและพัฒนาบุคลากร ผู้ประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้มีขีดความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์ และนำมาต่อยอดการบริหารจัดการชุมชนได้อย่างเหมาะสม

เกณฑ์การประกวดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อคัดเลือกชุมชนท่องเที่ยวระดับจังหวัด ประกอบด้วย 3 ด้าน 18 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการชุมชน ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด คือ

1.1 มีคณะกรรมการบริหารจัดการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และขับเคลื่อนการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการและโครงสร้างการแบ่งอำนาจที่ชัดเจน ระบุกฎเกณฑ์ ระเบียบหรือข้อตกลง ที่ใช้ในการบริหารจัดการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีรายงานการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

1.2 คนในชุมชนทำหน้าที่เป็นเจ้าบ้านที่ดี มีส่วนร่วมในการจัดการชุมชนท่องเที่ยว โดยสมาชิกในชุมชนร่วมแสดงออกถึงความเป็นมิตร ให้การต้อนรับและบริการด้วยความเต็มใจ สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ตัดสินใจ วางแผน ดำเนินกิจกรรมและประเมินผลการดำเนินงานรายได้ที่เกิดขึ้นกระจายให้กับสมาชิกในชุมชนโดยเป็นระบบ มีการหมุนเวียนการให้บริการ

1.3 มีข้อมูลของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ที่ชัดเจนและครอบคลุม มีการจัดทำข้อมูลของชุมชน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของชุมชน ข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้าน ผลิตภัณฑ์และสินค้าชุมชน มีการนำข้อมูลชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวชุมชนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

1.4 มีการทำทุนชุมชน 5 ประเภท ประกอบด้วย ทุนมนุษย์ ทุนทางสังคม ทุนกายภาพ ทุนทางธรรมชาติ และทุนทางการเงิน และทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นเสน่ห์ชุมชน ได้แก่ อาหาร การแต่งกาย ที่อยู่อาศัย ประเพณี ภาษา อาชีพ ความเชื่อ และศิลปะพื้นถิ่น มาสร้างมูลค่าเพิ่ม

1.5 มีแผนธุรกิจชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ต้องมีการจัดทำแผนธุรกิจที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน ผู้แทนกลุ่มหรือผู้มีส่วนได้เสียจากการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว คณะกรรมการบริหารจัดการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนการพัฒนาแต่ละด้าน มีการประสานภาคีการพัฒนาสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนพัฒนาธุรกิจชุมชน

1.6 มีการจัดระเบียบสภาพแวดล้อมชุมชน ภูมิทัศน์ จุดถ่ายภาพ รวมถึงเส้นทางคมนาคม/ท่องเที่ยว ให้มีความสะอาด สวยงาม ชวนชม สะดวกและปลอดภัย

1.7 มีประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดได้อย่างน่าสนใจ “เชิญมาเที่ยวบ้านฉัน” มีและใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์เชิญชวนท่องเที่ยว “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” ประเภทต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมเพียงพอ ทั้งในลักษณะ Offline และ Online สื่อที่ใช้สามารถสะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของ “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี”

2. ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

2.1 มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัว โดยนำเสนอเรื่องราวอย่างสร้างสรรค์และน่าสนใจ การเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ความโดดเด่นเฉพาะถิ่น นำเสนอผลิตภัณฑ์ของชุมชนท่องเที่ยวได้อย่างน่าสนใจ สร้างสรรค์

2.2 มีรูปแบบผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีความหลากหลาย ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว มีข้อมูลสำคัญของสินค้า/ผลิตภัณฑ์ชุมชน ครบถ้วน ชัดเจน ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สามารถสร้างความพอใจให้กับลูกค้าและยอมจ่ายตามราคาเพื่อซื้อความพอใจนั้น

2.3 มีความพร้อมเข้าสู่การรองรับมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ สะอาด ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ

2.4 ผลิตภัณฑ์สามารถผลิตซ้ำได้ในปริมาณและคุณภาพใกล้เคียงกัน สามารถผลิตได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพแต่ละชิ้นมีคุณภาพเท่าเทียมหรือใกล้เคียงกัน

2.5 มีช่องทางการตลาด พร้อมข้อมูลของสินค้า/ผลิตภัณฑ์ ที่จำหน่ายในชุมชน นอกชุมชน หรือออนไลน์

2.6 มีเมนูอาหารท้องถิ่นบริการนักท่องเที่ยว โดยเมนูอาหารเชื่อมโยงกับวิถีชุมชน มีคุณภาพสด สะอาด ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ มีบริการจำหน่ายทุกวัน สถานที่จำหน่ายหรือให้บริการที่เป็นกิจลักษณะ สะอาด

3. ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวและบริการ ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด ดังนี้

3.1 มีกิจกรรมท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ นักท่องเที่ยวมีโอกาสได้สัมผัสเสน่ห์ชุมชนด้วยการลงมือปฏิบัติ มีโปรแกรมการท่องเที่ยว “พาเที่ยวบ้านฉัน” ที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับสินค้าและบริการของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ครบวงจร

3.2 มีการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวกับชุมชนอื่น หรือแหล่งท่องเที่ยวเมืองหลัก เมืองรอง

3.3 มีการจัดการที่พัก และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ

3.4 มีนักเล่าเรื่องชุมชนที่สามารถสร้างความประทับใจ มีความรอบรู้ข้อมูลชุมชนอย่างถูกต้อง ชัดเจน นำเสนอและถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างน่าประทับใจ บุคลิกดี แต่งกายเหมาะสม อธยาศัยไมตรีที่ดี มีไหวพริบปฏิภาณและการตัดสินใจที่ดี

3.5 คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ประเมินจากการสอบถามผู้ประกอบการในชุมชนท่องเที่ยว “ก้าวอย่างกรมการพัฒนาชุมชน ปี 2562” เพื่อการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน

โดยแบ่งเป็น 3 แนวทางหลัก ได้แก่

1. “ก้าวอย่างพื้นฐาน” จะเน้นการขับเคลื่อน “หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อพัฒนาให้ชุมชน มีความ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการสร้างความ “มั่นคง” ผ่านกิจกรรมจิตอาสา ในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงทั่วประเทศ “ทำความดีด้วยหัวใจ” การมีแผนชุมชนที่มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ การบริหารจัดการขยะ โดยร่วมมือกับหน่วยงานหลักขับเคลื่อนการแก้ปัญหาขยะอย่างจริงจัง การจัดทำบัญชีครัวเรือน เน้นไปที่การสร้างความรู้เข้าใจให้ประชาชนรู้จักการกำหนดเป้าหมาย ในครัวเรือน ขณะที่การสร้างความรู้ “มั่งคั่ง” จะส่งเสริมการสร้างสัมมาชีพชุมชนโดยพิจารณาจาก ข้อมูลครัวเรือนตักเกณฑ์พัฒนาอาชีพให้แก่คนกลุ่มนี้เพื่อให้เกิดรายได้การพัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยว การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน การแก้ปัญหาหนี้ในระบบ และการส่งเสริมการออม ขณะที่การสร้าง ความ “ยั่งยืน” จะมุ่งเน้นการแก้ปัญหาครัวเรือนยากจนตามเป้าหมายของสหประชาชาติ (UN) การส่งเสริมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด และการสนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงในชีวิตให้กับคนในชุมชน โดยตัวชี้วัดที่แสดงผลสำเร็จในก้าวอย่างพื้นฐานนี้ คือ ความสุขมวลรวมของประชาชนที่เกิดขึ้น (GVH)

2. “ก้าวอย่างการพัฒนา” จะมุ่งเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ให้มี “คุณภาพ มาตรฐาน ก้าวสู่ความเป็นสากล” โดย “คุณภาพ” คือ ถ้าเป็นอาหาร ผลิตภัณฑ์ต้องสะอาด ปลอดภัย No Foam ถ้าเป็นประเภทผ้า ผลิตภัณฑ์ต้องมีดีไซน์ทันสมัย Mix & Math มีบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัย ถ้าเป็นของที่ระลึก ต้องเล็ก ดี มีคุณภาพ ดู Inter เป็นที่ยอมรับ พร้อมทั้งสนับสนุนให้มีโรงเรียน OTOP Academy สอนพื้นฐานการพัฒนา “มาตรฐาน” คือ ส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์ และมีมาตรฐาน ด้านต่าง ๆ อาทิ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication) หรือ GI เครื่องหมายที่ใช้กับสินค้าที่มาจาก แหล่งผลิตที่เฉพาะเจาะจงซึ่งคุณภาพหรือชื่อเสียงของสินค้านั้น ๆ เป็นผลมาจากการผลิตในพื้นที่ การพัฒนาสินค้าด้วยวิทยาศาสตร์ เป็นต้น รวมไปถึงการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ OTOP ด้วย ส่วน “การก้าวสู่ความเป็นสากล” จะเข้มข้นขึ้นในการนำเสนอขยายโอกาสด้านการตลาด สินค้า OTOP ในตลาดต่างประเทศ อาทิ OTOP on board Modern trade e-Commerce ตลาด ประชากรรัฐ อีกทั้งยังสนับสนุน “ชุมชนท่องเที่ยววิถีวิถี” นำเสนอภาพความสำเร็จของโครงการ ที่ก่อให้เกิดผลดีต่อชุมชนและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

3. “ก้าวอย่างแห่งความยั่งยืน” คือ แนวทางการพัฒนางานให้เกิดมูลค่าเพิ่ม ทั้งการสร้าง ความร่วมมือ (MOU) กับหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานกรมการพัฒนาชุมชน ซึ่งจะก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม และเกิดนวัตกรรมในการทำงานการดำเนินงานเกี่ยวกับบริษัท ประชากรรัฐ

รักสามัคคี (SE) เพื่อต่อยอดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี รวมถึงการส่งเสริมการตลาด ในรูปแบบ E-Commerce เพื่อขับเคลื่อนสู่เทคโนโลยียุคใหม่ อธิบติกรมการพัฒนาชุมชน กล่าวเพิ่มเติมว่าสำหรับการดำเนินงานชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพิ่งเกิดขึ้นเป็นปีแรก นับว่าภาพรวมความสำเร็จอยู่ในระดับที่ค่อนข้างน่าพอใจ เพราะเป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างเป็นรูปธรรม แม้ว่าในบางชุมชนยังมีปัญหาติดขัดอยู่บ้าง แต่กรมฯ ก็เร่งดำเนินการเพื่อให้ทุกชุมชนหมู่บ้านสามารถขับเคลื่อนโครงการนี้ได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน โดยเฉพาะชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี 50 ชุมชนต้นแบบระดับประเทศ และ 110 ชุมชนระดับจังหวัด

การจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

กรมการพัฒนาชุมชนดำเนินการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยวในความรับผิดชอบของกรมการพัฒนาชุมชน เพื่อแบ่งประเภทตามลักษณะการเป็นชุมชนท่องเที่ยว ซึ่งจะนำไปสู่การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนท่องเที่ยวอย่างมีทิศทาง ประกอบด้วยเกณฑ์ 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ด้านที่ 2 ความพร้อมของชุมชนและสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านที่ 3 สินค้าและบริการ ในปัจจุบันชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ชุมชนท่องเที่ยวดาวเด่น (Attractive: A) จำนวน 162 ชุมชน หมายถึง หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว โดยมีแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาที่มุ่งเน้นการสร้างการรับรู้และกระตุ้นนักท่องเที่ยวเข้าสู่หมู่บ้าน/ชุมชน ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ รวมถึงเสริมสร้างศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชนในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวด้วยตนเอง ได้แก่

- 1.1 ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ กระตุ้นนักท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ
- 1.2 ส่งเสริมให้ชุมชนเข้าสู่ช่องทางการตลาดออนไลน์ แพลตฟอร์ม และแอปพลิเคชัน
- 1.3 ส่งเสริมการตลาดเชื่อมโยงธุรกิจท่องเที่ยว ได้แก่ แพคเกจทัวร์ โปรแกรม

การท่องเที่ยว

1.4 บูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคีด้านการตลาด เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย/จังหวัด สมาคมด้านการท่องเที่ยว สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) เป็นต้น

1.5 ส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนของการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยใช้หลักการและแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ชุมชนท่องเที่ยวดาวรุ่ง (Brighten Star: B) จำนวน 644 ชุมชน หมายถึง หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีแวว มีอนาคตในการพัฒนาต่อยอดเป็นชุมชนท่องเที่ยว โดยมีแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับเป็นชุมชนท่องเที่ยวที่พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่

2.1 วิเคราะห์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ด้านความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านสินค้าและบริการ โดยแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชนนำผลการวิเคราะห์มากำหนดแผนและแนวทางในการพัฒนาระดับชุมชนท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว

2.2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยมีกรรมการบริหารชุมชนท่องเที่ยว กลุ่ม/องค์กรที่ร่วมกันขับเคลื่อนแผนพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวให้เป็นไปตามแนวทางและทิศทางที่กำหนด รวมทั้งสร้างความยั่งยืนของชุมชนท่องเที่ยว

2.3 ยกระดับสินค้า/ผลิตภัณฑ์ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน ความปลอดภัย สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

2.4 พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวและบริการ แพคเกจทัวร์ และโปรแกรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายและดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว

2.5 ส่งเสริมการตลาด มุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์และความดึงดูดด้านการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน/ชุมชน

3. ชุมชนโดดเด่นเฉพาะด้าน (Case Study : C) จำนวน 1,368 ชุมชน หมายถึง หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีความโดดเด่น สามารถเป็นแหล่งศึกษาดูงาน โดยมีแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาที่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้หมู่บ้าน/ชุมชนเกิดการสร้างรายได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รองรับการศึกษาดูงาน และขยายผลความสำเร็จในการพัฒนาต่าง ๆ ตามความโดดเด่นของหมู่บ้าน/ชุมชน ได้แก่

3.1 จำแนกความโดดเด่นแต่ละด้าน เพื่อให้สามารถพัฒนาไปสู่แหล่งเรียนรู้ที่มีกระบวนการ จัดกิจกรรมเรียนรู้ที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหาองค์ความรู้และตัวอย่างความสำเร็จของหมู่บ้าน/ชุมชน

3.2 พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ในการรองรับการศึกษาดูงาน โดยสามารถบริหารจัดการสร้างรายได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชน และอาจมีรายได้เสริมจากสินค้าและบริการที่มีอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน

3.3 ประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น บริษัท ประชารัฐรักสามัคคีจังหวัด (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด รวมถึงหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีภารกิจเฉพาะด้านในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรอินทรีย์/เกษตรปลอดภัย การบริหารจัดการกองทุนชุมชน เป็นต้น

4. ชุมชนสินค้า OTOP (Delivery Products : D) จำนวน 1,099 ชุมชน หมายถึง หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีศักยภาพจำกัดในด้านการท่องเที่ยว โดยมีแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาที่มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของหมู่บ้าน/ชุมชน ตามกระบวนการ OTOP ได้แก่

4.1 พัฒนาตามแนวทางกระบวนการ OTOP ได้แก่ พัฒนาด้านการบริหารจัดการกลุ่ม พัฒนาระบบการผลิต พัฒนาผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด เชื่อมโยงกับ OTOP Mobile, OTOP Online, ตลาดประชารัฐ

4.2 ใช้หลักการพื้นฐานตามแนวคิด OTOP คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล การพึ่งพาตนเองและความคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่เน้นอัตลักษณ์ ใช้ภูมิปัญญาและวัตถุดิบในท้องถิ่น สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ สร้างอาชีพและรายได้

4.3 ใช้กระบวนการชุมชนในการพัฒนาระบบบริหารจัดการชุมชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นให้หมู่บ้าน/ชุมชนพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

1. เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เกิดรายได้กับชุมชน โดยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง กระตุ้นเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศให้มีความเข้มแข็ง
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพ ยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มพัฒนาและกลุ่มปรับตัวเข้าสู่การพัฒนา กลุ่ม D ให้พร้อมขายและสร้างรายได้มากขึ้น
3. เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางในการท่องเที่ยวกระแสหลัก เมืองรอง ชุมชนให้มีความโดดเด่น มีความพร้อมบนอัตลักษณ์ของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
4. เพื่อสร้างและพัฒนาบุคลากร ผู้ประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้มีขีดความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์ และนำมาต่อยอดบริหารจัดการชุมชนได้อย่างเหมาะสม (กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2561)

กระบวนการขับเคลื่อนโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

ประกอบด้วย 5 กระบวนการ คือ

1. พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เพื่อเตรียมความพร้อมผู้ประกอบการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี พัฒนาและบริหารจัดการข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และจัดทำแผนธุรกิจชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
2. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยเป็นการพัฒนาศักยภาพด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว มีการส่งเสริมพัฒนาประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของชุมชน
3. พัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว โดยพัฒนาผู้ประกอบการชุมชน พัฒนาสินค้าและบริการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ออกแบบตราสัญลักษณ์และโลโก้ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
4. เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวแต่ละท้องถิ่น จะมีการออกแบบและเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวของหมู่บ้านเป้าหมาย ทั้งเมืองหลัก เมืองรอง

5. ส่งเสริมการตลาดชุมชนท่องเที่ยว มีการประชาสัมพันธ์ทั้งออนไลน์และออฟไลน์เปิดตัวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จับคู่ธุรกิจให้ผู้ซื้อและผู้ขายได้พบกันจากกิจกรรมจัดแสดง และจำหน่ายสินค้าและบริการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในทุกระบวนกรจะก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน เพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งต่อไป

การเลือกพื้นที่เป้าหมายของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน 3,273 หมู่บ้าน เกิดจากการค้นหาใน 76 จังหวัด จังหวัดเลือกอำเภอที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้นำเสนอมา 878 อำเภอ ในแต่ละอำเภอเลือกหมู่บ้านที่สามารถพัฒนาอำเภอละ 3-5 แห่ง ไขเกณฑ์ในการพัฒนาหมู่บ้านโดยพิจารณาจากศักยภาพของชุมชน มีนักท่องเที่ยวไปเที่ยวมากน้อยเพียงใด ต้นทุนทางด้านธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญา พิจารณาความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งแหล่งท่องเที่ยวหลัก และแหล่งท่องเที่ยวรอง แหล่งท่องเที่ยวหลักซึ่งหมายถึง พื้นที่ในจังหวัด 22 เมืองหลัก และแหล่งท่องเที่ยวรอง ซึ่งหมายถึง พื้นที่ในจังหวัด 55 เมืองรอง รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวเล็กซึ่งหมายถึงชุมชนท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยวที่ส่งเสริมเกื้อกูลเป็นเส้นทางท่องเที่ยว ทั้งนี้หากนักท่องเที่ยวมีจุดสนใจในการท่องเที่ยวหลายจุดอย่างต่อเนื่องก็จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในชุมชนนั้น ๆ สามารถพิจารณาโดยไม่ต้องเริ่มต้นจากศูนย์ คือหมู่บ้านโอท็อปนั้นได้รับการพัฒนา ในเบื้องต้นเพื่อการท่องเที่ยวอยู่แล้วโดยมีกิจกรรมก่อนหน้านี้ ซึ่งในแต่ละหมู่บ้านจะมีการพัฒนาสินค้า กลุ่ม D หมู่บ้านละ 10 ผลิตภัณฑ์ จากการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่ม A เป็นชุมชนท่องเที่ยวดาวเด่นพร้อมรองรับนักท่องเที่ยว กลุ่ม B เป็นชุมชนท่องเที่ยวดาวรุ่ง มีอนาคตในการพัฒนาต่อยอด กลุ่ม C เป็นชุมชนโดดเด่นเฉพาะด้าน และกลุ่ม D เป็นชุมชนสินค้า OTOP ที่มีสินค้าออกจำหน่าย โดยทั้ง 4 กลุ่มนั้น กลุ่ม D จะเป็นกลุ่มที่มีความจำเป็นต้องพัฒนามากที่สุด (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดชลบุรี, 2562) นอกจากสินค้า OTOP แล้ว เสน่ห์ของหมู่บ้านไม่ว่าจะเป็นทางธรรมชาติ ความสวยงามของธรรมชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนประวัติของหมู่บ้าน ก็สามารถสร้างความน่าสนใจและเป็นจุดขายได้ การมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง มีกลุ่มคนที่พร้อมสนับสนุน ให้โครงการนี้ดำเนินไปได้ ต้องมีการจัดทำแผนธุรกิจและแผนการสร้างรายได้ รวมทั้งปฏิทินท่องเที่ยวของชุมชนหากไม่มีก็ต้องทำให้มี จะเห็นว่าในหมู่บ้านที่ถูกคัดเลือกให้เป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี 3,273 หมู่บ้าน จะได้รับการพัฒนาผลิตภัณฑ์รวมเป็น 32,730 ผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ยังมีโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์นอกหมู่บ้านอีกจำนวน 20,000 ผลิตภัณฑ์ มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางโรงเรียน OTOP 5 แห่ง จำนวน 5,000 ผลิตภัณฑ์ และยังพัฒนาเพิ่มเติมอีก 6,840 ผลิตภัณฑ์ รวมเป้าหมาย การพัฒนาผลิตภัณฑ์ กลุ่ม D ทั้งหมด 64,570 ผลิตภัณฑ์

ความหมายของ OTOP นวัตวิถี

อภิชาติ โตดิลกเวชช์ (2561) ให้ความหมาย นวัตวิถี หมายถึง การดึงดูดผู้บริโภคให้เข้ามาในแหล่งท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีโดยใช้โอกาสทางการท่องเที่ยวเป็นเป้าหมาย และการใช้

จุดแข็งเดิมของ OTOP คือ ผลิตจำนวนไม่มาก ใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านที่มีอัตลักษณ์ศักดิ์เฉพาะ ส่วนที่เป็นเสน่ห์ โดยปรุงเสน่ห์ให้มีความร่วมสมัย ออกมาเป็นสินค้าและบริการที่นักท่องเที่ยวสามารถนำไปใช้อย่างเหมาะสมกับชีวิตปัจจุบันเรียกว่า เป็นการปรุงเสน่ห์ให้เกิดการใช้งานแบบ “ร่วมวิถีร่วมสมัย”

ธีระพงษ์ โสตาศรี (2562) ให้ความหมาย นวัตกรรม หมายถึง การนำคำว่า “นวัตกรรม” ผสมกับคำว่า “วิถีชีวิต” ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยไม่ใช้การนำสินค้าที่มีความโดดเด่นของชุมชนออกไปวางเสนอขายนอกแหล่งชุมชนอย่างที่เคยมีมา แต่เป็นการนำผู้คนจากข้างนอกเข้าไปสัมผัสวิถีชีวิต เรียนรู้วัฒนธรรมความเป็นอยู่ อาหารการกินและแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนนั้น ๆ การทำให้วิถีชีวิตออกมาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการ เป็นการพัฒนาแบบระเบิดจากภายใน สนับสนุนให้คนในท้องถิ่นพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความเข้มแข็ง ดึงอัตลักษณ์ชุมชนดั้งเดิมที่เน้นความเรียบง่าย ซึ่งดำเนินมาหลายชั่วอายุคน มาสร้างเสน่ห์ให้นักท่องเที่ยวประทับใจ พร้อมซื้อสินค้าที่เกิดจากภูมิปัญญาของคนในชุมชนกลับไปด้วย

ภาพ 10 OTOP นวัตกรรมคืออะไร

ที่มา: สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2564

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2561) กล่าวว่า โครงการ OTOP นวัตกรรม เกิดจากการนำคำว่า “นวัตกรรม” ผสมกับคำว่า “วิถีชีวิต” โดยเปลี่ยนวิธีการขายสินค้า OTOP หรือ

วิธีการค้าขายสินค้า OTOP จากเดิมที่ผู้ประกอบการจะต้องนำสินค้าไปขายยังสถานที่ต่าง ๆ ภายนอกชุมชน ซึ่งเป็นการขายสินค้าออกจากชุมชนเพียงด้านเดียวให้เป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามายังชุมชนเพื่อซื้อสินค้าและบริการ โดยใช้เทคนิคและวิธีการสมัยใหม่ หรือที่เรียกว่า “นวัตกรรม” มาจัดการให้ชุมชนกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยว โดยใช้เสน่ห์ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์มาแปลงเป็นรายได้โดยสมาชิกยังอยู่ร่วมกันไม่ต้องแข่งขันนำผลิตภัณฑ์ออกไปขายนอกชุมชน แต่เปลี่ยนให้ประชาชนในชุมชนช่วยกันคิดช่วยกันทำผลิตภัณฑ์และบริการ รวมทั้งเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวให้มีเสน่ห์ดึงดูดและมีคุณค่าเพียงพอให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมและใช้จ่ายเงินในกิจกรรมของชุมชน ซึ่งรายได้จะกระจายอยู่กับคนในชุมชน ส่งผลให้ทุกคนมีความสุขเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากไปพร้อมกัน

อีกด้านหนึ่งของเหรียญ

จะส่ง ผลดีต่อชุมชน 3 เรื่อง

- ปรับสินค้าให้มี “นวัตกรรม” เน้นอัตลักษณ์และภูมิปัญญาพื้นบ้าน สร้างสรรค์ OTOP ให้มีรูปแบบสินค้าของที่ระลึกเพิ่มขึ้น
- ไม่ต้องเดินทางออกไปขายของนอกบ้าน โดยเพิ่มมูลค่า “เสน่ห์ชุมชน” ทั้งแหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรม ภูมิปัญญา สร้างการเป็น “เจ้าบ้านที่ดี” ดึงคนมาใช้จ่ายในบ้าน
- สร้างช่องทางการตลาดที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว แต่ละชุมชนเป็น “แอ่งเล็ก” ที่มีเสน่ห์เพียงพอในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มา “เช็กอิน” ได้ตลอดทั้งปี

ภาพ 11 ผลดีต่อชุมชน 3 เรื่อง ของ OTOP นวัตกรรม

ที่มา: สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2564

กระบวนการทำงาน

1

ดึงเสน่ห์ชุมชนที่มาจากต้นทุนต่างๆ เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ต้นทุนด้านวัฒนธรรม/ภูมิปัญญา

2

ปรับปรุงสินค้าให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยว สินค้า+บริการ+และอาหารรสชาติพื้นถิ่น

3

เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน/จังหวัด โดยสร้าง application ที่ให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงชุมชน

ภาพ 12 กระบวนการทำงาน OTOP นวัตกรรม

ที่มา: สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2564

ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมจังหวัดนครนายก

จังหวัดนครนายกเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีชุมชนชนะการประกวระดับประเทศ และได้้นำเอาสินค้า OTOP ของชุมชนที่ชนะการประกวดมาร่วมแสดงในงานนิทรรศการที่เมืองทองธานีด้วยทางพัฒนาจังหวัดจึงได้มีความพยายามที่จะต่อยอดให้สินค้า OTOP และการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดนครนายก เพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนต่าง ๆ ในจังหวัด โดยจัดให้มีการประชุมปฏิบัติการในกลุ่มของสมาชิกในชุมชนที่เป็นผู้ประกอบการสินค้า OTOP เพื่อเรียนรู้วิธีการเพิ่มคุณค่าเพิ่มเสน่ห์ให้แก่สินค้า OTOP การพัฒนาสินค้า OTOP ให้มีความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น แตกต่างจากสินค้า OTOP ที่มีอยู่ในจังหวัดอื่น อีกทั้งยังได้มีการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายก

ความโดดเด่นด้านแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของ “จังหวัดนครนายก” ทั้งป่าไม้ ภูเขา น้ำตก วัดวาอาราม วิถีชีวิตเกษตรกรรมและอาหารท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์เป็นเสน่ห์ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาอย่างไม่ขาดสาย อีกทั้งจังหวัดนครนายกยังได้เข้าร่วม “โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม” เช่นเดียวกับอีก 76 จังหวัดทั่วประเทศภายใต้โครงการไทยนิยมยั่งยืนของรัฐบาล ซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ของ OTOP ที่เกิดจากการบูรณาการระหว่างชุมชน จังหวัด และภูมิภาค เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ให้มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นและส่งเสริมการกระจายรายได้สู่ชุมชนโดยใช้กระแสการท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจฐานรากมีความมั่นคง

ภาพ 13 20 ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดนครนายก

ที่มา: Facebook OTOP นวัตวิถีในนครนายก, ม.ป.ป.

โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดนครนายก มีอยู่ด้วยกัน 20 ชุมชน 4 อำเภอ ซึ่งแต่ละชุมชนนั้นจะมีสินค้า กิจกรรมแตกต่างกันออกไป ดังนี้

ภาพ 14 บ้านเขาทุเรียน หมู่ที่ 5 ตำบลเขาพระ อำเภอเมืองนครนายก

ที่มา: Facebook OTOP นวัตวิถีในนครนายก, ม.ป.ป.

1. บ้านเขาทุเรียน หมู่ที่ 5 ตำบลเขาพระ อำเภอเมืองนครนายก

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก สักการะพระพุทธรูปนิมิตมงคล และศาลเจ้าพ่อหมีนโธ ณ วัดเขาทุเรียน หรือ วัดสี่ชมพู สะดวกสบายกับส้วมติดแอร์ ที่ได้รับรางวัลสุดยอดส้วมแห่งปี 2552 เรียนรู้ประวัติศาสตร์ทหารญี่ปุ่นสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ชิมมะยมชิตลูกลัดหวานฉ่ำ ซึ่งสามารถนำไปปลูกขยายพันธุ์ที่บ้านได้อมร่อยกับยำส้มโอ ส้มตำสมุนไพรกรอบและยังมีขนมโบราณอย่าง โคะกะทิ ไข่กบ นกปล่อย บัวลอย อ้ายต้อ

ภาพ 15 บ้านกุดรัง หมู่ที่ 4 ตำบลสาริกา อำเภอเมืองนครนายก

ที่มา: Facebook OTOP นวัตวิถี นครนายก, ม.ป.ป.

2. บ้านกุดรัง หมู่ที่ 4 ตำบลสาริกา อำเภอเมืองนครนายก

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก เที่ยวรางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบทฤษฎีใหม่ ที่นี้มีศูนย์อนุรักษ์ควายไทย ชวนชมการแสดงของควายไทย ร่วมกิจกรรมเรียนรู้การทำนาขั้นตอนต่าง ๆ โดยชาวบ้านได้ร่วมกันพัฒนาสินค้า OTOP ทั้งของกินและของใช้ ไม่ว่าจะเป็นหมูสวรรค์หมูแดดเดียวแสนอร่อย ผีอกฉาบกล้วยฉาบเคี้ยวเพลิน แวะซื้อพรมเช็ดเท้าสีสวยฝีมือคุณป้าก่อนกลับบ้าน

ภาพ 16 บ้านเขาแดง หมู่ที่ 11 ตำบลสาริกา อำเภอเมืองนครนายก

ที่มา: Facebook OTOP นวัตวิถี นครนายก, ม.ป.ป.

3. บ้านเขาแดง หมู่ที่ 11 ตำบลสาริกา อำเภอเมืองนครนายก

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก ไหว้พระขอพรที่วัดเขาแดง ลอดโบสถ์โบราณบรรเทาเคราะห์เสริมมงคล เชื้ออินบยยอดเขาหล่น ชมวิวดอยเมืองนครนายก แบบ 360 องศา ใครที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวแบบแอดเวนเจอร์ ห้ามพลาดกิจกรรมปีนผาโรยตัว สุดท้าทาย สัมผัสวิถีชุมชนท้องถิ่นอันงดงามของชาวไทยพวน ชิมอาหารขึ้นชื่ออย่างแหนมเห็ด สมุนไพร ไก่ย่างไม้กฤษณาสูตรพิเศษ

ภาพ 17 บ้านวังตัน หมู่ที่ 7 ตำบลพรหมณี อำเภอเมืองนครนายก

ที่มา: Facebook OTOP นวัตกรรมนครนายก, ม.ป.ป.

4. บ้านวังตัน หมู่ที่ 7 ตำบลพรหมณี อำเภอเมืองนครนายก

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม จังหวัดนครนายก มั่นสัยกั๊วณ ชวนเที่ยว บ้านวังตัน ปั่นจักรยานท่องเที่ยวรอบหมู่บ้าน สักการะหลวงพ่อเสาร์ห้า พระประธานที่วัดธรรมปัญญา พรหมน้ำมนต์จากบ่อน้ำมนต์พญานาคซึ่งผุดขึ้นเองตามธรรมชาติ ชมความสวยงามของโบสถ์เก่ากลาง น้ำที่มีอายุกว่าสองร้อยปี นั่งรถคุณแดนไปเที่ยวที่สระแก้มลิงมรกต เพลิดเพลินกับกิจกรรมมากมาย ซึ่งพัฒนาพื้นที่จากที่ดินเปล่ามาเป็นแหล่งน้ำให้กับเกษตรกรและเป็นจุดท่องเที่ยว ล่องเรือชมวิว ริมคลอง สัมผัสวิถีชีวิตชาวบ้านในการยกยอหาปลา งามหอยขม ชิมแกงคั่วหอยขม เมี่ยงคำบัวหลวง และอาหารพื้นถิ่นที่ตลาดริมคลอง เลือกซื้อสินค้าขึ้นชื่ออย่างปูนปั้นสีสดใส งานหัตถกรรมติดกระจก.. บ้านท่องเที่ยว เกษตรแปรรูป วัฒนธรรมล้ำค่า ตลาดน้ำริมคลอง ชุมชนเป็นสุข..

ภาพ 18 บ้านคีรีวัน หมู่ที่ 1 ตำบลศรีนาวา อำเภอเมืองนครนายก

ที่มา: Facebook OTOP นวัตวิถี นครนายก, ม.ป.ป.

5. บ้านคีรีวัน หมู่ที่ 1 ตำบลศรีนาวา อำเภอเมืองนครนายก

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่วัดคีรีวันซึ่งเป็นวัดประจำหมู่บ้าน เป็นที่ประดิษฐานพระแก้วมรกตจำลองที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่ศูนย์การเรียนรู้ภูกะเหวเรียง ชมข้าวของเครื่องใช้โบราณที่พิพิธภัณฑ์รัตนจัน และยังมีเส้นทางปั่นจักรยานเพื่อสุขภาพเชื่อมโยงจุดชมวิวกะเหวเรียง ผ่านคลองส่งน้ำจากเขื่อนขุนด่านปราการชล วิวทุ่งนาเขียวขจี แวะถ่ายรูปที่สะพานสลิง เลือกซื้อสินค้าที่ตลาดประชารัฐขายสินค้า OTOP

ภาพ 19 บ้านเกาะไม้ส่าย หมู่ที่ 9 ตำบลพิบูลออก อำเภอบ้านนา

ที่มา: Facebook OTOP นวัตกรรมนครนายก, ม.ป.ป.

6. บ้านเกาะไม้ส่าย หมู่ที่ 9 ตำบลพิบูลออก อำเภอบ้านนา

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก เทียวสวนสมุนไพรไทย ได้ความรู้ เทียวฟาร์มเห็ด เทียวฟาร์มกบ ข้าวปลอดสารพิษพันธุ์ต่างๆ ที่ชาวบ้านตั้งใจปลูก โดยคำนึงถึงสุขภาพของผู้บริโภค ชาวบ้านยังแปรรูปอาหารเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ อาทิ ปลาตากแดดเดียวตัวโต ข้าวหลามบ๊ะจ่างในกระบอกไม้ไผ่ หอมหวานมันอร่อย

ภาพ 20 บ้านหนองมะกอก หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนา

ที่มา: Facebook OTOP นวัตกรรมนครนายก, ม.ป.ป.

7. บ้านหนองมะกอก หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนา

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม จังหวัดนครนายก One Day Trip ที่มาใน Concept “บ้านพอเพียง แหล่งเรียนรู้ เพื่อสุขที่ยั่งยืน” เชื้ออินชัมต้นไผ่วัดจุฬารักษ์วนาราม เป็นอุโมงค์ไผ่ที่โน้มเข้าหากันตามธรรมชาติ เรียนรู้การปลูกผักอินทรีย์ที่ศูนย์การเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง เก็บผักที่อุโมงค์ผักปลอดสารพิษ ให้อาหารปลาที่วังมัจฉา พักโฮมสเตย์บ้านทรงไทย แวะแชะภาพที่สะพานชมทุ่งเห็นวิวทุ่งนาเขียวขจีสุดลูกหูลูกตา เลือกซื้อสินค้าท้องถิ่น ชิมเมนูพื้นบ้านทั้งอาหารและขนมไทย

ภาพ 21 บ้านใหม่ หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านพริก อำเภอบ้านนา

ที่มา: Facebook OTOP นวัตกรรมนครนายก, ม.ป.ป.

8. บ้านใหม่ หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านพริก อำเภอบ้านนา

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม จังหวัดนครนายก เทียบหมู่บ้านสมุนไพร แหล่งปลูกสมุนไพรหายากหลายชนิด และยังมีไม้มงคลเหมาะสำหรับการปลูกเสริมสิริมงคล เยี่ยมชมการผลิตกรอบรูปแฮนด์เมดจากไม้สัก และไม้เบญจพรรณ ที่นี่ยังเป็นแหล่งปลูกมะนาวไขปลา ส้มโอแดง ทุเรียนแดง ละมุดยักษ์ เรียนรู้และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรแปรรูปขึ้นชื่อที่สถานีวิจัย ไม่ว่าจะเป็น สบู่ น้ำสมุนไพร สมุนไพรตากแห้ง

ภาพ 22 บ้านเนินสะอาด หมู่ที่ 16 ตำบลเขาเพิ่ม อำเภอบ้านนา

ที่มา: Facebook OTOP นวัตกรรมนครนายก, ม.ป.ป.

9. บ้านเนินสะอาด หมู่ที่ 16 ตำบลเขาเพิ่ม อำเภอบ้านนา

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก บ้านเนินสะอาดได้มีการพัฒนาเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีเกษตรพอเพียง เทียวฟาร์มแพะครบวงจรที่ Goat Smile Farm แหล่งจำหน่ายปุยมูลแพะ มีศูนย์เรียนรู้สวนเกษตรอินทรีย์ ปลูกผักพื้นบ้าน กินก็ได้ขายก็ดี เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประจำชุมชนที่มีมากถึง 10 สินค้า ไม่ว่าจะเป็นเทียนหอมแพนซี น้ำมันไพล สบู่ฟักข้าว ลูกประคบ ฯลฯ

ภาพ 23 บ้านทุ่งกระโปรง หมู่ที่ 12 ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา

ที่มา: Facebook OTOP นวัตกรรมนครนายก, ม.ป.ป.

10. บ้านทุ่งกระโปรง หมู่ที่ 12 ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม จังหวัดนครนายก ชมการทำเกษตรผสมผสาน ที่เกื้อกูลกันที่สวนหนึ่งไร่พอ ที่มีการปลูกพืชผักผลไม้หลากหลายประเภทหมุนเวียนกันไปสนุก กับกิจกรรม One Day Trip ชมทุ่งนาผืนใหญ่ เรียนรู้การแปรรูปผลไม้ เก็บผักผลไม้ตามฤดูกาล เลือกซื้อผักสดและอาหารอร่อยหลายเมนูที่ตลาดทุ่งช้าง เปิดทุกวันเสาร์อาทิตย์ และวันหยุด นักช้อตฤกษ์ อิ่มอร่อยกับเมนูหลากหลาย อาทิ ทอดมันผักกูด น้ำพริกมะขามกากหมู น้ำมัลเบอร์รี่ หอมหวานชื่นใจ

ภาพ 24 บ้านน้ำซับ หมู่ที่ 9 ตำบลศรีกระอาง อำเภอบ้านนา

ที่มา: Facebook OTOP นวัตกรรมนครนายก, ม.ป.ป.

11. บ้านน้ำซับ หมู่ที่ 9 ตำบลศรีกระอาง อำเภอบ้านนา

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายกที่บ้านน้ำซับมีสถานที่ท่องเที่ยวสุดฮิต คือ น้ำตกกระอางให้ลงเล่นน้ำชื่นใจ ชมความสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมตามเส้นทางสำรวจธรรมชาติ ชมความงดงามและกราบไหว้ขอพรพระพุทธรูปชินราชจำลอง ณ วัดศรีกระอาง พระอุโบสถของวัดศรีกระอางตั้งอยู่บนยอดเขา ตกแต่งด้วยถ้วยชามโบราณ มีจุดเด่นเป็นสถาปัตยกรรมที่ผสมผสานระหว่างไทยและจีน ชมภาพทัศนศิลป์อันสวยงามที่ศูนย์การเรียนรู้บ้านศิลป์ บ้านน้ำซับ เลือกซื้อสินค้า OTOP มากมายไม่ว่าจะเป็นงานแกะสลักกะลามะพร้าวปลาร้าแปรรูป น้ำพริกแมลงสะคี่ ขนุนฉาบ เป็นต้น

ภาพ 25 บ้านหัวหมอนคลอง 15 หมู่ที่ 3 ตำบลบึงศาล อำเภองครักษ์

ที่มา: Facebook OTOP นวัตกรรมนครนายก, ม.ป.ป.

12. บ้านหัวหมอนคลอง 15 หมู่ที่ 3 ตำบลบึงศาล อำเภองครักษ์

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม จังหวัดนครนายก ล่องเรือชมวิวทิวทัศน์สองฝั่งคลอง 15 สัมผัสวิถีชีวิตชาวมุสลิมในวิถีเกษตรธรรมชาติ การอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนและสันติของพี่น้องต่างศาสนา เทียวไร่หญ้าปูสนามที่ใหญ่ที่สุดใน จ.นครนายก บนพื้นที่กว่า 300 ไร่ ที่นี้ยังเป็นแหล่งผลิตกระถางปูนเปลือยที่ใหญ่ที่สุดในนครนายก ชมพิพิธภัณฑ์อนุรักษ์ควายเผือก เลือกซื้อสินค้าจากภูมิปัญญาชาวบ้าน

ภาพ 26 บ้านบน หมู่ที่ 10 ตำบลบางปลากด อำเภองครักษ์

ที่มา: Facebook OTOP นวัตกรรมนครนายก, ม.ป.ป.

13. บ้านบน หมู่ที่ 10 ตำบลบางปลากด อำเภองครักษ์

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม จังหวัดนครนายก กราบหลวงพ่อใหญ่อุดมโชค มงคลลาภ วัดประสิทธิเวช ที่มีอายุ 338 ปี ชมความงดงามของพระมหาเจดีย์กลางน้ำ ล่องเรือในแม่น้ำบางปลากด เก็บดอกบัวในทุ่งดอกบัวขาว ชมชุมชนบ้านริมคลอง เก็บผักริมคลอง ชิมไข่เค็ม ดินจอมปลวก เบเกอร์รี่หน้าสมุนไพร มะม่วงหาวมะนาวโห่ เลือกรับซื้อสินค้า OTOP ผ้ามัดย้อม สบู่มะขาม เพอร์นิเจอร์ไม้

ภาพ 27 บ้านคลองศาลเจ้า หมู่ที่ 7 ตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์

ที่มา: Facebook OTOP นวัตกรรมนครนายก, ม.ป.ป.

14. บ้านคลองศาลเจ้า หมู่ที่ 7 ตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก สักการะศาลเจ้าพ่อองครักษ์ ซึ่งเป็นอนุสรณ์แด่ราชวงศ์ในรัชกาลที่ 5 บ้านคลองศาลเจ้าได้นำศาสตร์พระราชามาปรับใช้เป็นเกษตรวิถีชุมชนเมือง มีจุดเรียนรู้ให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองทำการเกษตรแบบง่าย ๆ ที่นี่ยังจำหน่ายชุดปลูกผักที่ทำให้การเกษตรเป็นเรื่องสะดวก สินค้าขึ้นชื่อมีมากมายถึง 10 หมวด ของกิน ของใช้ ของฝาก ทั้งข้าวลิ้มนา ผักลิ้มดิน ขนมสายบัวที่ได้จากบัวแดงจักสานไม้ไผ่โบราณฝีมือคุณยายที่ถักจากไผ่เส้นเดียวไม่มีรอยต่อ

ภาพ 28 บ้านคลอง 15 เล่ หมู่ที่ 3 ตำบลคลองใหญ่ อำเภองครักษ์

ที่มา: Facebook OTOP นวัตกรรมนครนายก, ม.ป.ป.

15. บ้านคลอง 15 เล่ หมู่ที่ 3 ตำบลคลองใหญ่ อำเภองครักษ์

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก หมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ด้วยระยะทางยาวถึง 8 กิโลเมตร เดินทางไม่ไกล อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร รวมพันธุ์ไม้จากทั่วประเทศมาไว้ที่เดียว จำหน่ายทั้งสินค้า OTOP ประเพณีไม้ดอกไม้ประดับ ไม้มงคล มีทั้งงานฝีมือ ของประดับจุ๊กจิก ไปจนถึงเฟอร์นิเจอร์ตกแต่งสวน ตกแต่งบ้านและยังมีศูนย์การเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจชมสวนไม้หลากสายแปลกตา โดยนำต้นไม้มาตัดให้เป็นรูปทรงสวยงามและเพิ่มมูลค่า

ภาพ 29 บ้านคุค หมู่ที่ 11 ตำบลบางปลากด อำเภองครักษ์

ที่มา: Facebook OTOP นวัตกรรมนครนายก, ม.ป.ป.

16. บ้านคุค หมู่ที่ 11 ตำบลบางปลากด อำเภองครักษ์

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม จังหวัดนครนายก กราบขอพรหลวงพ่อบุญชัยมงคล วัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง คนรักธรรมชาติและการตกแต่งสวนห้ามพลาด!! แหล่งรวมไม้ดอกไม้ประดับที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย เลือกซื้อต้นไม้ไม้มงคลขนาดจิ๋ว สินค้า OTOP ของบ้านคุค เรียนรู้การผลิตเฟอร์นิเจอร์และของตกแต่งสวนแหล่งใหญ่ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีจักรยานให้บริการ ปั่นชมวิวยลลาง

ภาพ 30 บ้านหนองหัวลิงใน หมู่ที่ 3 ตำบลหนองแสง อำเภอบางพลี

ที่มา: Facebook OTOP นวัตกรรมนครนายก, ม.ป.ป.

17. บ้านหนองหัวลิงใน หมู่ที่ 3 ตำบลหนองแสง อำเภอบางพลี

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม จังหวัดนครนายก สักการะพระพุทธรโสธรจำลอง ประดิษฐานในพระอุโบสถวัดหนองหัวลิงใน ชมพิพิธภัณฑ์ของเก่า เทียวสวนมัลเบอร์รี่ ชิมผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปจากมัลเบอร์รี่ ไม่ว่าจะเป็นน้ำมัลเบอร์รี่ มัลเบอร์รี่กวน แยมมัลเบอร์รี่ มัลเบอร์รี่ซอสเข้มข้น ชมศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ที่มีทั้งการเลี้ยงไส้เดือน ดินขุยไผ่ ถ่านไม้ไผ่ เยี่ยมบ้านขนมไทย ที่มีการสาธิตการทำขนมไทยหลากหลายเมนู

ภาพ 31 บ้านเนินหินแร่ หมู่ที่ 4 ตำบลหนองแสง อำเภอบางพลี

ที่มา: Facebook OTOP นวัตกรรมนครนายก, ม.ป.ป.

18. บ้านเนินหินแร่ หมู่ที่ 4 ตำบลหนองแสง อำเภอบางพลี

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม จังหวัดนครนายก บ้านเนินหินแร่ได้พัฒนาภูมิทัศน์เป็นสะพานไม้ไผ่ทอดยาวไปในทุ่งนาให้นักท่องเที่ยวมาเช็คอินถ่ายภาพกับวิวสวยท่ามกลางธรรมชาติ มีวัฒนธรรมผสมผสานระหว่างไทยพุทธกับไทยพวน มีจักรยานคอยบริการให้นักท่องเที่ยวปั่นเที่ยวในชุมชน เทียนน้ำตกตาดโตน แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซิมข้าวเหนียวแดงรสชาติหวานมันอร่อย ขนมสาเล่หวานน้อยใช้สีสมุนไพร เลือกซื้อสินค้าใจไม่ว่าจะเป็นงานจักสาน หัตถกรรมจากกะลามะพร้าว

ภาพ 32 บ้านคลองคล้า หมู่ที่ 1 ตำบลหนองแสง อำเภopakพลี

ที่มา: Facebook OTOP นวัตกรรมนครนายก, ม.ป.ป.

19. บ้านคลองคล้า หมู่ที่ 1 ตำบลหนองแสง อำเภopakพลี

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม จังหวัดนครนายก เทียบหมู่บ้านวัฒนธรรมไทยพวน ชมเอกลักษณ์ภาพปูนปั้นแสดงปรีชาธรรมรอบอุโบสถวัดศรีมงคล ซึ่งได้พัฒนาเป็นแอนิเมชันในนิทรรศการ เียนฐ์ ฐ์บ้านพวน ปันจักรยานชมทิวทัศน์ สัมผัสอากาศบริสุทธิ์ เลือกซื้อผลิตภัณฑ์จักสาน ชิมบ้ำบั้นมะพร้าวอ่อนโบราณ

ภาพ 33 บ้านเหล่าเดิน หมู่ที่ 9 ตำบลหนองแสง อำเภอบางพลี

ที่มา: Facebook OTOP นวัตกรรมนครนายก, ม.ป.ป.

20. บ้านเหล่าเดิน หมู่ที่ 9 ตำบลหนองแสง อำเภอบางพลี

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก กราบพระที่วัดเหล่าเดิน ศูนย์รวมใจของชาวบ้าน ชมกำแพงวัดที่ทำจากศิลาแลง ชมแก้มลิงดอนป่าเป้า แหล่งน้ำสาธารณะท่ามกลางป่าไม้ที่มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นพื้นที่อนุรักษ์พันธุ์พืชที่กำลังพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเลือกซื้อสินค้า OTOP หลากหลายทั้งงานหัตถกรรม ผ้าพันคอ กระเป๋าแฮนด์เมด ชิมน้ำไผ่ธรรมชาติหอมชื่นใจ ช่วยลดน้ำตาลในเส้นเลือด อาหารคาวหวานนานาชนิดจากหน่อไม้ เพราะเป็นพื้นที่ที่มีการปลูกไผ่หนาแน่น สนุกกับกิจกรรม One Day Trip

แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนท่องเที่ยววัฒนธรรม OTOP นวัตวิถี

วิวัฒนาการของ OTOP

โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product) หรือเรียกย่อว่า โอทอป (OTOP) เป็นโครงการกระตุ้นธุรกิจประกอบการท้องถิ่น ซึ่งมีที่มาจากแนวคิด One Village One Product ของเมืองโออิตะ ประเทศญี่ปุ่น “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เป็นแนวทางหนึ่งที่จะสร้างความเจริญแก่ชุมชนให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิต หรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น สามารถจำหน่ายในตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ ไม่ต้องพึ่งพางบประมาณจากรัฐ (ปาริชาติ คุณปลื้ม, 2560)

OTOP เกิดขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ได้นำแนวความคิดนี้มาพัฒนาว่าในแต่ละตำบลที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่น เอกลักษณ์ความเป็นไทย สามารถนำมาผลิตเป็นสินค้าและเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้กับผู้ที่สนใจได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยกรมพัฒนาชุมชนในแต่ละปีจะมีการแข่งขันกันในแต่ละจังหวัด เพื่อค้นหาผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ดีที่สุดมาประกวดกัน โดยความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของแต่ละจังหวัด ที่เรียกว่า KBO (Knowledge Based OTOP) เป็นการรวบรวมหน่วยงานภาครัฐ ภาคการศึกษา และองค์กรที่เกี่ยวข้องในจังหวัดเข้ามาช่วยกันระดมความรู้ และพัฒนา OTOP ของแต่ละจังหวัด แล้วนำผลิตภัณฑ์ที่ได้มาแข่งขันกัน มีการประกวดการเขียนแผนธุรกิจเพื่อจะนำไปสู่การทำธุรกิจของแต่ละกลุ่ม OTOP มีการจัดระดับสินค้า OTOP โดยแบ่งเป็นการคัดสรรดาว จัด 2 ป ต่อ 1 ครั้ง โดยมีดาวสูงสุดตั้งแต่ 5 ดาว 4 ดาว 3 ดาว 2 ดาว และ 1 ดาว ตามลำดับ เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้ประกอบการ OTOP พัฒนาศักยภาพและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ สามารถนำไปจำหน่ายได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถส่งออกขายยังต่างประเทศได้ ซึ่งจะนำมาซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจในกลุ่ม ในตำบล และในจังหวัด จนถึงในระดับประเทศ ต่อมารัฐบาลได้มีโครงการสนับสนุน สินค้า OTOP หลายช่องทาง เช่น OTOP ขึ้นเครื่อง เป็นการให้สายการบินไทยเปิดโอกาสให้สินค้า OTOP ได้มีการแข่งขันและถูกนำไปขึ้นบนสายการบินเพื่อให้ลูกค้าทั่วโลกได้เห็นสินค้า OTOP ของประเทศไทย และเพื่อช่วยในการประชาสัมพันธ์ มีการจัดมหกรรมสินค้า OTOP ประชาสัมพันธ์ไปยังประชาชนให้มาช่วยอุดหนุนสินค้า OTOP ในบางปีมีการลดภาษีสำหรับผู้ซื้อสินค้า OTOP เป็นต้น

โครงการ OTOP นวัตกรรม จึงเป็นการเปลี่ยนแปลง OTOP ในแบบดั้งเดิมที่แต่ละชุมชนผลิตสินค้าแล้วนำสินค้าออกมาหาตลาดเพื่อจำหน่าย เปลี่ยนไปสู่ยุคที่พัฒนาสินค้าให้อยู่ในชุมชนแล้วนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวในชุมชนและซื้อสินค้าในชุมชนนั้น โดยชุมชนต้องมีการพัฒนาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ เพื่อนำมาจำหน่าย ในขณะเดียวกัน ผู้นำของแต่ละท้องถิ่นก็จะสร้างเส้นทางท่องเที่ยวซึ่งก่อนหน้านี้จะมีแค่ 22 เมืองหลัก ตอนนี้เพิ่มขึ้นเป็น 55 เมืองรอง และมีแหล่งเล็ก คือ แหล่งท่องเที่ยวในจุดย่อย ๆ ที่เมื่อก่อนนี้นักท่องเที่ยวเข้าไปไม่ถึง จะมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบ และเมื่อนักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมก็จะต้องมีการจัดเตรียมทั้งอาหารพื้นถิ่น ที่พัก วัฒนธรรม สินค้าที่ได้รับการพัฒนา ตลอดจนสิ่งที่น่าสนใจ ซึ่งจะมีความแตกต่างกันในแต่ละชุมชน รัฐบาลกำหนดให้ 76 จังหวัด คัดเลือกอำเภอที่มีศักยภาพ รวมทั้งประเทศไทย 878 อำเภอ แต่ละอำเภอจะเลือกชุมชนนวัตกรรม 3-5 แห่ง รวมทั้งหมด 3,273 หมู่บ้าน แล้วระดมสรรพกำลังพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยว จะเห็นได้ว่าถ้าแต่ละชุมชนมีนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวและซื้อสินค้า OTOP ก็ส่งผลให้ลูกหลานของแต่ละชุมชนสามารถทำงานในท้องถิ่นที่ตัวเองอยู่ได้

ไม่ต้องเขาไปทำงานในเมือง ชีวิตก็จะอบอุ่นเข้มแข็ง ตลอดจนยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดีให้คงอยู่สืบต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

กฤษณา นิลธัมมี (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการสร้างการรับรู้คุณค่าการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า 1) ระดับการสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการในการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยการสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการ ด้านการโฆษณา ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการส่งเสริมการขาย ด้านการขายโดยบุคคล และด้านการตลาดทางตรงส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม จังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยด้านการส่งเสริมการขายส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) แนวทางการรับรู้คุณค่าการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย 4.1) ด้านการโฆษณา ผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ ทั้งส่วนบุคคลและช่องทางสาธารณะหลักของจังหวัด ทั้งยังอาศัยช่องทางสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ เพื่อให้ข้อมูลสินค้ารวมทั้งการสนับสนุนสถานที่ท่องเที่ยวชุมชนนวัตกรรมในจังหวัดกาญจนบุรี 4.2) ด้านการประชาสัมพันธ์ใช้วิธีการที่หลากหลายช่องทาง โดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงทางสังคมออนไลน์เข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชนจุดขาย จุดเด่น ความน่าสนใจ และได้รับแรงดึงดูดจากผู้คนภายนอกและนักท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลา 4.3) ด้านการส่งเสริมการขาย ผู้ประกอบการและภาครัฐส่งเสริมชุมชนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ ผลิตภัณฑ์ สินค้า และบริการ ควบคู่ไปกับชุมชนการท่องเที่ยว 4.4) ด้านการขายโดยบุคคล ภาครัฐเป็นผู้ส่งเสริมทักษะทางการตลาด ให้ผู้ประกอบการในชุมชนมีจิตวิญญาณบุคลิกภาพ ทักษะที่ดีในการขายสินค้า 4.5) ด้านการตลาดทางตรง หน่วยงานรัฐจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายให้กับผู้ประกอบการได้มีพื้นที่สำหรับจัดแสดงสินค้า เพิ่มช่องทางการขายสินค้า และจากกิจกรรมของภาครัฐเป็นตัวกระตุ้นนักท่องเที่ยวให้รู้จักสินค้ามากขึ้น และส่งผลให้เกิดการบอกต่อจากนักท่องเที่ยวผู้ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรม งานวิจัยนี้จึงมีข้อเสนอให้ผู้ประกอบการ OTOP และภาครัฐใช้เครื่องมือในการสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการทุกด้านร่วมกัน เพื่อส่งเสริมคุณค่าการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม

ชนิษฐา ชัยปิล, สามารณ อัยกร และละมัย ร่มเย็น (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมในเขตนาทม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตกรรม ในภาพรวม เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ และอายุ ไม่มีความแตกต่างกัน 4) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมในเขตอำเภอนาทมจังหัดนครพนม ได้แก่ หน่วยงานของรัฐควรจัดส่งเสริมกระตุ้นให้ประชาชนในระดับชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้นสร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นประโยชน์ในการสนับสนุนปัจจัย ตามกำลังความสามารถของตนเอง ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นจัดแสดงวัฒนธรรมและกิจกรรมในท้องถิ่น เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น

คมสัน ดาวทอง (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การนำนโยบายชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมไปปฏิบัติ กรณีศึกษาตำบลคลองพระอุดม อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม พบว่าผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ไม่ว่าจะเป็นด้านรายได้ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ด้านจำนวนนักท่องเที่ยวภายในชุมชน ด้านการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการพัฒนา พบว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นมากขึ้นกว่าตอนที่ยังไม่ได้ดำเนินโครงการ อีกทั้งด้านผลกระทบทางสังคม และสิ่งแวดล้อมนั้น พบว่า ในด้านผลกระทบต่อวิถีชีวิตคนในชุมชนนั้น ไม่มีปัญหาใด ๆ แต่ด้านผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมนั้น พอมีอยู่บ้าง แต่สามารถควบคุมและแก้ไขได้ ไม่ก่อผลกระทบที่รุนแรงกับชุมชน ในการดำเนินงานของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม เช่น สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันยังไม่ดี ทำให้ประชาชนลดการใช้จ่าย มีการใช้จ่ายอย่างประหยัดทำให้การกระจายรายได้สู่ชุมชนยังไม่เต็มที่เท่าที่จะควร ปัญหาการขาดการให้ความช่วยเหลือจากผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาความร่วมมือของคนภายในชุมชน และปัญหาการขาดการประชาสัมพันธ์หมู่บ้านท่องเที่ยวให้เป็นที่ยู่งักอย่างทั่วถึงในวงกว้าง และข้อเสนอแนะจากการดำเนินงานของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ได้แก่ ทางราชการควรมึงบประมาณในการต่อยอดการดำเนินโครงการฯ เพิ่มเติม เพื่อการปรับปรุงโครงสร้างร้านค้า ตลาดชุมชนให้มีความมั่นคงแข็งแรง การประชาสัมพันธ์หมู่บ้านให้เป็นที่ยู่งักมากยิ่งขึ้น การสนับสนุนให้หน่วยงานราชการต่าง ๆ ไปศึกษาดูงานชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม

ชัชณะ เตชคณา (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบสมการโครงสร้างเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีความคิดสร้างสรรค์ยินดีจ่ายราคาที่สูงขึ้นเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ที่มีศักยภาพในการสร้างสรรค์ พวกเขาชอบผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างสรรค์อาวุโสในท้องถิ่นมากกว่าผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างสรรค์รุ่นใหม่ พวกเขาแสวงหากิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลาย พวกเขาต้องการการสนับสนุนบริการในจุดหมาย

ปลายทางที่สร้างสรรค์ ในการเป็นจุดหมายปลายทางที่น่าดึงดูดสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สถานที่นั้นจะต้องเสนอการท่องเที่ยวประเภทอื่น เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้เพลิดเพลินด้วยการทดสอบทางสถิติแสดงให้เห็นว่าตัวแปรแฝงทั้ง 4 ตัวมีความสัมพันธ์กันและทำให้เกิด SEM ในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทยจะต้องรู้วิธีใช้ประโยชน์จากทุนทางวัฒนธรรมของประเทศไทย

ณัฐรินทร์ ปรีวงศ์กุลธร (2561) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมศักยภาพทางการท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสาครมีศักยภาพหลายด้าน ได้แก่ ท่าเลที่ตั้งที่อยู่ใกล้กรุงเทพฯ มีความหลากหลายของการท่องเที่ยว อาทิ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมถึงการท่องเที่ยววิถีประมง นอกจากนี้ยังมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ขึ้นชื่อ ได้แก่ การทำเครื่องเบญจรงค์ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่าควรสนับสนุนความร่วมมือของภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดการการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว สนับสนุนการพัฒนามัคคุเทศก์ท้องถิ่น รวมถึงการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ และความเข้าใจในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดสมุทรสาคร ส่วนผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเที่ยวแบบไม่ค้างคืน กิจกรรมท่องเที่ยวที่ประทับใจที่สุด คือ การไหว้พระขอพร แร่งจูงใจให้มาเที่ยวสมุทรสาคร คือ กลยุทธ์การตลาด และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ผู้วิจัยนำข้อมูลวิจัยดังกล่าวไปวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกด้วยวิธี SWOT และ TOWS เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์เชิงรุก ได้แก่ การส่งเสริมการตลาดด้านอาหารทะเลริมชายทะเลใกล้กรุงเทพฯ ยกระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการสร้างที่พักมาตรฐาน 4-5 ดาว 2) กลยุทธ์เชิงแก้ไข ได้แก่ การส่งเสริมการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย การพัฒนาเครือข่ายภาคีท่องเที่ยว และการยกระดับคุณภาพการบริการของบุคลากรท้องถิ่นเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว 3) กลยุทธ์เชิงรับ ได้แก่ การวางแผนสำรวจแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรมเพื่อฟื้นฟู การพัฒนาการตลาดเพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปลูกสำนึกการเป็นเจ้าบ้านที่ดี และ 4) กลยุทธ์เชิงป้องกัน ได้แก่ การส่งเสริม และปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น เพิ่มหลักสูตรวิชาวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่นเป็นวิชาเลือกของนักเรียนในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยเน้นการนำเสนออัตลักษณ์ท้องถิ่นของจังหวัดสมุทรสาคร

ธัญญ์ วรวัฒน์ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ใน

ระดับมาก 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัด นครราชสีมา ได้แก่ ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ปัจจัยด้านเครือข่ายองค์กรชุมชน ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน โดยคู่สัมพันธ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .58 สามารถร่วมกัน อธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 33 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้แก่ ผู้นำควรสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดการท่องเที่ยวประชาชนควรอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ วัฒนธรรมชุมชนของตนเอง ควรประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านเทคโนโลยีที่ทันสมัย

ปาริชาติ คุณปลื้ม (2562) บทความวิชาการเรื่อง ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี กล่าวว่า OTOP นวัตวิถี เป็นชื่อโครงการชุมชนท่องเที่ยวที่ถูกขับเคลื่อนพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน เพื่อมุ่งสร้างรายได้ ความเจริญ และความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจโดยภาคเอกชนและ ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินการ OTOP โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 โดยผู้รับผิดชอบหลัก คือ กรมพัฒนาชุมชน โครงการ OTOP นวัตวิถี จัดตั้งโดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เกิดรายได้กับชุมชนเพื่อพัฒนา คุณภาพ ยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มพัฒนาและกลุ่มปรับตัวเข้าสู่การพัฒนา กลุ่ม D ให้พร้อมขายและสร้างรายได้ได้มากขึ้น เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางในการท่องเที่ยวกระแสหลัก เมืองรอง และชุมชน เพื่อพัฒนาบุคลากร ผู้ประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้มีขีดความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์และนำมาต่อยอดบริหารจัดการชุมชนได้อย่างเหมาะสม โดยโครงการนี้จะเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนจากระบบโครงสร้างฐานรากของชุมชน สร้างการมีส่วนร่วม พัฒนาเศรษฐกิจให้ดีขึ้น โดยเน้นการท่องเที่ยวที่ยังคงอนุรักษ์ความเป็นไทย

ปณรดา ครุฑสาย (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา สินค้าชุมชนสู่ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี: กรณีศึกษา ชุมชนบ้านท่ากกแก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอ หล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสินค้าชุมชนสู่ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างประชาชน ผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน และเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนงบประมาณ ในการพัฒนาองค์ความรู้ของประชาชนและพัฒนาอุปกรณ์ต่าง ๆ ควรให้ความสำคัญและความจริงจัง ในการพัฒนาสินค้าชุมชนสู่ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีอย่างต่อเนื่อง และแนวทางในการแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสินค้าชุมชนสู่ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี พบว่า ควรปรับวันและเวลาในการประชุมหรือจัดกิจกรรมให้ตรงกับวันและเวลาว่างของประชาชน ส่วนใหญ่ ควรเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์และจัดระบบประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ควรเพิ่มกิจกรรมพัฒนาองค์ความรู้ของประชาชนในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจมีผู้เชี่ยวชาญหรือ วิทยากรมาถ่ายทอดความรู้และสอดแทรกกิจกรรมสนุกสนาน เพื่อสร้างความน่าสนใจมากขึ้น

ตลอดจนการจัดกิจกรรมเพื่อกระชับความสัมพันธ์ทั้งประชาชนผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความสามัคคีและลดความขัดแย้งในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อีกทั้งผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรช่วยเหลือให้คำปรึกษาชี้แจง และขอความร่วมมือจากประชาชนอย่างจริงจังและจริงใจ

ประกาย วุฒิพัฒน์พงศ์, ชุศักดิ์ อนทนนต์ และฐิติมา สุ่มแสนหาญ (2566) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีกรณีศึกษา: หมู่บ้านท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน (บ้านชะจอม) อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ศักยภาพของชุมชนของหมู่บ้านท่องเที่ยวทางธรรมชาติฯ (บ้านชะจอม) แบ่งออกเป็น 9 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว 2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและที่พัก 3) ด้านอาหารพื้นถิ่น 4) ด้านวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน 5) ด้านแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 6) ด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและศาสนสถาน 7) ด้านการบริหารจัดการภายในชุมชน 8) ด้านการจัดกิจกรรมภายในชุมชน และ 9) ด้านความยั่งยืนของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ส่วนศักยภาพของผลิตภัณฑ์ชุมชนของหมู่บ้านท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ฯ (บ้านชะจอม) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวัตถุดิบและแรงงานในกระบวนการผลิต 2) ด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน และ 3) ด้านการสร้างอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน และศักยภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และเครือข่ายการเรียนรู้ของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเพื่อพัฒนาการประชาสัมพันธ์ผ่านโครงการต่าง ๆ การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ การพัฒนาการตลาดออนไลน์ การวิจัยเพื่อศึกษาความต้องการของการตลาด การพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ การช่วยเหลือด้านเงินทุน เพื่อให้ไปสู่การดึงดูดนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวยังชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ประภาพร แสนโคตร และพิรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การดำเนินการท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตวิถีในจังหวัดมหาสารคามมีทั้งหมด 41 แห่ง สามารถเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวและบรรลุวัตถุประสงค์ของการเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการ แต่ขณะเดียวกันเมื่อนำข้อมูลจากการรายงานของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนที่รายงานเข้าสู่ระบบข้อมูลของกรมการพัฒนาชุมชนกลับพบว่า จำนวนหมู่บ้านที่มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจริงมีเพียง 15 หมู่บ้านเท่านั้น หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ 36.6 ของหมู่บ้านทั้งหมด ข้อมูลเดียวกันจากรายงานนี้ ได้ชี้ให้เห็นเพิ่มเติมว่า มีจำนวนหมู่บ้านที่มีนักท่องเที่ยวเท่าเดิมหรือลดน้อยลงถึง 26 หมู่บ้าน หรือคิดเป็นร้อยละ 63.4 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์สาเหตุของการที่ไม่สามารถเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวได้เท่าที่ควรนั้นออกมาเป็น 3 สาเหตุ 1) ผู้ประกอบการด้านการขายสินค้า OTOP ในชุมชน (และ/หรือบุคคลในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่ทำหน้าที่

รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีดิจิทัล) ยังขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพื่อให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ สะท้อนให้เห็นว่า โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้ความสำคัญกับการจัดหาและ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้แก่ชุมชน และความถูกต้องตามกระบวนการจัดซื้อครุภัณฑ์มากกว่า เป้าหมายของการถ่ายทอดความรู้และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 2) ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ไม่สามารถเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวได้นั้นเกิดจากการขาดงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อออนไลน์ ขาดการจัดทำการโฆษณาเพื่อชักชวนหรือเชื้อเชิญนักท่องเที่ยว เนื่องจากไม่สามารถจัดทำเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันของแต่ละชุมชน เหตุการณ์เช่นนี้สะท้อนให้เห็นว่า การอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของกรมการพัฒนาชุมชน ที่ให้แก่ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและผู้ประกอบการ OTOP หรือตัวแทนของชุมชน ยังไม่สามารถนำทักษะความรู้ที่ได้รับจากการอบรมหรือความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพได้มากนัก 3) โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีลักษณะเป็นการใช้ยุทธศาสตร์เดียวกันและสั่งการลงไปทุกพื้นที่ในประเทศไทย ใน ลักษณะที่มีการอุปมาอุปไมยว่า การกำหนดขนาดเสื้อตัวเดียวให้ใช้ได้กับประชากรทั้ง ประเทศ (one size fits all) โครงการนี้ไม่ได้คำนึงถึงบริบทที่แตกต่างกันของแต่ละท้องที่ หรือแต่ละชุมชน กล่าวคือ บางพื้นที่ (5%) ไม่เหมาะแก่การท่องเที่ยวหรือไม่มีแหล่งท่องเที่ยว ในชุมชนเลย จึงไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนได้

ภัทรา ภูประเสริฐ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง งานข้อเสนอเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี กรณีศึกษา ชุมชนบ้านพลับ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาหลักการและกระบวนการจัดการท่องเที่ยวชุมชน และเพื่อจัดทำข้อเสนอ นโยบายในการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของชุมชน ใช้วิธีการเก็บรวมข้อมูล ผ่านเอกสาร และการลงพื้นที่เพื่อสังเกตการณ์และสัมภาษณ์ โดยได้ข้อสรุปออกมาเป็น 2 ประเด็น ประเด็นแรก ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อชุมชน ผู้นำชุมชน และคนในชุมชน ต้องร่วมกันสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยเริ่มจากการแก้ไขจุดอ่อนที่สำคัญของชุมชน ใช้การบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการ เพื่อให้เกิดแกนนำในการดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นระบบ ประเด็นที่สอง ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อภาครัฐ หน่วยงานภาครัฐซึ่งมีความพร้อมด้านกำลังทรัพย์และทรัพยากรบุคคล ควรเข้ามาสนับสนุนงบประมาณพื้นฐาน ปรับปรุงพื้นที่ให้กับชุมชนรวมทั้งเป็นหน่วยงานในการประสานองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้กับชุมชน

รัฐพล สุวรรณประสม (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยชุมชนเข้มแข็งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดสงขลา พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี อยู่ในระดับมาก 2) ระดับปัจจัยชุมชนเข้มแข็งของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี อยู่ใน ระดับมาก 3) ปัจจัยชุมชนเข้มแข็งด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และ ด้านการมีจิตสาธารณะ ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการชุมชนท่องเที่ยวท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในจังหวัดสงขลาโดยสามารถอธิบายระดับการมีอิทธิพลได้ร้อยละ 65.2 4) ปัญหาและอุปสรรคของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีชุมชนในจังหวัดสงขลาที่สำคัญ คือ การส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐไม่ตรงกับความต้องการและบริบทชุมชน ขาดความต่อเนื่อง ทั้งด้านงบประมาณการดำเนินกิจกรรมและการส่งเสริมด้านสังคม เศรษฐกิจชุมชน และ ภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งภาครัฐขาดความเอาใจใส่ดูแลบำรุง ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่เกิณกำลังของชุมชนให้มีความพร้อม เช่น น้ำตก ภูเขา แม่น้ำ เป็นต้น

วรรัตน์ สัมพัทธ์พงศ์ (2559) ศึกษายุทธศาสตร์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อสร้างคุณค่า ตราสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย ผลจากการศึกษาพบว่า โดยส่วนใหญ่กลุ่มเป้าหมายจะมองว่าผ้าไหม OTOP เป็นสินค้าที่มีราคาแพง สวมใส่ได้เฉพาะในช่วงเทศกาลสำคัญ รูปแบบและลวดลายที่ไม่ร่วมสมัย และเหมาะสำหรับผู้สูงอายุที่จะสวมใส่เท่านั้น โดยเครื่องมือในการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่เหมาะสมสำหรับผลิตภัณฑ์ผ้าไหม OTOP คือ การออกบูธเพื่อจัดแสดงสินค้า การรณรงค์ของรัฐบาลที่ส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐแต่งกายด้วยผ้าไหม และการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทุกกลุ่มทั้งนี้แนวทางในการยกระดับตราสินค้าผ้าไหม OTOP ให้เกิดการยอมรับ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ การสร้างแบรนด์ให้เกิดการยอมรับ การได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) การวางรูปแบบและลวดลายให้มีความทันสมัย การสร้างความแตกต่างแก่ผลิตภัณฑ์โดยอาศัยจุดเด่นในด้านการมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เพื่อยกระดับตราสินค้าผ้าไหม OTOP

วัลลภ วรณโอสถ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน OTOP นวัตวิถีเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน พบว่า 1) องค์ประกอบของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน OTOP นวัตวิถี มีทั้งหมด 4 กลุ่มได้แก่ ด้านการบริหารเชิงสร้างสรรค์เพื่อการท่องเที่ยว ด้านการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเพื่อการท่องเที่ยว ด้านทุนทางทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว และด้านโครงสร้างกิจการเพื่อการท่องเที่ยว 2) การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน OTOP นวัตวิถีมีอิทธิพลต่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน 3) การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นตัวแปรกลางแบบบางส่วนของจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน OTOP นวัตวิถีมีอิทธิพลต่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน 4) ทุนวัฒนธรรม เป็นตัวแปรกลางแบบบางส่วนของจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน OTOP นวัตวิถีที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน 5) รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน คือ CHAMP Model ซึ่งประกอบไปด้วย ทรัพยากรของชุมชน (Community Resources) การทำงานแบบเชื่อมประสาน (Harmonization) ความรับผิดชอบตามพันธะสัญญา และมุ่งเน้นด้านจริยธรรม (Accountability) การสนับสนุนทางการเงิน (Monetary Support) และ สมาชิกในชุมชน (People Engagement)

สุรพงษ์ เพ็ชรหาญ และวีระศักดิ์ พองเงิน และเนตรดาว โทธรัตน์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุมชนโอท็อปนวัตวิถีและส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยระบบ ภูมิสารสนเทศศาสตร์ จังหวัด ลำปาง พบว่า 1) ผลการประเมินระบบภูมิสารสนเทศ สำหรับส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนโอท็อป นวัตวิถีของจังหวัดลำปาง ได้แบ่งการทำงานออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนของระบบหลักที่สามารถ จัดการบริหารข้อมูลได้ทั้งหมด และส่วนของระบบย่อยที่เอาไว้จัดการบริหารข้อมูลของแต่ละชุมชน ทั้งหมด 30 ชุมชน 2) ผลการทดสอบประสิทธิภาพของระบบภูมิสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ชุมชนโอท็อปนวัตวิถีของจังหวัดลำปางโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจ พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีระดับความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบ โดยรวม อยู่ในระดับมาก

สุวรรณา รอดเรือง (2563) ศึกษาการประเมินผลนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก ศึกษากรณี: ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษา พบว่า 1) การประเมินผล โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) ผลกระทบของ โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน 5 ด้านคือ 2.1) ด้าน เศรษฐกิจ 2.2) ด้านสังคม 2.3) ด้านวัฒนธรรม 2.4) ด้านสิ่งแวดล้อม และ 2.5) ด้านจิตใจ

เสรี วงษ์มณฑา และวรสุวิทย์ โพธิ์สัตย์ (2561) ศึกษาแนวทางในการเสริมสร้างคุณค่าสินค้า OTOP และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน: กรณีศึกษา อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี การวิจัยเชิงคุณภาพ แบบผู้สังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม (Participant Observers) ในการประชุมกลุ่ม (Focus Group) และการประชุมปฏิบัติการ (Workshop) ระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ อำเภอศรีสวัสดิ์ ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการเมือง ภาคชุมชน พบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถนำมาใช้เป็นจุดขายการท่องเที่ยว ในพื้นที่อำเภอศรีสวัสดิ์ แนวทางในการสร้างคุณค่าให้สินค้า OTOP การใช้ประโยชน์ทรัพยากร การท่องเที่ยว การบูรณาการส่งเสริมสินค้า OTOP และพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อพัฒนา เศรษฐกิจชุมชน ผลการวิจัยชี้ว่า อำเภอศรีสวัสดิ์ มีสินค้า OTOP หลากหลายทั้งอาหาร ผักอินทรีย์ ผลไม้ หัตถกรรมจักสาน ลวดประดิษฐ์ และมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ และมนุษย์สร้าง ขึ้นมา แนวทางการตลาดเพื่อสร้างคุณค่าให้สินค้า OTOP ของอำเภอศรีสวัสดิ์ ต้องใช้การตลาด และแนวทางในการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ ควรจัดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว สามารถนำเสนอ การท่องเที่ยวได้หลากหลายรูปแบบ ควรจัดทำปฏิทินท่องเที่ยว 12 เดือน ทั้งสินค้า OTOP และ การท่องเที่ยวต้องการการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ เล่าเรื่องราวและตำนานต่าง ๆ ที่สามารถ นำมาเป็นเนื้อหาในการสร้างคุณค่าให้สินค้า OTOP และสร้างเสน่ห์ให้ศรีสวัสดิ์เป็นเมืองท่องเที่ยว เป้าหมายโดยต้องใช้หลายช่องทาง ทั้งสื่อสารมวลชน สื่อดิจิทัล สื่อบุคคล และสื่อกิจกรรม

แสงทิพย์ พรหมอักษร (2564) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ข้อเสนอแนะการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานกรมการพัฒนาชุมชน เพื่อให้ส่งเสริมบทบาทของชุมชน กรณีศึกษาการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี พบว่า การดำเนินการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีเป็นโครงการที่มีจุดเริ่มต้นผู้บริหารระดับสูง ได้ใช้กลไกการทำงานโดยดึงรูปแบบคณะกรรมการของหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์มาเป็นคณะทำงานขับเคลื่อน โดยการกำหนดกระบวนการทำงานเพื่อขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ทั้งในระดับภูมิภาค และระดับหมู่บ้าน เกิดขึ้นจากคณะกรรมการส่วนกลางเป็นผู้ออกแบบกระบวนการทำงานการดำเนินการที่การก่อตัวของโครงการและมีรูปแบบการทำงาน ที่เป็นลักษณะของการนำนโยบายไปปฏิบัติในลักษณะจากบนลงล่าง (Top-Down Theories of Implementation) โดยหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่ยังคงมีการดำเนินการพบว่า หมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการมีทุนทางสังคมเดิมที่ค่อนข้างมีความเข้มแข็งประกอบกับชุมชนมีกระบวนการบริหารจัดการตนเองภายในชุมชน และชุมชนมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการในการขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ทำให้ชุมชนสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง สำหรับข้อเสนอแนะการดำเนินงานของกรมการพัฒนาชุมชนที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างบทบาทของชุมชน กรมการพัฒนาชุมชนควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์ พันธกิจของกรมฯ ให้สอดคล้องและปรับเปลี่ยนให้ตรงตามความเหมาะสมในระดับพื้นที่ รวมถึงควรมีงบประมาณที่เพียงพอ และระยะเวลาการขับเคลื่อนที่ไม่เร่งรัดจนเกินไปเพื่อสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาชุมชน อีกทั้ง ให้ส่วนภูมิภาคซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่สามารถเป็นผู้กำหนดโครงการ และออกแบบแผนการดำเนินงานเองได้ นอกจากนี้ควรปรับเปลี่ยนบทบาทของตัวเองจากการเป็นเพียงแค่ผู้ขายโครงการให้กับชุมชนไปเป็นตัวกลางในการส่งเสริมให้ชุมชนสามารถออกแบบและเสนอโครงการของชุมชนเองได้

โอบบริก ก้องภาณุรักษ์ (2563) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยสู่ความสำเร็จโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ปัจจัยต่อความสำเร็จของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในพื้นที่อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ต้องเกิดจากความร่วมมือของชุมชน การมีภาคีเครือข่ายจากหน่วยงานราชการและเอกชน รวมถึงความโดดเด่นของชุมชนในพื้นที่คลองหลวงเอง ถ้าชุมชนภาคีเครือข่าย และหน่วยงานหลักให้การสนับสนุน พัฒนาพื้นที่ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในพื้นที่อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จะสามารถทำให้ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในพื้นที่อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เกิดความสำเร็จได้ร่วมกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการทำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP

นวัตวิถีในพื้นที่อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ประชาชนส่วนใหญ่ประสบปัญหาและอุปสรรคด้านเวลา เนื่องจากมีอาชีพหลักเป็นของตนเองทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมหรือเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดขึ้น

งานวิจัยต่างประเทศ

Gordin & Matetskaya (2012) ได้นำเสนอบทความเรื่อง Creative tourism in Saint Petersburg: the state of the art งานวิจัยนี้ได้มีการศึกษาปัจจัยที่สำคัญในการพิจารณาศักยภาพและความได้เปรียบด้านการแข่งขันของเซนต์ปีเตอร์สเบิร์กซึ่งเป็นจุดหมายในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนักท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ 1) การมีมรดกทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น เซนต์ปีเตอร์สเบิร์กเป็นศูนย์วัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงของโลก มรดกทางวัฒนธรรมของเมืองถูกรวบรวมอยู่ในรายชื่อสถานที่ที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของยูเนสโก 2) การขยายตัวของตลาดการท่องเที่ยว โดยเฉพาะผู้ประกอบการท่องเที่ยวมีการพัฒนาของโรงแรมเล็กและห้องพักมากกว่า 500 แห่ง โดยแต่ละแห่งจะมีการให้บริการที่หลากหลายสำหรับผู้เข้าพักที่สามารถเลือกได้ตรงตามความต้องการ 3) การขนส่งและระบบโครงสร้างพื้นฐานภายในที่ครอบคลุม เซนต์ปีเตอร์สเบิร์กมีสนามบินนานาชาติที่สำคัญ รถไฟความเร็วสูงเชื่อมต่อไปยังเมืองสำคัญภายในรัสเซีย เฮลซิงกิ ฟินแลนด์ ท่าเรือทางทะเล และการเชื่อมโยงเรือข้ามฟากไปยังประเทศแถบบอลติก และ 4) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานของศิลปะและงานฝีมือท้องถิ่นที่โดดเด่น

Hiramatsu (2008) เสนองานเรื่อง “One Village One Product” Spreading throughout the World โดยเขียนมาจากประสบการณ์ของ Morihiko Hiramatsu อดีตผู้ว่าราชการเมืองโออิตะ และเป็นผู้ริเริ่มโครงการหนึ่งชุมชนหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Village One Product: OVOP) ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับโครงการ OVOP ในทุกแห่งทุกมุมตั้งแต่สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนของจังหวัดโออิตะในช่วงทศวรรษที่ 1980 ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการอพยพของประชากรสู่เขตเมือง ปัญหารายได้เฉลี่ยต่อหัวที่ต่ำ และปัญหาความถดถอยของชุมชนท้องถิ่น ดังนั้นวัตถุประสงค์ของ OVOP จึงมีเพื่อเพิ่มรายได้ พัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ หรือเป็นการเพิ่ม GNP (Gross National Product) ของท้องถิ่นควบคู่ไปกับพัฒนา GNS (Gross National Satisfaction) อันเป็นการพัฒนาจากภายในของชุมชน (Endogenous Development) มีเป้าหมายในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการฟื้นฟูท้องถิ่นภายใต้วัฒนธรรมและทรัพยากรของท้องถิ่นภายใต้หลักการของโครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือ OVOP จึงเป็นแนวทางประการหนึ่งที่จะสร้างความเจริญแก่ชุมชน ให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นสามารถจำหน่ายได้ทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้ หลักการของโครงการ OVOP มีสามประการด้วยกัน คือ การพัฒนาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ระดับโลก (Local Yet Global) การพึ่งตนเองและคิดอย่างสร้างสรรค์ (Self-Reliance Creativity) และการสร้างทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) ซึ่งในเวลาต่อมาแนวคิด OVOP จึงได้แพร่กระจายไปในหลาย

ประเทศทั่วโลก อาทิ จีน ไทย เกาหลีใต้ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย กัมพูชา ลาว มองโกเลีย ฯลฯ Hiramatsu ได้เสนอถึงกุญแจแห่งความสำเร็จของโครงการ OVOP ว่าจะต้องเกิดขึ้นในชุมชนที่มีรายได้น้อยหาได้เกิดจากชุมชนที่เป็นชุมชนอุตสาหกรรมที่มีเทคโนโลยีสูง ๆ โดยโครงการ OVOP จะต้องทำการผลิตเพิ่มมูลค่าภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่ง Hiramatsu ได้นำเสนอแนะกุญแจแห่งความสำเร็จของโครงการ OVOP เป็นข้อ ๆ ได้แก่ ประชาชนในท้องถิ่นจะต้องตระหนักถึงศักยภาพของตน รวมถึงทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น แสวงหาทรัพยากรที่มีคุณค่าที่มีอยู่ภายในชุมชนเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าที่ผลิต รักษาช่องทางในการขายสินค้า กอปรกับ Hiramatsu กล่าวว่า เป้าหมายสูงสุด คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้น OVOP จะต้องสร้างเครือข่ายทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ เพื่อแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงประสบการณ์และองค์ความรู้ในการพัฒนาท้องถิ่นระหว่างกันและกัน

Hu & Xie (2010) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนา Shanxi Ancient Architecture ในจังหวัด Shanxi ประเทศจีน จากการศึกษาพบว่า วัฒนธรรมเป็นทรัพยากรหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ แต่อย่างไรก็ตาม การพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในปัจจุบันยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และมีแนวโน้มที่จะเป็นการท่องเที่ยวแบบมวล (Mass Tourism) มากขึ้น ผู้เขียนจึงได้นำเสนอแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ โดยประยุกต์แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นฐานในการพัฒนา กิจกรรม โดยสร้างกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้วัฒนธรรมของเมือง Shanxi มากขึ้น

Jianxun (n.d.) เสนองาน Thai OTOP Campaign: Prospects and Problems The Case of Chiang Rai Province ภายใต้เป้าประสงค์ที่มุ่งจะทำการศึกษาโครงการ OTOP บนพื้นที่จังหวัดเชียงราย บนทฤษฎีการพัฒนาชนบท และการมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จากการศึกษา ข้อค้นพบแม้ว่าการดำเนินการของโครงการ OTOP จะเป็นโครงการที่สามารถช่วยเหลือบรรดาผู้ผลิต อันรวมไปถึงผู้ประกอบการ SMEs การสร้างความร่วมมือภายในชุมชน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนภายในชุมชน แต่เป้าหมายดังกล่าว ก็ยังไม่บรรลุเท่าที่ควร อันเกิดมาจากการสนับสนุนและความช่วยเหลือจากรัฐ กล่าวได้ว่าล้มเหลวในแง่ของแนวคิดพื้นฐานและวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยชี้ให้เห็นจากกรณีศึกษาจากการได้วัตถุดิบของโครงการ OTOP ในพื้นที่ที่ผลิตสุราพื้นบ้าน ซึ่งไม่ได้ผลิตด้วยวิถีของพื้นบ้านแต่ผลิตไปตามการแนะนำจากภาครัฐ กอปรกับยังซื้อหาวัตถุดิบที่มาจากภายนอกชุมชน บางชุมชนก็ผลิตสินค้าของชุมชนของมาหลายชนิดสินค้า ทำให้เกิดปัญหาสินค้าของแต่ละชุมชนมีลักษณะสินค้าที่ใกล้เคียงกันนอกจากนี้โครงการ OTOP ก็ยังประสบกับปัญหาอันเนื่องมาจากภาครัฐเข้ามาแทรกแซงในทุก

กระบวนการนับตั้งแต่การจัดงานแสดงสินค้า OTOP ทั่วประเทศจนถึงการให้ความช่วยเหลือต่อผู้ผลิตในระดับรากหญ้า

Jelinčić & Žuvela (2012) ได้นำเสนอบทความเรื่อง Facing the challenge? Creative Tourism in Croatia จุดประสงค์ของบทความนี้ คือ เพื่อศึกษาถึงบทบาทของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการพัฒนาการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่พัฒนาการมาจากการท่องเที่ยวเชิงมรดกทางวัฒนธรรมโดยทำการศึกษาใน 2 เมือง คือ Dubrovnik และ Zagreb โดยทำการวิเคราะห์ถึงศักยภาพในด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในบริบทของวัฒนธรรมร่วมสมัยที่มีความเป็นเอกลักษณ์ผลการศึกษา พบว่า ทั้งเมือง Dubrovnik และ Zagreb มีมรดกทางวัฒนธรรมเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวหลักแต่ยังไม่สามารถดึงศักยภาพของทรัพยากรมาใช้ได้เท่าที่ควร โดยประเด็นปัญหาอยู่ที่การท่องเที่ยวในปัจจุบันยังไม่สามารถสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเยือนพื้นที่ได้

Li (2005) ได้ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนา พบว่า โดยทั่วไปนักวิชาการชาวตะวันตกคิดว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับท้องถิ่นเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นที่จะได้รับประโยชน์จากชุมชน อย่างไรก็ตามในประเทศที่กำลังพัฒนากระบวนการตัดสินใจนี้เป็นเรื่องยากที่จะนำมาปฏิบัติเนื่องจากมีข้อจำกัดต่าง ๆ จากการศึกษาในเขตสงวนชีวมณฑลจิวจื่อของประเทศจีน แสดงให้เห็นว่า แม้การมีส่วนร่วมที่ไม่ค่อยเข้มแข็งนักในกระบวนการตัดสินใจของชุมชนท้องถิ่นแต่ยังได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการท่องเที่ยว ดังนั้นการพูดในเวทีการจัดการจึงเป็นเพียงวิธีเดียวที่จะทำให้คนในท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ค่อนข้างเป็นรูปแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชนนั้น ๆ

Lindrot, Ritalahti, & Soisalon-Soininen (2007) ศึกษาเรื่อง จุดมุ่งหมายปลายทางของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่า การสนทนากลุ่มสามารถจำแนกปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมจุดมุ่งหมายปลายทางของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้ประสบความสำเร็จประกอบด้วย 10 ปัจจัย ดังนี้ 1) สภาพแวดล้อมทางสังคมและกายภาพ สำหรับการวางแผนแบบองค์รวม โดยพิจารณาจากกระบวนการทางการตลาด 2) โครงสร้างการบริการท่องเที่ยวตามฤดูกาล 3) พฤติกรรมผู้บริโภค เพื่อศึกษาความต้องการส่วนบุคคลของผู้เข้าชมและความต้องการด้านสินค้าที่มีคุณภาพ 4) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้ลูกค้าสามารถค้นหาข้อมูลในเบื้องต้น 5) การจราจร เพิ่มถนนคนเดินในเมืองเก่า 6) การขนส่งและการเข้าถึง 7) เครือข่าย เพื่อส่งเสริมการลงทุนธุรกิจด้านการท่องเที่ยว 8) อุปสงค์และอุปทานของการท่องเที่ยว 9) ทรัพยากรท้องถิ่น และ 10) การตลาดและการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความสะดวกสบายให้กับนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามก็ดียังพบว่า ควรพิจารณาถึงผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจปัจจัยด้านการท่องเที่ยวแบบองค์รวมการวางแผนระยะยาวของจุดมุ่งหมายปลายทางการท่องเที่ยว

Matka (2016) ได้ศึกษาวิจัยในหัวเรื่อง การพัฒนาชุมชนที่ต่อเนื่อง พบว่า การพัฒนาชุมชนมีทั้งหมด 2 ด้าน คือการพัฒนาในชุมชน และการพัฒนาจากชุมชน เพื่อให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงของชุมชนด้วยกันทั้งสองฝ่าย เราเสนอมี่หนึ่งวิธีการ คือ การอำนวยความสะดวกในการพัฒนาชุมชนที่ต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ด้วยบทสนทนาบรรยายและการปฏิบัติธรรม โดยใช้เครือข่ายทางสังคมของพวกเขาในเรื่องของความสัมพันธ์และชุมชน ในการปฏิบัติและพัฒนาชุมชนนี้จะช่วยให้ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชนได้ (การพัฒนาในชุมชน) และเพื่อเพิ่มความสัมพันธ์กับสมาชิกในชุมชน ความสามัคคี ความกระตือรือร้น และความคุ้มค่าของตนเอง (การพัฒนาจากชุมชน) การดำรงชีวิตและชุมชนซึ่งมีความสัมพันธ์และพฤติกรรมการจัดสรรให้เป็นสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดีสำหรับการพัฒนาชุมชนที่ต่อเนื่อง เรานำเสนอเรื่องราวจาก Pamoza International และ Utooni Development Organizations ในมาลาวีและเคนยา ตามลำดับ เพื่ออธิบายแนวทางการพัฒนาชุมชนที่ต่อเนื่อง เราพบว่าการพัฒนาชุมชนที่ต่อเนื่องที่ประสบความสำเร็จมี 4 ปัจจัยหลัก คือ 1) การได้รับความคิดใหม่ ๆ จากนั้นจึงมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 2) คนที่เข้ามาพัฒนาและรักษาไว้ในค่านิยมของพวกเราทั้งความปรารถนาที่จะเรียนรู้จากกันและกัน เข้าใจปัญหาและความต้องการ รวมทั้งวิสัยทัศน์ของชุมชน 3) การเติบโตขององค์กรที่ตอบสนองต่อสิ่งที่ผู้คนกำลังเรียนรู้และกำลังทำ และ 4) การบูรณาการ การพัฒนาในชุมชนและการพัฒนาจากชุมชน

Natsuda Igusa Wiboonpongseb, Cheamuangphan Shingkharat & Thoburn (2012) เสนองานเรื่อง One Village One Product-Rural Development Strategy in Asia: The Case of OTOP in Thailand มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทำการศึกษาดังยุทธศาสตร์ในการพัฒนาชนบทผ่านโครงการ OTOP ในประเทศไทย โดยใช้โครงการ OTOP ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่ในการศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนาจากภายในชุมชน (Endogenous Development) ซึ่งบทความชิ้นนี้ได้เสนอข้อค้นพบไว้ คือ โครงการ OTOP มีเป้าประสงค์หลักในการแก้ไขปัญหาความยากจนในชนบท แต่โครงการ OVOP มีเป้าประสงค์หลักในการแก้ไขปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของคนในชุมชนท่ามกลางกระแสการพัฒนาของอุตสาหกรรม ซึ่ง OTOP ของไทยได้พยายามที่จะทำการยกระดับของสินค้า OTOP ด้วยการผลักดันการสร้างมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของสินค้า OTOP ด้วยการใช้ระบบการให้ดาวต่อผลิตภัณฑ์ของสินค้า โดยภาคยังมีการให้ความช่วยเหลือด้านการตลาด และการให้เงินกู้ช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการ แต่อย่างไรก็ตาม ความช่วยเหลือด้านการตลาด และการให้เงินกู้ช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการ ยังจำกัดแต่เพียง OTOP ที่ได้รับดาวในระดับสูงเท่านั้น นอกจากนี้ OTOP ยังมีลักษณะที่ชุมชนต้องพึ่งพาต่อรัฐในด้านต่าง ๆ อยู่มาก และ OTOP มุ่งเน้นปริมาณการผลิตสินค้ามากกว่าการพัฒนาคุณภาพของสินค้า แต่อย่างไรก็ดี การพัฒนาของกลุ่มแม่บ้านในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ในฐานะพื้นที่ศึกษา ซึ่งโครงการ OVOP ได้ช่วย

สร้างรายได้ให้แก่กลุ่มแม่บ้านที่ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ กล่าวได้ว่า OTOP ช่วยสร้างทุนทางสังคมให้แก่ชุมชน อันเป็นการส่งเสริมการพัฒนาจากภายในชุมชน

Niekerk (2013) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนและการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในในประเทศแอฟริกาใต้ พบว่ากระบวนการของการมีส่วนร่วมของชุมชนและการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการมักไม่เป็นไปตามเป้าหมายนักเนื่องจากมีข้อจำกัดด้านการดำเนินงาน โครงสร้าง และวัฒนธรรมแม้ว่ากระบวนการเหล่านี้จะมีความซับซ้อนกว่าในประเทศที่พัฒนาแล้ว แต่บทเรียนที่สำคัญบางอย่างสามารถเรียนรู้ได้จากการใช้ในประเทศที่ด้อยการพัฒนา เช่น แอฟริกาใต้ ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของความมุ่งมั่นสู่แอฟริกาใต้และเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น และภาระผูกพันตามความสมัครใจของพวกเขาในวาระท้องถิ่นที่ 21 รัฐบาลแห่งชาติได้เริ่มกระบวนการ โดยที่พวกเขาปรารถนาที่จะปรับปรุง แกไขการตัดสินใจและเพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวแบบบูรณาการมากขึ้นในระดับท้องถิ่น จุดเด่นของภูมิภาคนี้ คือ การมองกระบวนการที่กฎหมายและการดำเนินการโดยแอฟริกาใต้ เพื่อให้มั่นใจว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนและการวางแผนการท่องเที่ยวแบบบูรณาการจะเกิดขึ้นอย่างกลมกลืนและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน กรณีให้ข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่าต่อผู้ปฏิบัติงานและนักวิชาการที่มีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมของชุมชนและการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ

Richards (2000) อธิบายถึง ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความรู้ เพิ่มทักษะและสร้างประสบการณ์ตรงให้นักท่องเที่ยว อาศัยการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและมีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

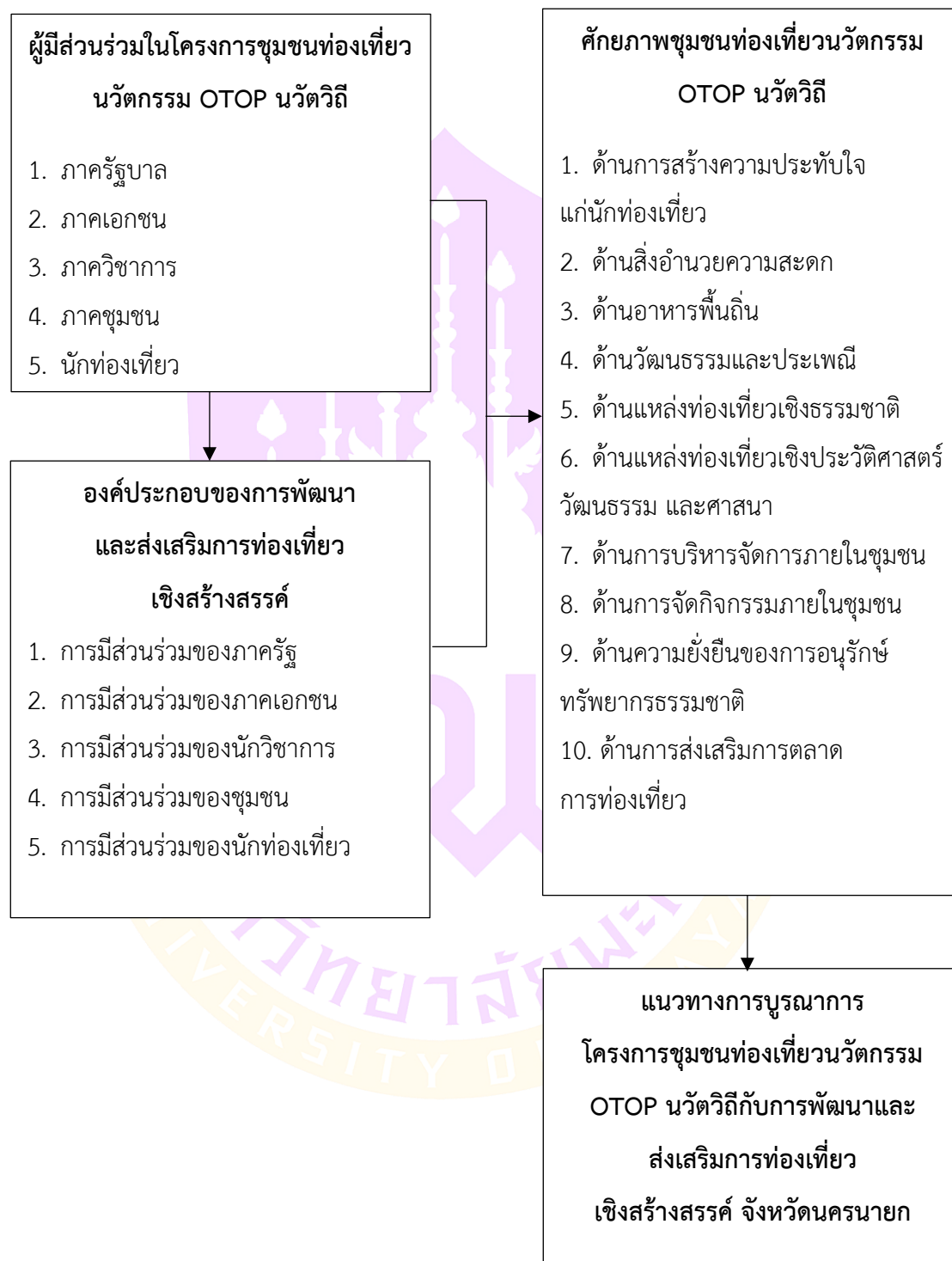
Tosum (2004) ได้ทำการศึกษา เรื่องลักษณะที่คาดว่าจะมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว ในประเทศตุรกี พบว่ากลุ่มผลประโยชน์ที่แตกต่างกันคาดว่าจะมีการมีส่วนร่วมของชุมชนที่แตกต่างกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่อาจขัดแย้งกัน การศึกษานี้ยังแสดงให้เห็นว่าลักษณะที่คาดหวังของการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยกลุ่มผลประโยชน์แตกต่างกันไปจากการไม่เข้าร่วมกับรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นเอง

Tosun (1999) ได้ศึกษาเรื่อง ข้อจำกัดในการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในประเทศที่กำลังพัฒนา พบว่ามีข้อจำกัดด้านการดำเนินงาน โครงสร้าง และวัฒนธรรมในการมีส่วนร่วมของชุมชนใน TDP ในประเทศกำลังพัฒนาจำนวนมาก แม้ว่าจะไม่ได้มีอยู่อย่างเท่าเทียมกันในทุกสถานที่ท่องเที่ยว นอกจากนี้ในขณะที่ข้อ จำกัดเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะแสดงถึงความรุนแรงและความคงอยู่ที่สูงขึ้นในประเทศกำลังพัฒนามากกว่าในประเทศที่พัฒนาแล้ว ดูเหมือนว่าจะเป็นภาพสะท้อนถึงโครงสร้างทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจและวัฒนธรรมในหลายประเทศกำลังพัฒนาในทางตรงกันข้ามพบว่าแม้ว่าข้อจำกัดเหล่านี้อาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาตามประเภท ขนาดและระดับของการพัฒนาการท่องเที่ยว ตลาดที่ให้บริการและคุณลักษณะทาง

วัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่น รูปแบบและระดับที่พัฒนาขึ้นนั้นอยู่นอกเหนือการควบคุมของชุมชนท้องถิ่น สรุปได้ว่า การกำหนดและการใช้แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมต้องมีการเปลี่ยนแปลงโดยรวมในโครงสร้างทางสังคม การเมือง กฎหมาย การบริหารและเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศ ซึ่งทางเลือกทางการเมืองที่ยากลำบากและการตัดสินใจทางตรรกะอันเนื่องมาจากการค้าที่ไม่เอื้ออำนวยต่อเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมและความร่วมมือของหน่วยงานระหว่างประเทศรายใหญ่เอ็นจีโอองค์กรการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 34 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยแนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยววิถกรรม OTOP นวัตกรรมกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดนครนายก ครึ่งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร บทความวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ โดยเลือกปัจจัยและตัวแปรที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการวิจัย ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ อย่างครบถ้วนและบรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางวิธีดำเนินการตามขั้นตอน กระบวนการ และวิธีวิเคราะห์วิจัย ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการชุมชนท่องเที่ยววิถกรรม OTOP นวัตกรรมในจังหวัดนครนายก ซึ่งคัดเลือกผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายแบบเฉพาะเจาะจง เพื่อเป็นกลุ่มเป้าหมายตัวอย่าง อันประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 25 คน สามารถจำแนกออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์จากภาครัฐ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการวางแผน การบริหารจัดการ การกำกับดูแล รับผิดชอบการส่งเสริม และการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวชุมชนวิถกรรม OTOP นวัตกรรมในจังหวัดนครนายก ได้แก่ ภาครัฐ จำนวน 5 ท่าน
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์จากภาคเอกชน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการบริการของจังหวัดนครนายก ที่มีบทบาทในการกระตุ้นเศรษฐกิจ การลงทุน การค้า การบริการ การสนับสนุน และให้ความร่วมมือกับภาครัฐ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว และอื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายก จำนวน 5 ท่าน
3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์จากนักวิชาการ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการบริการของจังหวัดนครนายก ที่มีบทบาทในการกระตุ้น

เศรษฐกิจ การลงทุน การค้า การบริการ การสนับสนุน และอื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายก จำนวน 5 ท่าน

4. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์จากภาคชุมชน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชนนวัตกรรม OTOP นวัตกรรมของจังหวัดนครนายก เป็นผู้นำชุมชนหรือตัวแทนชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้านต่อการบริการและการพัฒนาส่งเสริม และอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว มรดก ภูมิปัญญา และสิ่งล้ำค่าที่มีในชุมชนท้องถิ่นที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดนครนายก จำนวน 5 ท่าน

5. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์จากนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้เดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนท่องเที่ยวนวัตกรรม OTOP นวัตกรรมของจังหวัดนครนายก จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกครั้งนี้ ใช้เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) และประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายโดยการระบุคุณลักษณะเฉพาะของข้อความอย่างมีระบบ โดยได้มีการวางแผนการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ได้มีการกำหนดโครงสร้างแบบสัมภาษณ์ นอกจากนี้ พิจารณาและสร้างคำถามให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง ขณะเดียวกันผู้วิจัยก็พยายามปรับให้คำถามนั้น เปิดรับแนวทางที่จะได้ข้อมูลที่สอดคล้อง และตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัยด้วย ซึ่งเนื้อหาการสัมภาษณ์จะต้องเกี่ยวข้องกับ “แนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยวนวัตกรรม OTOP นวัตกรรมกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดนครนายก” ตามรายละเอียดดังนี้

1. แบบสำรวจบริบทพื้นที่เบื้องต้น
2. แบบสังเกต
3. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
4. ประเด็นในการจัดประชุมสนทนากลุ่ม
5. สมุดบันทึกข้อมูล

คุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structure) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนได้รับคำแนะนำจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีวิธีการหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และสามารถตอบวัตถุประสงค์ของ

การวิจัยได้อย่างครบถ้วน จากนั้นนำไปตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหาโดยคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แหล่งข้อมูล 2 ประเภท คือ แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากการสังเกตทั่วไป และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structure) และประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) โดยผู้วิจัยมีลำดับการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ได้แก่

1.1 การติดต่อประสานงานและนัดหมายล่วงหน้ากับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant)

1.2 การขอเอกสารทางราชการจากฝ่ายวิชาการและงานวิจัย วิทยาลัยการจัดการมหาวิทยาลัยพะเยา เรื่อง “ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยววิถืวัฒนธรรม OTOP นวัตกรรมกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดน่าน” และนำเอกสารไปให้ในวันสัมภาษณ์

1.3 การลงพื้นที่การวิจัยตามวัน เวลา และสถานที่ที่นัดหมายโดยผู้วิจัยได้เดินทางไปยังสถานที่ที่ผู้ให้สัมภาษณ์สะดวกซึ่งจะเป็นสถานที่ทำงานของผู้ให้สัมภาษณ์ และแหล่งท่องเที่ยวของผู้ประกอบการ เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์ในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้มีนักศึกษา จำนวน 2 คน เป็นผู้ช่วยในการจัดบันทึกข้อมูล และบันทึกเสียงตลอดการสัมภาษณ์

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารบทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้กำหนดแนวทางการวิจัย อีกทั้งเป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจ และสามารถนำไปสู่แนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของข้อมูล

ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยการตรวจสอบมี 3 ด้าน (สุภาพค์ จันทวานิช, 2556) ซึ่งผู้วิจัยนำมาใช้ 3 ด้าน ดังนี้

1. ภาคเอกชน ใช้วิธีการสหวิทยา การร่วมวาทกรรม เพื่ออธิบายข้อค้นพบร่วมกัน (Interdisciplinary Triangulation) โดยกลุ่มตัวอย่างจะเป็นหน่วยงานเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการชุมชนท่องเที่ยววิถืวัฒนธรรม OTOP นวัตกรรมจังหวัดน่าน

2. ภาครัฐบาล ใช้วิธีการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บข้อมูลหลายวิธีการ (Methods Triangulation) โดยกลุ่มตัวอย่างจะเป็นบุคลากร เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานภาครัฐบาลที่เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการชุมชนท่องเที่ยววิถืวัฒนธรรม OTOP นวัตกรรม จังหวัดน่าน

3. ภาคชุมชน วิธีการใช้มุมมองของทฤษฎีต่าง ๆ มาพิจารณาข้อมูลชุดเดียวกัน (Theory Triangulation) โดยกลุ่มตัวอย่างจะเป็นประชาชนในพื้นที่ รวมถึงนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก และมีการทบทวนวรรณกรรมจากข้อมูลจากหลายแหล่ง

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสนทนากลุ่มย่อยแบบมีส่วนร่วม (Focus Group Interviews) จากผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน นักวิชาการในพื้นที่ และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยววันวัฒนธรรม OTOP นวัตวิถีในจังหวัดนครนายกมาทำการวิเคราะห์ และร่วมกันกำหนดแนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยววันวัฒนธรรม OTOP นวัตวิถีกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดนครนายก

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยววันวัฒนธรรม OTOP นวัตกรรมกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดนครนายก ผู้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษาโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยจำแนกออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ภาครัฐ กลุ่มที่ 2 ภาคเอกชน กลุ่มที่ 3 นักวิชาการ กลุ่มที่ 4 ภาคชุมชน และกลุ่มที่ 5 นักท่องเที่ยว รวมทั้งสิ้น 25 คน นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาแนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมจังหวัดนครนายก 2) เพื่อวางแผนในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมจังหวัดนครนายก และ 3) เพื่อส่งเสริมให้นครนายกเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ซึ่งมีผลการวิจัย ดังนี้

การวิเคราะห์ด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (GBAC Paradigm-กระบวนทัศน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย) ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดนครนายก โดยคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำแนกออกเป็น 5 กลุ่ม จำนวน 25 คน ดังนี้

ตาราง 4 แสดงผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจงที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก

กลุ่มที่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
1	ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ (G: Government) จำนวน 5 คน 1. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางสมบูรณ์ จังหวัดนครนายก 2. กำนันองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา จังหวัดนครนายก 3. ผู้ใหญ่บ้านองค์การบริหารส่วนตำบลองครักษ์ จังหวัดนครนายก 4. นายอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก 5. นายอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก
2.	ตัวแทนจากหน่วยงานภาคเอกชน (P: Private Sector) จำนวน 5 คน 1. เจ้าของร้าน สราญรมย์ ของฝากนครนายก 2. ผู้จัดการโรงแรม วังรี รีสอร์ท 3. เจ้าของกิจการรถทัวร์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด คุณเผือกทัวร์ 4. เจ้าของร้านอาหาร เตยใหญ่ 5. เจ้าของบริษัท ไทย สมายล์ทัวร์
3.	นักวิชาการ (A: Academic) จำนวน 5 คน 1. อาจารย์ด้านการท่องเที่ยว จำนวน 2 คน 2. อาจารย์ด้านการตลาด จำนวน 2 คน 3. อาจารย์ด้านธุรกิจบริการ จำนวน 1 คน
4.	ตัวแทนจากชุมชน (C: Community) จำนวน 5 คน 1. กลุ่มชุมชนในพื้นที่อำเภอองครักษ์ จำนวน 2 คน 2. กลุ่มชุมชนในพื้นที่อำเภอบ้านนา จำนวน 1 คน 3. กลุ่มชุมชนในพื้นที่อำเภอปากพลี จำนวน 1 คน 4. กลุ่มชุมชนในพื้นที่อำเภอเมือง จำนวน 1 คน
5.	นักท่องเที่ยว (T: Tourism) จำนวน 5 คน 1. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก จำนวน 5 คน

จากคำถามแบบสัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการ ภาคชุมชน และนักท่องเที่ยว ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก

ผลการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นตัวแทนของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการ ภาคชุมชน และนักท่องเที่ยว ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

1. การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

ผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ท่านให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ดังต่อไปนี้

ตัวแทนภาครัฐ “การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โดยภาพรวมยังไม่ดีพอ แต่ยังสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้”

ตัวแทนภาคเอกชน “สามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ แต่ต้องได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และมีการอบรมให้ความรู้แก่คนในชุมชนให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และที่สำคัญควรพัฒนาในเรื่องของระบบสารสนเทศ แพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถชมผ่านแพลตฟอร์มในปัจจุบัน เช่น Facebook, Instagram, TikTok, Line หรือ Lemon8 เป็นต้น”

ตัวแทนนักวิชาการ “การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในภาพรวมถือว่าดี แต่ก็สามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ในเรื่องของการโฆษณาประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวของชุมชน รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ ตรงตามมาตรฐาน เพื่อที่จะเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ OTOP ทั้งสินค้าอุปโภคและบริโภค”

ตัวแทนภาคชุมชน “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดนครนายก มีทั้งหมด 20 ชุมชน 4 อำเภอ ซึ่งแต่ละอำเภอจะมีผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชนแตกต่างกันออกไป ควรจะต้องส่งเสริมในเรื่องของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นจุดเด่นและเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนมากขึ้น”

ตัวแทนนักท่องเที่ยว “การท่องเที่ยวภายในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถียังมีกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์น้อย ควรจะต้องพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เพื่อเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชน”

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดนครนายกนั้น ยังไม่ดีพอ เนื่องจากภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้การท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายกนั้นซบเซาลง อีกทั้งการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวก็น้อยลง โดยเฉพาะการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ทางจังหวัดนครนายก ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในปีงบประมาณ 2566-2570 มีแนวคิดในการจัดส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น รวมถึงพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่มีอยู่ทั้ง 20 ชุมชน ใน 4 อำเภอ ให้ดียิ่งขึ้น และยังเป็น การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเมืองหลักและเมืองรอง รวมถึงพัฒนาผู้ประกอบการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และผู้ที่เกี่ยวข้องรวมถึงการสร้างเสริมความเข้มแข็ง สร้างความร่วมมือ และความสามัคคีของคนในชุมชน เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของจังหวัดนครนายก ทั้ง 20 ชุมชน 4 อำเภอ ได้แก่ 1) บ้านเขาทุเรียน หมู่ที่ 5 ตำบลเขาพระ อำเภอเมืองนครนายก 2) บ้านกุดรัง หมู่ที่ 4 ตำบลสาริกา อำเภอเมืองนครนายก 3) บ้านเขาแดง หมู่ที่ 11 ตำบลสาริกา อำเภอเมืองนครนายก 4) บ้านวังต้น หมู่ที่ 7 ตำบลพรหมณี อำเภอเมืองนครนายก 5) บ้านศรีวัน หมู่ที่ 1 ตำบลศรีนาวา อำเภอเมืองนครนายก 6) บ้านเกาะไม้ส่าย หมู่ที่ 9 ตำบลพิบูลออก อำเภอบ้านนา 7) บ้านหนองมะกอก หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนา 8) บ้านใหม่ หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านพริก อำเภอบ้านนา 9) บ้านเนินสะอาด หมู่ที่ 16 ตำบลเขาเพิ่ม อำเภอบ้านนา 10) บ้านทุ่งกระโปรง หมู่ที่ 12 ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา 11) บ้านน้ำซับ หมู่ที่ 9 ตำบลศรีกะอาง อำเภอบ้านนา 12) บ้านหัวหมอนคลอง 15 หมู่ที่ 3 ตำบลบึงศาล อำเภอองครักษ์ 13) บ้านบน หมู่ที่ 10 ตำบลบางปลาต อำเภอองครักษ์ 14) บ้านคลองศาลเจ้า หมู่ที่ 7 ตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์ 15) บ้านคลอง 15 เล่ หมู่ที่ 3 ตำบลคลองใหญ่ อำเภอองครักษ์ 16) บ้านคูคต หมู่ที่ 11 ตำบลบางปลาต อำเภอองครักษ์ 17) บ้านหนองหัวลิงใน หมู่ที่ 3 ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี 18) บ้านเนินหินแร่ หมู่ที่ 4 ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี 19) บ้านคลองคล้า หมู่ที่ 1 ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี 20) บ้านเหล่าเดิน หมู่ที่ 9 ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี

ในภาพรวมควรจะต้องมีการดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้ทราบถึงในทุก ๆ ช่องทาง ทั้งทาง Facebook, Instagram, TikTok, Line หรือ Lemon8 หรือแม้กระทั่งเว็บไซต์ของจังหวัด เพราะการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายกควรจะต้องได้รับการพัฒนาและส่งเสริมจากทุกภาคส่วน ควรจะต้องมีงบประมาณมาสนับสนุน หรือมาพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละชุมชน เพราะความแตกต่างของแต่ละชุมชนก็จะมีวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกันออกไป รวมถึงผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP สำหรับอุปโภคและบริโภคเพื่อให้จังหวัดนครนายกกลับมามีชีวิตชีวามากขึ้น มีสิ่งดึงดูดใจไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละชุมชน ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากขึ้นและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยากเดินทางเข้ามา

ท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายกเพิ่มมากขึ้น และยังเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชน ทำให้เศรษฐกิจของจังหวัดนครนายกดีขึ้น

2. ในการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาคีรัฐบาล

ผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ท่านให้ข้อมูลเกี่ยวกับความร่วมมือของรัฐบาลในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ดังต่อไปนี้

ตัวแทนภาครัฐ “การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ถือเป็นโครงการที่เป็นรูปธรรม เป็นแนวทางการพัฒนา OTOP รูปแบบใหม่ โดยการพัฒนาหมู่บ้านควบคู่ไปกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP โดยให้ขายสินค้าอยู่ภายในชุมชน นำเสนอ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์มาแปลงเป็นรายได้ ทำให้รายได้กระจายอยู่ภายในชุมชนอย่างทั่วถึง”

ตัวแทนภาคเอกชน “ภาครัฐควรให้งบประมาณในการสนับสนุนและให้ข้อมูลในเรื่องของนโยบายที่จะพัฒนาชุมชน ให้เป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP ”

ตัวแทนนักวิชาการ “การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในภาพรวมถือว่าดี แต่ก็สามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ในเรื่องของการโฆษณาประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวของชุมชน รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ ตรงตามมาตรฐาน เพื่อที่จะเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ OTOP ทั้งสินค้าอุปโภคและบริโภค”

ตัวแทนภาคชุมชน “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดนครนายก มีทั้งหมด 20 ชุมชน 4 อำเภอ ซึ่งแต่ละอำเภอจะมีผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชนแตกต่างกันออกไป ควรจะต้องส่งเสริมในเรื่องของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นจุดเด่นและเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนมากขึ้น”

ตัวแทนนักท่องเที่ยว “การท่องเที่ยวภายในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถียังมีกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์น้อย ควรจะต้องพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เพื่อเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชน”

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ถือเป็นโครงการที่เป็นรูปธรรมในการขับเคลื่อนภารกิจภายใต้โครงการ “ไทยนิยม ยั่งยืน” ของรัฐบาล เป็นแนวทางการพัฒนา OTOP รูปแบบใหม่ โดยการพัฒนาหมู่บ้านควบคู่ไปกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP โดยให้ขายสินค้าอยู่ภายในชุมชน นำเสนอ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์มาแปลงเป็นรายได้ ทำให้รายได้

กระจายอยู่ภายในชุมชนอย่างทั่วถึง ซึ่งแตกต่างจาก OTOP รูปแบบเดิมที่ผลักดันให้ชาวบ้านนำสินค้าออกไปจำหน่ายภายนอกชุมชน ซึ่งปัจจุบันได้รับความร่วมมือจากภาครัฐบาลดีพอแล้ว แต่ยังสามารถพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในจังหวัดนครนายก ตั้งแต่รัฐบาลมีนโยบายลดความเหลื่อมล้ำของสังคมที่มุ่งเน้นสร้างรายได้และความเจริญความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ โดยให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการกับภาครัฐเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ โดยมี กอ.นตผ. เป็นผู้ขับเคลื่อนและมอบหมายให้กรมพัฒนาชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการส่งเสริมการดำเนินงาน OTOP จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 23 ปี โดยร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ สนับสนุน ส่งเสริมยกระดับผลิตภัณฑ์ และพัฒนาช่องทางการตลาดที่หลากหลายเพื่อให้ผลิตภัณฑ์ OTOP จำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก ซึ่งทางจังหวัดนครนายกก็ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ในปีงบประมาณ 2566-2570 มีแนวคิดในการจัดส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดนครนายก แต่นักท่องเที่ยว หรือคนในชุมชนเองส่วนใหญ่จะยังคุ้นเคย หรือคุ้นชินกับคำว่า สินค้า OTOP แต่ยังไม่เข้าใจคำว่า OTOP นวัตวิถี คืออะไร ภาครัฐควรจะต้องให้ความรู้ ความเข้าใจแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงคนในชุมชน เพื่อจะได้สร้างความเข้าใจที่ตรงกัน และร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนมีรายได้ และยังเป็น การสร้างความสามัคคีให้กับคนในชุมชน โดยจะต้องดำเนินการกำหนดนโยบาย การจัดสรรงบประมาณ และการผลักดันโครงการสู่ระดับชาติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินการ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติจะช่วยทำให้โครงการบรรลุเป้าหมายในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างยั่งยืน

3. ในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน

ผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ท่านให้ข้อมูลเกี่ยวกับความร่วมมือของภาคเอกชนในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ดังต่อไปนี้

ตัวแทนภาครัฐ “การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ถือเป็นโครงการที่เป็นรูปธรรม เป็นแนวคิดการพัฒนา OTOP รูปแบบใหม่ โดยการพัฒนาหมู่บ้านควบคู่ไปกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP โดยให้ขายสินค้าอยู่ภายในชุมชน นำเสนอ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์มาแปลงเป็นรายได้ ทำให้รายได้กระจายอยู่ภายในชุมชนอย่างทั่วถึง”

ตัวแทนภาคเอกชน “ภาครัฐควรให้งบประมาณในการสนับสนุนและให้ข้อมูลในเรื่องของนโยบายที่จะพัฒนาชุมชน ให้เป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP ”

ตัวแทนนักวิชาการ “การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในภาพรวมถือว่าดี แต่ก็สามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ในเรื่องของการโฆษณาประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวของชุมชน รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ ตรงตามมาตรฐาน เพื่อที่จะเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ OTOP ทั้งสินค้าอุปโภคและบริโภค”

ตัวแทนภาคชุมชน “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดนครนายก มีทั้งหมด 20 ชุมชน 4 อำเภอ ซึ่งแต่ละอำเภอจะมีผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชนแตกต่างกันออกไป ควรจะต้องส่งเสริมในเรื่องของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นจุดเด่นและเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนมากขึ้น”

ตัวแทนนักท่องเที่ยว “การท่องเที่ยวภายในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถียังมีกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์น้อย ควรจะต้องพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เพื่อเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชน”

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน ยังได้รับความร่วมมือไม่ดีพอ ควรจะเพิ่มเติมในเรื่องของงบประมาณในการสนับสนุน เพื่อเป็นการพัฒนาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ทั้งสินค้าอุปโภคและบริโภคให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน และให้ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดนครนายก เป็นที่รู้จักมากขึ้นในภาคธุรกิจ จึงจำเป็นต้องเสริมสร้างความร่วมมือในระยะยาว เช่น สนับสนุนสินค้า OTOP ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตวิถี โดยการจัดศึกษาดูงาน อบรม สัมมนา เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน และให้ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดนครนายก เป็นที่รู้จักมากขึ้น โดยเน้นให้เกิดประโยชน์ร่วมกันทั้งในทุกระดับ ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

4. ในการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาควิชาการ

ผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ท่านให้ข้อมูลเกี่ยวกับความร่วมมือของภาควิชาการในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ดังต่อไปนี้

ตัวแทนภาครัฐ “การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ถือเป็นโครงการที่เป็นรูปธรรม เป็นแนวความคิดพัฒนา OTOP รูปแบบใหม่ โดยการพัฒนาหมู่บ้านควบคู่ไปกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP โดยให้ขายสินค้าอยู่ภายในชุมชน

นำเสนอแนะ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์มาแปลงเป็นรายได้ ทำให้รายได้กระจายอยู่ภายในชุมชนอย่างทั่วถึง”

ตัวแทนภาคเอกชน “ภาครัฐควรให้งบประมาณในการสนับสนุนและให้ข้อมูลในเรื่องของนโยบายที่จะพัฒนาชุมชน ให้เป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP ”

ตัวแทนนักวิชาการ “การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในภาพรวมถือว่าดี แต่ก็สามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ในเรื่องของการโฆษณาประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวของชุมชน รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ ตรงตามมาตรฐาน เพื่อที่จะเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ OTOP ทั้งสินค้าอุปโภคและบริโภค”

ตัวแทนภาคชุมชน “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดนครนายก มีทั้งหมด 20 ชุมชน 4 อำเภอ ซึ่งแต่ละอำเภอจะมีผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชนแตกต่างกันออกไป ควรจะต้องส่งเสริมในเรื่องของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นจุดเด่นและเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนมากขึ้น”

ตัวแทนนักท่องเที่ยว “การท่องเที่ยวภายในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถียังมีกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์น้อย ควรจะต้องพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เพื่อเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชน”

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาควิชาการเป็นอย่างดี และสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ในส่วนของการจัดกิจกรรมเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก โดยการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ออกร้านจำหน่ายสินค้าและบริการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ยกขบวนของดีจังหวัดนครนายกมารวมกัน ไม่ว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ของที่ระลึก ของกิน ของใช้ ซึ่งเป็นสินค้าคุณภาพดีฝีมือชุมชน อีกทั้งมีการจัดแสดงนิทรรศการ หรือการแสดงผลงานของแต่ละชุมชนให้นักท่องเที่ยวเพื่อสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก และควรให้ภาควิชาการจัดอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การทำ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ สื่อออนไลน์และออฟไลน์ในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ของทั้ง 20 ชุมชน 4 อำเภอ เพราะนักวิชาการส่วนใหญ่มีความสามารถให้ความรู้ในเรื่องของวิชาการ เทคโนโลยี และสามารถยกระดับโครงการได้อย่างยั่งยืน ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจและวัฒนธรรมท้องถิ่นในระยะยาว

5. ในการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาคชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ท่านให้ข้อมูลเกี่ยวกับความร่วมมือของภาคชุมชนในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ดังต่อไปนี้

ตัวแทนภาครัฐ “การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ถือเป็นโครงการที่เป็นรูปธรรม เป็นแนวทางการพัฒนา OTOP รูปแบบใหม่ โดยการพัฒนาหมู่บ้านควบคู่ไปกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP โดยให้ขายสินค้าอยู่ภายในชุมชน นำเสนอ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์มาแปลงเป็นรายได้ ทำให้รายได้กระจายอยู่ภายในชุมชนอย่างทั่วถึง”

ตัวแทนภาคเอกชน “ภาครัฐควรให้งบประมาณในการสนับสนุนและให้ข้อมูลในเรื่องของนโยบายที่จะพัฒนาชุมชน ให้เป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP ”

ตัวแทนนักวิชาการ “การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในภาพรวมถือว่าดี แต่ก็สามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ในเรื่องของการโฆษณาประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวของชุมชน รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ ตรงตามมาตรฐาน เพื่อที่จะเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ OTOP ทั้งสินค้าอุปโภคและบริโภค”

ตัวแทนภาคชุมชน “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดนครนายก มีทั้งหมด 20 ชุมชน 4 อำเภอ ซึ่งแต่ละอำเภอจะมีผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชนแตกต่างกันออกไป ควรจะต้องส่งเสริมในเรื่องของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นจุดเด่นและเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนมากขึ้น”

ตัวแทนนักท่องเที่ยว “การท่องเที่ยวภายในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถียังมีกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์น้อย ควรจะต้องพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เพื่อเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชน”

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาคชุมชนยังไม่ดีพอ หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้คนในชุมชนไม่ยอมมีส่วนร่วมกิจกรรมภายในชุมชน โดยเฉพาะวัยทำงาน เพราะเป็นวัยที่มีผลกำลังในการดำเนินการจัดกิจกรรม โดยส่วนใหญ่จะตั้งใจทำงานประจำของตัวเองเป็นหลัก ทำให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของจังหวัดนครนายกในแต่ละชุมชนยังไม่ได้มีการพัฒนาและส่งเสริมเท่าที่ควร ดังนั้นทุกหน่วยงานจะต้องทำความเข้าใจกับภาคชุมชน เพราะภาคชุมชนเป็นปัจจัย

สำคัญ เนื่องจากชุมชนเป็นทั้งผู้สร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวและผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยตรง ความร่วมมือในปัจจุบันถือว่ามีในระดับหนึ่ง การสร้างความร่วมมืออย่างเป็นระบบและการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มคนในชุมชนจะช่วยให้โครงการ OTOP นวัตกรรมสามารถเติบโตอย่างยั่งยืนและสร้างประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน พัฒนาทักษะที่จำเป็น สร้างสรรค์กิจกรรมที่สามารถให้นักท่องเที่ยวทุกเพศ ทุกวัย เข้ามามีส่วนร่วมกับคนในชุมชนให้มากขึ้น และอยากเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก เพิ่มมากขึ้น อยากมาร่วมทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละชุมชนมากขึ้น

6. ในการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมได้รับความร่วมมือจากภาคนักท่องเที่ยว

ผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ท่านให้ข้อมูลเกี่ยวกับความร่วมมือของนักท่องเที่ยวในการพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ดังต่อไปนี้

ตัวแทนภาครัฐ “การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ถือเป็นโครงการที่เป็นรูปธรรม เป็นแนวความคิดพัฒนา OTOP รูปแบบใหม่ โดยการพัฒนาหมู่บ้านควบคู่ไปกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP โดยให้ขายสินค้าอยู่ภายในชุมชน นำเสนอ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์มาแปลงเป็นรายได้ ทำให้รายได้กระจายอยู่ภายในชุมชนอย่างทั่วถึง”

ตัวแทนภาคเอกชน “ภาครัฐควรให้งบประมาณในการสนับสนุนและให้ข้อมูลในเรื่องของนโยบายที่จะพัฒนาชุมชน ให้เป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP ”

ตัวแทนนักวิชาการ “การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ในภาพรวมถือว่าดี แต่ก็สามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ในเรื่องของการโฆษณาประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวของชุมชน รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ ตรงตามมาตรฐาน เพื่อที่จะเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ OTOP ทั้งสินค้าอุปโภคและบริโภค”

ตัวแทนภาคชุมชน “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมในจังหวัดนครนายก มีทั้งหมด 20 ชุมชน 4 อำเภอ ซึ่งแต่ละอำเภอจะมีผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชนแตกต่างกันออกไป ควรจะต้องส่งเสริมในเรื่องของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นจุดเด่นและเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนมากขึ้น”

ตัวแทนนักท่องเที่ยว “การท่องเที่ยวภายในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมยังมีกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์น้อย ควรจะต้องพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เพื่อเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชน”

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมได้รับความร่วมมือจากภาคนักท่องเที่ยวยังไม่ดีพอ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายกน้อยลง โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของแต่ละชุมชนในจังหวัดนครนายก ดังนั้น ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังคงต้องพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเรื่องของการตลาด การโฆษณาประชาสัมพันธ์ทั้งในเรื่องของผลิตภัณฑ์ แหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว และอยากเดินทางกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ เพราะจังหวัดนครนายกมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายที่ในแต่ละเส้นทาง เช่น การสักการะพระพุทธรูปโสธรจำลอง ประดิษฐานในพระอุบลวัดหนองหัวลิงใน ชมพิพิธภัณฑ์ของเก่า ตำบลหนองแสน อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก และยังมีศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ที่มีการเลี้ยงไส้เดือน ดินขุยไผ่ เยี่ยมบ้านขนมไทยที่มีเวิร์คช็อปการทำขนมไทยหลากหลายเมนู ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่น่าสนใจ สามารถนำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้หลากหลายเส้นทาง หรืออาจจะมีการสอดแทรกสถานที่ท่องเที่ยวอื่นที่อยู่ในละแวกเดียวกันไปด้วย

7. แหล่งท่องเที่ยวอะไรในจังหวัดนครนายกที่ดึงดูดและสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว

ผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ท่านให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายกที่ดึงดูดและสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้

ตัวแทนภาครัฐ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายกที่ดึงดูดและสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว ได้แก่ น้ำตกนางรอง น้ำตกสาริกา เขื่อนขุนด่านปราการชล เขาช่องลม อุโมงค์ป่าไผ่ วัดจุฬารามวราราม วัดหลวงพ่opakแดง วัดมณีวงศ์ เป็นต้น

ตัวแทนภาคเอกชน แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายกที่ดึงดูดและสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว ได้แก่ น้ำตกนางรอง น้ำตกสาริกา เขื่อนขุนด่านปราการชล เขาช่องลม อุโมงค์ป่าไผ่ วัดจุฬารามวราราม วัดหลวงพ่opakแดง วัดมณีวงศ์ พอ.ฟาร์ม ฟาร์มแมลงอ่อน และคาเฟ่ เป็นต้น

ตัวแทนนักวิชาการ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายกที่ดึงดูดและสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว ได้แก่ น้ำตกนางรอง น้ำตกสาริกา เขื่อนขุนด่านปราการชล เขาช่องลม อุโมงค์ป่าไผ่ วัดจุฬารามวราราม วัดหลวงพ่opakแดง วัดมณีวงศ์ พุทธอุทยานมาฆบูชาอนุสรณ์ เป็นต้น

ตัวแทนภาคชุมชน แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายกที่ดึงดูดและสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว ได้แก่ น้ำตกนางรอง น้ำตกสาริกา เขื่อนขุนด่านปราการชล วัดคีรีวัน สะพานทุ่งนาง้อย เอเดนฟาร์ม วัดหลวงพ่opakแดง วัดมณีวงศ์ เป็นต้น

ตัวแทนนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายกที่ดึงดูดและสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว ได้แก่ น้ำตกนางรอง น้ำตกสาริกา เขื่อนขุนด่านปราการชล เขาช่องลม

อุโมงค์ป่าไผ่ วัดจุฬารามวรณาราม วัดหลวงพ่อบาแดง วัดมณีวงศ์ เอเดนฟาร์ม อุทยานพระพิฆเนศ เป็นต้น

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายกที่จะดึงดูดและสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว แบ่งออกได้หลายประเภท ทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา เป็นต้น ยกตัวอย่าง เช่น

แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ 1) เขาช่องลม ที่ได้ชื่อว่าเป็น กรีนแลนด์ ณ ไทยแลนด์ เพราะรอบข้างจะรายล้อมไปด้วยสีเขียวของต้นไม้ จนรู้สึกได้ถึงพลังของธรรมชาติที่อบอุ่นอยู่รอบ ๆ ตลอดเส้นทาง 2) อุโมงค์ป่าไผ่ วัดจุฬารามวรณาราม มีความยาวประมาณ 800 เมตร ลักษณะเอียงเข้าหากันคล้ายกับ ป่าไผ่อารายยามะ ที่ เมืองเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น 3) เชื้อนขุนด่านปราการชล ชื่อเดิมเรียกว่า เชื้อนคลองท่าด่าน เป็นเชื้อนคอนกรีตบดอัดยาวที่สุดในประเทศไทยและในโลก ซึ่งสร้างขึ้นตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 1) เอเดนฟาร์ม (Aden Farm) นครนายก สถานที่ท่องเที่ยวแนวเกษตรอินทรีย์ ที่นอกจากจะเป็น Green Market ที่เน้นธรรมชาติ และเกษตรอินทรีย์แล้ว ที่นี่ยังเป็น คาเฟ่สุดชิค ท่ามกลางร่มสว ย ๆ ที่ห้อยตกแต่งอยู่อย่างสวยงาม มีทั้งร้านกาแฟ และชิมชา อาหารทั้งคาวหวานในสไตล์บ้านทุ่ง ด้านหลังจะเป็นทุ่งนาที่มีสะพานไม้ไผ่ทอดยาวสวยโค้งไปตามทุ่งนา และยังมีผลิตภัณฑ์เมื่อกหอยตาก ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และสินค้าออร์แกนิก อีกมากมาย ให้ได้ซื้อกลับบ้าน และซื้อเป็นของฝาก ของที่ระลึก 2) ฟอ.ฟาร์ม ฟาร์มเมล่อน และคาเฟ่ ที่เที่ยวสุดชิคอีกแห่งของอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เปิดให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมฟาร์ม และชิมเมนูอร่อย ๆ สด ๆ จากฟาร์ม ทั้งพืชผักต่าง ๆ รวมถึงไฮไลต์อย่างเมนูอร่อยจากเมล่อนที่มีหลากหลายเมนูอีกด้วย รวมถึงยังมีกิจกรรมตัดเมล่อน เก็บมะเขือเทศ และถ่ายภาพกับดอกไม้สวย ๆ เก็บภาพไว้เป็นที่ระลึก 3) สะพานทุ่งน่าน้อย ที่นี่จะเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมได้ในช่วงฤดูทำนา เราจะได้มาสัมผัสกับไอนิน กลิ่นทุ่งนา พร้อมบรรยากาศสวย ๆ ที่มีภูเขา รายล้อม ไปเดินเล่นบนสะพาน ถ่ายรูปสวย ๆ รับหน้าฝนกับทุ่งนาเขียวขจี

แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา 1) อุทยานพระพิฆเนศ นครนายก สร้างขึ้นโดยเจ้าอาวาส วัดศรีสุทธารามวรวิหาร พร้อมด้วยคณะศิษย์ที่มีความเคารพนับถือในองค์พระพิฆเนศ จึงได้ดำเนินการจัดสร้างพระพิฆเนศองค์ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยขึ้น ซึ่งองค์พระพิฆเนศนั้นมีขนาดใหญ่มากหน้าตักกว้างถึง 9 เมตร นอกจากนี้ด้านหลังยังมีอาคารพิพิธภัณฑ์ที่รวบรวม องค์พระพิฆเนศ 108 ปาง ที่ครบสมบูรณ์อีกแห่งหนึ่งของเมืองไทย และแต่ละปางก็มีความหมายของการบูชาแตกต่างกันไป นอกจากนี้ยังมี พระบรมสารีริกธาตุจาก 9 ประเทศ ให้เราได้บูชาเพื่อเป็นสิริมงคลอีกด้วย 2) พุทธอุทยานมาฆบูชาอนุสรณ์ สร้างขึ้นเนื่องในโอกาสครบ 2,600 ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

ด้านในจะเป็นลานที่มีพระพุทธรูปปางแสดงโอวาทปาติโมกข์ขนาดใหญ่องค์พระพุทธรูปสูงถึง 13.5 เมตร เป็นตัวแทนองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ล้อมรอบด้วยพระพุทธรูป อีก 1,250 องค์ เป็นตัวแทนพุทธสาวกแสดงถึงเหตุการณ์สำคัญเมื่อครั้งพุทธกาล นอกจากนี้ยังมีศาลาปฏิบัติธรรม เพื่อให้พุทธศาสนิกชนสามารถใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิ และสามารถเดินทางมาสักการะ หรือเวียนเทียนที่พุทธอุทยานมาฆบูชาฯ 3) วัดศรีวัน ที่โดดเด่นด้วยปราสาทขอมองค์ใหญ่ เป็นสถาปัตยกรรมแบบขอมโบราณ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพฯ อีกทั้งยังประดิษฐานหลวงพ่อโพธิ์ พระพุทธรูปเก่าแก่ อายุกว่า 1,000 ปี ปางนาคปรก ที่แกะสลักขึ้นมาจากไม้ต้นโพธิ์ นอกจากนี้ ภายในวัดยังประดิษฐาน พระแก้วมรกตองค์จำลอง ให้ได้สักการะเพื่อความเป็นสิริมงคล 4) วัดมณีวงศ์ วัดสวย นครนายก อีกแห่ง ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่กว่า 100 ปี และประดิษฐาน พระพุทธรูปสี่เหลี่ยมทอง ปางป่าเลไลยก์ ที่อยู่ในอิริยาบถประทับนั่งบนก้อนศิลา เป็นพระพุทธรูปประจำคนเกิดวันพุธกลางคืน ที่คนเกิดวันพุธกลางคืน ต้องไม่พลาดไปสักการะ อีกทั้งภายในวัดยังมี วัดรัตนมณีมหานครบาดาล หรือ ถ้ำพญานาค เมืองบาดาลที่ใหญ่ที่สุดในไทย โดยภายในประดิษฐาน พระรัตนมณีมหานครบาดาล ให้ได้กราบสักการะ

8. จังหวัดนครนายกมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะสร้างประสบการณ์ที่ประทับใจให้นักท่องเที่ยว

ผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ท่านให้ข้อมูลจังหวัดนครนายกมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะสร้างประสบการณ์ที่ประทับใจให้นักท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้

ตัวแทนภาครัฐบาล “จังหวัดนครนายก เป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร ดังคำขวัญประจำจังหวัด คือ “นครนายก เมืองในฝันใกล้กรุง ภูเขางาม น้ำตกสวย รวยธรรมชาติ ปราศจากมลพิษ” อีกทั้งจังหวัดนครนายกมีศักยภาพโดดเด่นในด้านการท่องเที่ยว เพราะเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และเกิดน้ำตกที่สวยงามตามธรรมชาติหลายแห่ง”

ตัวแทนภาคเอกชน “ความสวยงามของธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ที่ขึ้นชื่อ เช่น มะยมชิต ไข่เค็ม มะดัน เป็นต้น ”

ตัวแทนนักวิชาการ “ความสวยงามของธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน ผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ทั้งสินค้าอุปโภคและบริโภค เป็นต้น”

ตัวแทนภาคชุมชน “ความสวยงามของธรรมชาติ เช่น น้ำตกนางรอง น้ำตกสาริกา เขื่อนขุนด่านปราการชล ผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP เป็นต้น”

ตัวแทนนักท่องเที่ยว “น้ำตก เขื่อนขุนด่านปราการชล เขาช่องลม วัดศรีวัน วัดหลวงพ่opakแดง วัดมณีวงศ์ และเป็นจังหวัดที่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง”

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า จังหวัดนครนายกมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สร้างประสบการณ์ที่ประทับใจให้นักท่องเที่ยว คือ จังหวัดนครนายก เป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร

ดังกล่าวประจำจังหวัด คือ “นครนายก เมืองในฝันใกล้กรุง ภูเขางาม น้ำตกสวย รวยธรรมชาติ ปราศจากมลพิษ” อีกทั้งจังหวัดนครนายกมีศักยภาพโดดเด่นในด้านการท่องเที่ยว เพราะเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และเกิดน้ำตกที่สวยงามตามธรรมชาติหลายแห่ง เช่น น้ำตกสาริกา น้ำตกนางรอง น้ำตกเหวนรก น้ำตกลานรัก เป็นต้น ประกอบกับมีแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม-ประวัติศาสตร์ เทศกาลงานประเพณีและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สำคัญหลากหลาย เช่น อุโมงค์ป่าไผ่ วัดหลวงพ่อบางแดง เขื่อนขุนด่านปราการชล วัดมณีวงศ์ กระจายอยู่ตามอำเภอทั้ง 4 อำเภอซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนดึงดูดให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางมาจังหวัดนครนายกเป็นจำนวนมาก และที่สำคัญถือว่ามีความจำเป็นอย่างมากในปัจจุบัน คือ สื่อโซเชียล ทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ ควรจะต้องมีการพัฒนาด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ การใช้สื่อออนไลน์และออฟไลน์ในการประชาสัมพันธ์ให้เกิดประโยชน์ เช่น การจัดทำเว็บไซต์ Facebook ฯลฯ เพื่อเปิดแสดงความคิดเห็นหรือโพสต์รูปภาพเข้าไปทางแฟนเพจและมีสิ่งอำนวยความสะดวกในเรื่องของที่พักรถและการเดินทาง ซึ่งที่พักมีให้นักท่องเที่ยวเลือกได้หลากหลายรูปแบบ

9. จังหวัดนครนายกมีกิจกรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนนครนายก

ผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ท่านให้ข้อมูลจังหวัดนครนายกมีกิจกรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนนครนายกดังต่อไปนี้

ตัวแทนภาครัฐบาล “จังหวัดนครนายกมีกิจกรรมที่หลากหลายทั้งเทศกาล งานประเพณี รวมถึงสนามกอล์ฟสำหรับคนรักกีฬากอล์ฟ ตามแต่ละอำเภอ เช่น อำเภอเมืองนครนายก ได้แก่ ประเพณีสู่วัฒน ตำบลเขาพระ ประเพณีลอยกระทง “ยลวิถีอุทุมธานี สืบสานประเพณีลอยกระทง ลุ่มแม่น้ำนครนายก” กิจกรรมจักรยานท่องเที่ยว ศูนย์การเรียนรู้ระดับจังหวัด “โคกหนอง นา โมเดล” งานลอยกระทงดอกบัว ชุมชนท่องเที่ยวบ้านวังต้น อำเภอบ้านนา ได้แก่ พิธีรำผีหมอ พิธีกรรมสำคัญของชาวมอญเฉพาะในเขตตำบลบ้านนา กิจกรรมผจญภัยและทดสอบกำลังใจโรงเรียนเตรียมทหาร อำเภอปากพลี ได้แก่ กิจกรรมเรียนรู้วิถีชุมชนบ้านบึงเข้ ตำบลหนองแสง (บึงเข้โฮมสเตย์) ประเพณี สงกรานต์ไทยพวน วัดฝั่งคลอง พิธีกรรมสวดเสื่อ สูดผ้า และอำเภอองครักษ์ ได้แก่ กิจกรรมเรียนรู้วิถีชุมชนหมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 งานมหกรรมไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 อีกทั้งยังมี กิจกรรมผจญภัยต่าง ๆ เป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากในกลุ่มนักท่องเที่ยว”

ตัวแทนภาคเอกชน “จังหวัดนครนายกมีกิจกรรมที่หลากหลายทั้งเทศกาล งานประเพณี รวมถึงสนามกอล์ฟสำหรับคนรักกีฬากอล์ฟ”

ตัวแทนนักวิชาการ “จังหวัดนครนายกมีกิจกรรมที่หลากหลายทั้งเทศกาล งานประเพณี รวมถึงสนามกอล์ฟสำหรับคนรักกีฬากอล์ฟ และกิจกรรมต่าง ๆ ตามแต่ละชุมชน เช่น อำเภอบ้านนา ได้แก่ พิธีรำผีหมอ พิธีกรรมสำคัญของชาวมอญเฉพาะในเขตตำบลบ้านนา กิจกรรมผจญภัยและทดสอบกำลังใจโรงเรียนเตรียมทหาร อำเภอองครักษ์ ได้แก่ กิจกรรมเรียนรู้วิถีชุมชนหมู่บ้านไม้ดอกไม้

ประดับคลอง 15 งานมหรหรรพ์ไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 อีกทั้งยังมีกิจกรรมผจญภัยต่าง ๆ เป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากในกลุ่มนักท่องเที่ยว เป็นต้น”

ตัวแทนภาคชุมชน “จังหวัดนครนายกมีกิจกรรมที่หลากหลายทั้งเทศกาล งานประเพณี อำเภอ เช่น อำเภอเมืองนครนายก ได้แก่ประเพณีสู้ขวัญข้าว ตำบลเขาพระ ประเพณีลอยกระทง “ยลวิถีอุทุมธานี สืบสานประเพณีลอยกระทง ลุ่มแม่น้ำนครนายก” กิจกรรมจักรยานท่องเที่ยว ศูนย์การเรียนรู้ระดับจังหวัด “โคกหนอง นา โมเดล”งานลอยกระทงดอกบัว ชุมชนท่องเที่ยวบ้านวังต้น อำเภอบ้านนา ได้แก่ พิธีรำผีมอญ พิธีกรรมสำคัญของชาวมอญเฉพาะในเขตตำบลบ้านนา กิจกรรมผจญภัยและทดสอบกำลังใจโรงเรียนเตรียมทหารอำเภอปากพลี ได้แก่ กิจกรรมเรียนรู้วิถีชุมชนบ้านบุงเข้ ตำบลหนองแสง (บุงเข้โฮมสเตย์) ประเพณีสงกรานต์ไทยพวน วัดฝั่งคลอง พิธีกรรมสุดเลื้อย สุดผ้า และอำเภอองครักษ์ ได้แก่ กิจกรรมเรียนรู้วิถีชุมชนหมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 งานมหรหรรพ์ไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 อีกทั้งยังมีกิจกรรมผจญภัยต่าง ๆ เป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากในกลุ่มนักท่องเที่ยว ไม่เพียงเท่านั้นยังมีกิจกรรมเชิงเกษตร เช่น การเรียนรู้การปลูกพืชผักแบบออร์แกนิก”

ตัวแทนนักท่องเที่ยว “จังหวัดนครนายกมีกิจกรรมที่หลากหลายทั้งเทศกาล งานประเพณี รวมถึงสนามกอล์ฟสำหรับคนรักกีฬากอล์ฟ มีกิจกรรมล่องแก่ง กิจกรรมเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน กิจกรรมผจญภัยต่าง ๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวค่อนข้างจะสนใจ”

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า จังหวัดนครนายกมีกิจกรรมที่หลากหลายทั้งเทศกาล งานประเพณี รวมถึงสนามกอล์ฟสำหรับคนรักกีฬากอล์ฟ ตามแต่ละอำเภอ เช่น อำเภอเมืองนครนายก ได้แก่ประเพณีสู้ขวัญข้าว ตำบลเขาพระ ประเพณีลอยกระทง “ยลวิถีอุทุมธานี สืบสานประเพณีลอยกระทง ลุ่มแม่น้ำนครนายก” กิจกรรมจักรยานท่องเที่ยว ศูนย์การเรียนรู้ระดับจังหวัด “โคกหนอง นา โมเดล”งานลอยกระทงดอกบัว ชุมชนท่องเที่ยวบ้านวังต้น อำเภอบ้านนา ได้แก่ พิธีรำผีมอญ พิธีกรรมสำคัญของชาวมอญเฉพาะในเขตตำบลบ้านนา กิจกรรมผจญภัยและทดสอบกำลังใจโรงเรียนเตรียมทหารอำเภอปากพลี ได้แก่ กิจกรรมเรียนรู้วิถีชุมชนบ้านบุงเข้ ตำบลหนองแสง (บุงเข้โฮมสเตย์) ประเพณีสงกรานต์ไทยพวน วัดฝั่งคลอง พิธีกรรมสุดเลื้อย สุดผ้า และอำเภอองครักษ์ ได้แก่ กิจกรรมเรียนรู้วิถีชุมชนหมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 งานมหรหรรพ์ไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 อีกทั้งยังมีกิจกรรมผจญภัยต่าง ๆ เป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากในกลุ่มนักท่องเที่ยว ไม่เพียงเท่านั้นยังมีกิจกรรมเชิงเกษตร เช่น การเรียนรู้การปลูกพืชผักแบบออร์แกนิก จึงควรส่งเสริมกิจกรรมเหล่านี้ให้มีความหลากหลายเพื่อเพิ่มความสนใจในแก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการหาแหล่งที่ท่องเที่ยวที่ไม่ซ้ำกับที่อื่น มีเอกลักษณ์โดดเด่นและแปลกใหม่

10. นครนายกมีวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาลที่ควรจะต้องเพิ่มเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนนครนายก

ผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ท่านให้ข้อมูลจังหวัดนครนายกมีวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาลที่ควรจะต้องเพิ่มเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนนครนายก ดังต่อไปนี้

ตัวแทนภาครัฐบาล “ในแต่ละชุมชน แต่ละอำเภอ จะมีวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาลที่แตกต่างกันออกไป เช่น ตำบลเขาพระ อำเภอเมืองนครนายก "เขาทุเรียน หมู่บ้านน่าอยู่ เขตชุมชนวัฒนธรรม งามล้ำวัดสีชมพู เคียงคู่ศาลเจ้าพ่อหมื่นโส เติบโตด้วยความสามัคคี" ตำบลสาริกา อำเภอเมืองนครนายก “เที่ยวให้สนุก สุขสบาย ผ่อนคลายอารมณ์ ต้องมาตีมนมควายที่บ้านกุดรัง” บ้านทุ่งกระโปรง หมู่ที่ 12 ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา “บ้านทุ่งกระโปรง วิถีที่ใช่ สุขใจธรรมชาติ” เป็นต้น

ตัวแทนภาคเอกชน “ในแต่ละชุมชน แต่ละอำเภอ จะมีวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาลที่แตกต่างกันออกไป”

ตัวแทนนักวิชาการ “ในแต่ละชุมชน แต่ละอำเภอ จะมีวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาลที่แตกต่างกันออกไป ตามแต่ละชุมชน”

ตัวแทนภาคชุมชน “ในแต่ละชุมชน แต่ละอำเภอ จะมีวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาลที่แตกต่างกันออกไป เช่น ตำบลเขาพระ อำเภอเมืองนครนายก "เขาทุเรียน หมู่บ้านน่าอยู่ เขตชุมชนวัฒนธรรม งามล้ำวัดสีชมพู เคียงคู่ศาลเจ้าพ่อหมื่นโส เติบโตด้วยความสามัคคี" ตำบลพรหมณี อำเภอเมืองนครนายก “บ้านท่องเที่ยว เกษตรแปรรูป วัฒนธรรมล้ำค่า ตลาดน้ำริมคลองชุมชนเป็นสุข” ตำบลศรีกะอาง อำเภอบ้านนา “ไหว้พระใหญ่ ขึ้นใจน้ำตก เพลินพบหอคิลป์ ท้องถิ่นกะอาง.” เป็นต้น

ตัวแทนนักท่องเที่ยว “ในแต่ละชุมชน แต่ละอำเภอ จะมีวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาลที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับว่านักท่องเที่ยวจะเลือกเที่ยวที่ชุมชนไหน อำเภอไหน”

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า จังหวัดนครนายกมีวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาลที่เพียงพอต่อการดึงดูดนักท่องเที่ยว ในแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก ทั้ง 20 ชุมชน ดังนี้ 1) บ้านเขาทุเรียน หมู่ที่ 5 ตำบลเขาพระ อำเภอเมืองนครนายก “เขาทุเรียน หมู่บ้านน่าอยู่ เขตชุมชนวัฒนธรรม งามล้ำวัดสีชมพู เคียงคู่ศาลเจ้าพ่อหมื่นโส เติบโตด้วยความสามัคคี” หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก สักการะพระพุทธรูปนิมิตมงคลและศาลเจ้าพ่อหมื่นโส ณ วัดเขาทุเรียน หรือ วัดสีชมพู สะดวกสบายกับส้วมติดแอร์ที่ได้รับรางวัลสุดยอดส้วมแห่งปี 2552 เรียนรู้ประวัติศาสตร์ทหารญี่ปุ่นสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ชิมมะยมชิตลูกโตหวานฉ่ำ ซึ่งสามารถนำกลับไปปลูกขยายพันธุ์ที่บ้านได้ อิ่มอร่อยกับยำส้มโอ ส้มตำสมุนไพรกรอบ และยังมีขนมโบราณอย่าง โคะกะทิ ไช้กบ นกปล่อย บัวลอย อ้ายต้อ 2) บ้านกุดรัง หมู่ที่ 4 ตำบลสาริกา อำเภอเมืองนครนายก .. เที่ยวให้สนุก สุขสบาย ผ่อนคลายอารมณ์ ต้องมาตีมนมควายที่บ้านกุดรัง .. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก เที่ยวรางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจ

พอเพียงต้นแบบทฤษฎีใหม่ ที่นี้มีศูนย์อนุรักษ์ควายไทย ชวนชมการแสดงของควายไทย ร่วมกิจกรรมเรียนรู้การทำนาขั้นตอนต่าง ๆ โดยชาวบ้านได้ร่วมกันพัฒนาสินค้า OTOP ทั้งของกินและของใช้ ไม่ว่าจะเป็นหมูสวรรค์หมูแดดเดียวแสนอร่อย เผือกฉาบกล้วยฉาบเคี้ยวเพลิน แวะซื้อพรมเช็ดเท้าที่สวยงามฝีมือคุณป้าก่อนกลับบ้าน 3) **บ้านเขาแดง หมู่ที่ 11 ตำบลสาริกา อำเภอเมืองนครนายก** หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก ไหว้พระขอพรที่วัดเขาแดง ลอดโบสถ์โบราณ บรรเทาเคราะห์เสริมมงคล เชื้ออินบยยอดเขาหล่น ชมวิวสวยเมืองนครนายกแบบ 360 องศา ใครที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวแบบแอดเวนเจอร์ ห้ามพลาดกิจกรรมปีนผาโรยตัวสุดท้าทาย สัมผัสวิถีชุมชนท้องถิ่นอันงดงามของชาวไทยพวน ชิมอาหารขึ้นชื่ออย่างแหนมเห็ดสมุนไพร ไก่ย่างไม้กฤษณาสูตรพิเศษ 4) **บ้านวังต้น หมู่ที่ 7 ตำบลพรหมณี อำเภอเมืองนครนายก** ..บ้านท่องเที่ยวเกษตรแปรรูป วัฒนธรรมล้ำค่า ตลาดน้ำริมคลอง ชุมชนเป็นสุข..หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก มันส์ยกก๊วน ชวนเที่ยวบ้านวังต้นปั่นจักรยานท่องเที่ยวรอบหมู่บ้าน ลักการะหลว่งพ่อเสาร์ห้า พระประธานที่วัดธรรมปัญญา พรมน้ำมนต์จากบ่อน้ำมนต์พญานาค ซึ่งผุดขึ้นเองตามธรรมชาติ ชมความสวยงามของโบสถ์เก่ากลางน้ำที่มีอายุกว่าสองร้อยปี นั่งรถคุณแดนไปเที่ยวที่สระแก้มลิงมรกต เพลิดเพลินกับกิจกรรมมากมาย ซึ่งพัฒนาพื้นที่จากที่ดินเปล่ามาเป็นแหล่งน้ำให้กับเกษตรกรและเป็นจุดท่องเที่ยว ล่องเรือชมวิวยุคคลอง สัมผัสวิถีชีวิตชาวบ้าน ในการยกยอหาปลา ฆมหอยขม ชิมแกงคั่วหอยขม เมี่ยงคำบัวหลวง และอาหารพื้นถิ่นที่ตลาดริมคลอง เลือกซื้อสินค้าขึ้นชื่ออย่างปูนปั้นสีสดใส งานหัตถกรรมติดกระຈก 5) **บ้านศิรีวัน หมู่ที่ 1 ตำบลศรีนาวา อำเภอเมืองนครนายก**..บ้านศิรีวัน ขึ้นภู ดูปลา มาทุ่ง มุ่งเศรษฐกิจพอเพียง.. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก ลักการะสังค์ศักดิ์สิทธิ์ที่วัดศิรีวันซึ่งเป็นวัดประจำหมู่บ้าน เป็นที่ประดิษฐานพระแก้วมรกตจำลองที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่ศูนย์การเรียนรู้ภูกะเหวียง ชมข้าวของเครื่องใช้โบราณที่พิพิธภัณฑ์รัตนจัน และยังมีเส้นทางปั่นจักรยานเพื่อสุขภาพเชื่อมโยงจุดชมวิวกะเหวียง ผ่านคลองส่งน้ำจากเขื่อนขุนด่านปราการชล วิวทุ่งนาเขียวจี แวะถ่ายรูปที่สะพานสลิง เลือกซื้อตลาดประชารัฐขายสินค้า OTOP 6) **บ้านเกาะไม้ล่าย หมู่ที่ 9 ตำบลพิทูลอก อำเภอบ้านนา**.. บ้านเกาะไม้ล่าย ปลุกฝังวัฒนธรรม เกษตรกรรมรุ่งเรือง พันธุ์ข้าวไทยลือเลื่อง พูเพื่องแหล่งเกษตรอินทรีย์ .. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก เที่ยวสวนสมุนไพรไทยได้ความรู้ เที่ยวฟาร์มเห็ด เที่ยวฟาร์มกบ ข้าวปลอดสารพิษพันธุ์ต่าง ๆ ที่ชาวบ้านตั้งใจปลูกโดยคำนึงถึงสุขภาพของผู้บริโภค ชาวบ้านยังแปรรูปอาหารเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ อาทิ ปลาตุ๋นแดดเดียวตัวโต ข้าวหลามบ๊ะจ่างในกระบอกไม้ไผ่ หอมหวานมันอร่อยแะมาชิมกันได้นะคะ 7) **บ้านหนองมะกอก หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนา**..กระบกหกแผ่นดินกินอาหารรสเลิศ เพลิดเพลินขนมไทย ใส่ใจเกษตรปลอดสาร.. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก One day trip ที่มาในคอนเซปต์ “บ้านพอเพียง แหล่งเรียนรู้ เพื่อสุขที่ยั่งยืน”

เช็กอินชุ่มฉ่ำไร่วัดจุฬารามวราราม เป็นอุโมงค์ไผ่ที่โน้มเข้าหากันตามธรรมชาติ เรียนรู้การปลูกผักอินทรีย์ที่ศูนย์การเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง เก็บผักที่อุโมงค์ผักปลอดสารพิษให้อาหารปลาที่วังมัจฉา พักโฮมสเตย์บ้านทรงไทย แวะแช่ภาพที่สะพานชมทุ่งเห็นวิวทุ่งนาเขียวขจีสุดลูกหูลูกตา เลือกซื้อสินค้าท้องถิ่น ชิมเมนูพื้นบ้านทั้งอาหารและขนมไทย **8) บ้านใหม่ หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านปรก อำเภอบ้านนา..**ชุมชนเข้มแข็ง เป็นแหล่งเรียนรู้ อยู่คู่บ้านใหม่ สมุนไพรล้ำค่า ปรัชญาพอเพียง.. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก เทียวหมู่บ้านสมุนไพร แหล่งปลูกสมุนไพรหายากหลากหลายชนิด และยังมีไม้มงคลเหมาะสำหรับการปลูกเสริมสิริมงคล เยี่ยมชมการผลิตกรอบรูปแฮนด์เมดจากไม้สัก และไม้เบญจพรรณ ที่นี่ยังเป็นแหล่งปลูกมะนาวไขปลา ส้มโอแดง ทุเรียนแดง ละมุดยักษ์ เรียนรู้และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรแปรรูปขึ้นชื่อที่สถานีความรู้ไม่ว่าจะเป็น สบู่ น้ำสมุนไพร สมุนไพรตากแห้ง **9) บ้านเนินสะอาด หมู่ที่ 16 ตำบลเขาเพิ่ม อำเภอบ้านนา ..**เทียนหอมลือเลื่อง เฟื่องฟูวัฒนธรรม เลิศล้ำวิถี เศรษฐกิจพอเพียง.. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก บ้านเนินสะอาดได้มีการพัฒนาเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีเกษตรพอเพียง เทียวฟาร์มแพะครบวงจรที่ Goat Smile Farm แหล่งจำหน่ายปุ๋ยมูลแพะมีศูนย์เรียนรู้สวนเกษตรอินทรีย์ ปลูกผักพื้นบ้าน กินก็ได้ขายก็ดี เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประจำชุมชนที่มีมากถึง 10 สินค้า ไม่ว่าจะเป็นเทียนหอมแพนซี น้ำมันไพล สบู่ฟักข้าว ลูกประคบ ฯลฯ **10) บ้านทุ่งกระโปรง หมู่ที่ 12 ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา ..**บ้านทุ่งกระโปรง วิถีที่ใช่ สุขใจธรรมชาติ .. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก ชมการทำเกษตรผสมผสานที่เก๋ไก๋ลูกกันที่สวนหนึ่งไร่พอ ที่มีการปลูกพืชผักผลไม้หลากหลายประเภทหมุนเวียนกันไป สนุกกับกิจกรรม One day trip ชมทุ่งนาผืนใหญ่ เรียนรู้การแปรรูปผลไม้ เก็บผักผลไม้ตามฤดูกาล เลือกซื้อผักสดและอาหารอร่อยหลายเมนูที่ตลาดทุ่งช้าง เปิดทุกวันเสาร์อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ อิ่มอร่อยกับเมนูหลากหลาย อาทิ ทอดมันผักกูด น้ำพริกมะขามกากหมู น้ำมัลเบอร์รี่หอมหวานชื่นใจ **11) บ้านน้ำซับ หมู่ที่ 9 ตำบลศรีกะอาง อำเภอบ้านนา ..**ไหว้พระใหญ่ ชื่นใจน้ำตก เพลิ้นพบหอศิลป์ ท้องถิ่นกะอาง.. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก ที่บ้านน้ำซับมีสถานที่ท่องเที่ยวสุดฮิตคือน้ำตกกะอางให้ลงเล่นน้ำชื่นใจ ชมความสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมตามเส้นทางสำรวจธรรมชาติ ชมความงดงามและกราบไหว้ขอพรพระพุทธรูปชินราชจำลอง ณ วัดศรีกะอาง พระอุโบสถของวัดศรีกะอางตั้งอยู่บนยอดเขา ตกแต่งด้วยถัวยขามโบราณ มีจุดเด่นเป็นสถาปัตยกรรมที่ผสมผสานระหว่างไทยและจีน ชมภาพหัตถศิลป์อันสวยงามที่ศูนย์การเรียนรู้บ้านศิลป์ บ้านน้ำซับ เลือกซื้อสินค้าโอท็อปมากมาย ไม่ว่าจะเป็นงานแกะสลักกะลามะพร้าวปลาร้าแปรรูป น้ำพริกแมลงสะตัง ขนุนฉาบ **12) บ้านหัวหมอนคลอง 15 หมู่ที่ 3 ตำบลบึงศาล อำเภอองครักษ์** หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก ล่องเรือชมวิวทิวทัศน์สองฝั่งคลอง 15 สัมผัสวิถีชีวิตชาวมุสลิมในวิถีเกษตรธรรมชาติ การอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนและสันติของพี่น้องต่างศาสนา เทียวไร่หญ้าสุนามที่ใหญ่ที่สุด

ใน จ.นครนายก บนพื้นที่กว่า 300 ไร่ที่นี่ยังเป็นแหล่งผลิตกระถางปูนเปลือยที่ใหญ่ที่สุดในนครนายก ชมพิพิธภัณฑน์อนุรักษ์ควายเผือก เลือกซื้อสินค้าจากภูมิปัญญาชาวบ้าน **13) บ้านบน หมู่ที่ 10 ตำบลบางปลาเกศ อำเภองครักษ์** ..บ้านบน ชุมชนคนยิ้ม โดยชุมชน เพื่อชุมชน.. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก กราบหลวงพ่อบึงใหญ่อุดมโชคมงคลลาภ วัดประสิทธิเวช ที่มีอายุ 338 ปี ชมความงดงามของพระมหาเจดีย์กลางน้ำ ล่องเรือในแม่น้ำบางปลาเกศ เก็บดอกบัวในทุ่งดอกบัวขาว ชมชุมชนบ้านริมคลอง เก็บผักริมคลอง ชิมไข่เค็มดินจอมปลวก เบเกอร์รี่รสสมุนไพร มะม่วงหาวมะนาวโห่ เลือกซื้อสินค้า OTOP ผ้ามัดย้อม สบู่มะขาม เพอร์นิเจอร์ไม้ **14) บ้านคลองศาลเจ้า หมู่ที่ 7 ตำบลทรายมูล อำเภองครักษ์** .. บ้านคลองศาลเจ้า ถิ่นเจ้าพ่อ บ่อบัวแดง แหล่งธรรมชาติ อารยะชนมหวาน จักสาน เกษตรวิถี สุขภาพดี อาหารปลอดภัย .. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก สักการะศาลเจ้าพ่ออกรักษ์ ซึ่งเป็นอนุสรณ์แด่ราชวงศ์อกรักษ์ในรัชกาลที่ 5 บ้านคลองคล้าได้นำมาสาธิตพระราชมารับใช้เป็นเกษตรวิถีชุมชนเมือง มีจุดเรียนรู้ให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองทำการเกษตรแบบง่าย ๆ ที่นี่ยังจำหน่ายชุดปลูกผักที่ทำให้การเกษตรเป็นเรื่องสะดวก สินค้าขึ้นชื่อมีมากมายถึง 10 หมวด ของกิน ของใช้ ของฝาก ทั้งข้าวลิ้มเนาะ ผักลิ้มดิน ขนมสายบัวที่ได้จากบัวแดงจักสานไม้ไผ่โบราณฝีมือคุณยาย ที่ถักจากไผ่เส้นเดียวไม่มีรอยต่อ **15) บ้านคลอง 15 เล่ หมู่ที่ 3 ตำบลคลองใหญ่ อำเภองครักษ์** บ้านคลอง 15 เล่ “คลองสวย น้ำใส ไม้งาม” หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก หมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ด้วยระยะทางยาวถึง 8 กิโลเมตร เดินทางไม่ไกล อยู่ใกล้กรุงเทพฯ รวบรวมพันธุ์ไม้จากทั่วประเทศมาไว้ที่เดียวจำหน่ายทั้งสินค้า OTOP ประเภทไม้ดอกไม้ประดับ ไม้มั่งคั่ง มีทั้งงานฝีมือ ของประดับจุกจิก ไปจนถึงเฟอร์นิเจอร์ตกแต่งสวน ตกแต่งบ้าน และยังมีศูนย์การเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจ ชมสวนไม้ดอกไม้ประดับแปลกตา โดยนำต้นไม้มาตัดให้เป็นรูปทรงสวยงามและเพิ่มมูลค่า **16) บ้านคูคต หมู่ที่ 11 ตำบลบางปลาเกศ อำเภองครักษ์** ..ชุมชนน่าอยู่ บ้านคูคต ชุมชนวิถีเกษตร แหล่งท่องเที่ยวไม้ดอกไม้ประดับ.. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก กราบขอพรหลวงพ่อบึงใหญ่ชัยมงคล วัดสันติธรรมราษฎร์บำรุงมาเที่ยวที่นี่ คนรักธรรมชาติและการตกแต่งสวนห้ามพลาด!! แหล่งรวมไม้ดอกไม้ประดับที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย เลือกซื้อต้นไม้ไม้มั่งคั่งขนาดจิว สินค้า OTOP ของบ้านคูคต เรียนรู้การผลิตเฟอร์นิเจอร์และของตกแต่งสวนแหล่งใหญ่ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีจักรยานให้บริการ ปั่นชมวิว **17) บ้านหนองหัวลิงใน หมู่ที่ 3 ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี** หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก สักการะพระพุทธรูปโสธรจำลอง ประดิษฐานในพระอุโบสถวัดหนองหัวลิง ในชมพิพิธภัณฑน์ของเก่า เที่ยวสวนมัลเบอร์รี่ ชิมผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปจากมัลเบอร์รี่ ไม่ว่าจะเป็นน้ำมัลเบอร์รี่ มัลเบอร์รี่กวน แยมมัลเบอร์รี่ มัลเบอร์รี่ช็อกโกแลตเข้มข้น ชมศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ที่มีทั้งการเลี้ยงไส้เดือน ดินขุยไผ่ ถ่านไม้ไผ่ เยี่ยมบ้านขนมไทย ที่มีเวิร์คช็อปการทำขนมไทยหลากหลายเมนู

18) บ้านเนินหินแร่ หมู่ที่ 4 ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก บ้านเนินหินแร่ได้พัฒนาภูมิทัศน์เป็นสะพานไม้ไผ่ทอดยาวไปในทุ่งนาให้นักท่องเที่ยวมาเชิ้อกินถั่วฝักยาวกับวิวสวยท่ามกลางธรรมชาติ มีวัฒนธรรมผสมผสานระหว่างไทยพุทธกับไทยพวน มีจักรยานคอยบริการให้นักท่องเที่ยวปั่นเที่ยวในชุมชน เทียน้ำตกตาดโตน แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติชิมข้าวเหนียวแดงรสชาดหวานมันอร่อย ขนมสาลี่หวานน้อย ใช้สีสมุนไพร เลือกซื้อสินค้าใจไม่ว่าจะเป็นงานจักสาน หัตถกรรมจากกะลามะพร้าว

19) บ้านคลองคล้า หมู่ที่ 1 ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี .. คลองคล้า บ้านพวน เชิญชวน มาเที่ยว .. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก เที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทยพวน ชมเอกลักษณ์ภาพปูนปั้นแสดงปรีชาธรรมรอบอุโบสถวัดศรีมงคล ซึ่งได้พัฒนาเป็นแอนิเมชั่นในนิทรรศการ เรียนรู้บ้านพวน ปั่นจักรยานชมทิวทัศน์ สัมผัสอากาศบริสุทธิ์ เลือกซื้อผลิตภัณฑ์จักสาน ชิมบั้งมะพร้าวอ่อนโบราณ

20) บ้านเหล่าเดิน หมู่ที่ 9 ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี เหล่าเดินเนินสวย วิวธรรมชาติ อากาศบริสุทธิ์ หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก กราบพระที่วัดเหล่าเดิน ศูนย์รวมใจของชาวบ้าน ชมกำแพงวัดที่ทำจากศิลาแลง ชมแก้มลิงตอนป่าเป้า แหล่งน้ำสาธารณะท่ามกลางป่าไม้ที่มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นพื้นที่อนุรักษ์พันธุ์พืชที่กำลังพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว เลือกซื้อสินค้า OTOP หลากหลายทั้งงานหมวกถัก ผ้าพันคอ กระเป๋าแฮนด์เมด ชิมน้ำไผ่ธรรมชาติ หอมชื่นใจ ช่วยลดน้ำตาลในเส้นเลือดอาหารคาวหวานนานาชนิดจากหน่อไม้ เพราะเป็นพื้นที่ที่มีการปลูกไผ่หนาแน่น สนุกกับกิจกรรม One Day Trip ในราคาท่านละ 200 บาทต่อวัน

11. นครนายกมีความงาม ธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของจังหวัดที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวได้

ผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ท่านให้ข้อมูลจังหวัดนครนายกมีความงาม ธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของจังหวัดที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ดังต่อไปนี้

ตัวแทนภาครัฐบาล “นครนายกขึ้นชื่อเรื่องความสวยงามของธรรมชาติ และอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร สถานที่ท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยว ได้แก่ น้ำตกสาริกา น้ำตกนางรอง เขื่อนขุนด่านปราการชล อุโมงค์ป่าไผ่ วัดจุฬาราม สวนเอเดนฟาร์ม สะพานทุ่งนางน้อย” เป็นต้น

ตัวแทนภาคเอกชน “นครนายกขึ้นชื่อเรื่องความสวยงามของธรรมชาติ และอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร สถานที่ท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยว ได้แก่ น้ำตกสาริกา น้ำตกนางรอง เขื่อนขุนด่านปราการชล อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นต้น”

ตัวแทนนักวิชาการ “นครนายกขึ้นชื่อเรื่องความสวยงามของธรรมชาติ และอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร สถานที่ท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยว ได้แก่ น้ำตกสาริกา น้ำตกนางรอง เขื่อนขุนด่านปราการชล อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นต้น”

ตัวแทนภาคชุมชน “นครนายกขึ้นชื่อเรื่องความสวยงามของธรรมชาติ และอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร สถานที่ท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยว ได้แก่ น้ำตกสาริกา น้ำตกนางรอง เขื่อนขุนด่านปราการชล น้ำตกวังตะไคร้ น้ำตกเหวนรก น้ำตกลานรัก เป็นต้น

ตัวแทนนักท่องเที่ยว “สถานที่ท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยว ได้แก่ น้ำตกสาริกา น้ำตกนางรอง เขื่อนขุนด่านปราการชล เขาช่องลม น้ำตกวังตะไคร้ น้ำตกเหวนรก น้ำตกผางามงาน น้ำตกวังม่วง เป็นต้น”

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า จังหวัดนครนายกมีศักยภาพโดดเด่นในด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะความสวยงามของธรรมชาติ เพราะเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ทำให้เกิดน้ำตกที่สวยงามตามธรรมชาติหลายแห่ง เช่น น้ำตกสาริกา น้ำตกนางรอง น้ำตกเหวนรก น้ำตกลานรัก หรือน้ำตกตาดหินกอง อุทยานวังตะไคร้ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นต้น ในแต่ละชุมชนก็จะมีสถานที่ท่องเที่ยว ที่มีความสวยงามของธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์และโดดเด่น แตกต่างกันไป เช่น บ้านเนินหินแร่ ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก ได้พัฒนาภูมิทัศน์เป็นสะพานไม้ไผ่ทอดยาวไปในทุ่งนา ให้นักท่องเที่ยวมาเช็คอินถ่ายภาพกับวิวสวยท่ามกลางธรรมชาติ มีวัฒนธรรมผสมผสานระหว่างไทยพุทธกับไทยพวน มีจักรยานคอยบริการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวปั่นเที่ยวในชุมชน สะพานทุ่งนาม้าย บรยากาศดี ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ได้เดินเล่นพักผ่อน ภายในก็มีร้านค้าแพ ร้านอาหาร ของกินเล่น และสินค้าจากชาวบ้านในพื้นที่ และยังเป็นที่พักผ่อนนันทนาการนอกเมืองที่มีมุมถ่ายรูปสวยให้เลือกอย่างมากมาย ผาเดียวดาย เป็นที่เที่ยวนครนายกที่อยู่ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีลักษณะคล้ายกับผานกเค้าที่ภูกระดึง เป็นจุดชมวิวซึ่งเป็นลานหินยื่นออกมาจากผา สามารถเดินตามทางสำรวจธรรมชาติได้ เดินง่าย เห็นวิวทิวทัศน์กว้างขวาง ลมพัดเย็นสบาย เป็นที่เที่ยวนครนายกนอกเมืองที่มาแล้วสบายตาสบายใจ เป็นต้น

12. จังหวัดนครนายกมีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่สามารถใช้เป็นเรื่องราวที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเยือนนครนายก

ผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ท่านให้ข้อมูลจังหวัดนครนายกมีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่สามารถใช้เป็นเรื่องราวที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเยือนนครนายก ดังต่อไปนี้

ตัวแทนภาครัฐบาล “นครนายก สันนิษฐานว่าเคยเป็นเมืองโบราณสมัยทวารวดี หลักฐาน คือ แนวกำแพงเนินดินแดนและสันคูเมืองที่ตำบลดงละคร แต่ชื่อ “นครนายก” นั้น ปรากฏหลักฐานในสมัยอยุธยาว่าเป็นเมืองหน้าด่านทางทิศตะวันออก สมัยพระเจ้าอู่ทองใน พ.ศ. 24387 รัชกาลที่ 5 ทรงจัดลักษณะการปกครองเป็นมณฑลนครนายกได้เข้าไปอยู่ในเขตมณฑลปราจีนบุรี จนกระทั่ง พ.ศ. 2445 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดขึ้นแทน และในช่วง พ.ศ. 2481-2489 ได้ย้ายนครนายกไปรวมกับจังหวัดปราจีนบุรี และสระบุรี หลังจากนั้นจึงแยกเป็นจังหวัดนครนายก ส่วนคำว่า นครนายก นั้นมีข้อสันนิษฐาน 2 ประการ ดังนี้ ในสมัยก่อน

ดินแดนของนครนายกเป็น ป่ารกชัฏมีไข้ป่าชุกชุมผู้คนจึงพากันอพยพไปอยู่ที่อื่นจนเกือบเป็นเมืองร้าง ต่อมาเมื่อพระมหากษัตริย์พระองค์หนึ่งไม่มีหลักฐานยืนยันว่าในยุคสมัยใด (แต่ก่อนสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 หรือพระเจ้าอู่ทอง แห่งกรุงศรีอยุธยา เพราะชื่อเมืองนครนายกปรากฏมาตั้งแต่ สมัยพระเจ้าอู่ทองแล้ว) ต้องการที่จะจงใจราษฎรให้เข้ามา หักร้างทางพงท่ามาหากินอยู่อาศัย ในบริเวณนี้จึงให้ยกเว้นเก็บอากรค่านา จึงเรียกเมืองนี้ว่า "เมืองนา-ยก" และเป็นเมืองนครนายก เหตุผลที่สอง คือ สมัยกรุงศรีอยุธยา การปกครองในเมืองหลวงใช้ระบบจตุสดมภ์ ส่วนการปกครอง หัวเมืองชั้นใน หัวเมืองชั้นนอก ในหัวเมืองด้านเหนือมีสมุหนายก ปกครองทั้งฝ่ายพลเรือนและทหาร ในหัวเมืองด้านใต้มีสมุหกลาโหมปกครองทั้งฝ่ายพลเรือนและทหาร เมืองนครนายกนั้นเดิมอยู่ในสังกัดสมุหกลาโหม ภายหลังถูกโอนให้อยู่ในสังกัดสมุหนายก พื้นที่นี้จึงได้ชื่อว่านครนายกนับแต่นั้น เป็นต้นมา และเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดนครนายก ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก

ตัวแทนภาคเอกชน “นครนายก สันนิษฐานว่าเคยเป็นเมืองโบราณสมัยทวารวดี หลักฐาน คือ แนวกำแพงเนินดินแดนและสันคูเมืองที่ตำบลงละคร แต่ชื่อ “นครนายก” นั้น ปรากฏหลักฐานในสมัยอยุธยาว่าเป็นเมืองหน้าด่านทางทิศตะวันออก สมัยพระเจ้าอู่ทอง ใน พ.ศ. 2438 รัชกาลที่ 5 ทรงจัดลักษณะการปกครองเป็นมณฑลนครนายกได้เข้าไปอยู่ในเขตมณฑลปราจีนบุรี จนกระทั่ง พ.ศ. 2445 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดขึ้นแทน และในช่วง พ.ศ. 2481 – 2489 ได้ย้ายนครนายกไปรวมกับจังหวัดปราจีนบุรี และสระบุรี หลังจากนั้นจึงแยกเป็นจังหวัดนครนายก”

ตัวแทนนักวิชาการ “นครนายก สันนิษฐานว่าเคยเป็นเมืองโบราณสมัยทวารวดี หลักฐาน คือ แนวกำแพงเนินดินแดนและสันคูเมืองที่ตำบลงละคร แต่ชื่อ “นครนายก” นั้น ปรากฏหลักฐานในสมัยอยุธยาว่าเป็นเมืองหน้าด่านทางทิศตะวันออก สมัยพระเจ้าอู่ทองใน พ.ศ. 2438 รัชกาลที่ 5 ทรงจัดลักษณะการปกครองเป็นมณฑลนครนายกได้เข้าไปอยู่ในเขตมณฑลปราจีนบุรี จนกระทั่ง พ.ศ. 2445 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดขึ้นแทน และในช่วง พ.ศ. 2481 – 2489 ได้ย้ายนครนายกไปรวมกับจังหวัดปราจีนบุรี และสระบุรี หลังจากนั้นจึงแยกเป็นจังหวัดนครนายก ส่วนคำว่า นครนายก นั้นมีข้อสันนิษฐาน 2 ประการ ดังนี้ ในสมัยก่อน ดินแดนของนครนายกเป็น ป่ารกชัฏมีไข้ป่าชุกชุมผู้คนจึงพากันอพยพไปอยู่ที่อื่นจนเกือบเป็นเมืองร้าง ต่อมาเมื่อพระมหากษัตริย์พระองค์หนึ่งไม่มีหลักฐานยืนยันว่าในยุคสมัยใด (แต่ก่อนสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 หรือพระเจ้าอู่ทอง แห่งกรุงศรีอยุธยา เพราะชื่อเมืองนครนายกปรากฏมาตั้งแต่ สมัยพระเจ้าอู่ทองแล้ว) ต้องการที่จะจงใจราษฎรให้เข้ามา หักร้างทางพงท่ามาหากินอยู่อาศัย ในบริเวณนี้จึงให้ยกเว้นเก็บอากรค่านา จึงเรียกเมืองนี้ว่า "เมืองนา-ยก" และเป็นเมืองนครนายก เหตุผลที่สอง คือ สมัยกรุงศรีอยุธยา การปกครองในเมืองหลวงใช้ระบบจตุสดมภ์ ส่วนการปกครอง

หัวเมืองชั้นใน หัวเมืองชั้นนอก ในหัวเมืองด่านเหนือมีสมุหนายก ปกครองทั้งฝ่ายพลเรือนและทหาร ในหัวเมืองด่านใต้มีสมุหกลาโหมปกครองทั้งฝ่ายพลเรือนและทหาร เมืองนครนายกนั้นเดิมอยู่ในสังกัดสมุหกลาโหม ภายหลังถูกโอนให้อยู่ในสังกัดสมุหนายก พื้นที่นี้จึงได้ชื่อว่านครนายกนับแต่นั้น เป็นต้นมา และเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดนครนายก ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก เพื่อจะมาท่องเที่ยวตามตำนาน ได้แก่

ตำนานของเมืองดงละคร เชื่อว่าเป็นเมืองลับแล ในเวลากลางคืนจะได้ยินเสียงดนตรีมโหรีแว่วมาจากกลางป่า คล้ายกับมีการเล่นละคร จึงเรียกว่า ดงละคร ส่วนอีกตำนานหนึ่งมีชาวบ้านคนหนึ่งมีอาชีพตัดฟืน ได้หลงเข้าไปในเมืองลับแล หาทางกลับออกมาไม่ได้ จึงตัดสินใจอยู่กับหญิงสาวนางหนึ่งและมีลูกด้วยกัน วันหนึ่งชายดังกล่าวพลั้งทำผิดกฎเกณฑ์ของเมือง จึงต้องให้ออกจากเมืองไป ก่อนออกจากเมืองภรรยาของชายตัดฟืนได้มอบห่อผ้าสองห่อให้นำติดตัวมา พร้อมทั้งกำชับให้แกะห่อผ้าเมื่อถึงบ้านแล้วเท่านั้น แต่ระหว่างทางชายตัดฟืนเกิดอยากรู้สิ่งของภายในห่อผ้า จึงได้แกะห่อผ้าหนึ่งห่อออกดู พบว่าเป็นทรายจึงได้ทิ้งไว้ เหลือห่อผ้าอีกห่อที่นำกลับมาเปิดที่บ้านของตนและพบว่าภายในห่อผ้ามีทองคำจำนวนหนึ่งบรรจุอยู่ จึงใช้ทองคำเหล่านั้นเลี้ยงตัวและดูแลมารดาไปตลอดชีวิต พร้อมทั้งสร้างวัดขึ้น ณ บริเวณที่ทิ้งทรายทิ้ง เรียกว่า วัดหนองทรายทอง ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของดงละคร

ตำนานของเขานางบวช เมื่อประมาณ 1,000 ปีก่อน เจ้าเมืองกัมพูชามีโอรสพระองค์หนึ่ง นามว่า เจ้าปราจิตร เมื่อพระชนมายุได้ ๑๖ พรรษา ได้ออกเดินทางและพักอาศัยอยู่ร่วมกับหญิงทาสคนหนึ่ง จนกระทั่งนางนั้นให้กำเนิดบุตรสาว นามว่า อรพิน เมื่อนางอรพินโตเป็นสาว เจ้าปราจิตรจึงได้สู่ขอนางเป็นคู่ครอง แต่ก็ถูกคนของเจ้าเมืองพม่ายลักพาตัวไป เมื่อเจ้าปราจิตรทราบข่าวจึงตามไปช่วยและพาหนีออกจากวังเจ้าเมืองพม่าย ระหว่างทางเจ้าปราจิตรและนางอรพินเกิดพลัดหลงกัน นางอรพินได้เดินทางจนพบกับวิหารบนภูเขา จึงอธิษฐานแปลงร่างจากหญิงเป็นชายบวชอยู่ ณ วิหารนั้น จนกระทั่งเจ้าปราจิตรมาพบ จึงได้ลาสิกขา และเรียกขานนามภูเขานั้นว่า เขานางบวช”

ตัวแทนภาคชุมชน “ตำนานของเมืองดงละคร เชื่อว่าเป็นเมืองลับแล ในเวลากลางคืนจะได้ยินเสียงดนตรีมโหรีแว่วมาจากกลางป่า คล้ายกับมีการเล่นละคร จึงเรียกว่า ดงละคร และตำนานของเขานางบวช”

ตัวแทนนักท่องเที่ยว “นครนายก สันนิษฐานว่าเคยเป็นเมืองโบราณสมัยทวารวดีหลักฐาน คือ แนวกำแพงเนินดินแดนและสันคูเมืองที่ตำบลดงละคร แต่ชื่อ “นครนายก” นั้น ปรากฏหลักฐานในสมัยอยุธยาว่าเป็นเมืองหน้าด่านทางทิศตะวันออก สมัยพระเจ้าอู่ทอง ใน พ.ศ. 2438 รัชกาลที่ 5 ทรงจัดลักษณะการปกครองเป็นมณฑลนครนายกได้เข้าไปอยู่ในเขตมณฑลปราจีนบุรี จนกระทั่ง พ.ศ. 2445 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดขึ้นแทน

และในช่วง พ.ศ. 2481-2489 ได้ย้ายนครนายกไปรวมกับจังหวัดปราจีนบุรี และสระบุรี หลังจากนั้นจึงแยกเป็นจังหวัดนครนายก”

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า นครนายก สันนิษฐานว่าเคยเป็นเมืองโบราณสมัยทวารวดีหลักฐาน คือ แนวกำแพงเนินดินแดนและสันคูเมืองที่ตำบลงละคร แต่ชื่อ “นครนายก” นั้น ปรากฏหลักฐานในสมัยอยุธยาว่าเป็นเมืองหน้าด่านทางทิศตะวันออก สมัยพระเจ้าอู่ทองใน พ.ศ. 24387 รัชกาลที่ 5 ทรงจัดลักษณะการปกครองเป็นมณฑลนครนายกได้เข้าไปอยู่ในเขตมณฑลปราจีนบุรี จนกระทั่ง พ.ศ. 2445 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดขึ้นแทน และในช่วง พ.ศ. 2481-2489 ได้ย้ายนครนายกไปรวมกับจังหวัดปราจีนบุรี และสระบุรี หลังจากนั้นจึงแยกเป็นจังหวัดนครนายก ส่วนคำว่า นครนายก นั้นมีข้อสันนิษฐาน 2 ประการ ดังนี้ ในสมัยก่อนดินแดนของนครนายกเป็น ป่ารกชัฏมีไข้ป่าชุกชุมผู้คนจึงพากันอพยพไปอยู่ที่อื่นจนเกือบเป็นเมืองร้าง ต่อมาเมื่อสมเด็จพระมหาจักรพรรดิพระองค์หนึ่งไม่มีหลักฐานยืนยันว่าในยุคสมัยใด (แต่ก่อนสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 หรือพระเจ้าอู่ทอง แห่งกรุงศรีอยุธยา เพราะชื่อเมืองนครนายกปรากฏมาตั้งแต่สมัยพระเจ้าอู่ทองแล้ว) ต้องการที่จะจงใจราษฎรให้เข้ามา หักร้างทางพงท่ามาหากินอยู่อาศัยในบริเวณนี้จึงให้ยกเว้นเก็บอากรค่านา จึงเรียกเมืองนี้ว่า “เมืองนา-ยก” และเป็นเมืองนครนายก เหตุผลที่สอง คือ สมัยกรุงศรีอยุธยา การปกครองในเมืองหลวงใช้ระบบจตุสดมภ์ ส่วนการปกครองหัวเมืองชั้นใน หัวเมืองชั้นนอก ในหัวเมืองด่านเหนือมีสมุหนายก ปกครองทั้งฝ่ายพลเรือนและทหาร ในหัวเมืองด่านใต้มีสมุหกลาโหมปกครองทั้งฝ่ายพลเรือนและทหาร เมืองนครนายกนั้นเดิมอยู่ในสังกัดสมุหกลาโหม ภายหลังถูกโอนให้อยู่ในสังกัดสมุหนายก พื้นที่นี้จึงได้ชื่อว่านครนายกนับแต่นั้นเป็นต้นมา และเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดนครนายก ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก เพื่อจะมาท่องเที่ยวตามตำนาน ได้แก่

ตำนานของเมืองงละคร เชื่อว่าเป็นเมืองลับแล ในเวลากลางคืนจะได้ยินเสียงดนตรี มีเหรีแว่วมาจากกลางป่า คล้ายกับการเล่นละคร จึงเรียกว่า งละคร ส่วนอีกตำนานหนึ่ง มีชาวบ้านคนหนึ่งมีอาชีพตัดฟืน ได้หลงเข้าไปในเมืองลับแล หาทางกลับออกมาไม่ได้ จึงตัดสินใจอยู่กับหญิงสาวนางหนึ่งและมีลูกด้วยกัน วันหนึ่งชายดังกล่าวพลั้งทำผิดกฎเกณฑ์ของเมือง จึงต้องให้ออกจากเมืองไป ก่อนออกจากเมืองภรรยาของชายตัดฟืนได้มอบห่อผ้าสองห่อให้นำติดตัวมา พร้อมทั้งกำชับให้แกะห่อผ้าเมื่อถึงบ้านแล้วเท่านั้น แต่ระหว่างทางชายตัดฟืนเกิดอยากรู้อยากเห็นของภายในห่อผ้า จึงได้แกะห่อผ้าหนึ่งห่อออกดู พบว่าเป็นทรายจึงได้เททิ้งไว้ เหลือห่อผ้าอีกห่อที่นำกลับมาเปิดที่บ้านของตนและพบว่าภายในห่อผ้ามีทองคำจำนวนหนึ่งบรรจุอยู่ จึงใช้ทองคำเหล่านั้นเลี้ยงตัวและดูแลมารดาไปตลอดชีวิต พร้อมทั้งสร้างวัดขึ้น ณ บริเวณที่เททรายทิ้ง เรียกว่า วัดหนองทรายทอง ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของงละคร

ตำนานของเชานางบวช เมื่อประมาณ ๑,๐๐๐ ปีก่อน เจ้าเมืองกัมพูชามีโอรสพระองค์หนึ่ง นามว่า เจ้าปราจิตร เมื่อพระชนมายุได้ 16 พรรษา ได้ออกเดินทางและพักอาศัยอยู่ร่วมกับหญิงทาสคนหนึ่ง จนกระทั่งนางนั้นให้กำเนิดบุตรสาว นามว่า อรพิน เมื่อนางอรพินโตเป็นสาว เจ้าปราจิตรจึงได้สวามิภักดิ์นางเป็นคู่ครอง แต่ถูกคนของเจ้าเมืองพม่ายักพาตัวไป เมื่อเจ้าปราจิตรทราบข่าวจึงตามไปช่วยและพาหนีออกจากวังเจ้าเมืองพม่าย ระหว่างทางเจ้าปราจิตรและนางอรพินเกิดพลัดหลงกัน นางอรพินได้เดินทางจนพบกับวิหารบนภูเขา จึงอธิษฐานแปลงร่างจากหญิงเป็นชายบวชอยู่บวชที่นั่น จนกระทั่งเจ้าปราจิตรมาพบ จึงได้ลาสิกขา และเรียกขานนามภูเขานั้นว่า เชานางบวช

13. ทรัพยากรท่องเที่ยวต่าง ๆ ของนครนายกที่เป็นศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้แก่ครนายก

ผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ท่านให้ข้อมูลทรัพยากรท่องเที่ยวต่าง ๆ ของนครนายกที่เป็นศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้แก่ครนายก ดังต่อไปนี้

ตัวแทนภาครัฐบาล “จังหวัดนครนายกขึ้นชื่อเรื่องภูมิประเทศทางธรรมชาติที่สวยงาม ทั้งน้ำตก ป่าไม้ และอุทยานแห่งชาติ ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านความงามธรรมชาติ เช่น น้ำตกสาลิกา น้ำตกนางรอง และน้ำตกเหวนรก เป็นจุดเด่นด้านความงามทางธรรมชาติที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวแบบผจญภัยและการท่องเที่ยวแบบพักผ่อน การพัฒนาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในนครนายกจึงสามารถใช้ศักยภาพเหล่านี้เพื่อสร้างเส้นทางท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งในด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม และงานฝีมือ โดยการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบประสบการณ์ท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์และโดดเด่น ความงามทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ทำให้เป็นจุดหมายปลายทางยอดนิยมสำหรับการท่องเที่ยว เหมาะกับการเป็นเมืองที่เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และเป็นเมืองอยู่อาศัยที่มีคุณภาพสูง อีกทั้งยังเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ มะยงชิด มะปรางหวาน ไข่ไก่ และการเลี้ยงสัตว์น้ำ และสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้”

ตัวแทนภาคเอกชน “จังหวัดนครนายกขึ้นชื่อเรื่องภูมิประเทศทางธรรมชาติที่สวยงาม ทั้งน้ำตก ป่าไม้ และอุทยานแห่งชาติ ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านความงามธรรมชาติ เช่น น้ำตกสาลิกา น้ำตกนางรอง และน้ำตกเหวนรก เป็นจุดเด่นด้านความงามทางธรรมชาติที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวแบบผจญภัยและการท่องเที่ยวแบบพักผ่อน”

ตัวแทนนักวิชาการ “จังหวัดนครนายกขึ้นชื่อเรื่องภูมิประเทศทางธรรมชาติที่สวยงาม ทั้งน้ำตก ป่าไม้ และอุทยานแห่งชาติ ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านความงามธรรมชาติ เช่น น้ำตกสาลิกา น้ำตกนางรอง และน้ำตกเหวนรก เป็นจุดเด่นด้านความงามทางธรรมชาติที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวแบบผจญภัยและการท่องเที่ยวแบบพักผ่อน ทำให้เป็นจุดหมายปลายทางยอดนิยมสำหรับการท่องเที่ยว เหมาะกับการเป็นเมืองที่เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และเป็นเมืองอยู่อาศัยที่มีคุณภาพสูง

อีกทั้งยังเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ มะยงชิด มะปรางหวาน ไข่ไก่ และการเลี้ยงสัตว์น้ำ และสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้”

ตัวแทนภาคชุมชน “ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านความงามธรรมชาติ เช่น น้ำตกสาลิกา น้ำตกนางรอง และน้ำตกเหวนรก เป็นจุดเด่นด้านความงามทางธรรมชาติที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวแบบผจญภัยและการท่องเที่ยวแบบพักผ่อน การพัฒนาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในนครนายกจึงสามารถใช้ศักยภาพเหล่านี้เพื่อสร้างเส้นทางท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งในด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม และงานฝีมือ โดยการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบประสบการณ์ท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์และโดดเด่น ความงามทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ทำให้เป็นจุดหมายปลายทางยอดนิยมสำหรับการท่องเที่ยว”

ตัวแทนนักท่องเที่ยว “จังหวัดนครนายกขึ้นชื่อเรื่องภูมิประเทศทางธรรมชาติที่สวยงาม ทั้งน้ำตก ป่าไม้ และอุทยานแห่งชาติ ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านความงามธรรมชาติ เช่น น้ำตกสาลิกา น้ำตกนางรอง และน้ำตกเหวนรก เป็นจุดเด่นด้านความงามทางธรรมชาติที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวแบบผจญภัยและการท่องเที่ยวแบบพักผ่อน”

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า จังหวัดนครนายกขึ้นชื่อเรื่องภูมิประเทศทางธรรมชาติที่สวยงาม ทั้งน้ำตก ป่าไม้ และอุทยานแห่งชาติ ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านความงามธรรมชาติ เช่น น้ำตกสาลิกา น้ำตกนางรอง และน้ำตกเหวนรก เป็นจุดเด่นด้านความงามทางธรรมชาติที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวแบบผจญภัยและการท่องเที่ยวแบบพักผ่อน การพัฒนาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในนครนายกจึงสามารถใช้ศักยภาพเหล่านี้เพื่อสร้างเส้นทางท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งในด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม และงานฝีมือ โดยการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบประสบการณ์ท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์และโดดเด่น ความงามทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ทำให้เป็นจุดหมายปลายทางยอดนิยมสำหรับการท่องเที่ยว เหมาะกับการเป็นเมืองที่เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และเป็นเมืองอยู่อาศัยที่มีคุณภาพสูง อีกทั้งยังเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ มะยงชิด มะปรางหวาน ไข่ไก่ และการเลี้ยงสัตว์น้ำ และสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้

14. เวลานั้นนครนายกมีการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

ผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ท่านให้ข้อมูลเวลานั้นนครนายกมีการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ดังต่อไปนี้

ตัวแทนภาครัฐบาล “ควรจะต้องพัฒนาในเรื่องของระบบสารสนเทศการสร้างเว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชันที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในนครนายก”

ตัวแทนภาคเอกชน “นครนายก การทำโฆษณาและประชาสัมพันธ์ทางการตลาดในทุกแพลตฟอร์ม ไม่ว่าจะเป็น เว็บไซต์ของจังหวัด, เว็บไซต์ของชุมชน, Facebook ของจังหวัด, Facebook ของแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย”

ตัวแทนนักวิชาการ “พัฒนาในเรื่องของระบบสารสนเทศการสร้างเว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชันที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในนครนายก การทำโฆษณาและประชาสัมพันธ์ทางการตลาดในทุกแพลตฟอร์ม ไม่ว่าจะเป็น เว็บไซต์ของจังหวัด, เว็บไซต์ของชุมชน, Facebook ของจังหวัด, Facebook ของแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์ หรือหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตวิถี เพื่อดึงดูดความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมากขึ้น”

ตัวแทนภาคชุมชน “การทำโฆษณาและประชาสัมพันธ์ทางการตลาดในทุกแพลตฟอร์ม ไม่ว่าจะเป็น เว็บไซต์ของจังหวัด, เว็บไซต์ของชุมชน, Facebook ของจังหวัด, Facebook ของแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์ หรือหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตวิถี เพื่อดึงดูดความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมากขึ้น”

ตัวแทนนักท่องเที่ยว “พัฒนาในเรื่องของระบบสารสนเทศการสร้างเว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชันที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในนครนายก การทำโฆษณาและประชาสัมพันธ์ทางการตลาดในทุกแพลตฟอร์ม ไม่ว่าจะเป็น เว็บไซต์ของจังหวัด, เว็บไซต์ของชุมชน, Facebook ของจังหวัด, Facebook ของแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์ หรือหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตวิถี”

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ยังไม่ดีพอ ควรจะต้องพัฒนาในเรื่องของระบบสารสนเทศการสร้างเว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชันที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในนครนายก การทำโฆษณาและประชาสัมพันธ์ทางการตลาดในทุกแพลตฟอร์ม ไม่ว่าจะเป็น เว็บไซต์ของจังหวัด, เว็บไซต์ของชุมชน, Facebook ของจังหวัด, Facebook ของแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์ หรือหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตวิถี เพื่อดึงดูดความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมากขึ้น

15. การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

ของนครนายก

ผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ท่านให้ข้อมูลการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของนครนายก ดังต่อไปนี้

ตัวแทนภาครัฐบาล “การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของนครนายก ยังสามารถพัฒนาได้อีกในเรื่องของการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพราะบางชุมชนยังดำเนินการประชาสัมพันธ์ได้ไม่ดีเท่าที่ควร ควรจะต้องมีการจัดหน่วยงานเข้าไปช่วยดำเนินการในเรื่องของระบบสารสนเทศ การทำโฆษณาบนเว็บไซต์ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น”

ตัวแทนภาคเอกชน “การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของนครนายก ยังสามารถพัฒนาได้อีกในเรื่องของการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพราะบางชุมชนยังดำเนินการประชาสัมพันธ์ได้ไม่ดีเท่าที่ควร ควรจะต้องมีการจัดหน่วยงานเข้าไปช่วยดำเนินการในเรื่องของระบบสารสนเทศ การทำโฆษณาบนเว็บไซต์”

ตัวแทนนักวิชาการ “ควรจะดำเนินการในเรื่องของการตลาด การทำโฆษณาประชาสัมพันธ์และระบบสารสนเทศให้ครบถ้วน สมบูรณ์ทั้ง 20 ชุมชน 4 อำเภอ เช่น บ้านศิรีวัน บ้านคลองมะเดื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ เช่น การสาธิตการทำอาหารพื้นบ้าน การแสดงศิลปะพื้นเมือง การเสนอพิธีกรรมท้องถิ่น เป็นต้น และยังมีการพัฒนาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การปรับปรุงพื้นที่ธรรมชาติ เช่น ลำธาร น้ำตก สวนผลไม้ให้พร้อมเพื่อที่จะรองรับนักท่องเที่ยวและจัดกิจกรรมเชิงธรรมชาติ เช่น ล่องแก่ง ปั่นจักรยาน และตั้งแคมป์ เพื่อให้มีศักยภาพพร้อมที่จะรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น”

ตัวแทนภาคชุมชน “พัฒนาได้อีกในเรื่องของการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์ หรือหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตวิถี เพื่อดึงดูดความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมากขึ้น”

ตัวแทนนักท่องเที่ยว “พัฒนาในเรื่องของระบบสารสนเทศการสร้างเว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชันที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในนครนายก การทำโฆษณาและประชาสัมพันธ์ทางการตลาดในทุกแพลตฟอร์ม ไม่ว่าจะเป็น เว็บไซต์ของจังหวัด, เว็บไซต์ของชุมชน, Facebook ของจังหวัด, Facebook ของแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้สามารถเข้าถึง

ได้ง่าย เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์ หรือหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตกรรม”

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมของนครนายก ยังสามารถพัฒนาได้อีกในเรื่องของการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม เพราะบางชุมชนยังดำเนินการประชาสัมพันธ์ได้ไม่ดีเท่าที่ควร ควรจะต้องมีการจัดหน่วยงานเข้าไปช่วยดำเนินการในเรื่องของระบบสารสนเทศ การทำโฆษณาบนเว็บไซต์ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ให้เดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น และถ้าเป็นไปได้ ควรจะดำเนินการในเรื่องของการตลาด การทำโฆษณาประชาสัมพันธ์ และระบบสารสนเทศให้ครบถ้วน สมบูรณ์ทั้ง 20 ชุมชน 4 อำเภอ เช่น บ้านศิรีวัน บ้านคลองมะเดื่อ พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ เช่น การสาธิตการทำอาหารพื้นบ้าน การแสดงศิลปพื้นเมือง การเสนอพิธีกรรมท้องถิ่น เป็นต้น และยังมีการพัฒนาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การปรับปรุงพื้นที่ธรรมชาติ เช่น ลำธาร น้ำตก สวนผลไม้ ให้พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว และจัดกิจกรรมเชิงธรรมชาติ เช่น ล่องแก่ง ปั่นจักรยาน และตั้งแคมป์ เพื่อให้มีศักยภาพพร้อมที่จะรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น

16. การพัฒนาการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายกสอดคล้องกับปรัชญาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ท่านให้ข้อมูลการพัฒนาการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายกสอดคล้องกับปรัชญาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ดังต่อไปนี้

ตัวแทนภาครัฐบาล “จังหวัดนครนายกมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงศาสนา เป็นต้น อีกทั้งการท่องเที่ยวทุกประเภทจะเน้นเรื่องของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นการรักษาและคงความสมบูรณ์ของธรรมชาติและเหมาะสมกับเป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในปรัชญาท่องเที่ยวปัจจุบัน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ”

ตัวแทนภาคเอกชน “เพื่อเป็นการรักษาและคงความสมบูรณ์ของธรรมชาติและเหมาะสมกับเป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในปรัชญาท่องเที่ยวปัจจุบัน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการจัดการขยะในพื้นที่ท่องเที่ยว การปลูกจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว การรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวร่วมกันรักษาสีเขียวผ่านแคมเปญและป้ายประชาสัมพันธ์”

ตัวแทนนักวิชาการ “เพื่อเป็นการรักษาและคงความสมบูรณ์ของธรรมชาติและเหมาะสมกับเป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในปรัชญาท่องเที่ยวปัจจุบัน

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นครนายกมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เช่น น้ำตกสาลิกา น้ำตกนางรอง ที่มีการส่งเสริมนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น การเดินป่าศึกษาธรรมชาติและการล่องแก่งในพื้นที่จัดการอย่างเหมาะสม มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับธรรมชาติ และการจัดการขยะในพื้นที่ท่องเที่ยวการปลูกจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว การรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมผ่านแคมเปญและป้ายประชาสัมพันธ์”

ตัวแทนภาคชุมชน “การพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับธรรมชาติ และการจัดการขยะในพื้นที่ท่องเที่ยว”

ตัวแทนนักท่องเที่ยว “การปลูกจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว การรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมผ่านแคมเปญและป้ายประชาสัมพันธ์”

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายกสอดคล้องกับปรัชญาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เพราะจังหวัดนครนายกมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวธรรมชาติการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงศาสนา เป็นต้น อีกทั้งการท่องเที่ยวทุกประเภทจะเน้นเรื่องของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นการรักษาและคงความสมบูรณ์ของธรรมชาติและเหมาะสมกับเป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในปรัชญาท่องเที่ยว ปัจจุบัน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นครนายกมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เช่น น้ำตกสาลิกา น้ำตกนางรอง ที่มีการส่งเสริมนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น การเดินป่าศึกษาธรรมชาติและการล่องแก่งในพื้นที่จัดการอย่างเหมาะสม มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับธรรมชาติ และการจัดการขยะในพื้นที่ท่องเที่ยว การปลูกจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว การรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมผ่านแคมเปญและป้ายประชาสัมพันธ์

17. ยุทธศาสตร์การตลาดเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายก

ผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ท่านให้ข้อมูลยุทธศาสตร์การตลาดเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายก ดังต่อไปนี้

ตัวแทนภาครัฐบาล “จังหวัดนครนายกมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ และเส้นทางคมนาคมหลักที่ครอบคลุมทั่วถึงจึงควรจะมีพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ ยกกระตือรือร้นสู่การเป็นจุดหมายการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน เหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย เกิดการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นอย่างทั่วถึง”

ตัวแทนภาคเอกชน “เน้นคุณภาพและความยั่งยืน เหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย เกิดการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นอย่างทั่วถึง”

ตัวแทนนักวิชาการ “จังหวัดนครนายกมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ และเส้นทางคมนาคมหลักที่ครอบคลุมทั่วถึงควรจะมีพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ ยกกระตือรือร้นการท่องเที่ยวสู่การเป็นจุดหมายการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน เหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย เกิดการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นอย่างทั่วถึง โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหลักให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้มากขึ้น ยกกระตือรือร้นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเชื่อมโยงการท่องเที่ยวมูลค่าสูง พัฒนาการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อกระตุ้นการรับรู้และความสนใจของนักท่องเที่ยว”

ตัวแทนภาคชุมชน “ยกกระตือรือร้นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเชื่อมโยงการท่องเที่ยวมูลค่าสูง พัฒนาการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อกระตุ้นการรับรู้และความสนใจของนักท่องเที่ยว”

ตัวแทนนักท่องเที่ยว “ยกกระตือรือร้นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเชื่อมโยงการท่องเที่ยวมูลค่าสูง พัฒนาการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อกระตุ้นการรับรู้และความสนใจของนักท่องเที่ยว”

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ยุทธศาสตร์การตลาดเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายก ดีพอแล้ว และยังสามารถพัฒนาและส่งเสริมการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวได้ เพราะจังหวัดนครนายกมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ และเส้นทางคมนาคมหลักที่ครอบคลุมทั่วถึงจึงควรจะมีพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ ยกกระตือรือร้นการท่องเที่ยวสู่การเป็นจุดหมายการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน เหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย เกิดการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นอย่างทั่วถึง โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหลักให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้มากขึ้น ยกกระตือรือร้นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเชื่อมโยงการท่องเที่ยวมูลค่าสูง พัฒนาการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อกระตุ้นการรับรู้และความสนใจของนักท่องเที่ยว

18. การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายกตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีการบูรณาการระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในจังหวัด

ผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ท่านให้ข้อมูลการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายกตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีการบูรณาการระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในจังหวัดดังต่อไปนี้

ตัวแทนภาครัฐบาล “มีการบูรณาการระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในจังหวัด ยังคงมีช่องว่างที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้การบูรณาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกมิติ การบูรณาการระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของนครนายก แม้จะมีความร่วมมือในระดับหนึ่ง แต่ยังคงขาดความต่อเนื่องและความชัดเจนในแผนดำเนินงาน การส่งเสริมให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันอย่างเป็น

ระบบและสนับสนุนการพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ จะช่วยยกระดับการท่องเที่ยวของนครนายก ให้มีความยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อทุกภาคส่วน เช่น ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูป สินค้า OTOP ให้มีความปลอดภัยเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต ส่งเสริมและ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สุขภาพ วัฒนธรรม เชิงวิถีชุมชน และเพิ่มระดับการบริการที่ได้มาตรฐาน พัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพของคนในชุมชน และการบริการที่ดี”

ตัวแทนภาคเอกชน “มีการบูรณาการระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในจังหวัด ยังคงมีช่องว่างที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้การบูรณาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกมิติ แต่ยังขาดความต่อเนื่องและความชัดเจนในแผนดำเนินงาน การส่งเสริมให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ และสนับสนุนการพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ จะช่วยยกระดับการท่องเที่ยวของนครนายกให้มีความยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อทุกภาคส่วน”

ตัวแทนนักวิชาการ “การบูรณาการระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในจังหวัด ยังคงมีช่องว่างที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้การบูรณาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกมิติ แต่ยังขาดความต่อเนื่องและความชัดเจนในแผนดำเนินงาน การส่งเสริมให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบและสนับสนุนการพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ จะช่วยยกระดับการท่องเที่ยวของนครนายกให้มีความยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อทุกภาคส่วน เช่น ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูป สินค้า OTOP ให้มีความปลอดภัยเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต ส่งเสริมและ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สุขภาพ วัฒนธรรม เชิงวิถีชุมชน และเพิ่มระดับการบริการที่ได้มาตรฐาน พัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพของคนในชุมชน และการบริการที่ดี”

ตัวแทนภาคชุมชน “การบูรณาการระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในจังหวัด ยังคงมีช่องว่างที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้การบูรณาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกมิติ”

ตัวแทนนักท่องเที่ยว “ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูป สินค้า OTOP ให้มีความปลอดภัยเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต ส่งเสริมและ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สุขภาพ วัฒนธรรม เชิงวิถีชุมชน และเพิ่มระดับการบริการที่ได้มาตรฐาน พัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพของคนในชุมชน และการบริการที่ดี”

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายก ตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีการบูรณาการระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในจังหวัด ยังคงมีช่องว่างที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้การบูรณาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกมิติ การบูรณาการระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของนครนายก แม้จะมีความร่วมมือในระดับหนึ่ง แต่ยังขาดความต่อเนื่องและความชัดเจนในแผนดำเนินงาน การส่งเสริมให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบและสนับสนุนการพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ จะช่วยยกระดับการท่องเที่ยวของนครนายกให้มีความยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อทุกภาคส่วน เช่น ส่งเสริมการผลิต

สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูป สินค้า OTOP ให้มีความปลอดภัยเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต ส่งเสริม และพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สุขภาพ วัฒนธรรม เชิงวิถีชุมชน และเพิ่มระดับการบริการที่ได้มาตรฐาน พัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพของคนในชุมชน และการบริการที่ดี

19. การทำงานแบบบูรณาการ

ผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ท่านให้ข้อมูลการทำงานแบบบูรณาการ ดังต่อไปนี้

ตัวแทนภาครัฐบาล “โดยภาพรวมไม่มีความขัดแย้งใดที่หนักหนา เพราะจังหวัดนครนายกมีตัวแทนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน นักวิชาการ และนักท่องเที่ยว ที่คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการภายในชุมชนจะมีผู้รับผิดชอบแต่ละชุมชน และนำมาเสนอให้แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงได้ทราบและดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะทำให้จังหวัดนครนายกเป็นเมืองน่าอยู่ น่าท่องเที่ยวตามเป้าหมายของการพัฒนาจังหวัดนครนายก”

ตัวแทนภาคเอกชน “อาจจะมีบ้างในเรื่องของความขัดแย้งทางด้านผลประโยชน์ระหว่างหน่วยงาน อาจมีการขัดแย้งเรื่องงบประมาณ การจัดการทรัพยากรหรือการแบ่งหน้าที่ในพื้นที่ที่ต้องทำงานร่วมกัน ระหว่างประชาชนในพื้นที่กับผู้พัฒนา”

ตัวแทนนักวิชาการ “โดยภาพรวมไม่มีความขัดแย้งใดที่หนักหนา เพราะจังหวัดนครนายกมีตัวแทนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน นักวิชาการ และนักท่องเที่ยว ที่คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการภายในชุมชนจะมีผู้รับผิดชอบแต่ละชุมชน และนำมาเสนอให้แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงได้ทราบและดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะทำให้จังหวัดนครนายกเป็นเมืองน่าอยู่ น่าท่องเที่ยวตามเป้าหมายของการพัฒนาจังหวัดนครนายก แต่อาจจะมีบ้างในเรื่องของความขัดแย้งทางด้านผลประโยชน์ ระหว่างหน่วยงาน อาจมีการขัดแย้งเรื่องงบประมาณ การจัดการทรัพยากรหรือการแบ่งหน้าที่ในพื้นที่ที่ต้องทำงานร่วมกัน ระหว่างประชาชนในพื้นที่กับผู้พัฒนา การพัฒนาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น การสร้างโครงสร้างพื้นฐาน อาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและพื้นที่ของชุมชน ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม การนำเสนอวัฒนธรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว อาจนำไปสู่การบิดเบือนหรือทำให้วัฒนธรรมสูญเสียความดั้งเดิม ความขัดแย้งด้านสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เช่น การสร้างรีสอร์ทในพื้นที่ธรรมชาติอาจก่อให้เกิดการทำลายระบบนิเวศ ความขัดแย้งด้านการบริหารจัดการ ขาดการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่ครอบคลุม อาจทำให้เกิดความไม่พอใจในผลลัพธ์ ดังนั้น ควรจะต้องมีการบริหารจัดการภายในชุมชนโดยมีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีนโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับ ในแต่ละชุมชนให้ชัดเจน และคนในชุมชน รวมถึงทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบในบริเวณพื้นที่ชุมชนนั้น ๆ ควรจะต้องช่วยกันปฏิบัติตามนโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ตั้งใจอย่างชัดเจนเพื่อลดความขัดแย้ง และอยู่ในร่วมกันในชุมชนอย่างมีความสุข”

ตัวแทนภาคชุมชน “ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม การนำเสนอวัฒนธรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว อาจนำไปสู่การบิดเบือนหรือทำให้วัฒนธรรมสูญเสียความดั้งเดิม ความขัดแย้งด้านสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เช่น การสร้างรีสอร์ทในพื้นที่ธรรมชาติอาจก่อให้เกิดการทำลายระบบนิเวศ ความขัดแย้งด้านการบริหารจัดการ ขาดการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่ครอบคลุม อาจทำให้เกิดความไม่พอใจในผลลัพธ์”

ตัวแทนนักท่องเที่ยว “ทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบในบริเวณพื้นที่ชุมชนนั้น ๆ ควรจะต้องช่วยกันปฏิบัติตามนโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ตั้งใจอย่างชัดเจนเพื่อลดความขัดแย้ง และอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างมีความสุข”

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า โดยภาพรวมไม่มีความขัดแย้งใดที่หนักหนา เพราะจังหวัดนครนายกมีตัวแทนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน นักวิชาการ และนักท่องเที่ยว ที่คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการภายในชุมชนจะมีผู้รับผิดชอบแต่ละชุมชน และนำมาเสนอให้แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงได้ทราบและดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะทำให้จังหวัดนครนายกเป็นเมืองน่าอยู่น่าท่องเที่ยวตามเป้าหมายของการพัฒนาจังหวัดนครนายก แต่อาจจะมีบ้างในเรื่องของความขัดแย้งทางด้านผลประโยชน์ ระหว่างหน่วยงาน อาจมีการขัดแย้งเรื่องงบประมาณ การจัดการทรัพยากรหรือการแบ่งหน้าที่ในพื้นที่ที่ต้องทำงานร่วมกัน ระหว่างประชาชนในพื้นที่กับผู้พัฒนา การพัฒนาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น การสร้างโครงสร้างพื้นฐาน อาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและพื้นที่ของชุมชน ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม การนำเสนอวัฒนธรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว อาจนำไปสู่การบิดเบือนหรือทำให้วัฒนธรรมสูญเสียความดั้งเดิม ความขัดแย้งด้านสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เช่น การสร้างรีสอร์ทในพื้นที่ธรรมชาติอาจก่อให้เกิดการทำลายระบบนิเวศ ความขัดแย้งด้านการบริหารจัดการ ขาดการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่ครอบคลุม อาจทำให้เกิดความไม่พอใจในผลลัพธ์ ดังนั้น ควรจะต้องมีการบริหารจัดการภายในชุมชนโดยมีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีนโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับ ในแต่ละชุมชนให้ชัดเจน และคนในชุมชน รวมถึงทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบในบริเวณพื้นที่ชุมชนนั้น ๆ ควรจะต้องช่วยกันปฏิบัติตามนโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ตั้งใจอย่างชัดเจนเพื่อลดความขัดแย้ง และอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างมีความสุข

20. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายกที่จะส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่มีศักยภาพ

ผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ท่านให้ข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายกที่จะส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่มีศักยภาพ ดังต่อไปนี้

ตัวแทนภาครัฐบาล “กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายกที่จะส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่มีศักยภาพ ควรจะดำเนินการพัฒนากิจกรรม

ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ทั้งในเรื่องของการปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการรองรับนักท่องเที่ยว ส่งเสริมและสนับสนุนการนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างคุณค่าและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ยกย่องคุณภาพ มาตรฐานการท่องเที่ยวและบริการ สร้างความเชื่อมั่น/ความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างยั่งยืนและส่งเสริมเอกลักษณ์ของพื้นที่”

ตัวแทนภาคเอกชน “กิจกรรมเหล่านี้ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การอบรมเพื่อยกระดับทักษะและการประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาสัมผัสประสบการณ์ที่มีเอกลักษณ์และน่าจดจำรวมถึงการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาและประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ช่องทางการตลาดเพื่อยกระดับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม สู่การเป็นชุมชนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และเหมาะสมกับคนทุกเพศ ทุกวัย”

ตัวแทนนักวิชาการ “การปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการรองรับนักท่องเที่ยว ส่งเสริมและสนับสนุนการนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างคุณค่าและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ยกย่องคุณภาพ มาตรฐานการท่องเที่ยวและบริการ สร้างความเชื่อมั่น/ความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างยั่งยืนและส่งเสริมเอกลักษณ์ของพื้นที่ กิจกรรมเหล่านี้ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การอบรมเพื่อยกระดับทักษะและการประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาสัมผัสประสบการณ์ที่มีเอกลักษณ์และน่าจดจำรวมถึงการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาและประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ช่องทางการตลาดเพื่อยกระดับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม สู่การเป็นชุมชนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และเหมาะสมกับคนทุกเพศ ทุกวัย ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเดินทางกลับมาท่องเที่ยวที่จังหวัดนครนายกซ้ำ โดยเพิ่มวันในการเข้าพักและค่าใช้จ่าย เพื่อเป็นการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ชุมชน”

ตัวแทนภาคชุมชน “การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาและประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ช่องทางการตลาดเพื่อยกระดับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม สู่การเป็นชุมชนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และเหมาะสมกับคนทุกเพศ ทุกวัย”

ตัวแทนนักท่องเที่ยว “การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาและประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ช่องทางการตลาดเพื่อยกระดับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม สู่การเป็นชุมชนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และเหมาะสมกับคนทุกเพศ ทุกวัย ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเดินทาง

กลับมาท่องเที่ยวที่จังหวัดนครนายกซ้ำ โดยเพิ่มวันในการเข้าพักและค่าใช้จ่าย เพื่อเป็นการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ชุมชน”

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายกที่จะส่งเสริมให้นครนายกเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่มีศักยภาพ ควรจะดำเนินการพัฒนา กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ทั้งในเรื่องของการปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการรองรับนักท่องเที่ยว ส่งเสริมและสนับสนุนการนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างคุณค่าและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ยกย่องคุณภาพ มาตรฐานการท่องเที่ยวและการบริการ สร้างความเชื่อมั่น/ความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างยั่งยืนและส่งเสริมเอกลักษณ์ของพื้นที่ กิจกรรมเหล่านี้ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การอบรมเพื่อยกระดับทักษะและการประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาสัมผัสประสบการณ์ที่มีเอกลักษณ์และน่าจดจำรวมถึงการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาและประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ช่องทางการตลาดเพื่อยกระดับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี สู่การเป็นชุมชนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และเหมาะสมกับคนทุกเพศทุกวัย ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเดินทางกลับมาท่องเที่ยวที่จังหวัดนครนายกซ้ำ โดยเพิ่มวันในการเข้าพักและค่าใช้จ่าย เพื่อเป็นการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ชุมชน

21. การดำเนินการและการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายกให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ท่านให้ข้อมูลการดำเนินการและการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายก ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังต่อไปนี้

ตัวแทนภาครัฐบาล “จัดกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วม เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา การปลูกพืชแบบออร์แกนิก หรือการเรียนรู้การทำของที่ระลึกจากธรรมชาติ ส่งเสริมทรัพยากรธรรมชาติใช้จุดเด่นของธรรมชาติ เช่น น้ำตก สถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มาออกแบบประสบการณ์ การบริหารจัดการชุมชนท่องเที่ยว พัฒนาความรู้และทักษะ ฝึกอบรมชุมชนให้มีความรู้ด้านการต้อนรับและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บริหารจัดการนักท่องเที่ยว จำกัดจำนวนคนเพื่อป้องกันผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม และจัดการขยะหรือของเสียจากนักท่องเที่ยว”

ตัวแทนภาคเอกชน “การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เชื่อมโยงวัฒนธรรมท้องถิ่น จัดกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วม พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่น่าสนใจและยั่งยืนได้ในระยะยาว ปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยวสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อบริการนักท่องเที่ยว ยกย่องสินค้า OTOP ให้มีมาตรฐาน ส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมกิจกรรม

เชิงสร้างสรรค์ให้เหมาะสมกับทุกวัยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละชุมชน”

ตัวแทนนักวิชาการ “พัฒนาความรู้และทักษะ ฝึกอบรมชุมชนให้มีความรู้ด้านการต้อนรับและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บริหารจัดการนักท่องเที่ยว จำกัดจำนวนคนเพื่อป้องกันผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม และจัดการขยะหรือของเสียจากนักท่องเที่ยว นครนายกจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่น่าสนใจและยั่งยืนได้ในระยะยาว ปรับปรุงภูมิทัศน์ แหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ยกย่องสินค้า OTOP ให้มีมาตรฐาน ส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ให้เหมาะสมกับทุกวัยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละชุมชน”

ตัวแทนภาคชุมชน “ปรับปรุงภูมิทัศน์ แหล่งท่องเที่ยวสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ยกย่องสินค้า OTOP ให้มีมาตรฐาน ส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ให้เหมาะสมกับทุกวัยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว”

ตัวแทนนักท่องเที่ยว “ควรดำเนินการในเรื่องของการพัฒนาเส้นทางทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เชื่อมโยงวัฒนธรรมท้องถิ่น จัดกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วม”

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า การดำเนินการและการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายกควรดำเนินการในเรื่องของการพัฒนาเส้นทางทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เชื่อมโยงวัฒนธรรมท้องถิ่น จัดกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วม เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา การปลูกพืชแบบออร์แกนิก หรือการเรียนรู้การทำของที่ระลึกจากธรรมชาติ ส่งเสริมทรัพยากรธรรมชาติใช้จุดเด่นของธรรมชาติ เช่น น้ำตก สถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มาออกแบบประสบการณ์ การบริหารจัดการชุมชนท่องเที่ยว พัฒนาความรู้และทักษะ ฝึกอบรมชุมชนให้มีความรู้ด้านการต้อนรับและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บริหารจัดการนักท่องเที่ยว จำกัดจำนวนคนเพื่อป้องกันผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม และจัดการขยะหรือของเสียจากนักท่องเที่ยว นครนายกจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่น่าสนใจและยั่งยืนได้ในระยะยาว ปรับปรุงภูมิทัศน์ แหล่งท่องเที่ยวสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ยกย่องสินค้า OTOP ให้มีมาตรฐาน ส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ให้เหมาะสมกับทุกวัยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจ

ของนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละชุมชน

ผลสรุป องค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี พบว่า ควรพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ หรือสินค้า OTOP ทั้งสินค้าอุปโภคและบริโภคให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น รวมถึงปรับปรุงภูมิทัศน์ตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ทั้งในเรื่องที่พัก ร้านอาหาร การคมนาคม ร้านขายของฝากและร้านขายของที่ระลึก ให้มีมาตรฐาน SHA (Amazing Thailand Safety & Health Administration) ตามที่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขหน่วยงานจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการยกระดับมาตรการความปลอดภัยหรือความปลอดภัยด้านสุขอนามัย และเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว และพัฒนาส่งเสริมกิจกรรมกรรมเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละชุมชนให้เหมาะกับนักท่องเที่ยวทุกวัย รวมถึงการทำโฆษณาและประชาสัมพันธ์ทางการตลาดในทุกแพลตฟอร์ม ไม่ว่าจะเป็น เว็บไซต์ของจังหวัด, เว็บไซต์ของชุมชน, Facebook ของจังหวัด, Facebook ของแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ และอยากเดินทางกลับมาเที่ยวซ้ำ และมีจำนวนวันพักและค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น

สรุปคำถามของการวิจัย ข้อที่ 1 องค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ควรเป็นอย่างไร จากผลการสัมภาษณ์ทั้งหมด 21 ข้อ ในเรื่องของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว
เชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
1. การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	ยังไม่มีพอ ทางจังหวัดนครนายกได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดใน	ควรจะต้องมีการพัฒนาและดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้ทราบถึงในทุก ๆ ช่องทาง ทั้งทาง Facebook, Instagram, Twitter, Line หรือแม้กระทั่งเว็บไซต์ของจังหวัด	สามารถพัฒนาได้ อีก เนื่องจาก จังหวัดนครนายก เป็นจังหวัดที่เดินทางสะดวก ไม่ไกลจาก กรุงเทพฯ อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายประเภท สามารถพัฒนาและส่งเสริมในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ อย่างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับแต่ละชุมชน เพราะความแตกต่างของชุมชน อาจจะแตกต่างกัน	ยังดีไม่พอ แต่ก็ยังสามารถพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ เนื่องจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ทำให้การท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายกนั้นลดลง การเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวก็ลดลง ค่อนข้างมาก ทำให้รายได้ของคนในชุมชนลดน้อยลง อีกทั้งเศรษฐกิจก็แย่ลง เป็นผลทำให้นักท่องเที่ยวลดลงอย่างต่อเนื่อง	สามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้อีก เนื่องจากจังหวัดนครนายกเป็นจังหวัดที่ขึ้นชื่อ เป็นเมืองที่มีสภาพแวดล้อมสวยงาม โดยเฉพาะความสวยงามของธรรมชาติที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางท่องเที่ยว และยังไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร

จากตาราง 5 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี พบว่า การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี สามารถพัฒนาในเรื่องของการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในทุกแพลตฟอร์ม ทั้งทาง Facebook, Instagram, Twitter, Line รวมถึงเว็บไซต์ของแต่ละจังหวัด และ Facebook ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของจังหวัดนครนายกให้นักท่องเที่ยวก่อนที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลก่อนที่จะเดินทางไปเปิดประสบการณ์การท่องเที่ยวจริง และยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในการประชาสัมพันธ์ และดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวในจังหวัดมากขึ้น

ตาราง 6 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว
เชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านความร่วมมือจากภาครัฐบาล

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
2. การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่ได้รับความร่วมมือจากภาครัฐบาล	การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ถือเป็นโครงการที่เป็นรูปธรรมในการขับเคลื่อนภารกิจภายใต้โครงการ “ไทยนิยม ยั่งยืน” ของรัฐบาล เป็นแนวคิดการพัฒนา OTOP รูปแบบใหม่ โดยการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ถือเป็นโครงการที่เป็นรูปธรรมในการขับเคลื่อนภารกิจภายใต้โครงการ “ไทยนิยม ยั่งยืน” ของรัฐบาล เป็นแนวคิดการพัฒนา OTOP รูปแบบใหม่	การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ยังไม่ดีพอ เพราะส่วนใหญ่จะยังคุ้นเคย หรือคุ้นชินกับคำว่าสินค้า OTOP แต่ยังไม่เข้าใจคำว่า OTOP นวัตวิถีคืออะไร ภาครัฐควรจะต้องให้มีความเข้าใจแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงคนในชุมชน เพื่อจะได้สร้างความรู้ความเข้าใจที่จะการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถียังไม่ดีพอ เพราะส่วนใหญ่จะยังคุ้นเคย หรือคุ้นชินกับคำว่าสินค้า OTOP แต่ยังไม่เข้าใจคำว่า OTOP นวัตวิถีคืออะไร	การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ดีพอแล้ว แต่สามารถพัฒนาต่อได้ ภาครัฐควรจะต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงคนในชุมชน เพื่อจะได้สร้างความรู้ความเข้าใจที่จะการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ดีพอแล้ว แต่สามารถพัฒนาต่อได้ ภาครัฐควรจะต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาครัฐบาลดีพอแล้ว โดยเฉพาะในด้าน การกำหนดนโยบาย การจัดสรรงบประมาณ และการผลักดันโครงการสู่ระดับชาติ	การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาครัฐบาลดีพอ โดยเฉพาะในด้าน การกำหนดนโยบาย การจัดสรรงบประมาณ และการผลักดันโครงการสู่ระดับชาติ

ตาราง 6 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
โดยการพัฒนา	ภาครัฐควรจะต้อง	รวมไปถึงคนใน	ยังมีประเด็นที่		
หมู่บ้านควบคู่ไป	ให้ความรู้ ความ	ชุมชน เพื่อจะได้	สามารถพัฒนา		
กับการพัฒนา	เข้าใจแก่	สร้างความเข้าใจที่	เพิ่มเติมเพื่อเพิ่ม		
ผลิตภัณฑ์ OTOP	หน่วยงานที่	ตรงกัน และ	ประสิทธิภาพของ		
โดยให้ขายสินค้า	เกี่ยวข้อง รวมไปถึง	ร่วมมือร่วมใจใน	การดำเนินงาน		
อยู่ภายในชุมชน	ถึงคนในชุมชน	การพัฒนาและ	การพัฒนาที่		
นำเสนอ	เพื่อจะได้สร้าง	ส่งเสริมการ	ครอบคลุมทุกมิติ		
ภูมิปัญญา	ความเข้าใจที่	ท่องเที่ยวเชิง	จะช่วยให้		
วิถีชีวิตวัฒนธรรม	ตรงกัน และ	สร้างสรรค์ของแต่	โครงการบรรลุ		
และความคิด	ร่วมมือร่วมใจใน	ละชุมชน เพื่อให้	เป้าหมายสร้าง		
สร้างสรรค์มา	การพัฒนาและ	คนในชุมชนมี	รายได้ให้กับคนใน		
แปลงเป็นรายได้	ส่งเสริมการ	รายได้ และยัง	ชุมชน		
ให้กับคนในชุมชน	ท่องเที่ยวเชิง	เป็นการสร้าง			
	สร้างสรรค์ของแต่	ความสามัคคี			
	ละชุมชน	ให้กับคนในชุมชน			

จากตาราง 6 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านความร่วมมือจากภาครัฐบาล พบว่า การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ถือเป็นโครงการที่เป็นรูปธรรมในการขับเคลื่อนภารกิจภายใต้โครงการ “ไทยนิยมยั่งยืน” ของรัฐบาล เป็นแนวคิดการพัฒนา OTOP รูปแบบใหม่ โดยการพัฒนาหมู่บ้านควบคู่ไปกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP โดยให้ขายสินค้าอยู่ภายในชุมชน นำเสนอ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์มาแปลงเป็นรายได้ ทำให้รายได้กระจายอยู่ภายในชุมชนอย่างทั่วถึง ซึ่งแตกต่างจาก OTOP รูปแบบเดิมที่ผลักดันให้ชาวบ้านนำสินค้าออกไปจำหน่ายภายนอกชุมชน ซึ่งปัจจุบันได้รับความร่วมมือจากภาครัฐบาลดีพอแล้ว แต่ยังสามารถพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดนครนายก ตั้งแต่รัฐบาลมีนโยบายลดความเหลื่อมล้ำของสังคมที่มุ่งเน้นสร้างรายได้และความเจริญความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ โดยให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการกับภาครัฐเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่เริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2544 ในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ โดยมี กอ.นตผ. เป็นผู้ขับเคลื่อนและมอบหมายให้กรมพัฒนาชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการส่งเสริมการดำเนินงาน OTOP จนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 23 ปี โดยร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ สนับสนุน ส่งเสริม ยกระดับผลิตภัณฑ์ และพัฒนา

ช่องทางการตลาดที่หลากหลายเพื่อให้ผลิตภัณฑ์ OTOP จำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก ซึ่งทางจังหวัดนครนายกก็ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในปีงบประมาณ 2566-2570 มีแนวคิดในการจัดส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดนครนายก แต่อาจจะยังไม่ครอบคลุมหรือเข้าถึงทุกชุมชน ดังนั้น ทางหน่วยงานภาครัฐควรจะต้องให้ความรู้ ความเข้าใจแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงคนในชุมชน เพื่อจะได้สร้างความเข้าใจที่ตรงกัน และร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนมีรายได้ และยังเป็นการสร้างควมสามัคคีให้กับคนในชุมชน

ตาราง 7 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านความร่วมมือจากภาคเอกชน

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
3. การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน	ยังได้รับความร่วมมือไม่ดีพอ ภาคเอกชน ควรจะสนับสนุน สินค้า OTOP และส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โดยการจัดศึกษา	ดีพอแต่สามารถพัฒนาและส่งเสริมในเรื่องของการจัดศึกษาของ การจัดศึกษา อบรม ส่งเสริมให้เป็น การสร้างรายได้ ให้แก่ชุมชน และให้ชุมชน	ยังได้รับความร่วมมือดีพอ แต่ยังสามารถพัฒนาได้ โดยการสนับสนุนสินค้า OTOP และส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตวิถี โดยการจัดศึกษา	การสนับสนุนจากภาคเอกชนในปัจจุบันยังไม่ดีพอ เท่าที่ควร ที่จะทำ ให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการ OTOP นวัตวิถี ประสบความสำเร็จ จึงจำเป็นต้องเสริมสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในระยะยาว เน้น การเกิดประโยชน์ร่วมกันในทุก ๆ ด้าน	การสนับสนุนจากภาคเอกชนในปัจจุบันไม่ดีพอที่จะทำให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการ OTOP นวัตวิถี ประสบความสำเร็จ จึงจำเป็นต้องเสริมสร้างความร่วมมือในระยะยาว โดยเน้นให้เกิดประโยชน์ร่วมกันทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

จากตาราง 7 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านความร่วมมือจากภาคเอกชน พบว่า การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน ยังได้รับความร่วมมือไม่เพียงพอ หน่วยงานภาคเอกชนควรจะสนับสนุนสินค้า OTOP และส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตวิถี โดยการจัดศึกษาดูงาน อบรม สัมมนา เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน และให้ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดนครนายก เป็นที่รู้จักมากขึ้นในภาคธุรกิจ

ตาราง 8 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านความร่วมมือจากภาควิชาการ

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
4. การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาควิชาการ	การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาควิชาการเป็นอย่างดี และสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ในส่วนของการจัดกิจกรรมเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก โดยการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ออกร้านจำหน่ายสินค้าและบริการชุมชน	การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาควิชาการเป็นอย่างดี โดยการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ออกร้านจำหน่ายสินค้าและบริการชุมชน	การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาควิชาการเป็นอย่างดี โดยการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การให้ความรู้ในเรื่องของออกร้านจำหน่ายสินค้าและบริการชุมชนท่องเที่ยว การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ให้ได้รับมาตรฐานมากขึ้น ส่งเสริมด้านการตลาดและการโฆษณาประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น	ความร่วมมือจากภาควิชาการในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากภาควิชาการเป็นแหล่งความรู้ เทคโนโลยี และสามารถยกระดับโครงการได้อย่างยั่งยืน ความร่วมมือในปัจจุบันอาจยังไม่ครอบคลุมหรือเข้มแข็งเพียงพอในบางพื้นที่และบางด้านการเสริมสร้างความร่วมมือที่เหนียวแน่นและยั่งยืนจะช่วยให้ชุมชนสามารถพัฒนาและยกระดับ	ความร่วมมือจากภาควิชาการในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากภาควิชาการเป็นแหล่งความรู้ เทคโนโลยี และสามารถยกระดับโครงการได้อย่างยั่งยืน

ตาราง 8 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
อีกทั้งมีการจัด	นักท่องเที่ยว	ผลิตภัณฑ์ OTOP	การท่องเที่ยวเชิง		
แสดงนิทรรศการ		ให้ได้รับมาตรฐาน	สร้างสรรค์ได้อย่าง		
หรือการแสดง		มากขึ้น ส่งเสริม	เต็มศักยภาพ ซึ่ง		
พื้นที่บ้านของแต่ละ		ด้านการตลาดและ	จะส่งผลดีต่อ		
ชุมชนให้แก่		การโฆษณา	เศรษฐกิจและ		
นักท่องเที่ยว เพื่อ		ประชาสัมพันธ์	วัฒนธรรมท้องถิ่น		
สร้างความ		เพื่อให้เป็นที่รู้จัก	ในระยะยาว		
ประทับใจให้แก่		ของนักท่องเที่ยว			
นักท่องเที่ยวที่เดิน		มากขึ้น			
ทางเข้ามา					
ท่องเที่ยวในชุมชน					
OTOP นวัตกรรม					
จังหวัดนครนายก					

จากตาราง 8 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านความร่วมมือจากภาควิชาการ พบว่า การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถียกขบวนของดีจังหวัดนครนายกมารวมกัน ไม่ว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ของที่ระลึก สินค้าอุปโภค บริโภค ซึ่งเป็นสินค้าคุณภาพดีฝีมือของคนในชุมชน อีกทั้งมีการจัดแสดงนิทรรศการ หรือการแสดงพื้นที่บ้านของแต่ละชุมชนให้นักท่องเที่ยว ได้รับความร่วมมือจากภาควิชาการเป็นอย่างดี เพราะเป็นแหล่งความรู้ เทคโนโลยี และที่สามารถยกระดับโครงการได้อย่างยั่งยืน โดยการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การให้ความรู้ในเรื่องของออกร้านจำหน่ายสินค้าและบริการชุมชนท่องเที่ยว การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ให้ได้รับมาตรฐานมากขึ้น ส่งเสริมด้านการตลาดและการโฆษณาประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น

ตาราง 9 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว
เชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านความร่วมมือจากภาคชุมชน

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
5. การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาคชุมชน	การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาคชุมชนยังไม่ดีพอ หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้คนในชุมชนไม่ยอมมีส่วนร่วมกับกิจกรรมภายในชุมชน โดยเฉพาะวัยทำงาน เพราะเป็นวัยที่มีผลกระทัดในการดำเนินการจัดกิจกรรม โดยส่วนใหญ่จะตั้งใจทำงานประจำของตัวเองเป็นหลัก ทำให้การ	การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาคชุมชนยังไม่ดีพอ หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้คนในชุมชนไม่ยอมมีส่วนร่วมกับกิจกรรมภายในชุมชน ทำ	การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาคชุมชนดีพอแล้ว แต่สามารถพัฒนาให้คนในชุมชนอยากมีส่วนร่วมกับกิจกรรมให้เหมาะกับทุกวัย เพื่อที่จะทำให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของจังหวัดนครนายกเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น	การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ เนื่องจากชุมชนเป็นผู้สร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวและได้ประโยชน์โดยตรง ความร่วมมือในปัจจุบันถือว่ามีในระดับหนึ่งแต่ยังมีจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและยั่งยืนของโครงการ ความร่วมมือจากภาคชุมชนในปัจจุบันยังไม่เพียงพอในบางมิติ แต่ยังขาดการ	การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ เนื่องจากชุมชนเป็นผู้สร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวและได้ประโยชน์โดยตรง ความร่วมมือในปัจจุบันถือว่ามีในระดับหนึ่ง การสร้างความร่วมมืออย่างเป็นระบบและการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มในชุมชนจะช่วยให้โครงการ OTOP นวัตวิถีสามารถเติบโตอย่างยั่งยืน

ตาราง 9 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
	ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ใน โครงการชุมชน ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของ จังหวัดนครนายก ในแต่ละชุมชน ยังไม่ได้รับการ พัฒนาและ ส่งเสริมเท่าที่ควร			สนับสนุนและ การพัฒนาทักษะ ที่จำเป็น	

จากตาราง 9 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านความร่วมมือจากภาคชุมชนพบว่า การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาคชุมชนยังไม่ดีพอ หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้คนในชุมชนไม่ค่อยอยากมีส่วนร่วมกับกิจกรรมภายในชุมชน ทำให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของจังหวัดนครนายกในแต่ละชุมชนยังไม่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมเท่าที่ควร แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถพัฒนากิจกรรมเพื่อให้คนในชุมชน อยากมีส่วนร่วมกับกิจกรรมภายในชุมชน สร้างสรรค์กิจกรรมให้เหมาะสมกับทุกวัย เพื่อที่จะทำให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของจังหวัดนครนายกเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น อยากเดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น เนื่องจากชุมชนเป็นผู้สร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวและผู้ได้รับประโยชน์โดยตรง ความร่วมมือในปัจจุบันถือว่าอยู่ในระดับหนึ่งแต่ยังมีจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและยั่งยืนของโครงการความร่วมมือจากภาคชุมชนในปัจจุบันยังไม่เพียงพอในบางมิติ แม้ว่าจะมีความกระตือรือร้นและศักยภาพในระดับหนึ่ง แต่ยังขาดการสนับสนุนเชิงโครงการแล้วการพัฒนาทักษะที่จำเป็น

ตาราง 10 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว
เชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านความร่วมมือจากภาค
นักท่องเที่ยว

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
6. การพัฒนาและ การส่งเสริมการ ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ใน โครงการชุมชน ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความ ร่วมมือจากภาค นักท่องเที่ยว	การพัฒนาและ การส่งเสริมการ ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ใน โครงการชุมชน ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความ ร่วมมือจากภาค นักท่องเที่ยวยังไม่ ดีพอ จาก สถานการณ์การ แพร่ระบาดของ เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ นักท่องเที่ยวเดิน ทางเข้ามา ท่องเที่ยวใน จังหวัดนครนายก น้อยลง โดยเฉพาะ การท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ชุมชน ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของแต่ละ ชุมชนในจังหวัด นครนายก	การพัฒนาและ การส่งเสริมการ ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ใน โครงการชุมชน ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความ ร่วมมือจากภาค นักท่องเที่ยวดี พอแล้ว แต่ยัง สามารถพัฒนาได้ อีก เพราะการแพร่ ระบาดของเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 ที่ผ่านมา ทำให้ นักท่องเที่ยวเดิน ทางเข้ามา ท่องเที่ยวใน จังหวัดนครนายก น้อยลง การใช้จ่าย ในการเลือกซื้อ สินค้า หรือการเข้า พักก็น้อยลงด้วย	การพัฒนาและ การส่งเสริมการ ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ใน โครงการชุมชน ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความ ร่วมมือจากภาค นักท่องเที่ยวดี พอแล้ว แต่ทุก หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องยังคงต้อง พัฒนาและส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ในเรื่อง ของการตลาด การ โฆษณา ประชาสัมพันธ์ทั้ง ในเรื่องของ ผลิตภัณฑ์ แหล่ง ท่องเที่ยว และสิ่ง อำนวยความสะดวก สะดวกต่าง ๆ เพื่อ สร้างความ ประทับใจให้แก่ นักท่องเที่ยว	จังหวัดนครนายกมี สถานที่ท่องเที่ยวที่ น่าสนใจหลายที่ไม่ว่า จะเป็นเส้นทาง การ ท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม เช่น การ สักการะพระพุทธร โสธรจำลอง ประดิษฐานในพระ อุโบสถวัดหนองหัวลิง ใน ชมพิพิธภัณฑ์ของ เก่าในตำบลหนอง แสน อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก เยี่ยมชมขนมไทยที่ มีเวิร์คช็อปการทำ ขนมไทยหลากหลาย เมนู ซึ่งมีสถานที่ ท่องเที่ยวที่เป็นที่ ที่น่าสนใจ สามารถ นำเสนอ เส้นทาง ท่องเที่ยวให้แก่ นักท่องเที่ยวได้ หลากหลายเส้นทาง	จังหวัด นครนายกมี สถานที่ ท่องเที่ยวที่ น่าสนใจหลายที่ ในแต่ละ เส้นทาง และยัง มีศูนย์เรียนรู้ภูมิ ปัญญาพื้นบ้าน ที่มีการเลี้ยง ไส้เดือน ดินขุย ไข่ เยี่ยมบ้าน ขนมไทยที่มี เวิร์คช็อปการ ทำขนมไทย หลากหลายเมนู ซึ่งมีสถานที่ ท่องเที่ยวที่เป็น ที่น่าสนใจ สามารถ นำเสนอ เส้นทาง ท่องเที่ยวให้แก่ นักท่องเที่ยวได้

จากตาราง 10 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านความร่วมมือจากภาคนักท่องเที่ยว พบว่า การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาคนักท่องเที่ยวดีพอแล้ว แต่ยังสามารถพัฒนาได้อีก เพราะการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ผ่านมามีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายกน้อยลง การใช้จ่ายในการเลือกซื้อสินค้า หรือการเข้าพักก็น้อยลง จังหวัด

นครนายก มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายที่ในแต่ละเส้นทางไม่ว่าจะเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น การสักการะพระพุทธรูปโสธรจำลอง ประดิษฐานในพระอุโบสถวัดหนองหัวลิงในชุมชนพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในตำบลหนองแสน อำเภอบางพลี จังหวัดนครนายก และยังมีศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ที่มีการเลี้ยงไส้เดือน ดินซูไฟ เฝียมบ้านขนมไทยที่มีเวิร์คช็อปการทำขนมไทยหลากหลายเมนู ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่น่าสนใจ เราสามารถนำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้หลากหลายเส้นทาง หรืออาจจะมีการสอดแทรกสถานที่ท่องเที่ยวอื่นที่อยู่ในละแวกเดียวกันไปด้วยพร้อมทั้งยังได้เรียนรู้ถึงสถานที่ท่องเที่ยวตามเส้นทางทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้อีกหลากหลาย

ตาราง 11 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายกที่จะดึงดูดและสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
7. แหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยวใน	แหล่งท่องเที่ยวใน	แหล่งท่องเที่ยวใน	การส่งเสริมการ	การส่งเสริมการ
ในจังหวัด	จังหวัดนครนายก	จังหวัดนครนายก	จังหวัดนครนายก	ท่องเที่ยวจังหวัด	ท่องเที่ยวจังหวัด
นครนายกที่จะ	ที่จะดึงดูดและ	ที่จะดึงดูดและ	ที่จะดึงดูดและ	นครนายก มี	นครนายก มี
ดึงดูดและสร้าง	สร้างความ	สร้างความ	สร้างความ	ความโดดเด่นทาง	ความโดดเด่นทาง
ความประทับใจให้	ประทับใจให้	ประทับใจให้	ประทับใจให้	ธรรมชาติ ทั้งป่า	ธรรมชาติ ทั้งป่า
นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว เช่น	นักท่องเที่ยว เช่น	ไม้ ภูเขา น้ำตก	ไม้ ภูเขา น้ำตก
	ได้หลายประเภท	เขาช่องลม อุโมงค์	เขาช่องลม อุโมงค์	วัดวาอาราม วิถี	วัดวาอาราม วิถี
	ทั้งแหล่งท่องเที่ยว	ป่าไผ่ วัดจุฬา	ป่าไผ่ วัดจุฬา	ชีวิตเกษตรกร	ชีวิตเกษตรกรและ
	เชิงธรรมชาติ	ภรณ์วนาราม	ภรณ์วนาราม	และอาหาร	อาหารท้องถิ่นที่
	แหล่งท่องเที่ยว	เขื่อนขุนด่าน	เขื่อนขุนด่าน	ท้องถิ่นที่เป็น	เป็นเอกลักษณ์
	เชิงประวัติศาสตร์	ปราการชล	ปราการชล	เอกลักษณ์	เป็นเสน่ห์ดึงดูด
	แหล่งท่องเที่ยว	เอเดนฟาร์ม	เอเดนฟาร์ม	เป็นเสน่ห์ดึงดูด	นักท่องเที่ยวเดิน
	เชิงเกษตร แหล่ง	(Aden Farm)	(Aden Farm)	นักท่องเที่ยวเดิน	ทางเข้ามาเยี่ยม
	ท่องเที่ยวเชิง	สะพานทุ่งนาบ่อย	สะพานทุ่งนาบ่อย	ทางเข้ามาเยี่ยม	ชมอย่างไม่ขาด
	ศาสนา เป็นต้น	อุทยานพระ	อุทยานพระ	ชมอย่างไม่ขาด	สาย
		พินเนส	พินเนส	สาย	
		นครนายก วัดมณี	นครนายก วัดมณี		
	วงศ์ เป็นต้น	วงศ์ วัดหลวงพ่	วงศ์ วัดหลวงพ่		
		ปากแดง เป็นต้น	ปากแดง เป็นต้น		

จากตาราง 11 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายกที่จะดึงดูดและสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว พบว่า แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายกที่จะดึงดูดและสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว แบ่งออกได้หลายประเภท ทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา เป็นต้น ยกตัวอย่าง เช่น

แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ 1) เขาช่องลม ที่ได้ชื่อว่าเป็น กรีนแลนด์ ณ ไทยแลนด์ เพราะรอบข้างจะรายล้อมไปด้วยสีเขียวของต้นไม้ จนรู้สึกได้ถึงพลังของธรรมชาติที่อบอุ่นอยู่รอบ ๆ ตลอดเส้นทาง 2) อุโมงค์ป่าไผ่ วัดจุฬาภรณ์วนาราม มีความยาวประมาณ 800 เมตร ลักษณะเอียงเข้าหากันคล้ายกับ ป่าไผ่อารายยามะ ที่ เมืองเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น 3) เขื่อนขุนด่านปราการชล ชื่อเดิมเรียกว่า เขื่อนคลองท่าด่าน เป็นเขื่อนคอนกรีตบดอัดยาวที่สุดในประเทศไทยและในโลก ซึ่งสร้างขึ้นตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 1) เอเดนฟาร์ม (Aden Farm) นครนายก สถานที่ท่องเที่ยวแนวเกษตรอินทรีย์ ที่นอกจากจะเป็น Green Market ที่เน้นธรรมชาติ และเกษตรอินทรีย์แล้ว ที่นี่ยังเป็นคาเฟ่ ท่ามกลางร่มสวย ๆ ที่ห้อยตกแต่งอยู่อย่างสวยงาม มีทั้งร้านกาแฟ และซุ้มขายอาหาร ทั้งคาวหวานในสไตล์บ้านทุ่ง ด้านหลังจะเป็นทุ่งนาที่มีสะพานไม้ไผ่ทอดยาวสวยโค้งไปตามทุ่งนา และยังมีผลิตภัณฑ์เมื่อกหอยตาก ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และสินค้าออร์แกนิกอีกมากมายให้ได้ซื้อกลับบ้าน และซื้อเป็นของฝาก ของที่ระลึก 2) พอ.ฟาร์ม ฟาร์มเมล่อน และคาเฟ่ ที่เที่ยวสุดชิลอีกแห่งของอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก เป็นแหล่งท่องเที่ยวเที่ยวเชิงเกษตรที่เปิดให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมฟาร์ม และชิมเมนูอร่อย ๆ สด ๆ จากฟาร์ม ทั้งพืชผักต่าง ๆ รวมถึงไฮไลต์อย่างเมนูอร่อยจากเมล่อนที่มีหลากหลายเมนูอีกด้วย รวมถึงยังมีกิจกรรมตัดเมล่อน เก็บมะเขือเทศ และยังสามารถถ่ายรูปกับดอกไม้สวย ๆ เก็บภาพไว้เป็นที่ระลึก 3) สะพานทุ่งนายน้อย ที่นี้จะเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมได้ในช่วงฤดูทำนา เราจะได้มาสัมผัสกับไอนิน กลิ่นทุ่งนา พร้อมบรรยากาศสวย ๆ ที่มีภูเขารายล้อมไปเดินเล่นบนสะพาน ถ่ายรูปสวย ๆ รับหน้าผนกับทุ่งนาเขียวขจี

แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา 1) อุทยานพระพิฆเนศ นครนายก สร้างขึ้นโดยเจ้าอาวาสวัดศรีสุदारามวรวิหาร พร้อมด้วยคณะศิษย์ที่มีความเคารพนับถือในองค์พระพิฆเนศ จึงได้ดำเนินการจัดสร้างพระพิฆเนศองค์ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยขึ้น ซึ่งองค์พระพิฆเนศนั้นมีขนาดใหญ่มากหน้าตักกว้างถึง 9 เมตร นอกจากนี้ด้านหลังยังมีอาคารพิพิธภัณฑ์ที่รวบรวม องค์พระพิฆเนศ 108 ปาง ที่ครบสมบูรณ์อีกแห่งหนึ่งของเมืองไทย และแต่ละปางก็มีความหมายของการบูชาแตกต่างกันไป นอกจากนั้นยังมี พระบรมสารีริกธาตุจาก 9 ประเทศ ให้เราได้บูชาเพื่อเป็นสิริมงคลอีกด้วย 2) พุทธอุทยานมาฆบูชาอนุสรณ์ สร้างขึ้นเนื่องในโอกาสครบ 2,600 ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ด้านในจะเป็นลานที่มีพระพุทธรูปปางแสดงโอวาทปาติโมกข์ขนาดใหญ่ องค์พระพุทธรูปสูงถึง 13.5 เมตร เป็นตัวแทนองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ล้อมรอบด้วยพระพุทธรูป อีก 1,250 องค์ เป็นตัวแทนพุทธสาวกแสดงถึงเหตุการณ์สำคัญเมื่อครั้งพุทธกาล นอกจากนี้ยังมีศาลาปฏิบัติธรรม เพื่อให้พุทธศาสนิกชนสามารถใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิ และสามารถเดินทางมาสักการะ หรือเวียนเทียนที่พุทธอุทยานมาฆบูชาฯ 3) วัดคีรีวัน ที่โดดเด่นด้วยปราสาทขอมองค์ใหญ่ เป็นสถาปัตยกรรมแบบขอมโบราณ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพฯ อีกทั้งยังประดิษฐานหลวงพ่อโพธิ์ พระพุทธรูปเก่าแก่ อายุกว่า 1,000 ปี ปางนาคปรก ที่แกะสลักขึ้นมาจากไม้ต้นโพธิ์ นอกจากนี้ ภายในวัดยังประดิษฐานพระแก้วมรกตองค์จำลอง ให้ได้สักการะเพื่อความเป็นสิริมงคล 4) วัดมณีวงศ์ วัดสวย นครนายก อีกแห่ง ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่กว่า 100 ปี และประดิษฐาน พระพุทธรูปสี่เหลี่ยมทอง ปางปาเลไลยก์ ที่อยู่ในอิริยาบถประทับนั่งบนก้อนศิลา เป็นพระพุทธรูปประจำคนเกิดวันพุธกลางคืน ที่คนเกิดวันพุธกลางคืน ต้องไม่พลาดไปสักการะ อีกทั้งภายในวัดยังมี วังรัตนมณีนันทนครบาดาลนาคราช หรือ

จากตาราง 12 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจังหวัดนครนายกมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะสร้างประสบการณ์ที่ประทับใจให้นักท่องเที่ยว พบว่า จังหวัดนครนายกมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สร้างประสบการณ์ที่ประทับใจให้นักท่องเที่ยว คือ จังหวัดนครนายก เป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร ดังคำขวัญประจำจังหวัด คือ “นครนายก เมืองในฝันใกล้กรุง ภูเขางาม น้ำตกสวย รวยธรรมชาติ ปราศจากมลพิษ” อีกทั้งจังหวัดนครนายกมีศักยภาพโดดเด่นในด้านการท่องเที่ยว เพราะเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และเกิดน้ำตกที่สวยงามตามธรรมชาติหลายแห่ง เช่น น้ำตกสาริกา น้ำตกนางรอง น้ำตกเหวนรก น้ำตกลานรัก เป็นต้น ประกอบกับมีแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม-ประวัติศาสตร์ เทศกาลงานประเพณีและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สำคัญหลากหลาย กระจายอยู่ตามอำเภอทั้ง 4 อำเภอซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนดึงดูดให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางมาจังหวัดนครนายกเป็นจำนวนมาก ในภาพรวมคนในชุมชนต่าง ๆ ภายในจังหวัดนครนายกจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของจังหวัดเป็นประจำทุกครั้ง ไม่ว่าจะเป็นงานวันสำคัญต่าง ๆ ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ การใช้สื่อออนไลน์และออฟไลน์ในการประชาสัมพันธ์ให้เกิดประโยชน์ เช่น การจัดทำเว็บไซต์ Facebook ฯลฯ เพื่อเปิดแสดงความคิดเห็นหรือโพสต์รูปภาพเข้าไปทางแฟนเพจและมีสิ่งอำนวยความสะดวกในเรื่องของที่พักรถและการเดินทาง ซึ่งที่พักรถมีให้นักท่องเที่ยวเลือกได้หลากหลายรูปแบบ

ตาราง 13 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจังหวัดนครนายกมีกิจกรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนนครนายก

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
9. จังหวัดนครนายกมีกิจกรรมอะไรที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนนครนายก	จังหวัดนครนายก มีกิจกรรมที่หลากหลายทั้ง เทศกาล งาน ประเพณี รวมถึง สโมสรกีฬา	จังหวัดนครนายก มีกิจกรรมที่หลากหลาย รวมถึงสนามกอล์ฟสำหรับคนรักกีฬา	จังหวัดนครนายก มีกิจกรรมที่หลากหลายทั้ง เทศกาล งาน ประเพณี เช่น กิจกรรมจักรยานท่องเที่ยว เป็นต้น	คนในท้องถิ่นมีการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จัดกิจกรรมผจญภัย เช่น กิจกรรมล่องแก่ง พายเรือคายัก เป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมสูง	จังหวัดนครนายก มีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมล่องแก่ง พายเรือคายัก เป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมสูง

จากตาราง 13 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจังหวัดนครนายกมีกิจกรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนนครนายก พบว่า จังหวัดนครนายกมีกิจกรรมที่หลากหลายทั้งเทศกาลงานประเพณี รวมถึงสนามกอล์ฟสำหรับคนรักกีฬากอล์ฟ ตามแต่ละอำเภอ ยกตัวอย่าง เช่น อำเภอเมืองนครนายก ได้แก่ 1) ประเพณีสู่ขวัญข้าว ตำบลเขาพระ 2) ประเพณีลอยกระทง “ยลวิถีอุทุมธานี สืบสานประเพณีลอยกระทง ลุ่มแม่น้ำนครนายก” 3) กิจกรรมจักรยานท่องเที่ยว 4) ศูนย์การเรียนรู้ระดับจังหวัด “โคกหนอง นา โมเดล” 5) งานลอยกระทงดอกบัว ชุมชนท่องเที่ยวบ้านวังต้น อำเภอบ้านนา ได้แก่ 1) พิธีรำผีบอญ พิธีกรรมสำคัญของชาวมอญเฉพาะในเขตตำบลบ้านนา 2) กิจกรรมผจญภัยและทดสอบกำลังใจโรงเรียนเตรียมทหาร อำเภอปากพลี ได้แก่ 1) กิจกรรมเรียนรู้วิถีชุมชนบ้านบึงเข้ ตำบลหนองแสง (บึงเข้โฮมสเตย์) 2) ประเพณีสงกรานต์ไทยพวน วัดฝั่งคลอง 3) พิธีกรรมสุดเลื้อย สุดผ้า และอำเภอองครักษ์ ได้แก่ กิจกรรมเรียนรู้วิถีชุมชนหมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 งานมหรหรรพ์ไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 เป็นต้น

ตาราง 14 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลนครนายกมีวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาลที่ควรจะต้องเพิ่มเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนนครนายก

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
10.นครนายกมีวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาลอะไรที่ควรจะต้องเพิ่มเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนนครนายก	จังหวัดนครนายกมีวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาลอะไรที่ควรจะต้องเพิ่มเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ในแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก ทั้ง 20 ชุมชน	จังหวัดนครนายกมีวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาลอะไรที่ควรจะต้องเพิ่มเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ดั้งนี้ สักการะพระพุทธรูป นิมิตมงคลและศาลเจ้าพ่อหมีน โส ณ วัดเขาทุเรียน หรือ วัดสีชมพู ชมการแสดงของควายไทย ร่วมกิจกรรมเรียนรู้การทำนาขั้นตอนต่าง ๆ โดยชาวบ้านได้ร่วมกันพัฒนาสินค้า OTOP ทั้งของกินและของใช้ ไม่ว่าจะเป็นหมูสวรรค์หมูแดดเดียว เนื้อปลากล้วยฉาบ ไหว้พระขอพรที่วัดเขาแดง ลอดโบสถ์โบราณ กิจกรรมเป็นผาโรยตัว สัมผัสวิถีชุมชนท้องถิ่น	จังหวัดนครนายกมีวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาลอะไรที่ควรจะต้องเพิ่มเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ดั้งนี้ สักการะพระพุทธรูป นิมิตมงคลและศาลเจ้าพ่อหมีน โส ณ วัดเขาทุเรียน หรือ วัดสีชมพู ชมการแสดงของควายไทย กิจกรรมเรียนรู้การทำนาขั้นตอนต่าง ๆ ไหว้พระขอพรที่วัดเขาแดง ลอดโบสถ์ โบราณ กิจกรรมเป็นผาโรยตัว สัมผัสวิถีชุมชนท้องถิ่น ชาวไทยพวน สักการะหลวงพ่อเสาร์ห้า พระประธานที่วัดธรรมปัญญา พรมน้ำมันต์ จากบ่อน้ำมันต์ พญานาค เป็นที่	งานบุญประเพณีแห่หลวงพ่อปากแดง จัดขบวนแห่ใหญ่ที่มีการแสดงศิลปวัฒนธรรม เช่น การรำไทยและดนตรีพื้นบ้าน พิธีขอฝนตามความเชื่อ ท้องถิ่น นำพิธีกรรมดั้งเดิมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในเรื่องน้ำมาผสมกับกิจกรรมท่องเที่ยว การจัดเทศกาลใหม่เพื่อดึงดูด ชุมชนความสวยงามของโบสถ์เก่ากลางน้ำที่มีอายุกว่าสองร้อยปี สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่วัดศิรีวัน นักท่องเที่ยว เทศกาลโคมไฟและแสงสว่างแห่งธรรมชาติ ตกแต่งพื้นรอบน้ำตกหรือสถานที่สำคัญด้วยโคมไฟและแสงสว่าง	จังหวัดนครนายกมีงานบุญประเพณีแห่หลวงพ่อปากแดง จัดขบวนแห่ใหญ่ที่มีการแสดงศิลปวัฒนธรรม เช่น การรำไทยและดนตรีพื้นบ้าน พิธีขอฝนตามความเชื่อ ท้องถิ่น นำพิธีกรรมดั้งเดิมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในเรื่องน้ำมาผสมกับกิจกรรมท่องเที่ยว ท่องเที่ยวเพื่อดึงดูด ชุมชนนักท่องเที่ยว เทศกาลโคมไฟและแสงสว่าง เพื่อสร้างบรรยากาศ เพื่อสร้างความแปลกใหม่เพื่อเป็นจุดเด่นให้นักท่องเที่ยว

ตาราง 14 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
		ท้องถิ่นอันดามัน ของชาวไทยพวน ปั่นจักรยาน ท่องเที่ยวรอบ หมู่บ้าน สักการะ หลวงพ่อบุญรอด พระประธานที่วัด ธรรมปัญญา พรหม น้ำมนต์จากบ่อ น้ำมนต์พญานาค ซึ่งผูกขึ้นเองตาม ธรรมชาติ ชมความสวยงาม ของโบสถ์เก่ากลาง น้ำที่มีอายุกว่าสอง ร้อยปี สักการะสิ่ง ศักดิ์สิทธิ์ที่วัดศิรี วันซึ่งเป็นวัด ประจำหมู่บ้าน เป็นที่ประดิษฐาน พระแก้วมรกต จำลองที่มีขนาด ใหญ่ที่สุดในโลก เป็นต้น	ประดิษฐานพระ แก้วมรกตจำลองที่ มีขนาดใหญ่ที่สุด ในโลก เป็นต้น	แสงไฟเพื่อสร้าง บรรยากาศ เพื่อ สร้างความแปลก ใหม่เพื่อเป็น จุดเด่นให้ นักท่องเที่ยวสนใจ มาเที่ยวที่จังหวัด นครนายกเพิ่มมาก ขึ้น	สนใจมานครนายก มากขึ้น

จากตาราง 14 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลนครนายกมีวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาลที่ควรจะต้องเพิ่มเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนนครนายก พบว่า จังหวัด นครนายกมีวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาลที่เพียงพอต่อการดึงดูดนักท่องเที่ยว ในแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก ทั้ง 20 ชุมชน ดังนี้

1. บ้านเขาทุเรียน หมู่ที่ 5 ตำบลเขาพระ อำเภอเมืองนครนายก

“เขาทุเรียน หมู่บ้านน่าอยู่ เชิดชูวัฒนธรรม งามล้ำวัดสี่ชมพู เคียงคู่ศาลเจ้าพ่อ หมีนโส เติบโตด้วยความสามัคคี” หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก สักการะ พระพุทธรูปนิมิตมงคลและศาลเจ้าพ่อหมีนโส ณ วัดเขาทุเรียน หรือ วัดสี่ชมพู สะดวกสบายกับส้วม ตัดแอร์ที่ได้รับรางวัลสุดยอดส้วมแห่งปี 2552 เรียนรู้ประวัติศาสตร์ทหารญี่ปุ่นสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2

ชิมมะยงชิดลูกโตหวานฉ่ำ ซึ่งสามารถนำกลับไปปลูกขยายพันธุ์ที่บ้านได้ อิ่มอร่อยกับยำส้มโอ ส้มตำสมุนไพร และยังมีขนมโบราณอย่าง โคะกะทิ ไข่กบ นกปล่อย บัวลอย อ้ายตื้อ

2. บ้านกุตรัง หมู่ที่ 4 ตำบลสาริกา อำเภอเมืองนครนายก

.. เทียวให้สนุก สุขสบาย ผ่อนคลายอารมณ์ ต้องมาตีมนมควายที่บ้านกุตรัง ..
หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก เทียวรางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
ต้นแบบทฤษฎีใหม่ ที่มีศูนย์อนุรักษ์ควายไทย ชวนชมการแสดงของควายไทย ร่วมกิจกรรมเรียนรู้
การทำนาขั้นตอนต่าง ๆ โดยชาวบ้านได้ร่วมกันพัฒนาสินค้า OTOP ทั้งของกินและของใช้ ไม่ว่าจะเป็น
หมูสวรรค์หมูแดดเดียวแสนอร่อย เผือกฉาบกล้วยฉาบเคี้ยวเพลิน แวะซื้อพรมเช็ดเท้าสวยงามฝีมือ
คุณป้าก่อนกลับบ้าน

3. บ้านเขาแดง หมู่ที่ 11 ตำบลสาริกา อำเภอเมืองนครนายก

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก ไหว้พระขอพรที่วัดเขาแดง
ลอดโบสถ์โบราณ บรรเทาเคราะห์เสริมมงคล เชื้ออินบยยอดเขาหล่น ชมวิวสวยเมืองนครนายก
แบบ 360 องศา ใครที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวแบบแอดเวนเจอร์ ห้ามพลาดกิจกรรมปีนผาไรยตัว
สุดท้าทาย สัมผัสวิถีชุมชนท้องถิ่นอันงดงามของชาวไทยพวน ชิมอาหารขึ้นชื่ออย่างแหนมเห็ด
สมุนไพร ไก่ย่างไม้กฤษณาสูตรพิเศษ

4. บ้านวังต้น หมู่ที่ 7 ตำบลพรหมณี อำเภอเมืองนครนายก

..บ้านท่องเที่ยว เกษตรแปรรูป วัฒนธรรมล้ำค่า ตลาดน้ำริมคลอง ชุมชนเป็นสุข..
หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก มั่นสยักกวัน ชวนเที่ยวบ้านวังต้น
ปั่นจักรยานท่องเที่ยวรอบหมู่บ้าน สักการะหลวงพ่อเสาร์ห้า พระประธานที่วัดธรรมปัญญา
พรมน้ำมนต์จากบ่อน้ำมนต์พญานาคซึ่งผุดขึ้นเองตามธรรมชาติ ชมความสวยงามของโบสถ์เก่า
กลางน้ำที่มีอายุกว่าสองร้อยปี นั่งรถคุณแดนไปเที่ยวที่สระแก้มลิงมรกต เพลิดเพลินกับกิจกรรม
มากมาย ซึ่งพัฒนาพื้นที่จากที่ดินเปล่ามาเป็นแหล่งน้ำให้กับเกษตรกรและเป็นจุดท่องเที่ยว ล่องเรือชม
วิวริมคลอง สัมผัสวิถีชีวิตชาวบ้านในการยกยอหาปลา ฆมหอยขม ชิมแกงคั่วหอยขม เมี่ยงคำบัวหลวง และ
อาหารพื้นถิ่นที่ตลาดริมคลองซอปปิงสินค้าขึ้นชื่ออย่างปูนปั้นสีสดใส งานหัตถกรรมติดกระจก

5. บ้านศรีวัน หมู่ที่ 1 ตำบลศรีนาวา อำเภอเมืองนครนายก

..บ้านศรีวัน ขึ้นภู ดูปลา มาทุ่ง มุ่งเศรษฐกิจพอเพียง.. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP
นวัตวิถี จังหวัดนครนายก สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่วัดศรีวันซึ่งเป็นวัดประจำหมู่บ้าน เป็นที่ประดิษฐาน
พระแก้วมรกตจำลองที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่ศูนย์การเรียนรู้ภูกะเหียง
ชมข้าวของเครื่องใช้โบราณที่พิพิธภัณฑ์รัตนจัน และยังมีเส้นทางปั่นจักรยานเพื่อสุขภาพเชื่อมโยง
จุดชมวิวกะเหียง ผ่านคลองส่งน้ำจากเขื่อนขุนด่านปราการชล วิวทุ่งนาเขียวขจี แวะถ่ายรูป
ที่สะพานสลิง ซอปปิงตลาดประชารัฐขายสินค้า OTOP

6. บ้านเกาะไม้ส่าย หมู่ที่ 9 ตำบลพิกุลออก อำเภอบ้านนา

.. บ้านเกาะไม้ส่าย ปลุกฝังวัฒนธรรม เกษตรกรรมรุ่งเรือง พันธุ์ข้าวไทยลือเลื่อง พูเพื่องแหล่งเกษตรอินทรีย์ .. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก เทียวสวนสมุนไพรไทยได้ความรู้ เทียวฟาร์มเห็ด เทียวฟาร์มกบ ข้าวปลอดสารพิษพันธุ์ต่าง ๆ ที่ชาวบ้านตั้งใจปลูกโดยคำนึงถึงสุขภาพของผู้บริโภค ชาวบ้านยังแปรรูปอาหารเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ อาทิ ปลาตากแดดเดียว ตัวโต ข้าวหลามบ๊ะจ่างในกระบอกไม้ไผ่ หอมหวานมันอร่อยแะมาชิมกันได้นะคะ

7. บ้านหนองมะกอก หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนา

..กระบกกแผ่นดิน กินอาหารรสเลิศ เพลิดเพลินชมไทย ใส่ใจเกษตรปลอดสาร.. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก One day trip ที่มาในคอนเซ็ปต์ “บ้านพอเพียง แหล่งเรียนรู้ เพื่อสุขที่ยั่งยืน” เชื้ออินซุ่มต้นไผ่วัดจุฬารามวราราม เป็นอุโมงค์ไผ่ที่โน้มเข้าหากันตามธรรมชาติ เรียนรู้การปลูกผักอินทรีย์ที่ศูนย์การเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง เก็บผักที่อุโมงค์ผักปลอดสารพิษ ทำอาหารปลาที่วังมัจฉา พักโฮมสเตย์บ้านทรงไทย แวะแช่ภาพที่สะพานชมทุ่งเห็นวิวทุ่งนาเขียวขจีสดลูกहुลูกตา ช้อปปิ้งสินค้าท้องถิ่น ชิมเมนูพื้นบ้านทั้งอาหารและขนมไทย

8. บ้านใหม่ หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านพรึก อำเภอบ้านนา

..ชุมชนเข้มแข็ง เป็นแหล่งเรียนรู้ อยู่คู่บ้านใหม่ สมุนไพรล้ำค่า ปรัชญาพอเพียง.. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก เทียวหมู่บ้านสมุนไพร แหล่งปลูกสมุนไพรหายากหลากหลายชนิด และยังมีมังคุดเหมาะสำหรับการปลูกเสริมสิริมงคล เยี่ยมชมการผลิตกรอบรูปแฮนด์เมดจากไม้สัก และไม้เบญจพรรณ ที่นี่ยังเป็นแหล่งปลูกมะนาวไขปลา ส้มโอแดง ทุเรียนแดง ละมุดยักษ์ เรียนรู้และช้อปปิ้งผลิตภัณฑ์สมุนไพรแปรรูปขึ้นชื่อที่สถานีความรู้ ไม่ว่าจะเป็น สบู่ น้ำสมุนไพร สมุนไพรตากแห้ง

9. บ้านเนินสะอาด หมู่ที่ 16 ตำบลเขาเพิ่ม อำเภอบ้านนา

..เทียนหอมลือเลื่อง เพื่องฟูวัฒนธรรม เลิศล้ำวิถี เศรษฐกิจพอเพียง.. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก บ้านเนินสะอาดได้มีการพัฒนาเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีเกษตรพอเพียง เทียวฟาร์มแพะครบวงจรที่ Goat Smile Farm แหล่งจำหน่ายปุ๋ยมูลแพะ มีศูนย์เรียนรู้สวนเกษตรอินทรีย์ ปลูกผักพื้นบ้าน กินก็ได้ขายก็ดี ช้อปปิ้งผลิตภัณฑ์ประจำชุมชนที่มีมากถึง 10 สินค้า ไม่ว่าจะเป็นเทียนหอมแพนซี น้ำมันโพล สบู่ฟักข้าว ลูกประคบ ฯลฯ

10. บ้านทุ่งกระโปรง หมู่ที่ 12 ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา

.. บ้านทุ่งกระโปรง วิถีที่ใช้ สุขใจธรรมชาติ .. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก ชมการทำเกษตรผสมผสานที่เกื้อกูลกันที่สวนหนึ่งไร่พอ ที่มีการปลูกพืชผักผลไม้หลากหลายประเภทหมุนเวียนกันไป สนุกกับกิจกรรม One Day Trip ชมทุ่งนาผืนใหญ่ เรียนรู้

การแปรรูปผลไม้ เก็บผักผลไม้ตามฤดูกาล ซอปปิ้งผักสดและอาหารอร่อยหลายเมนูที่ตลาดทุ่งช้าง เปิดทุกวันเสาร์อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ อิ่มอร่อยกับเมนูหลากหลาย อาทิ ทอดมันผักกูด น้ำพริกมะขามกากหมู น้ำมัลเบอร์รี่หอมหวานชื่นใจ

11. บ้านน้ำซับ หมู่ที่ 9 ตำบลศรีกะอาง อำเภอบ้านนา

..ให้ว้พระใหญ่ ชื่นใจน้ำตก เพลินพบหอศิลป์ ท้องถิ่นกะอาง.. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก ที่บ้านน้ำซับมีสถานที่ท่องเที่ยวสุดฮิตคือน้ำตกกะอางให้ลงเล่นน้ำ ชื่นใจ ชมความสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมตามเส้นทางสำรวจธรรมชาติ ชมความงดงามและกราบไหว้ขอพรพระพุทธชินราชจำลอง ณ วัดศรีกะอาง พระอุโบสถของวัดศรีกะอางตั้งอยู่บนยอดเขา ตกแต่งด้วยถัวยขามโบราณ มีจุดเด่นเป็นสถาปัตยกรรมที่ผสมผสานระหว่างไทยและจีน ชมภาพทัศนศิลป์อันสวยงามที่ศูนย์การเรียนรู้บ้านศิลป์ บ้านน้ำซับ ซอปปิ้งสินค้าโอท็อปมากมายอย่ามองว่าเป็นงานแกะสลักกะลามะพร้าวปลาร้าแปรรูป น้ำพริกแมลงสะตือ ชนุนฉาบ

12. บ้านหัวหมอนคลอง 15 หมู่ที่ 3 ตำบลบึงศาล อำเภองครักษ์

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก ล่องเรือชมวิวทิวทัศน์สองฝั่งคลอง 15 สัมผัสวิถีชีวิตชาวมุสลิมในวิถีเกษตรธรรมชาติ การอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนและสันติของพี่น้องต่างศาสนา เทียวไร่หญ้าปศุสนามที่ใหญ่ที่สุดใน จ.นครนายก บนพื้นที่กว่า 300 ไร่ที่นี่ยังเป็นแหล่งผลิตกระถางปูนเปลือยที่ใหญ่ที่สุดในนครนายก ชมพิพิธภัณฑ์อนุรักษ์ควายเผือก ซอปปิ้งสินค้าจากภูมิปัญญาชาวบ้าน

13. บ้านบน หมู่ที่ 10 ตำบลบางปลาจืด อำเภองครักษ์

..บ้านบน ชุมชนคนยิ้ม โดยชุมชน เพื่อชุมชน.. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก กราบหลวงพ่อบุญอุ้มโสมมงคลลาภ วัดประสิทธิเวช ที่มีอายุ 338 ปี ชมความงดงามของพระมหาเจดีย์กลางน้ำ ล่องเรือในแม่น้ำบางปลาจืด เก็บดอกบัวในทุ่งดอกบัวขาว ชมชุมชนบ้านริมคลอง เก็บผักริมคลอง ชิมไข่เค็มดินจอมปลวก เบเกอรี่หน้าสมุนไพร มะม่วงหาวมะนาวโห่ ซอปปิ้งสินค้า OTOP ผ้ามัดย้อม สบู่มะขาม เพอร์นิเจอร์ไม้

14. บ้านคลองศาลเจ้า หมู่ที่ 7 ตำบลทรายมูล อำเภองครักษ์

.. บ้านคลองศาลเจ้า ถิ่นเจ้าพ่อ บ่อบัวแดง แหล่งธรรมะ อารยะชนมหวาน จักสานเกษตรวิถี สุขภาพดี อาหารปลอดภัย .. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก สักการะศาลเจ้าพ่อองครักษ์ ซึ่งเป็นอนุสรณ์แด่ราชองครักษ์ในรัชกาลที่ 5 บ้านคลองคล้า ได้น้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้เป็นเกษตรวิถีชุมชนเมือง มีจุดเรียนรู้ให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองทำการเกษตรแบบง่าย ๆ ที่นี่ยังจำหน่ายชุดปลูกผักที่ทำให้การเกษตรเป็นเรื่องสะดวก สินค้าขึ้นชื่อมีมากมายถึง 10 หมวด ของกิน ของใช้ ของฝาก ทั้งข้าวลิ้มนา ผักลิ้มดิน ขนมสายบัวที่ได้จากบัวแดง จักสานไม้ไผ่โบราณฝีมือคุณยาย ที่ถักจากไผ่เส้นเดียวไม่มีรอยต่อ

15. บ้านคลอง 15 เล่ หมู่ที่ 3 ตำบลคลองใหญ่ อำเภองครักษ์

บ้านคลอง 15 เล่ “คลองสวย น้ำใส ไม้งาม” หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก หมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ด้วยระยะทางยาวถึง 8 กิโลเมตร เดินทางไม่ไกล อยู่ใกล้กรุงเทพ รวบรวมพันธุ์ไม้จากทั่วประเทศมาไว้ที่เดียวจำหน่าย ทั้งสินค้า OTOP ประเภทไม้ดอกไม้ประดับ ไม้มงคล มีทั้งงานฝีมือ ของประดับจุ๊กจิก ไปจนถึงเฟอร์นิเจอร์ตกแต่งสวน ตกแต่งบ้าน และยังมีศูนย์การเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจชมสวนไม้กล้วยแปลกตา โดยนำต้นไม้มาตัดให้เป็นรูปทรงสวยงามและเพิ่มมูลค่า

16. บ้านคูคต หมู่ที่ 11 ตำบลบางปลากรด อำเภองครักษ์

..ชุมชนน่าอยู่ บ้านคูคต ชุมชนวิถีเกษตร แหล่งท่องเที่ยวไม้ดอกไม้ประดับ.. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก กราบขอพรหลวงพ่อบุญช้อยมงคล วัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง มาเที่ยวที่นี่ คนรักธรรมชาติและการตกแต่งสวนห้ามพลาด!! แหล่งรวมไม้ดอกไม้ประดับที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ซ้อปั้งต้นไม้มงคลขนาดจั่ว สินค้า OTOP ของบ้านคูคต เรียนรู้การผลิตเฟอร์นิเจอร์และของตกแต่งสวนแหล่งใหญ่ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีจักรยานให้บริการ ปั่นชมวิว

17. บ้านหนองหัวลิงใน หมู่ที่ 3 ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก สักการะพระพุทธรูปจำลอง ประดิษฐานในพระอุโบสถวัดหนองหัวลิงในชมพิพิธภัณฑของเก่า เที้ยวสวนมัลเบอร์รี่ ผลิตภัณฑอาหารแปรรูปจากมัลเบอร์รี่ ไม่ว่าจะเป็นน้ำมัลเบอร์รี่ มัลเบอร์รี่กวน แยมมัลเบอร์รี่ มัลเบอร์รี่ช้อทเข้มข้น ชมศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ที่มีทั้งการเลี้ยงไส้เดือน ดินขุยไผ่ถ่านไม้ไผ่ เยี่ยมบ้านขนมไทย ที่มีเวิร์คช้อปการทำขนมไทยหลากหลายเมนู

18. บ้านเนินหินแร่ หมู่ที่ 4 ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี

หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก บ้านเนินหินแร่ได้พัฒนาภูมิทัศน์เป็นสะพานไม้ไผ่ทอดยาวไปในทุ่งนา ให้นักท่องเที่ยวมาเช็คอินถ่ายภาพกับวิวสวยท่ามกลางธรรมชาติ มีวัฒนธรรมผสมผสานระหว่างไทยพุทธกับไทยพวน มีจักรยานคอยบริการให้นักท่องเที่ยวปั่นเที่ยวในชุมชน เทียน้ำตกตาดโตน แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติชิมข้าวเหนียวแดงรสชาติหวานมันอร่อย ขนมสาเล่หวานน้อยใช้สีสมุนไพร ซ้อปั้งสินค้าใจไม่ว่าจะเป็นงานจักสาน หัตถกรรมจากกะลามะพร้าว

19. บ้านคลองคล้า หมู่ที่ 1 ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี

.. คลองคล้า บ้านพวน เชิญชวน มาเที่ยว .. หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก เที้ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทยพวน ชมเอกลักษณ์ภาพปูนปั้นแสดงปรีชาธรรมรอบอุโบสถวัดศรีมงคล ซึ่งได้พัฒนาเป็นแอนิเมชั่นในนิทรรศการ เหยียนฮู้ ไร่บ้านพวน ปั่นจักรยานชมทิวทัศน์ สัมผัสอากาศบริสุทธิ์ เลือกซื้อผลิตภัณฑ์จักสาน ชิมบ๊วยมะพร้าวอ่อนโบราณ

20. บ้านเหล่าเดิน หมู่ที่ 9 ตำบลหนองแสง อำเภอบางพลี

เหล่าเดินเนินสวย รวยธรรมชาติ อากาศบริสุทธิ์ หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก กราบพระที่วัดเหล่าเดิน ศูนย์รวมใจของชาวบ้าน ชมกำแพงวัดที่ทำจากศิลาแลง ชมแก้มลิงตอนป่าเป่า แหล่งน้ำสาธารณะท่ามกลางป่าไม้ที่มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นพื้นที่อนุรักษ์พันธุ์พืชที่กำลังพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซอปปิงสินค้า OTOP หลากหลายทั้งงานหัตถกรรม ผ้าพันคอ กระเป๋าแฮนด์เมด ชิมน้ำไผ่ธรรมชาติ หอมชื่นใจ ช่วยลดน้ำตาลในเส้นเลือดอาหารคาวหวานนานาชนิดจากหน่อไม้ เพราะเป็นพื้นที่ที่มีการปลูกไผ่หนาแน่น สนุกกับกิจกรรม One Day Trip ในราคาท่านละ 200 บาทต่อวัน

ตาราง 15 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลนครนายกมีความงาม ธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของจังหวัดที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวได้

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
11. นครนายกมีความงาม	จังหวัดนครนายกมีศักยภาพโดดเด่น	จังหวัดนครนายกมีน้ำตกที่สวยงาม	จังหวัดนครนายกมีน้ำตกที่สวยงาม	บ้านเนินหินแร่ ตำบลหนองแสง	สะพานทุ่งนามุย บรรยายาศดี
ธรรมชาติอะไรที่เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของ	ในด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะความสวยงามของธรรมชาติ เพราะเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ทำให้เกิดน้ำตกที่สวยงาม	ตามธรรมชาติหลายแห่ง เช่น น้ำตกสาริกา น้ำตกนางรอง น้ำตกเหวนรก น้ำตกลานรัก หรือน้ำตกตดหินกอง อุทยานวังตะไคร้ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นต้น	ตามธรรมชาติหลายแห่ง เช่น น้ำตกสาริกา น้ำตกนางรอง น้ำตกเหวนรก น้ำตกลานรัก หรือน้ำตกตดหินกอง อุทยานวังตะไคร้ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นต้น	อำเภอบางพลี หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก ได้พัฒนาภูมิทัศน์เป็นสะพานไม้ไผ่ทอดยาวไปในทุ่งนาให้นักท่องเที่ยวมาเช็กอินถ่ายภาพกับวิวสวยท่ามกลางธรรมชาติมีวัฒนธรรมผสมผสานระหว่างไทยพุทธกับไทยพวน มีกิจกรรมคอบริการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวในชุมชน	ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ได้เดินเล่นพักผ่อน ภายใต้มิไร้นกฟ้า ร้านอาหารของกินเล่น และสินค้าจากชาวบ้านในพื้นที่ และยังเป็นที่เที่ยว
จังหวัดที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวได้					นครนายกนอกเมืองที่มีมรดกอายุรูปสวยให้เลือกรูปมากมาย

จากตาราง 15 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลนครนายกมีความงาม ธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของจังหวัดที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ พบว่า จังหวัดนครนายกมีศักยภาพโดดเด่นในด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะความสวยงามของธรรมชาติ เพราะเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารทำให้เกิดน้ำตกที่สวยงามตามธรรมชาติหลายแห่ง เช่น น้ำตกสาริกา น้ำตกนางรอง น้ำตกเหวนรก น้ำตกลานรัก หรือน้ำตกตาดหินกอง อุทยานวังตะไคร้ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นต้น หรือชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ยกตัวอย่างเช่น บ้านเนินหินแร่ ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี หนึ่งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายกได้พัฒนาภูมิทัศน์เป็นสะพานไม้ไผ่ทอดยาวไปในทุ่งนา ให้นักท่องเที่ยวมาเช็คอินถ่ายภาพกับวิวสวยท่ามกลางธรรมชาติมีวัฒนธรรมผสมผสานระหว่างไทยพุทธกับไทยพวน มีจักรยานคอยบริการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวปั่นเที่ยวในชุมชนสะพานทุ่งนามู้ย บรรยากาศดี ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ได้เดินเล่นพักผ่อน ภายในก็มีร้านค้าแพ ร้านอาหาร ของกินเล่น และสินค้าจากชาวบ้านในพื้นที่ และยังเป็นที่พักผ่อนนันทนาการนอกเมืองที่มีมุมถ่ายรูปสวยให้เลือกอย่างมากมาย ฟ้าเดียวดาย เป็นที่เที่ยวนครนายกที่อยู่ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีลักษณะคล้ายกับผานกเค้าที่ภูกระดึง เป็นจุดชมวิวซึ่งเป็นลานหินยื่นออกมาจากผา สามารถมาเดินตามทางสำรวจธรรมชาติได้ เดินง่าย เห็นวิวทิวทัศน์กว้างขวาง ลมพัดเย็นสบาย เป็นที่เที่ยวนครนายกนอกเมืองที่มาแล้วสบายตาสบายใจ

ตาราง 16 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจังหวัดนครนายกมีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่สามารถใช้เป็นเรื่องราวที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเยือนนครนายก

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
12. จังหวัดนครนายกมีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์อะไรที่สามารถใช้เป็นเรื่องราวที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเยือนนครนายก	นครนายก สันนิษฐานว่าเคยเป็นเมืองโบราณสมัยทวารวดี หลักฐานคือ แนวกำแพงเนินดินแดนและสันคูเมืองที่ตำบลดงละคร แต่ชื่อ “นครนายก” นั้นปรากฏหลักฐานในสมัยอยุธยาว่าเป็นเมืองหน้าด่านทางทิศตะวันออก สมัยพระเจ้าอู่ทอง ใน พ.ศ. 2487 รัชกาลที่ 5 ทรงจัดลักษณะการปกครองเป็นมณฑล นครนายกได้เข้าไปอยู่ในเขตมณฑลปราจีนบุรี	เคยเป็นเมืองโบราณเมื่อครั้งในสมัยทวารวดี ที่พบได้จาก แหล่งโบราณบ้านดงละคร เป็นเมืองที่มีอายุร่วมสมัยเดียวกันกับเมืองศรีมโหสถในจังหวัดปราจีนบุรี และเมืองพระรถในจังหวัดชลบุรี โดยโบราณวัตถุที่ขุดพบในบริเวณนี้ มีมากมายหลายยุคหลายสมัยด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็น ระฆังหิน สมัยทวารวดี พระพุทธรูปสมัยลพบุรี ภาชนะดินเผาสมัยสุโขทัยและอยุธยา	เคยเป็นเมืองโบราณเมื่อครั้งในสมัยทวารวดี ที่พบได้จาก แหล่งโบราณบ้านดงละคร เป็นเมืองที่มีอายุร่วมสมัยเดียวกันกับเมืองศรีมโหสถในจังหวัดปราจีนบุรี และเมืองพระรถในจังหวัดชลบุรี โดยโบราณวัตถุที่ขุดพบในบริเวณนี้ มีมากมายหลายยุคหลายสมัยด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็น ระฆังหิน สมัยทวารวดี พระพุทธรูปสมัยลพบุรี ภาชนะดินเผาสมัยสุโขทัยและอยุธยา	เรื่องราวการตั้งถิ่นฐาน เรื่องราวการต่อสู้ นครนายกเคยเป็นพื้นที่สำคัญในการสู้รบ ในสมัยโบราณ โดยเฉพาะการเป็นเส้นทางผ่านไปยัง แคว้นต่าง ๆ ทางภาคตะวันออก เรื่องราวการตั้งถิ่นฐานและความเป็นมาของชุมชนดั้งเดิม เช่น ชาวมอญและชาวลาว สามารถนำเสนอในรูปแบบนิทรรศการหรือกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ได้	เรื่องราวการตั้งถิ่นฐาน เรื่องราวการต่อสู้ นครนายกเคยเป็นพื้นที่สำคัญในการสู้รบ ในสมัยโบราณ โดยเฉพาะการเป็นเส้นทางผ่านไปยัง แคว้นต่าง ๆ ทางภาคตะวันออก เรื่องราวการตั้งถิ่นฐานและความ เป็นมาของชุมชนดั้งเดิม เช่น ชาวมอญและชาวลาว สามารถนำเสนอในรูปแบบนิทรรศการหรือ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ได้

ตาราง 16 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
	จนกระทั่ง พ.ศ. 2445 ทรงธรรม นิยมการมีเจ้า ครองเมือง ให้ ตำแหน่งผู้ว่า ราชการจังหวัดขึ้น แทน และในช่วง พ.ศ. 2481 – 2489 ได้ย้าย นครนายกไปรวม กับจังหวัด ปราจีนบุรี และ สระบุรี หลังจาก นั้นจึงแยกเป็น จังหวัดนครนายก				

จากตาราง 16 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจังหวัดนครนายกมีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่สามารถใช้เป็นเรื่องราวที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเยือนนครนายก พบว่า นครนายก สันนิษฐานว่าเคยเป็นเมืองโบราณสมัยทวารวดี หลักฐาน คือ แนวกำแพงเนินดินแดนและสันคูเมืองที่ตำบลดงละคร แต่ชื่อ “นครนายก” นั้น ปรากฏหลักฐานในสมัยอยุธยาว่าเป็นเมืองหน้าด่านทางทิศตะวันออก สมัยพระเจ้าอู่ทอง ใน พ.ศ. 24387 รัชกาลที่ 5 ทรงจัดลักษณะการปกครองเป็นมณฑลนครนายก ได้เข้าไปอยู่ในเขตมณฑลปราจีนบุรี จนกระทั่ง พ.ศ. 2445 ทรงธรรมนิยมการมีเจ้าครองเมืองให้ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดขึ้นแทน และในช่วง พ.ศ. 2481-2489 ได้ย้ายนครนายกไปรวมกับจังหวัดปราจีนบุรี และสระบุรี หลังจากนั้นจึงแยกเป็นจังหวัดนครนายก และเคยเป็นเมืองโบราณเมื่อครั้งในสมัยทวารวดี ที่พบได้จาก แหล่งโบราณบ้านดงละคร เป็นเมืองที่มีอายุร่วมสมัยเดียวกันกับเมืองศรีมโหสถในจังหวัดปราจีนบุรี และเมืองพระรถในจังหวัดชลบุรี โดยโบราณวัตถุที่ขุดพบในบริเวณนี้ มีมากมายหลายยุคหลายสมัยด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็น รัชชหินสมัยทวารวดี พระพุทธรูปสมัยลพบุรี ภาชนะดินเผาสมัยสุโขทัยและอยุธยา และยังมีตำนานที่ชวนค้นหาในจังหวัดนครนายก คือ เมืองโบราณดงละคร ตั้งอยู่ในตำบลดงละคร อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก เป็นเมืองโบราณสมัยทวารวดี ช่วงพุทธศตวรรษที่ 12-16 ผังเมืองลักษณะเป็นรูปไข่หรือวงรี มีคูน้ำคันดินล้อมรอบ กรมศิลปากรประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแห่งชาติเมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2475

ตำนานของเมืองดงละคร เชื่อว่าเป็นเมืองลับแล ในเวลากลางคืนจะได้ยินเสียงดนตรีมโหรีแว่วมาจากกลางป่า คล้ายกับมีการเล่นละคร จึงเรียกว่า ดงละคร ส่วนอีกตำนานหนึ่ง มีชาวบ้านคนหนึ่งมีอาชีพตัดฟัน ได้หลงเข้าไปในเมืองลับแล หาทางกลับออกมาไม่ได้ จึงตัดสินใจอยู่กินกับหญิงสาวนางหนึ่งและมีลูกด้วยกัน วันหนึ่งชายดังกล่าวพลั้งทำผิดกฎเกณฑ์ของเมือง จึงต้องให้ออกจากเมืองไป ก่อนออกจากเมืองภรรยาของชายตัดฟันได้มอบห่อผ้าสองห่อให้นำติดตัวมา พร้อมทั้งกำชับให้แกะห่อผ้าเมื่อถึงบ้านแล้วเท่านั้น แต่ระหว่างทางชายตัดฟันเกิดอยากรู้สิ่งของภายในห่อผ้า จึงได้แกะห่อผ้าหนึ่งห่อออกดู พบว่าเป็นทรายจึงได้เททิ้งไว้ เหลือห่อผ้าอีกห่อที่นำกลับมาเปิดที่บ้านของตนและพบว่าภายในห่อผ้ามีทองคำจำนวนหนึ่งบรรจุอยู่ จึงใช้ทองคำเหล่านั้นเลี้ยงตัวและดูแลมารดาไปตลอดชีวิต พร้อมทั้งสร้างวัดขึ้น ณ บริเวณที่เททรายทิ้ง เรียกว่า วัดหนองทรายทอง ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของดงละคร

ตำนานของเขานางบวช เมื่อประมาณ 1,000 ปีก่อน เจ้าเมืองกัมพูชามีโอรสพระองค์หนึ่งนามว่า เจ้าปราจิตร เมื่อพระชนมายุได้ ๑๖ พรรษา ได้ออกเดินทางและพักอาศัยอยู่ร่วมกับหญิงท้อแก่คนหนึ่ง จนกระทั่งนางนั้นให้กำเนิดบุตรสาว นามว่า อรพิน เมื่อนางอรพินโตเป็นสาว เจ้าปราจิตรจึงได้สู่ขอนางเป็นคู่ครอง แต่ก็ถูกคนของเจ้าเมืองพินายลักพาตัวไป เมื่อเจ้าปราจิตรทราบข่าวจึงตามไปช่วยและพาหนีออกจากวังเจ้าเมืองพินาย ระหว่างทางเจ้าปราจิตรและนางอรพินเกิดพลัดหลงกัน นางอรพินได้เดินทางจนพบกับวิหารบนภูเขา จึงอธิษฐานแปลงร่างจากหญิงเป็นชายบวชอยู่ ณ วิหารนั้น จนกระทั่งเจ้าปราจิตรมาพบ จึงได้ลาสิกขา และเรียกขานนามภูก่อนหน้านั้นว่า เขานางบวช

ตาราง 17 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทรัพยากรท่องเที่ยวต่าง ๆ ของนครนายกที่เป็น
ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้แก่นครนายก

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
13. ทรัพยากร	ทรัพยากร	จังหวัดนครนายก	จังหวัดนครนายก	ทรัพยากรทาง	ทรัพยากรทาง
ท่องเที่ยวต่าง	ท่องเที่ยวด้าน	ขึ้นชื่อเรื่องภูมิ	ขึ้นชื่อเรื่องภูมิ	ธรรมชาติ น้ำตก	ธรรมชาติ น้ำตก
ๆ ของนครนายก	ความงาม	ประเทศทาง	ประเทศทาง	และลำธาร เช่น	และลำธาร เช่น
มีอะไรบ้างที่เป็น	ธรรมชาติ จังหวัด	ธรรมชาติที่	ธรรมชาติที่	น้ำตกสาริกา	น้ำตกสาริกา
ศักยภาพในการ	นครนายกขึ้นชื่อ	สวยงาม	สวยงาม	น้ำตกนางรอง	น้ำตกนางรอง
พัฒนาการ	เรื่องภูมิประเทศ	ทั้งน้ำตก ป่าไม้	ทั้งน้ำตก ป่าไม้	และน้ำตกเหว	และน้ำตกเหว
ท่องเที่ยวเชิง	ทางธรรมชาติที่	และอุทยาน	และอุทยาน	นรก เป็นจุดเด่น	นรก เป็นจุดเด่น
สร้างสรรค์ให้แก่น	สวยงาม ทั้งน้ำตก	แห่งชาติ ความ	แห่งชาติ ความ	ด้านความงดงาม	ด้านความงดงาม
นครนายก	ป่าไม้ และอุทยาน	งดงามทาง	งดงามทาง	ทางธรรมชาติที่	ทางธรรมชาติที่
	แห่งชาติ ความ	ธรรมชาติที่อุดม	ธรรมชาติที่อุดม	เหมาะกับการ	เหมาะกับการ
	งดงามทาง	สมบูรณ์ ทำให้	สมบูรณ์ ทำให้	ท่องเที่ยวแบบ	ท่องเที่ยวแบบ
	ธรรมชาติที่อุดม	เป็นจุดหมาย	เป็นจุดหมาย	ผจญภัยและการ	ผจญภัยและการ
	สมบูรณ์ ทำให้	ปลายทางยอด	ปลายทางยอด	ท่องเที่ยวแบบ	ท่องเที่ยวแบบ
	เป็นจุดหมาย	นิยมสำหรับการ	นิยมสำหรับการ	พักผ่อน การ	พักผ่อน การ
	ปลายทางยอด	ท่องเที่ยว เหมาะ	ท่องเที่ยว เหมาะ	พัฒนาท่องเที่ยว	พัฒนาท่องเที่ยว
	นิยมสำหรับการ	กับการเป็นเมืองที่	กับการเป็นเมืองที่	เชิงสร้างสรรค์ใน	เชิงสร้างสรรค์ใน
	ท่องเที่ยว เหมาะ	เป็นสถานที่	เป็นสถานที่	นครนายกจึง	นครนายกจึง
	กับการเป็นเมืองที่	พักผ่อนหย่อนใจ	พักผ่อนหย่อนใจ	สามารถใช้	สามารถใช้
	เป็นสถานที่	อีกทั้งยังเป็น	อีกทั้งยังเป็น	ศักยภาพเหล่านี้	ศักยภาพเหล่านี้
	พักผ่อนหย่อนใจ	แหล่งผลิตสินค้า	แหล่งผลิตสินค้า	เพื่อสร้างเส้นทาง	เพื่อสร้างเส้นทาง
	และเป็นเมืองอยู่	เกษตรที่สำคัญ	เกษตรที่สำคัญ	ท่องเที่ยวที่	ท่องเที่ยวที่
	อาศัยที่มี	ได้แก่ มะยงชิด	ได้แก่ มะยงชิด	หลากหลายทั้งใน	หลากหลายทั้งใน
	คุณภาพสูง อีกทั้ง	มะปรางหวาน ไก่	มะปรางหวาน ไก่	ด้านธรรมชาติ	ด้านธรรมชาติ
	ยังเป็นแหล่งผลิต	ไข่ และการเลี้ยง	ไข่ และการเลี้ยง	วัฒนธรรมและ	วัฒนธรรมและ
	สินค้าเกษตรที่	สัตว์น้ำ และ	สัตว์น้ำ และ	งานฝีมือ โดยการ	งานฝีมือ โดยการ
	สำคัญ ได้แก่	สามารถพัฒนา	สามารถพัฒนา	ส่งเสริมความคิด	ส่งเสริมความคิด
	มะยงชิด มะปราง	เป็นแหล่ง	เป็นแหล่ง	สร้างสรรค์ในการ	สร้างสรรค์ในการ
	หวาน ไก่ไข่ และ	ท่องเที่ยวเชิง	ท่องเที่ยวเชิง	ออกแบบ	ออกแบบ
	การเลี้ยงสัตว์น้ำ	สร้างสรรค์ได้	สร้างสรรค์ได้	ประสบการณ์	ประสบการณ์
	และสามารถ	อย่างหลากหลาย	อย่างหลากหลาย	ท่องเที่ยวที่มี	ท่องเที่ยวที่มี
	พัฒนาเป็นแหล่ง			เอกลักษณ์และ	เอกลักษณ์และ
	ท่องเที่ยวเชิง			โดดเด่น	โดดเด่น
	เกษตรได้				

จากตาราง 17 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทรัพยากรท่องเที่ยวต่าง ๆ ของนครนายกที่เป็นศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้แก่นครนายก พบว่า ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านความงามธรรมชาติ จังหวัดนครนายกขึ้นชื่อเรื่องภูมิประเทศทางธรรมชาติที่สวยงาม ทั้งน้ำตก ป่าไม้ และอุทยานแห่งชาติ ความงดงามทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น น้ำตกสาริกา น้ำตกนางรอง และน้ำตกเหวนรก เป็นจุดเด่นด้านความงามทางธรรมชาติที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวแบบผจญภัยและการท่องเที่ยวแบบพักผ่อน การพัฒนาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในนครนายกจึงสามารถใช้ศักยภาพเหล่านี้เพื่อสร้างเส้นทางท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งในด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม และงานฝีมือ โดยการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบประสบการณ์ท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์และโดดเด่น ทำให้เป็นจุดหมายปลายทางยอดนิยมสำหรับการท่องเที่ยว เหมาะกับการเป็นเมืองที่เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และเป็นเมืองอยู่อาศัยที่มีคุณภาพสูง อีกทั้งยังเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ มะยงชิด มะปรางหวาน ไข่ไก่ และการเลี้ยงสัตว์น้ำ และสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้

ตาราง 18 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจังหวัดนครนายกมีการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
14. เวลานี้นครนายกมีการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่ต้อแล้วหรือยัง ควรมีการเพิ่มเติมอะไรบ้าง	ยังไม่ได้พอ ในเรื่องของระบบสารสนเทศ การประชาสัมพันธ์ โฆษณาในเรื่องของการท่องเที่ยวชุมชน ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ควรจะต้องพัฒนาให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์ หรือหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตวิถี เพื่อดึงดูดความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมากขึ้น	ยังไม่ได้พอ ในเรื่องของระบบสารสนเทศ การประชาสัมพันธ์ โฆษณาการตลาดในเรื่องของการท่องเที่ยวชุมชน ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ควรจะต้องพัฒนาให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์ หรือหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตวิถี เพื่อดึงดูดความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ	ควรจะต้องพัฒนาในเรื่องของระบบสารสนเทศ การประชาสัมพันธ์ โฆษณาการตลาดในเรื่องของการท่องเที่ยว การตลาดในแพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงได้จากแอปพลิเคชันในปัจจุบัน เช่น Facebook, Line, Instagram และเน้นในเรื่องของการท่องเที่ยวชุมชน ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ควรจะต้องพัฒนาให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์ หรือหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตวิถีเพื่อดึงดูดความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมากขึ้น	การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ยังไม่ได้พอสามารถพัฒนาระบบสารสนเทศ การสร้างเว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชันที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นครนายก เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย และสะดวก ส่งเสริมการตลาดเชิงรุกการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มการรับรู้และดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีมากขึ้น	การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิธินั้นยังดีไม่พอลงทุนพัฒนาระบบสารสนเทศ การสร้างเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในนครนายก เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ และสะดวก การส่งเสริมการตลาด การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์และตลาดเพื่อเพิ่มการรับรู้และดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีมากขึ้น

จากตาราง 18 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจังหวัดนครนายกมีการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี พบว่า การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีนี้นั้นยังดีไม่พอ ควรพัฒนาระบบสารสนเทศ การสร้างเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันในปัจจุบัน เช่น Facebook, Line, Instagram และเน้นในเรื่องของการท่องเที่ยวชุมชน ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในนครนายก เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและสะดวก การส่งเสริมการตลาด การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์และการตลาดเพื่อเพิ่มการรับรู้และดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถียิ่งมากขึ้น

ตาราง 19 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของนครนายก

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
15. การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของนครนายกดีพอแล้วหรือยัง ควรเพิ่มเติมอะไรบ้าง	การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของนครนายก ยังสามารถพัฒนาได้อีกในเรื่องของการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพราะบางชุมชนยังดำเนินการประชาสัมพันธ์ได้ไม่ดีเท่าที่ควร	การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของนครนายก ยังสามารถพัฒนาได้อีกในเรื่องของการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพราะบางชุมชนยังดำเนินการประชาสัมพันธ์ได้ไม่ดีเท่าที่ควร	การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของนครนายก สามารถพัฒนาได้อีกในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และควรจัดสรรงบประมาณ และจะต้องมีการจัดหน่วยงานเข้า	การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของนครนายกนั้นยังดีไม่พอ ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ส่งเสริมวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชนในนครนายก เช่น บ้านศิริวัน บ้านคลองมะเดื่อ เป็นต้น พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ เช่น การสาธิตการมีเอกลักษณ์	การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของนครนายกนั้นยังดีไม่พอ ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ส่งเสริมวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชนในนครนายก เช่น บ้านศิริวัน บ้านคลองมะเดื่อ และชุมชนท้องถิ่นพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์

ตาราง 19 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
	ควรจะต้องมีการ จัดหน่วยงานเข้า ไปช่วยดำเนินการ ในเรื่องของระบบ สารสนเทศ การ ทำโฆษณาบนเว็บ ไซด์ เพื่อดึงดูด เดินทางมา ท่องเที่ยวมากขึ้น และถ้าเป็นไปได้ ควรจะดำเนินการ ในเรื่องของ การตลาด การทำ โฆษณา ประชาสัมพันธ์ และระบบ สารสนเทศให้ ครบถ้วน สมบูรณ์ ทั้ง 20 ชุมชน 4 อำเภอ	ควรจะต้องมีการ จัดหน่วยงานเข้า ไปช่วยดำเนินการ ในเรื่องของระบบ สารสนเทศ เพื่อ ดึงดูดความสนใจ ของนักท่องเที่ยว ให้เดินทางมา ท่องเที่ยวมากขึ้น	ไปช่วยดำเนินการ ในเรื่องของระบบ สารสนเทศตาม แพลตฟอร์มต่าง ๆ อัพเดทให้เป็น ปัจจุบัน เพื่อ ดึงดูดความสนใจ ของนักท่องเที่ยว ให้เดินทางมา ท่องเที่ยวมากขึ้น	ทำอาหารพื้นบ้าน การแสดงศิลปะ พื้นเมือง การ เสนอพิธีกรรม ท้องถิ่นเป็นต้น ยัง มีการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวให้มี ศักยภาพพร้อมที่ จะรองรับ นักท่องเที่ยวที่ เดินทางมา ท่องเที่ยวมากขึ้น	เช่น การสาธิตการ ทำอาหารพื้นบ้าน การแสดงศิลปะ พื้นเมือง การ เสนอพิธีกรรม ท้องถิ่น เป็นต้น ยังมีการพัฒนา ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม การ ปรับปรุงพื้นที่ ธรรมชาติ เช่น ลำ ธาร น้ำตก สวน ผลไม้ ให้พร้อม รองรับ นักท่องเที่ยว และ จัดกิจกรรมเชิง ธรรมชาติ เช่น ล่องแก่ง ปั่น จักรยาน และตั้ง แคมป์

จากตาราง 19 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของนครนายกดี พบว่า การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของนครนายก สามารถพัฒนาได้อีกในเรื่องของการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ส่งเสริมวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชนในนครนายก เช่น บ้านศิรีวัน บ้านคลองมะเดื่อ เป็นต้น พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ เช่น การสาธิตการทำอาหารพื้นบ้าน การแสดงศิลปะพื้นเมือง การเสนอพิธีกรรมท้องถิ่นเป็นต้น ยังมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพพร้อมที่จะรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น และควรจัดสรรงบประมาณ และจะต้องมีการจัดหน่วยงานเข้าไปช่วยดำเนินการในเรื่องของระบบสารสนเทศตามแพลตฟอร์มต่าง ๆ อัพเดทให้เป็นปัจจุบัน เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น

ตาราง 20 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยว
ของนครนายกสอดคล้องกับปรัชญาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
16. การพัฒนา	การพัฒนาการ	การพัฒนาการ	การพัฒนาการ	การพัฒนาการ	การพัฒนาการ
การท่องเที่ยวและ	ท่องเที่ยวและการ	ท่องเที่ยวและการ	ท่องเที่ยวและการ	ท่องเที่ยวและ	ท่องเที่ยวและ
การส่งเสริม	ส่งเสริมการ	ส่งเสริมการ	ส่งเสริมการ	ส่งเสริมการ	ส่งเสริมการ
การท่องเที่ยว	ท่องเที่ยวของ	ท่องเที่ยวของ	ท่องเที่ยวของ	ท่องเที่ยวของ	ท่องเที่ยวของ
ของนครนายก	นครนายก	นครนายก	นครนายก	นครนายก	นครนายกสอดคล้อง
สอดคล้องกับ	สอดคล้องกับ	สอดคล้องกับ	สอดคล้องกับ	สอดคล้องกับ	กับปรัชญาการ
ปรัชญา	ปรัชญาการ	ปรัชญาการ	ปรัชญาการ	ปรัชญาการ	ท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
การท่องเที่ยว	ท่องเที่ยวแบบ	ท่องเที่ยวแบบ	ท่องเที่ยวแบบ	ท่องเที่ยวแบบ	เพราะสามารถ
แบบยั่งยืนหรือไม่	ยั่งยืน เพราะ	ยั่งยืน เพราะ	ยั่งยืน เพราะ	ยั่งยืน เพราะ	วิเคราะห์ปรัชญา
อย่างไร	จังหวัดนครนายก	จังหวัดนครนายก	จังหวัดนครนายก	สามารถวิเคราะห์	การท่องเที่ยวได้ใน
	มีแหล่งท่องเที่ยวที่	มีแหล่งท่องเที่ยวที่	มีแหล่งท่องเที่ยวที่	ปรัชญาการ	หลายแง่มุม
	หลากหลาย ทั้งใน	หลากหลาย ทั้งใน	หลากหลาย ทั้งใน	ท่องเที่ยวได้ใน	โดยเฉพาะในเรื่อง
	เรื่องของการ	เรื่องของการ	เรื่องของการ	หลายแง่มุม	การเน้นความยั่งยืน
	ท่องเที่ยวเชิง	ท่องเที่ยวเชิง	ท่องเที่ยวเชิง	โดยเฉพาะในเรื่อง	ความสมดุลระหว่าง
	เกษตร การ	เกษตร การ	เกษตร การ	การเน้นความ	สิ่งแวดล้อมและ
	ท่องเที่ยว	ท่องเที่ยว	ท่องเที่ยว	ยั่งยืน ความสมดุล	เศรษฐกิจ รวมถึง
	ธรรมชาติ การ	ธรรมชาติ การ	ธรรมชาติ การ	ระหว่าง	การรักษา
	ท่องเที่ยวเชิง	ท่องเที่ยวเชิง	ท่องเที่ยวเชิง	สิ่งแวดล้อมและ	อัตลักษณ์ท้องถิ่น
	วัฒนธรรม	วัฒนธรรม	วัฒนธรรม	เศรษฐกิจ รวมถึง	ซึ่งเป็นหลักการ
	การท่องเที่ยวเชิง	การท่องเที่ยวเชิง	การท่องเที่ยวเชิง	การรักษา	สำคัญในปรัชญา
	ศาสนา เป็นต้น	ศาสนา เป็นต้น	ศาสนา เป็นต้น	อัตลักษณ์ท้องถิ่น	ท่องเที่ยว
	อีกทั้งการ		เพราะการ	ซึ่งเป็นหลักการ	ปัจจุบัน การอนุรักษ์
	ท่องเที่ยวทุก		ท่องเที่ยวใน	สำคัญในปรัชญา	ทรัพยากรธรรมชาติ
	ประเภทจะเน้น		ปัจจุบันจะต้อง	ท่องเที่ยวปัจจุบัน	นครนายกมีแหล่ง
	เรื่องของการ		รักษาเอกลักษณ์	การอนุรักษ์	ท่องเที่ยวธรรมชาติ
	ท่องเที่ยวแบบ		และอัตลักษณ์ที่	ทรัพยากร	เช่น น้ำตกสาริกา
	ยั่งยืนตามหลัก		สำคัญของแหล่ง	ธรรมชาติ	น้ำตกนางรอง
	ปรัชญาเศรษฐกิจ		ท่องเที่ยวเน้น ๆ		ที่มีการส่งเสริม
	พอเพียง เพื่อเป็น		ให้สมบูรณ์ และ		นักท่องเที่ยวเชิง
	การรักษาและคง		ยั่งยืน จะได้เป็นสิ่ง		อนุรักษ์ เช่น การ
	ความสมบูรณ์ของ		ดึงดูดความสนใจ		เดินป่าศึกษา
	ธรรมชาติและ		ของนักท่องเที่ยว		ธรรมชาติและ
	เหมาะกับเป็น		ให้เดินทางเข้ามา		ท่องเที่ยวในพื้นที่
	แหล่งท่องเที่ยว		ท่องเที่ยวใน		
	แบบยั่งยืน		จังหวัดนครนายก		

ตาราง 20 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
					จัดการอย่างเหมาะสม มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับธรรมชาติ และการจัดการขยะในพื้นที่ท่องเที่ยว การปลูกจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว การรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมผ่านแคมเปญและการประชาสัมพันธ์

จากตาราง 20 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายกสอดคล้องกับปรัชญาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวและส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายกสอดคล้องกับปรัชญาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เพราะสามารถวิเคราะห์ปรัชญาการท่องเที่ยวได้ในหลายแง่มุม โดยเฉพาะในเรื่องการเน้นความยั่งยืน ความสมดุลระหว่างสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ รวมถึงการรักษาอัตลักษณ์ท้องถิ่น ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในปรัชญาท่องเที่ยวปัจจุบัน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นครนายกมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เช่น น้ำตกสาริกา น้ำตกนางรอง ที่มีการส่งเสริมนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น การเดินป่าศึกษาธรรมชาติและการท่องเที่ยวในพื้นที่จัดการอย่างเหมาะสม มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับธรรมชาติ และการจัดการขยะในพื้นที่ท่องเที่ยว การปลูกจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว การรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมผ่านแคมเปญและการประชาสัมพันธ์

ตาราง 21 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลยุทธศาสตร์การตลาดเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว
ของนครนายก

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
17. ยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์
การตลาดเพื่อการ	การตลาดเพื่อการ	การตลาดเพื่อการ	การตลาดเพื่อการ	การตลาดเพื่อ	การตลาดเพื่อ
ส่งเสริมการ	ส่งเสริมการ	ส่งเสริมการ	ส่งเสริมการ	ส่งเสริมการ	ส่งเสริมการ
ท่องเที่ยวของ	ท่องเที่ยวของ	ท่องเที่ยวของ	ท่องเที่ยวของ	ท่องเที่ยวของ	ท่องเที่ยวของ
นครนายกดีพอแล้ว	นครนายก	นครนายก	นครนายก	จังหวัดนครนายกได้	จังหวัดนครนายกได้
หรือยัง ควรมีการทำ	ดีพอแล้ว และยัง	ดีพอแล้ว และยัง	ดีพอแล้ว และยัง	มีการวางแผนและ	มีการวางแผนและ
อะไรเพิ่มเติมบ้าง	สามารถพัฒนาและ	สามารถพัฒนาและ	สามารถพัฒนาและ	ดำเนินการในหลาย	ดำเนินการในหลาย
	ส่งเสริมการตลาด	ส่งเสริมการตลาด	ส่งเสริมการตลาด	ด้าน เพื่อพัฒนา	ด้าน เพื่อพัฒนา
	เพื่อการท่องเที่ยวได้	เพื่อการท่องเที่ยวได้	เพื่อการท่องเที่ยวได้	ศักยภาพการ	ศักยภาพการ
	เพราะ จังหวัด	เพราะ จังหวัด	เพราะ จังหวัด	ท่องเที่ยวของ	ท่องเที่ยวของ
	นครนายกมีแหล่ง	นครนายกมีแหล่ง	นครนายกมีแหล่ง	จังหวัด ยังมีประเด็น	จังหวัด ยังมีประเด็น
	ท่องเที่ยวที่มีความ	ท่องเที่ยวที่มีความ	ท่องเที่ยวที่มีความ	ที่ควรพิจารณา	ที่ควรพิจารณา
	หลากหลาย	หลากหลาย	หลากหลาย	เพิ่มเติมเพื่อให้	เพิ่มเติมเพื่อให้
	มีชื่อเสียงใน	มีชื่อเสียงใน	มีชื่อเสียงใน	ยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์
	ระดับนานาชาติ	ระดับนานาชาติ	ระดับนานาชาติ	ดังกล่าวมี	ดังกล่าวมี
	และเส้นทาง	เหมาะสมกับคนทุก	เหมาะสมกับคนทุก	ประสิทธิภาพ	ประสิทธิภาพ
	คมนาคมหลักที่	ช่วงวัย	ช่วงวัย	มากขึ้น	มากขึ้น
	ครอบคลุมทั่วถึงจึง	เกิดการกระจาย	เกิดการกระจาย	การพัฒนาแหล่ง	การพัฒนาแหล่ง
	ควรจะมีพัฒนาสู่	รายได้สู่ท้องถิ่นอย่าง	รายได้สู่ท้องถิ่น	ท่องเที่ยวและ	ท่องเที่ยวและ
	การเป็นแหล่ง	ทั่วถึง โดยพัฒนา	อย่างทั่วถึง	บริการ มีการพัฒนา	บริการ มีการพัฒนา
	ท่องเที่ยวคุณภาพ	แหล่งท่องเที่ยวหลัก	โดยพัฒนาแหล่ง	แหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว
	ยกระดับการ	ให้เป็นแหล่ง	ท่องเที่ยวหลักให้	สินค้า และบริการ	สินค้า และบริการ
	ท่องเที่ยวสู่การเป็น	ท่องเที่ยวที่มี	เป็นแหล่งท่องเที่ยว	ต่าง ๆ เพื่อดึงดูด	ต่างๆเพื่อดึงดูด
	จุดหมายการ	คุณภาพ ส่งเสริม	ที่มีคุณภาพ ส่งเสริม	นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว
	ท่องเที่ยวที่เน้น	การท่องเที่ยวโดย	การท่องเที่ยวโดย	มากขึ้น การ	มากขึ้น การ
	คุณภาพและความ	ชุมชนให้มากขึ้น	ชุมชนให้มากขึ้น	ประชาสัมพันธ์เชิง	ประชาสัมพันธ์เชิง
	ยั่งยืน เหมาะสมกับ	ยกระดับผลิตภัณฑ์	ยกระดับผลิตภัณฑ์	รุก มีการส่งเสริม	รุก มีการส่งเสริม
	คนทุกช่วงวัย โดย	ท้องถิ่นเชื่อมโยงการ	ท้องถิ่นเชื่อมโยงการ	การประชาสัมพันธ์	การประชาสัมพันธ์
	พัฒนาแหล่ง	ท่องเที่ยวมูลค่าสูง	ท่องเที่ยวมูลค่าสูง	และการท่องเที่ยว	และการท่องเที่ยว
	ท่องเที่ยวหลักให้		พัฒนาการตลาด	เชิงรุกเพื่อเพิ่มการ	เชิงรุกเพื่อเพิ่มการ
	เป็นแหล่งท่องเที่ยว		และการ	รับรู้และความสนใจ	รับรู้และความสนใจ
	ที่มีคุณภาพ ส่งเสริม		ประชาสัมพันธ์เชิง	ของนักท่องเที่ยว	ของนักท่องเที่ยว
	การท่องเที่ยวโดย		รุก เพื่อกระตุ้นการ		
	ชุมชนให้มากขึ้น		รับรู้และความสนใจ		
	ยกระดับผลิตภัณฑ์		ของนักท่องเที่ยว		
	ท้องถิ่นเชื่อมโยงการ				
	ท่องเที่ยวมูลค่าสูง				

จากตาราง 21 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลยุทธศาสตร์การตลาดเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายก พบว่า ยุทธศาสตร์การตลาดเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายก ดีพอแล้ว และยังสามารถพัฒนาและส่งเสริมการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวได้ เพราะ จังหวัดนครนายก มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการต่าง ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวมากขึ้น การประชาสัมพันธ์เชิงรุก มีการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการท่องเที่ยวเชิงรุกเพื่อเพิ่มการรับรู้และความสนใจของนักท่องเที่ยว อีกทั้งจังหวัดนครนายกมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ และเส้นทางคมนาคมหลักที่ครอบคลุมทั่วถึงจึงควรจะมุ่งพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ ยกกระตือรือร้นการท่องเที่ยวสู่การเป็นจุดหมายการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน เหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย เกิดการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นอย่างทั่วถึง โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหลักให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้มากขึ้น ยกกระตือรือร้นท้องถิ่นเชื่อมโยงการท่องเที่ยวมูลค่าสูง

ตาราง 22 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายกตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีการบูรณาการระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในจังหวัด

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
18. การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายกตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีการบูรณาการระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในจังหวัด ดีพอแล้วหรือยัง	การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายกตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีการบูรณาการระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในจังหวัด ดีพอแล้ว และยัง	การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายกตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีการบูรณาการระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในจังหวัด ดีพอแล้ว และยัง	การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายกตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีการบูรณาการระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในจังหวัด ดีพอแล้ว และ	การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายกตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ยังไม่สมบูรณ์และทั่วถึงใน	การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายกตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีความพยายามในการบูรณาการระหว่างต่าง ๆ หน่วยงานภาคีภาคเอกชน นักวิชาการ และชุมชน ยังคงมีช่องว่างที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้การบูรณาการเป็นไปอย่างมี
	สามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ เช่น ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้า OTOP ให้มีความปลอดภัย	สามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ เช่น ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้า OTOP ให้มีความปลอดภัย	สามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ เช่น ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้า OTOP ให้มีความปลอดภัย	หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการ และชุมชน ยังคงมีช่องว่างที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้การบูรณาการเป็นไปอย่างมี	ภาคีภาคเอกชน นักวิชาการ และชุมชน ยังคงมีช่องว่างที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้การบูรณาการเป็นไปอย่างมี

ตาราง 22 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
	เพื่อเพิ่มมูลค่า	เพื่อเพิ่มมูลค่า	เพื่อเพิ่มมูลค่า	เป็นไปอย่างมี	ประสิทธิภาพและ
ผลผลิตส่งเสริม	ผลผลิต	เพิ่มระดับ	ผลผลิต	เพิ่มระดับ	ครอบคลุมทุกมิติ
และพัฒนาการ	การบริการที่ได้	การบริการที่ได้	การบริการที่ได้	ครอบคลุมทุกมิติ	การบูรณาการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	มาตรฐานพัฒนา	มาตรฐานพัฒนา	มาตรฐานพัฒนา	การบูรณาการ	ระหว่างฝ่ายต่าง ๆ
สุขภาพ วัฒนธรรม	ความรู้และทักษะ	ความรู้และทักษะ	ความรู้และทักษะ	ระหว่างฝ่ายต่าง ๆ	ในการพัฒนาการ
เชิงวิถีชุมชน และ	ในการประกอบ	ในการประกอบ	ในการประกอบ	ในการพัฒนาการ	ท่องเที่ยวของ
เพิ่มระดับการ	อาชีพของคนใน	อาชีพของคนใน	อาชีพของคนใน	ท่องเที่ยวของ	นครนายกยังไม่
บริการที่ได้	ชุมชน และการ	ชุมชน และการ	ชุมชน และการ	นครนายก แม้จะมี	สมบูรณ์และทั่วถึง
มาตรฐาน พัฒนา	บริการที่ดี	บริการที่ดี	เพิ่ม	ความร่วมมือใน	แม้จะมีความ
ความรู้และทักษะ		ช่องทางการจัด		ระดับหนึ่งแต่ยัง	ร่วมมือในระดับ
ในการประกอบ		จำหน่ายสินค้าและ		ขาดความต่อเนื่อง	หนึ่ง แต่ยังไม่ขาด
อาชีพของคนใน		บริการตาม		และความชัดเจน	ความต่อเนื่องและ
ชุมชน และการ		แพลตฟอร์มต่าง ๆ		ในแผนดำเนินงาน	ความชัดเจนใน
บริการที่ดี		เช่น Facebook,		การส่งเสริมให้ทุก	แผนดำเนินงาน
		Line, Instagram		ฝ่ายทำงานร่วมกัน	การส่งเสริมให้ทุก
		เป็นต้น		อย่างเป็นระบบ	ฝ่ายทำงานร่วมกัน
				และสนับสนุนการ	อย่างเป็นระบบ
				พัฒนาที่ครอบคลุม	และสนับสนุน
				ทุกมิติ จะช่วย	การพัฒนา
				ยกระดับการ	ที่ครอบคลุมทุกมิติ
				ท่องเที่ยวของ	จะช่วยยกระดับ
				นครนายกให้มี	การท่องเที่ยวของ
				ความยั่งยืนและ	นครนายกให้มี
				เป็นประโยชน์ต่อ	ความยั่งยืนและ
				ทุกภาคส่วน	เป็นประโยชน์ต่อ
					ทุกภาคส่วน

จากตาราง 22 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายกตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีการบูรณาการระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในจังหวัด พบว่า การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายกตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีการบูรณาการระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในจังหวัด และยังสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ เช่น ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูป สินค้า OTOP ให้มีความปลอดภัยเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สุขภาพ วัฒนธรรม เชิงวิถีชุมชน และเพิ่มระดับการบริการที่ได้มาตรฐาน พัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพของคนในชุมชน และการบริการที่ดี รวมถึงการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูป สินค้า OTOP

ให้มีความปลอดภัยเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต เพิ่มระดับการบริการที่ได้มาตรฐาน พัฒนาความรู้และทักษะ ในการประกอบอาชีพของคนในชุมชน และการบริการที่ดี เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าและ บริการตามแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น Facebook, Line, Instagram เป็นต้น การบูรณาการระหว่าง ฝ่ายต่าง ๆ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการ และชุมชน ยังคงมีช่องว่างที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้ การบูรณาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกมิติ การบูรณาการระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของนครนายก แม้จะมีความร่วมมือในระดับหนึ่งแต่ยังขาดความต่อเนื่อง และความชัดเจนในแผนดำเนินงาน การส่งเสริมให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบและสนับสนุน การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ จะช่วยยกระดับการท่องเที่ยวของนครนายกให้มีความยั่งยืนและ เป็นประโยชน์ต่อทุกภาคส่วน

ตาราง 23 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทำงานแบบบูรณาการของจังหวัดนครนายก

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
19. การทำงานแบบบูรณาการมีความชัดเจนอะไรบ้างหรือไม่ อย่างไร	ไม่มีความขัดแย้งใด เพราะจังหวัดนครนายกมีตัวแทนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชนนักวิชาการ และนักท่องเที่ยว ที่คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งในเรื่องของ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการภายในชุมชนจะมี ผู้รับผิดชอบแต่ละ ชุมชน และนำมาเสนอให้แก่งานที่รับผิดชอบโดยตรงได้ทราบและดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อจะทำให้จังหวัดนครนายกเป็นเมืองน่าอยู่ น่าท่องเที่ยวตามเป้าหมายของการพัฒนาจังหวัดนครนายก	ไม่มีความขัดแย้งใด เพราะจังหวัดนครนายกมีตัวแทนที่คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันและกันในทุกเรื่อง	ไม่มีความขัดแย้งใด เพราะจังหวัดนครนายกมีตัวแทนทุกภาคส่วน ที่คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งในเรื่องของ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการภายในชุมชนจะมี ผู้รับผิดชอบแต่ละ ชุมชน และนำมาเสนอให้แก่งานที่รับผิดชอบโดยตรง	มีความขัดแย้งทางด้านผลประโยชน์ระหว่างหน่วยงาน อาจมีการขัดแย้งเรื่องงบประมาณ การจัดการทรัพยากรหรือการแบ่งหน้าที่ในพื้นที่ที่ต้องทำงานร่วมกัน ระหว่างประชาชนในพื้นที่กับผู้นำพัฒนา การพัฒนาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น การสร้างโครงสร้างพื้นฐานอาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและพื้นที่ของชุมชน ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม อาจนำไปสู่การบิดเบือนหรือทำให้วัฒนธรรมสูญเสียความดั้งเดิม ความขัดแย้งด้านสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการ	มีความขัดแย้งทางด้านผลประโยชน์ระหว่างหน่วยงาน อาจมีการขัดแย้งเรื่องงบประมาณ การจัดการทรัพยากรหรือการแบ่งหน้าที่ในพื้นที่ที่ต้องทำงานร่วมกัน ระหว่างประชาชนในพื้นที่กับผู้นำพัฒนา การพัฒนาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น การสร้างโครงสร้างพื้นฐานอาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและพื้นที่ของชุมชน ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม อาจนำไปสู่การบิดเบือนหรือทำให้วัฒนธรรมสูญเสียความดั้งเดิม

ตาราง 23 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท้องถิ่น
เมืองน่าอยู่				ท้องถิ่น	การพัฒนา
นำท้องถิ่นตาม				แบบยั่งยืน เช่น	การพัฒนาท้องถิ่น
เป้าหมายของการ				การสร้างรีสอร์ท	แบบยั่งยืน เช่น
พัฒนาจังหวัด				ในพื้นที่ธรรมชาติ	การสร้างรีสอร์ท
นครนายก				อาจก่อให้เกิด	ในพื้นที่ธรรมชาติ
				การทำลายระบบ	อาจก่อให้เกิด
				นิเวศ ความ	การทำลายระบบ
				ขัดแย้งด้านการ	นิเวศ ความขัดแย้ง
				บริหารจัดการ	ด้านการบริหาร
				ขาดการวางแผน	จัดการ ขาดการ
				เชิง	วางแผน
				กลยุทธ์ที่	เชิงกลยุทธ์
				ครอบคลุม	ที่ครอบคลุม
				อาจทำให้เกิด	อาจทำให้เกิด
				ความไม่พอใจใน	ความไม่พอใจ
				ผลลัพธ์	ในผลลัพธ์

จากตาราง 23 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทำงานแบบบูรณาการของจังหวัดทุกหน่วย ในจังหวัดนครนายก พบว่า ไม่มีความขัดแย้งใด เพราะจังหวัดนครนายกมีตัวแทนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน นักวิชาการ และนักท้องถิ่น ที่คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งในเรื่องของ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการภายในชุมชนจะมีผู้รับผิดชอบ แต่ละชุมชน และนำมาเสนอให้แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ได้ทราบและดำเนินการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง เพื่อจะทำให้จังหวัดนครนายกเป็นเมืองน่าอยู่ นำท้องถิ่นตามเป้าหมายของการพัฒนา จังหวัดนครนายก แต่ในบางชุมชนหรือบางพื้นที่อาจจะมีความขัดแย้งกันเล็กน้อยในเรื่องของ ผลประโยชน์ ระหว่างหน่วยงาน อาจมีการขัดแย้งเรื่องงบประมาณ การจัดการทรัพยากรหรือการแบ่ง หน้าที่ในพื้นที่ที่ต้องทำงานร่วมกัน ระหว่างประชาชนในพื้นที่กับผู้พัฒนา การพัฒนาเพื่อดึงดูด นักท้องถิ่น เช่น การสร้างโครงสร้างพื้นฐาน อาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและพื้นที่ของชุมชน ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม การนำเสนอวัฒนธรรมเพื่อดึงดูดนักท้องถิ่น อาจนำไปสู่การบิดเบือน หรือทำให้วัฒนธรรมสูญเสียความดั้งเดิม ความขัดแย้งด้านสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการท่องเที่ยว แบบยั่งยืน เช่น การสร้างรีสอร์ทในพื้นที่ธรรมชาติอาจก่อให้เกิดการทำลายระบบนิเวศ ความขัดแย้ง ด้านการบริหารจัดการ ขาดการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่ครอบคลุม อาจทำให้เกิดความไม่พอใจในผลลัพธ์

ตาราง 24 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายก
ที่จะส่งเสริมให้นครนายกเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่มีศักยภาพ

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
20. กิจกรรม	ควรจะดำเนินการ	ควรจะดำเนินการ	ควรจะดำเนินการ	ควรมุ่งเน้นการใช้	ควรมุ่งเน้นการใช้
การท่องเที่ยวเชิง	พัฒนากิจกรรม	พัฒนากิจกรรม	พัฒนากิจกรรม	ทรัพยากรที่มีอยู่	ทรัพยากรที่มีอยู่
สร้างสรรค์ของ	ท่องเที่ยวเชิง	ท่องเที่ยวเชิง	ท่องเที่ยวเชิง	ในชุมชนอย่าง	ในชุมชนอย่าง
นครนายกที่จะ	สร้างสรรค์	สร้างสรรค์ ทั้งใน	สร้างสรรค์ ทั้งใน	ยั่งยืนและส่งเสริม	ยั่งยืนและส่งเสริม
ส่งเสริมให้	ทั้งในเรื่องของการ	เรื่องของการ	เรื่องของการ	เอกลักษณ์ของ	เอกลักษณ์ของ
นครนายกเป็น	ปรับปรุงภูมิทัศน์	ปรับปรุงภูมิทัศน์	ปรับปรุงภูมิทัศน์	พื้นที่ กิจกรรม	พื้นที่ เช่น
ชุมชนท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว สิ่ง	แหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	เหล่านี้ต้องอาศัย	การเวิร์กช็อปงาน
OTOP นวัตวิถีที่มี	อำนวยความสะดวก	สิ่งอำนวยความสะดวก	สิ่งอำนวยความสะดวก	การมีส่วนร่วม	หัตถกรรมท้องถิ่น
ศักยภาพ ควรเป็น	สะดวกต่าง ๆ ใน	สะดวกต่าง ๆ ใน	สะดวกต่าง ๆ ใน	ของคนในชุมชน	เช่น การทำ
เช่นไร	การรองรับ	การรองรับ	การรองรับ	การอบรมเพื่อ	ผลิตภัณฑ์จากไม้
	นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	ยกระดับทักษะ	ไม้ การจักสาน
	ส่งเสริมและ	ส่งเสริมและ	ส่งเสริมและ	และการ	หรือการทอผ้า
	สนับสนุนการนำ	สนับสนุนในเรื่อง	สนับสนุนทุนทาง	ประชาสัมพันธ์	พื้นเมือง การ
	ทุนทางวัฒนธรรม	ของงบประมาณที่	วัฒนธรรมมา	อย่างมี	สร้างสรรค์
	มาสร้างคุณค่า	สามารถนำมา	สร้างคุณค่าและ	ประสิทธิภาพ	ผลิตภัณฑ์ OTOP
	และเพิ่มมูลค่า	พัฒนาเพิ่มเติมได้	เพิ่มมูลค่าทาง	เพื่อดึงดูด	ด้านอาหาร การ
	ทางเศรษฐกิจ	จากงบประมาณที่	เศรษฐกิจ	นักท่องเที่ยวให้มา	แปรรูปผลไม้ใน
	ยกระดับคุณภาพ	ได้รับจากภาครัฐ	ยกระดับคุณภาพ	สัมผัส	พื้นที่ เช่น มะยง
	มาตรฐานการ	เพื่อนำมาพัฒนา	มาตรฐานการ	ประสบการณ์ที่มี	ชิดเขื่อน
	ท่องเที่ยวและการ	กิจกรรมภายใน	ท่องเที่ยวและการ	เอกลักษณ์และนำ	กิจกรรมเหล่านี้
	บริการสร้างความ	ชุมชนท่องเที่ยว	บริการให้สูงขึ้น	จดจำอย่างมี	ต้องอาศัยการมี
	เชื่อมั่น / ความ	OTOP นวัตวิถีให้	สร้างความเชื่อมั่น	ประสิทธิภาพ	ส่วนร่วมของคน
	ปลอดภัยให้แก่	เป็นที่สนใจและ	/ ความปลอดภัย	เพื่อดึงดูด	ในชุมชน การ
	นักท่องเที่ยว	สามารถดึงดูด	ให้แก่	นักท่องเที่ยวให้มา	อบรม ทักษะและ
	รวมถึงการนำ	นักท่องเที่ยวให้	นักท่องเที่ยวเมื่อ	สัมผัส	การ
	ระบบสารสนเทศ	เดินทางเข้ามา	เดินทางเข้ามา	ประสบการณ์ที่มี	ประชาสัมพันธ์
	มาใช้ในการ	ท่องเที่ยวใน	ท่องเที่ยวใน	เอกลักษณ์และนำ	อย่างมี
	พัฒนาและ	จังหวัดนครนายก	จังหวัดนครนายก	จดจำ	ประสิทธิภาพ
	ประชาสัมพันธ์	เพิ่มมากขึ้นเพื่อ			เพื่อดึงดูด
	ข้อมูลการ	การเป็นการสร้าง			นักท่องเที่ยว
	ท่องเที่ยว OTOP	รายได้ให้แก่คนใน			ให้มาสัมผัส
	นวัตวิถี	ชุมชน			ประสบการณ์ที่มี
					เอกลักษณ์และนำ
					จดจำ

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
	ช่องทางการตลาด				
	เพื่อยกระดับ				
	ชุมชนท่องเที่ยว				
	OTOP นวัตกรรม				
	การเป็นชุมชนการ				
	ท่องเที่ยวอย่าง				
	ยั่งยืน และ				
	เหมาะสมกับคน				
	ทุกเพศ ทุกวัย				
	ตอบสนองความ				
	ต้องการของ				
	นักท่องเที่ยวที่มี				
	การเปลี่ยนแปลง				
	อย่างรวดเร็ว				

จากตาราง 24 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายกที่จะส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่มีศักยภาพ พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายกที่จะส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่มีศักยภาพ ควรจะดำเนินการพัฒนา กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ทั้งในเรื่องของการปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการรองรับนักท่องเที่ยว ส่งเสริมและสนับสนุนการนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างคุณค่าและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ยกย่องคุณภาพมาตรฐานการท่องเที่ยวและบริการ สร้างความเชื่อมั่น / ความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว รวมถึงการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาและประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ช่องทางการตลาดเพื่อยกระดับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ส่งเสริมการเป็นชุมชนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และเหมาะสมกับคนทุกเพศ ทุกวัย ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเดินทางกลับมาท่องเที่ยวที่จังหวัดนครนายกซ้ำ โดยเพิ่มวันในการเข้าพักและค่าใช้จ่าย เพื่อเป็นการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ชุมชน

ตาราง 25 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการและการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายก ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
21. การดำเนินการและการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายกควรดำเนินการอย่างไรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	การดำเนินการและการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายกควรดำเนินการในเรื่องของการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยวสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวยกระดับสินค้า OTOP ให้มีมาตรฐาน ส่งเสริมการตลาด และการประชาสัมพันธ์ เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ให้เหมาะสมกับทุกวัยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละชุมชน	การดำเนินการและการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายกควรดำเนินการในเรื่องของการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ปรับปรุง ภูมิทัศน์ แหล่งท่องเที่ยวสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	การดำเนินการและการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายกควรดำเนินการในเรื่องของการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ปรับปรุง ภูมิทัศน์ แหล่งท่องเที่ยวสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	การดำเนินการและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายกควรดำเนินการในเรื่องการพัฒนาสินค้าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เชื่อมโยงวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งเสริมการนำวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน เช่น งานหัตถกรรม พื้นบ้าน การทำอาหารท้องถิ่น หรือการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม พัฒนากิจกรรมที่ดึงดูดใจ จัด	พัฒนาสินค้าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เชื่อมโยงวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งเสริมการนำวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน เช่น งานหัตถกรรม พื้นบ้าน การทำอาหารท้องถิ่น หรือการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม พัฒนากิจกรรมที่ดึงดูดใจ จัด

ตาราง 25 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	นักวิชาการ	ภาคชุมชน	นักท่องเที่ยว
--------------	--------	----------	------------	----------	---------------

นักท่องเที่ยว	ยกระดับสินค้า	ยกระดับสินค้า	การเรียนรู้การทำของที่	กิจกรรมที่
ยกระดับสินค้า	OTOP ให้มี	OTOP ให้มี	ระลึกจากธรรมชาติทำ	นักท่องเที่ยว
OTOP ให้มี	มาตรฐาน ส่งเสริม	มาตรฐานที่สูงขึ้น	เครื่องปั้นดินเผา การปลูก	สามารถมีส่วนร่วม
มาตรฐาน ส่งเสริม	การตลาด	ส่งเสริมการตลาด	พืชแบบออร์แกนิก หรือ	เช่น การทำ
การตลาด	และการ	และการ	การเรียนรู้การทำของที่	เครื่องปั้นดินเผา
และการ	ประชาสัมพันธ์ เพิ่ม	ประชาสัมพันธ์เชิงรุก	ระลึกจากธรรมชาติ	การปลูกพืชแบบ
ประชาสัมพันธ์	มูลค่าทางเศรษฐกิจ	เพิ่มมูลค่าทาง	ส่งเสริม	ออร์แกนิก หรือการ
เพิ่มมูลค่าทาง		เศรษฐกิจ เพื่อดึงดูด	ทรัพยากรธรรมชาติใช้	เรียนรู้การทำของที่
เศรษฐกิจ ส่งเสริม		ความสนใจของ	จุดเด่นของธรรมชาติ เช่น	ระลึกจากธรรมชาติ
กิจกรรมเชิง		นักท่องเที่ยวทั้งชาว	น้ำตก สถานที่ท่องเที่ยว	ส่งเสริม
สร้างสรรค์ให้		ไทยและชาวต่างชาติ	เชิงอนุรักษ์ มาออกแบบ	ทรัพยากรธรรมชาติ
เหมาะสมกับทุก		ให้เดินทางเข้ามา	ประสบการณ์ การบริหาร	ใช้จุดเด่นของ
วัยให้มี		ท่องเที่ยวในจังหวัด	จัดการชุมชนท่องเที่ยว	ธรรมชาติ เช่น
ประสิทธิภาพและ		นครนายก และอยาก	พัฒนาความรู้และทักษะ	น้ำตก สถานที่
ประสิทธิผล เพื่อ		เดินทางกลับมาเที่ยว	ฝึกอบรมชุมชนให้มีความรู้	ท่องเที่ยวเชิง
เป็นการดึงดูด		ซ้ำ และมีจำนวนวัน	ด้านการต้อนรับและการ	อนุรักษ์ มา
ความสนใจของ		พัก และค่าใช้จ่ายที่	พัฒนาผลิตภัณฑ์ บริหาร	ออกแบบ
นักท่องเที่ยวให้		สูงขึ้น	จัดการนักท่องเที่ยว จำกัด	ประสบการณ์ การ
เดินทางมา			จำนวนคนเพื่อป้องกัน	บริหารจัดการชุมชน
ท่องเที่ยวในชุมชน			ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม	ท่องเที่ยว พัฒนา
ท่องเที่ยว OTOP			และจัดการขยะหรือของ	ความรู้และทักษะ
นวัตกรรม ด้วย			เสียจากนักท่องเที่ยว	ฝึกอบรมชุมชนให้มี
กิจกรรมการ			นครนายกจะพัฒนาเป็น	ความรู้ด้านการ การ
ท่องเที่ยวเชิง			แหล่งท่องเที่ยวเชิง	ต้อนรับและการ
สร้างสรรค์ของแต่			สร้างสรรค์ที่น่าสนใจ	พัฒนาผลิตภัณฑ์
ละชุมชน				บริหารจัดการ
				นักท่องเที่ยวจำกัด
				จำนวนคน เพื่อ
				ป้องกันผลกระทบ
				ทางสิ่งแวดล้อมและ
				จัดการขยะหรือของ
				เสียจาก
				นักท่องเที่ยว
				นครนายกจะพัฒนา
				เป็นแหล่งท่องเที่ยว
				เชิงสร้างสรรค์ที่
				น่าสนใจและยั่งยืน
				ได้ในระยะยาว

จากตาราง 25 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการและการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายก ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล พบว่า การดำเนินการและการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายกควรดำเนินการในเรื่องของการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ปรับปรุงภูมิทัศน์ แหล่งท่องเที่ยวสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ยกกระตือรือร้นสินค้า OTOP ให้มีมาตรฐาน ส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ให้เหมาะสมกับทุกวัย ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละชุมชน จัดกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วม เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา การปลูกพืชแบบออร์แกนิก หรือการเรียนรู้การทำของที่ระลึกจากธรรมชาติ ส่งเสริมทรัพยากรธรรมชาติใช้จุดเด่นของธรรมชาติ เช่น น้ำตก สถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มาออกแบบประสบการณ์ การบริหารจัดการชุมชนท่องเที่ยว พัฒนาความรู้และทักษะ ฝึกอบรมชุมชนให้มีความรู้ด้านการต้อนรับและการพัฒนาผลิตภัณฑ์บริหารจัดการนักท่องเที่ยว จำกัดจำนวนคนเพื่อป้องกันผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม และจัดการขยะหรือของเสียจากนักท่องเที่ยว นครนายกจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่น่าสนใจและยั่งยืนได้ในระยะยาว

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยวบนวัฒนธรรม OTOP นวัตกรรมกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดนครนายก ผู้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษาโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยจำแนกออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ภาครัฐ กลุ่มที่ 2 ภาคเอกชน กลุ่มที่ 3 นักวิชาการ กลุ่มที่ 4 ภาคชุมชน และกลุ่มที่ 5 นักท่องเที่ยว รวมทั้งสิ้น 30 คน นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาแนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมจังหวัดนครนายก 2) เพื่อวางแผนในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมจังหวัดนครนายก และ 3) เพื่อส่งเสริมให้นครนายกเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย

1. สรุปผลการวิจัย
2. การอภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะของการวิจัย
4. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สรุปผลการวิจัย

แนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดนครนายก ตามองค์ประกอบของการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม และจากผลการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 5 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 30 ราย ผลสรุปดังนี้

ผลการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมจังหวัดนครนายก พบว่า ควรพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ หรือสินค้า OTOP ให้มีมาตรฐาน รวมถึงปรับปรุงภูมิทัศน์ตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน และมีมาตรฐาน หรือเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว และพัฒนาส่งเสริมกิจกรรมกรรม

เชิงสร้างสรรค์ในแต่ละชุมชนให้เหมาะกับนักท่องเที่ยวทุกระดับ รวมถึงการทำโฆษณาและประชาสัมพันธ์ทางการตลาดในทุกแพลตฟอร์ม ไม่ว่าจะเป็น เว็บไซต์ของจังหวัด, เว็บไซต์ของชุมชน, Facebook ของจังหวัด, Facebook ของแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อเป็น สิ่งดึงดูดความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

ผลการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก พบว่า ควรพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ หรือสินค้า OTOP ให้มีมาตรฐาน รวมถึงปรับปรุงภูมิทัศน์ตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน และมีมาตรฐาน หรือเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว รวมถึงการทำโฆษณาและประชาสัมพันธ์ทางการตลาดในทุกแพลตฟอร์ม ไม่ว่าจะเป็น Facebook ของจังหวัด, Facebook ของแต่ละชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี หรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงได้ในปัจจุบัน ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อเป็น สิ่งดึงดูดความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

ผลการสัมภาษณ์ตัวแทนของจากนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก พบว่า ควรพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ หรือสินค้า OTOP ให้มีมาตรฐาน รวมถึงปรับปรุงภูมิทัศน์ตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน และมีมาตรฐาน หรือเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว รวมถึงการทำโฆษณาและประชาสัมพันธ์เชิงรุกทางการตลาดในทุกแพลตฟอร์ม ไม่ว่าจะเป็น Facebook, Line, Instagram หรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงได้ในปัจจุบัน ให้สามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้น เพื่อเป็น สิ่งดึงดูดความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ และอยากเดินทางกลับมาเที่ยวซ้ำ และมีจำนวนวันพักและค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น

ผลการสัมภาษณ์ตัวแทนของจากภาคชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก พบว่า ควรพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ หรือสินค้า OTOP ให้มีมาตรฐาน รวมถึงปรับปรุงภูมิทัศน์ตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน และมีมาตรฐาน หรือเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว สร้างสรรค์กิจกรรมที่สามารถเข้าถึงได้ทุกเพศทุกวัย นักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ได้ เพื่อเป็น สิ่งดึงดูดความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ และอยากเดินทางกลับมาเที่ยวซ้ำ และมีจำนวนวันพักและค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น

ผลการสัมภาษณ์ตัวแทนจากนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก พบว่า ควรพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ รวมถึงพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ หรือสินค้า OTOP ให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น รวมถึงปรับปรุงภูมิทัศน์ตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน และมีมาตรฐาน หรือเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ และอยากเดินทางกลับมาเที่ยวซ้ำ และมีจำนวนวันพักและค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 26 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสำหรับแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก

จุดแข็งของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก (Strengths)	จุดอ่อน ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก (Weakness)
S1 จังหวัดนครนายกอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร	W1 การเดินทางจากกรุงเทพมหานครมานครนายกต้องผ่าน
S2 นครนายกขึ้นชื่อเรื่องภูมิประเทศทางธรรมชาติที่สวยงาม ทั้งน้ำตก ป่าไม้ และอุทยานแห่งชาติ ความงดงามทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์	การจราจรที่คับคั่งในเขตจังหวัดปทุมธานี และระบบขนส่งมวลชนของจังหวัดนครนายก ยังไม่เอื้อต่อการเดินทางโดยไม่ใช้รถส่วนตัวของนักท่องเที่ยว
ทำให้จุดหมายปลายทางยอดนิยมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และกิจกรรมกลางแจ้ง เหมาะกับการเป็นเมืองที่เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	W2 แม้ว่าจังหวัดนครนายกจะเป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยวในประเทศ แต่ก็เป็นที่รู้จักในระดับนานาชาติต่ำกว่าเมื่อเทียบกับสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักอื่น ๆ ในประเทศไทย สิ่งนี้อาจจำกัดการเข้าถึงตลาดต่างประเทศและนักท่องเที่ยว
S3 เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ มะยงชิด มะปรางหวาน กล้วย และการเลี้ยงสัตว์น้ำ สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้	W3 จังหวัดนครนายกประสบกับปัญหามลพิษ ได้แก่ ขยะมูลฝอยชุมชน และน้ำเสีย ที่มีการจัดการที่ไม่ถูกหลักวิชาการ
S4 นครนายกมีกิจกรรมผจญภัยมากมาย เช่น ล่องแก่ง เดินป่า ชีรด์เอทีวี สถานที่ท่องเที่ยวเหล่านี้ดึงดูดผู้ที่ชื่นชอบการผจญภัยและผู้แสวงหาความตื่นเต้น ส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่	W4 เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความรู้ด้านการผลิต การตลาด และการนำเทคโนโลยีและมาใช้ ทำให้มีต้นทุนในการผลิตสูงและสินค้าเกษตรที่ได้ตามมาตรฐานมีจำนวนน้อย

ตาราง 26 (ต่อ)

โอกาสของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม จังหวัดนครนายก (Opportunity)	อุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม จังหวัดนครนายก (Threats)
O1 รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเกษตรมูลค่าสูง และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง รวมถึงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับเป้าหมายของนครนายก	T1 จังหวัดนครนายกเผชิญกับการแข่งขันจากแหล่งท่องเที่ยวอดนียมอื่น ๆ ในประเทศไทย เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น ทางจังหวัดจำเป็นต้องสร้างความแตกต่างและนำเสนอประสบการณ์ที่ไม่เหมือนใดนซึ่งทำให้จังหวัดนี้แตกต่างจากที่อื่น
O2 ความต้องการดูแลสุขภาพทั้งกายและใจส่งผลให้เกิดความต้องการบริการด้านที่อยู่อาศัยทั้งเพื่อการพักผ่อนชั่วคราว และถาวร อาหารเพื่อสุขภาพ การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และบริการอื่นที่เกี่ยวข้อง	T2 จังหวัดนครนายกมีความอ่อนไหวต่อภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วมและดินถล่ม โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน เหตุการณ์เหล่านี้มารลดบวงกิจกรรมการท่องเที่ยวและสร้างความเสียหายต่อโครงสร้างพื้นฐาน
O3 โครงการทางด่วนฉลองรัชส่วนต่อขยายช่วงจุดโซติ-ถ.ลำลูกกา จะช่วยบรรเทาปัญหาจราจรติดขัดบนถนนรังสิต-นครนายก ทำให้การเดินทางมาจังหวัดนครนายกสะดวกมากขึ้น	T3 การพัฒนาที่มากเกินไป รวมถึงนักท่องเที่ยวมากเกินไป อาจทำลายความงามตามธรรมชาติ ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวในตอนแรกได้ นอกจากนี้จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น หากไม่ได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม อาจนำไปสู่มลพิษที่มากขึ้นและนำมาสู่การเสื่อมสลายของทรัพยากรธรรมชาติ

การกำหนดยุทธศาสตร์ในภาพรวมโดยการสังเคราะห์ด้วยเทคนิค TOWS Matrix

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม จังหวัดนครนายก โดยใช้หลักการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) และกำหนดประเด็นเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมจังหวัดนครนายกโดยใช้เทคนิค TOWS Matrix สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และทำให้เกิดยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมจังหวัดนครนายก

ตาราง 27 แสดงผลการสังเคราะห์ด้วยเทคนิค TOWS Matrix เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก

กลยุทธ์เชิงรุก (SO)		กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)	
SO1	พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามเส้นทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีให้มีลักษณะโดดเด่น	WO1	พัฒนาระบบขนส่งที่เชื่อมโยงกันภายในแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะดวก เข้าถึงได้ง่าย จะทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสบรรยากาศและประสบการณ์โดยตรงจากการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละชุมชน
SO2	ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีโดยใช้รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวที่หลากหลาย	WO2	พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้มีความแตกต่างกันในแต่ละชุมชนเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมทำกิจกรรมแบบไม่ซ้ำกันทั้ง 20 ชุมชน
SO3	พัฒนาที่พัก แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสะดวกในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก	WO3	ผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่มของคนในชุมชน โดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อยกระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามเส้นทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
SO4	พัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายกเพื่อสร้างแบรนด์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก		
กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)		กลยุทธ์เชิงรับ (WT)	
ST1	ยกระดับศักยภาพของคนในชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก	WT1	ส่งเสริมให้คนในชุมชน อาสาสมัคร พัฒนาทักษะด้านภาษาต่างประเทศ การใช้สื่อออนไลน์ การให้บริการ รวมถึงลักษณะการเป็นเจ้าบ้านที่ดีเพื่อรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก
ST2	ส่งเสริมและออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายกโดยมุ่งเน้นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	WT2	สร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายกภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ
ST3	ยกระดับสุขอนามัยของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายกกับยกระดับมาตรฐานด้านสาธารณสุขและความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว	WT3	ค้นหาแนวคิดใหม่ในการทำการตลาดในรูปแบบใหม่ที่เน้นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้มีความสำคัญกับเศรษฐกิจ / สังคม / วัฒนธรรม / สิ่งแวดล้อม

จากการวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก ดังต่อไปนี้

**ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว
OTOP นวัตกรรมจังหวัดนครนายก ตามกลยุทธ์เชิงรุก (SO : Strength + Opportunity)**

ผู้วิจัยได้แนวทางที่ 1 การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOPI นวัตกรรม จังหวัดนครนายก มีการกำหนดกลยุทธ์ แนวทางการดำเนินการตามกลยุทธ์ และโครงการที่ใช้ในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามแนวการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOPI นวัตกรรม จังหวัดนครนายก ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ที่ 1: การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สะท้อนอัตลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOPI นวัตกรรม จังหวัดนครนายกให้มีลักษณะที่โดดเด่น

ประกอบด้วยโครงการ ดังนี้

1. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOPI ประเภทสินค้าอุปโภค บริโภคของแต่ละชุมชนให้มีลักษณะที่โดดเด่น
2. โครงการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และพัฒนาสินค้าชุมชน OTOPI ให้มีมาตรฐานและมีมูลค่าที่สูงขึ้น

โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

1. พัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOPI ประเภทสินค้าอุปโภค บริโภคของแต่ละชุมชนให้มีมาตรฐานให้มีลักษณะที่โดดเด่น
2. พัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ภายในชุมชนท่องเที่ยว OTOPI นวัตกรรม จังหวัดนครนายก ให้ได้มาตรฐาน ส่งเสริมการนำอัตลักษณ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณี รวมถึงการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 2: การพัฒนาและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างเครือข่ายในการพัฒนาเส้นทาง การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOPI นวัตกรรม จังหวัดนครนายก ให้เกิดการพักค้างแรมระยะยาว

ประกอบด้วยโครงการ ดังนี้

โครงการพัฒนาความร่วมมือระหว่างเครือข่ายในการวางแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOPI นวัตกรรม จังหวัดนครนายก

โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

เพิ่มความหลากหลายของเส้นทางและสินค้าบริการทางการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOPI นวัตกรรม จังหวัดนครนายก รูปแบบใหม่

กลยุทธ์ที่ 3: การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOPI นวัตกรรม จังหวัดนครนายก โดยใช้รูปแบบการเดินทางที่หลากหลาย

ประกอบด้วยโครงการ ดังนี้

1. โครงการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายกโดยธรราง
2. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชน OTOP นวัตวิถีให้มีความแปลกใหม่และส่งเสริมให้มีชื่อเสียงระดับประเทศ

โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

เพิ่มความหลากหลายของเส้นทางและสินค้าบริการทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายกรูปแบบใหม่

กลยุทธ์ที่ 4: การพัฒนาเครือข่ายทางการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายกเพื่อสร้างแบรนด์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก

ประกอบด้วยโครงการ ดังนี้

1. โครงการพัฒนาความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก
2. โครงการส่งเสริมการสร้างคุณค่าผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก

โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

พัฒนาความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก เพื่อค้นหาความต้องการของลูกค้า พัฒนาแพคเกจการขายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายกแบบครบวงจร และส่งเสริมกิจกรรมการตลาดเฉพาะกลุ่มเพื่อสร้างค่านิยมในการเดินทางท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก ตามกลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST: Strength + Threats)

ผู้วิจัยได้แนวทางที่ 2 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก โดยเน้นการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวโดยผ่านการทำกิจกรรม และออกแบบกิจกรรมที่ปรับใช้กับแหล่งท่องเที่ยวได้ โดยมีการกำหนดกลยุทธ์ แนวทางการดำเนินการตามกลยุทธ์ และโครงการที่ใช้ในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามแนวการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ที่ 1: ยกระดับศักยภาพของคนในชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก

ประกอบด้วยโครงการ ดังนี้

1. โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายกทั้งระบบให้มีขีดความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล และการเป็นเจ้าบ้านที่ดี
2. โครงการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายกสนับสนุนให้บุคลากรเพิ่มสมรรถนะขั้นพื้นฐาน

โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายกทั้งระบบให้มีขีดความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล และการเป็นเจ้าบ้านที่ดีสอดคล้องกับมาตรฐานสากลและเพียงพอต่อความต้องการของตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก สร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวสนับสนุนให้บุคลากรเพื่อสมรรถนะขั้นพื้นฐานและได้รับการฝึกอบรมที่ได้มาตรฐานตามลักษณะของตำแหน่งงาน พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมและทักษะธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายกภายใต้การสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 2: ส่งเสริมการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายกที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน

ประกอบด้วยโครงการ ดังนี้

1. โครงการส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก
2. โครงการจัดทำแผนและออกแบบกิจกรรมที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม
3. โครงการส่งเสริมผู้ประกอบการภาคธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายกให้ทำธุรกรรมออนไลน์

โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

ส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายกที่มุ่งเน้นความยั่งยืน จัดทำแผนและออกแบบกิจกรรมที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และจิตใจ มีการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวและนำผลประเมินมาปรับปรุง

กลยุทธ์ที่ 3: ยกระดับสุขอนามัยของเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายกพร้อมทั้งยกระดับมาตรฐานด้านสาธารณสุขโภชนาการและความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว

ประกอบด้วยโครงการ ดังนี้

1. โครงการพัฒนามาตรฐานด้านสาธารณสุขโภชนาการและความปลอดภัย
2. โครงการปรับปรุงแบบบริการของสิ่งอำนวยความสะดวกให้เป็นระบบแบบลดการสัมผัส
3. โครงการยกระดับการดูแลป้องกันความปลอดภัยจากโรคระบาด

โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

พัฒนามาตรฐานด้านสาธารณสุขโภชนาการและความปลอดภัย เช่น การลดความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวให้ได้ตามมาตรฐานด้านความปลอดภัยและสุขภาพ การปรับปรุงแบบบริการของสิ่งอำนวยความสะดวกให้เป็นระบบ ลดการสัมผัส ยกระดับการดูแลป้องกันความปลอดภัยจากโรคระบาด

ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก ตามกลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO: Weakness + Opportunity)

ผู้วิจัยได้แนวทางที่ 3 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก โดยเน้นการสร้างเครือข่าย ยกระดับขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้การเดินทางของนักท่องเที่ยวเกิดความสะดวกสบาย โดยมีการกำหนดกลยุทธ์ แนวทางการดำเนินการตามกลยุทธ์และโครงการที่ใช้ในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ที่ 1: พัฒนาศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก ที่กระจายทั่วถึงทุกแหล่งท่องเที่ยว

ประกอบด้วยโครงการ ดังนี้

1. โครงการสะท้อนอัตลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก
2. โครงการส่งเสริมการจัดนิทรรศการหมุนเวียน (Travelling Exhibition) นิทรรศการภาพถ่าย (Photo Exhibition)

โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

จัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการสะท้อนอัตลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก ส่งเสริมการจัดนิทรรศการหมุนเวียน (Travelling Exhibition) นิทรรศการภาพถ่าย (Photo Exhibition) รวมถึงการส่งเสริมภาพลักษณ์

ของการเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในด้านของผลิตภัณฑ์ และเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีตัวอย่าง

กลยุทธ์ที่ 2: พัฒนาความร่วมมือระหว่างเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน และนักวิชาการเพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก

ประกอบด้วยโครงการ ดังนี้

1. โครงการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก
2. โครงการให้สิทธิประโยชน์พิเศษกับผู้ประกอบการที่มีการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายกอย่างสร้างสรรค์
3. โครงการมอบรางวัลแก่เครือข่ายที่สร้างนวัตกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก

โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน และนักวิชาการในรูปแบบการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก ให้สิทธิประโยชน์พิเศษกับผู้ประกอบการที่มีการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายกประสบความสำเร็จ

กลยุทธ์ที่ 3: ยกระดับศักยภาพของคนในชุมชนเพื่อรองรับการตลาดแบบออนไลน์

ประกอบด้วยโครงการ ดังนี้

1. โครงการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก
2. โครงการจัดตั้งที่ปรึกษาเพื่อการพัฒนาการตลาดแบบดิจิทัลแก่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก
3. โครงการอบรมการทำตลาดดิจิทัลผ่านช่องทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก ส่งเสริมการให้ความรู้และจัดตั้งที่ปรึกษาเพื่อการพัฒนาการตลาดแบบดิจิทัลแก่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก อบรมการทำตลาดดิจิทัลผ่านช่องทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

กลยุทธ์ที่ 4: พัฒนาระบบขนส่งที่เชื่อมโยงกันภายในแหล่งท่องเที่ยวให้สะดวก เข้าถึงได้ง่าย ที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสบรรยากาศ และได้รับประสบการณ์โดยตรง

ประกอบด้วยโครงการ ดังนี้

1. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมภายในท้องถิ่น
2. โครงการยกระดับคุณภาพในระบบสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก
3. โครงการพัฒนาโครงสร้างการคมนาคมพื้นฐานสำหรับคนทั้งมวล

โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมภายในท้องถิ่น เช่น การพัฒนาระบบการขนส่งมวลชนภายในท้องถิ่น และยกระดับคุณภาพในระบบสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก พัฒนาโครงสร้างการคมนาคมพื้นฐานสำหรับคนทั้งมวล เช่น ผู้สูงอายุหญิงตั้งครรภ์ ผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

กลยุทธ์ที่ 5: พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก เชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน

ประกอบด้วยโครงการ ดังนี้

1. โครงการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผ่านการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริง
2. โครงการสร้างสรรค์กิจกรรมโดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับชุมชนจากฐานปัญญาของคนในชุมชน
3. โครงการสร้างกิจกรรมให้คนในชุมชนเป็นศูนย์กลาง

โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

ออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผ่านการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริง เช่น การออกแบบและลงมือทำสินค้าที่ระลึกในการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก สร้างสรรค์กิจกรรมโดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับชุมชนจากฐานปัญญาของคนในชุมชน สร้างกิจกรรมให้คนในชุมชนเป็นศูนย์กลาง

กลยุทธ์ที่ 6: ผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่มของคนในชุมชนทุกภาคส่วนเพื่อยกระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก

ประกอบด้วยโครงการ ดังนี้

1. โครงการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผ่านการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริง
2. โครงการสร้างสรรค์กิจกรรมโดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับชุมชนจากฐานปัญญาของคนในชุมชน
3. โครงการสร้างกิจกรรมให้คนในชุมชนเป็นศูนย์กลาง

โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

จัดตั้งกลุ่มและส่งเสริมการค้าศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก ผ่านการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของคนในชุมชน สร้างการตระหนักรู้และตระหนักจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก อัตลักษณ์ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก รูปแบบใหม่และมีความหลากหลายของกิจกรรมเพื่อสร้างความสมดุลเชิงเวลาและฤดูกาลการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก ตามกลยุทธ์เชิงรับ (WT: Weakness + Threat)

ผู้วิจัยได้แนวทางที่ 4 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก โดยเน้นส่งเสริมให้คนในชุมชนเรียนรู้ในด้านภาษามากขึ้น มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ค้นหาแนวคิดใหม่ในการทำการตลาด โดยมีการกำหนดกลยุทธ์แนวทางการดำเนินการตามกลยุทธ์ และโครงการที่ใช้ในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ที่ 1: ส่งเสริมให้คนในชุมชน อาสาสมัคร พัฒนาทักษะด้านภาษาต่างประเทศ การใช้สื่อออนไลน์ การให้บริการ รวมถึงลักษณะการเป็นเจ้าบ้านที่ดีเพื่อรองรับการขยายตัวของ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก

ประกอบด้วยโครงการ ดังนี้

1. โครงการพัฒนาหลักสูตรอบรมทักษะภาษาต่างประเทศ ทักษะการใช้สื่อออนไลน์ การให้บริการ และการเป็นเจ้าบ้านที่ดี
2. โครงการส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้าร่วมอบรมทักษะภาษาต่างประเทศ ทักษะการใช้สื่อออนไลน์ การให้บริการ และการเป็นเจ้าบ้านที่ดี
3. โครงการกำหนดมาตรฐานทักษะในการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก

โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

พัฒนาหลักสูตรอบรมทักษะภาษาต่างประเทศ ทักษะการใช้สื่อออนไลน์ การให้บริการ และการเป็นเจ้าบ้านที่ดี ส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้าร่วมอบรม รวมถึงการจัดตั้งสถาบันเฉพาะเพื่อพัฒนาคนในชุมชนให้มีทักษะภาษาต่างประเทศ ทักษะการใช้สื่อออนไลน์ การให้บริการ รวมถึงลักษณะการเป็นเจ้าบ้านที่ดี กำหนดมาตรฐานทักษะอาชีพบุคลากรในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายกที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ จัดให้มีการรับรองมาตรฐานทักษะในการประกอบอาชีพภาคธุรกิจท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก

กลยุทธ์ที่ 2: สร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก ภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ

ประกอบด้วยโครงการ ดังนี้

1. โครงการจัดทำแผนเพื่อเตรียมรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน
2. โครงการสร้างความเป็นผู้นำการสื่อสารและความพร้อมในการให้ข้อมูลที่ทันสมัย
3. โครงการจัดทำแอปพลิเคชันเพื่อรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินผ่านช่องทางออนไลน์

โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

จัดทำแผนเพื่อเตรียมรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน รวมทั้งแผนสำรองร่วมกับเครือข่ายชุมชนสร้างความเป็นผู้นำการสื่อสารและความพร้อมในการให้ข้อมูลที่ทันสมัยเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว จัดทำแอปพลิเคชันเพื่อรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินผ่านช่องทางออนไลน์

กลยุทธ์ที่ 3: ค้นหาแนวคิดใหม่ในการทำการตลาดในรูปแบบใหม่ที่เน้นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจ / สังคม / วัฒนธรรม / สิ่งแวดล้อม

ประกอบด้วยโครงการ ดังนี้

1. โครงการจัดกิจกรรมการตลาดเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อมภายใต้แนวคิด Give Back to Local Community
2. โครงการส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชนในการสร้างสรรค์สินค้าทางการท่องเที่ยวที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม
3. โครงการจัดกิจกรรมประกวดการออกแบบผลิตภัณฑ์และบริการทางการท่องเที่ยวที่สะท้อนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก

โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

จัดกิจกรรมการตลาดเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อมภายใต้แนวคิด Give Back to Local Community โดยให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือชุมชนและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชนในการสร้างสรรค์สินค้าทางการท่องเที่ยวที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม จัดกิจกรรม

ประกวดการออกแบบผลิตภัณฑ์และบริการการท่องเที่ยวที่สะท้อนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก พบประเด็นที่สำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

จังหวัดนครนายกมีความโดดเด่นในเรื่องของความงามของธรรมชาติ และสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ แต่ยังคงได้รับการพัฒนาการส่งเสริมในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในส่วนของการตลาดบริการ การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ โดยเฉพาะการรับรู้ถึงคุณค่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ปัจจุบัน คำว่า OTOP นวัตวิถี ยังเข้าไม่ถึงกลุ่มนักท่องเที่ยว หรือกลุ่มคนในชุมชน ทำให้ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ความร่วมมือ สร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภุชญา นิลรัมย์ (2563) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการสร้างการรับรู้คุณค่าการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า 1) ระดับการสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการในการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยการสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการ ด้านการโฆษณา ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการส่งเสริมการขาย ด้านการขายโดยบุคคล และด้านการตลาดทางตรงส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยด้านการส่งเสริมการขายส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) แนวทางการรับรู้คุณค่าการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย 4.1) ด้านการโฆษณาผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ ทั้งส่วนบุคคล และช่องทางสาธารณะหลักของจังหวัด ทั้งยังอาศัยช่องทางสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ เพื่อการให้ข้อมูลสินค้ารวมทั้งการสนับสนุนสถานที่ท่องเที่ยวชุมชนนวัตวิถีในจังหวัดกาญจนบุรี 4.2) ด้านการประชาสัมพันธ์ใช้วิธีการที่หลากหลายช่องทาง โดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงทางสังคมออนไลน์เข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชนจุดขาย จุดเด่น ความน่าสนใจ และได้รับแรงดึงดูดจากผู้คนภายนอกและนักท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลา 4.3) ด้านการส่งเสริมการขาย ผู้ประกอบการและภาครัฐส่งเสริมชุมชนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ ผลิต สินค้า และบริการ ควบคู่ไปกับชุมชนการท่องเที่ยว 4.4) ด้านการขายโดยบุคคล ภาครัฐเป็นผู้ส่งเสริมทักษะทางการตลาด ให้ผู้ประกอบการในชุมชนมีจิตวิญญาณ บุคลิกภาพ ทักษะที่ดีในการขายสินค้า 4.5) ด้านการตลาดทางตรง หน่วยงานรัฐ

จัดกิจกรรมส่งเสริมการขายให้กับผู้ประกอบการได้มีพื้นที่สำหรับจัดแสดงสินค้า เพิ่มช่องทางการขายสินค้า และจากกิจกรรมของภาครัฐเป็นตัวกระตุ้นนักท่องเที่ยวให้รู้จักสินค้ามากขึ้น และส่งผลให้เกิดการบอกต่อนักท่องเที่ยวผู้ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรม งานวิจัยนี้จึงมีข้อเสนอให้ผู้ประกอบการ OTOP และภาครัฐใช้เครื่องมือในการสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการทุกด้านร่วมกัน เพื่อส่งเสริมคุณค่าการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ซึ่งการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมจังหวัดนครนายก จะเกิดขึ้นไม่ได้ หรือพัฒนาต่อไม่ได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา ชัยบิล, สามารถ อัยกร และละมัย ร่มเย็น (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมในเขตนาทม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตกรรมในภาพรวม เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ และอายุ ไม่มีความแตกต่างกัน 4) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมในเขตอำเภอนาทมจังหวัดนครพนม ได้แก่ หน่วยงานของรัฐควรจัดส่งเสริมกระตุ้นให้ประชาชนในระดับชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้นสร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นประโยชน์ในการสนับสนุนปัจจัยตามกำลังความสามารถของตนเอง ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นจัดแสดงวัฒนธรรมและกิจกรรมในท้องถิ่นเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น และเมื่อได้รับความร่วมมือ ร่วมใจ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แล้วนั้น ควรจะต้องมีการนำนโยบายการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมสัน ดาวทอง (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การนำนโยบายชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมไปปฏิบัติ กรณีศึกษาตำบลคลองพระอุดม อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี พบว่าผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม พบว่าผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ไม่ว่าจะเป็นด้านรายได้ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ด้านจำนวนนักท่องเที่ยวภายในชุมชน ด้านการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการพัฒนา พบว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นมากกว่าตอนที่ยังไม่ได้ดำเนินโครงการ อีกทั้งด้านผลกระทบทางสังคม และสิ่งแวดล้อมนั้น พบว่าในด้านผลกระทบต่อวิถีชีวิตคนในชุมชนนั้น ไม่มีปัญหาใด ๆ แต่ด้านผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมนั้น พอมีอยู่บ้าง แต่สามารถควบคุมและแก้ไขได้ ไม่ก่อผลกระทบที่รุนแรงกับชุมชน ในการดำเนินงานของ

โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เช่น สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันยังไม่ดี ทำให้ประชาชนลดการใช้จ่าย มีการใช้จ่ายอย่างประหยัดทำให้การกระจายรายได้สู่ชุมชนยังไม่เต็มที่เท่าที่จะควร ปัญหาการขาดการให้ความช่วยเหลือจากผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาความร่วมมือของคนภายในชุมชน และปัญหาการขาดการประชาสัมพันธ์หมู่บ้านท่องเที่ยวให้เป็นที่ยู้งักอย่างทั่วถึงในวงกว้าง และข้อเสนอแนะจากการดำเนินงานของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ได้แก่ ทางราชการควรมีงบประมาณในการต่อยอดการดำเนินโครงการฯ เพิ่มเติม เพื่อการปรับปรุงโครงสร้างร้านค้า ตลาดชุมชนให้มีความมั่นคงแข็งแรง การประชาสัมพันธ์หมู่บ้านให้เป็นที่ยู้งักมากยิ่งขึ้น การสนับสนุนให้หน่วยงานราชการต่าง ๆ ไปศึกษาดูงานชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก จะต้องมีการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อนำข้อมูลการท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีมาพัฒนาปรับปรุง ให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ ประภาพร แสนโคตร และพิรสิทธิ์ คำวนศิลป์ (2563) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การดำเนินการท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตวิถีในจังหวัดมหาสารคาม มีทั้งหมด 41 แห่ง สามารถเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวและบรรลุวัตถุประสงค์ของการเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการ แต่ขณะเดียวกันเมื่อนำข้อมูลจากการรายงานของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนที่รายงานเข้าสู่ระบบข้อมูลของกรมการพัฒนาชุมชนกลับพบว่า จำนวนหมู่บ้านที่มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจริงมีเพียง 15 หมู่บ้านเท่านั้น หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ 36.6 ของหมู่บ้านทั้งหมด ข้อมูลเดียวกันจากรายงานนี้ ได้ชี้ให้เห็นเพิ่มเติมว่า มีจำนวนหมู่บ้านที่มีนักท่องเที่ยวเท่าเดิมหรือลดน้อยลงถึง 26 หมู่บ้าน หรือคิดเป็นร้อยละ 63.4 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์สาเหตุของการที่ไม่สามารถเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวได้เท่าที่ควรนั้นออกมาเป็น 3 สาเหตุ

1. ผู้ประกอบการด้านการขายสินค้า OTOP ในชุมชน (และ/หรือบุคคลในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่ทำหน้าที่รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีดิจิทัล) ยังขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพื่อให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ สะท้อนให้เห็นว่า โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้ความสำคัญกับการจัดหาและ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้แก่ชุมชนและความถูกต้องตามกระบวนการจัดซื้อครุภัณฑ์มากกว่า เป้าหมายของการถ่ายทอดความรู้และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

2. ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ไม่สามารถเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวได้นั้นเกิดจากการขาดงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อออนไลน์ ขาดการจัดทำการโฆษณาเพื่อชักชวนหรือเชิญนักท่องเที่ยว เนื่องจากไม่สามารถจัดทำเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันของแต่ละชุมชน

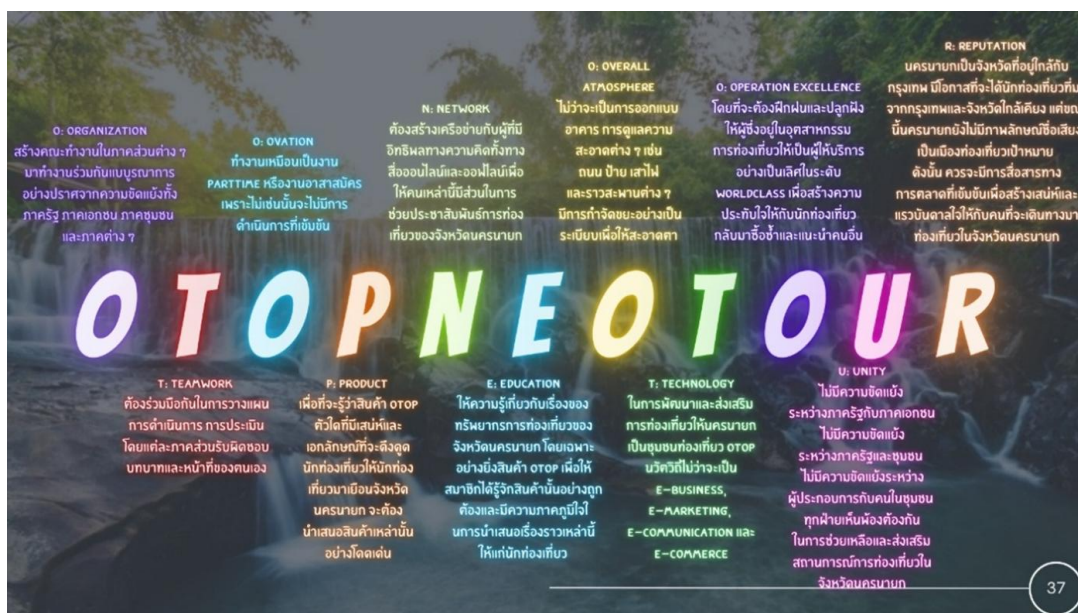
เหตุการณ์เช่นนี้สะท้อนให้เห็นว่า การอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ กรรมการพัฒนาชุมชนที่ให้แก่ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและผู้ประกอบการ OTOP หรือตัวแทนของชุมชน ยังไม่สามารถนำทักษะความรู้ที่ได้รับจากการอบรมหรือความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพได้มากนัก

3. โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีลักษณะเป็นการใช้ยุทธศาสตร์เดียวกัน และสั่งการลงไปทุกพื้นที่ในประเทศไทย ใน ลักษณะที่มีการอุปมาอุปไมยว่า การกำหนดขนาดเสื้อตัวเดียวให้ใช้ได้กับประชากรทั้ง ประเทศ (One Size Fits All) โครงการนี้ไม่ได้คำนึงถึงบริบทที่แตกต่างกันของแต่ละท้องถิ่น หรือแต่ละชุมชน กล่าวคือ บางพื้นที่ (5%) ไม่เหมาะแก่การท่องเที่ยว หรือไม่มีแหล่งท่องเที่ยว ในชุมชนเลย จึงไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนได้ และยังสอดคล้องกับ ชุมนะ เดชฌนา (2565) ได้ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบสมการโครงสร้างเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีความคิดสร้างสรรค์ยินดีจ่ายราคาที่สูงขึ้นเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ที่มีศักยภาพในการสร้างสรรค์ พวกเขาชอบผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างสรรค์อาวุโสในท้องถิ่นมากกว่าผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างสรรค์รุ่นเยาว์ พวกเขาแสวงหากิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลาย พวกเขาต้องการการสนับสนุนบริการ ในจุดหมายปลายทางที่สร้างสรรค์ ในการเป็นจุดหมายปลายทางที่น่าดึงดูดสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สถานที่นั้นจะต้องเสนอการท่องเที่ยวประเภทอื่นเพื่อให้นักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้เพลิดเพลินด้วย การทดสอบทางสถิติแสดงให้เห็นว่าตัวแปรแฝงทั้ง 4 ตัวมีความสัมพันธ์กันและทำให้เกิด SEM ในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทยจะต้องรู้วิธีใช้ประโยชน์จากทุนทางวัฒนธรรมของประเทศไทย

จากข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอกระบวนทัศน์ (Paradigm) ที่ประกอบด้วย แนวความคิดที่เป็นกรอบในการดำเนินยุทธศาสตร์ของการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก ดังนี้

ภาพ 35 ยุทธศาสตร์ของการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก

ภาพ 36 รายละเอียดกระบวนทัศน์ (Paradigm) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยว
เชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก

รายละเอียดกระบวนทัศน์ (Paradigm) สามารถอธิบายได้ดังนี้

O: Organization: สร้างคณะทำงานในภาคส่วนต่าง ๆ มาทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ อย่างปราศจากความขัดแย้งทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน และภาคต่าง ๆ

T: Teamwork: ต้องร่วมมือกันในการวางแผน การดำเนินการ การประเมิน โดยแต่ละ ภาคส่วนรับผิดชอบบทบาทและหน้าที่ของตนเอง

O: Ovation: ทำงานเหมือนเป็นงาน Parttime หรืองานอาสาสมัคร เพราะไม่เช่นนั้น จะไม่มีการดำเนินการที่เข้มข้น

P: Product: เพื่อที่จะรู้ว่าสินค้า OTOP ตัวใดที่มีเสน่ห์และเอกลักษณ์ที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้นักท่องเที่ยวมาเยือนจังหวัดนครนายก จะต้องนำเสนอสินค้าเหล่านั้นอย่างโดดเด่น

N: Network: ต้องสร้างเครือข่ายกับผู้ที่มีอิทธิพลทางความคิดทั้งทางสื่อออนไลน์และ ออฟไลน์เพื่อให้คนเหล่านี้มีส่วนในการช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายก

E: Education: ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องของทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้า OTOP เพื่อให้สมาชิกได้รู้จักสินค้านั้นอย่างถูกต้องและมีความภาคภูมิใจ ในการนำเสนอเรื่องราวเหล่านี้ให้แก่นักท่องเที่ยว

O: Overall Atmosphere: ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบอาคาร การดูแลความสะอาดต่าง ๆ เช่น ถนน ป้าย เสาไฟ และราวสะพานต่าง ๆ มีการกำจัดขยะอย่างเป็นระเบียบเพื่อให้สะอาดตา

T: Technology: ในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้นครนายกเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไม่ว่าจะเป็น E-Business, E-Marketing, E-Communication และ E-Commerce

O: Operation Excellence: โดยที่จะต้องฝึกฝนและปลูกฝังให้ผู้ซึ่งอยู่ในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวให้เป็นผู้ให้บริการอย่างเป็นเลิศในระดับ Worldclass เพื่อสร้างความประทับใจให้กับ นักท่องเที่ยวกลับมาซื้อซ้ำและแนะนำคนอื่น

U: Unity: ไม่มีความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน ไม่มีความขัดแย้งระหว่างภาครัฐ และชุมชน ไม่มีความขัดแย้งระหว่างผู้ประกอบการกับคนในชุมชน ทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกันในการ ช่วยเหลือและส่งเสริมสถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก

R: Reputation: นครนายกเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้กับกรุงเทพ มีโอกาสที่จะได้นักท่องเที่ยว ที่มาจากกรุงเทพและจังหวัดใกล้เคียง แต่ขณะนั้นนครนายกยังไม่มีภาพลักษณ์ชื่อเสียงเป็นเมือง ท่องเที่ยวเป้าหมาย ดังนั้น ควรจะมีการสื่อสารทางการตลาดที่เข้มข้นเพื่อสร้างเสน่ห์และแรงบันดาลใจให้กับคนที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจในการนำไปศึกษาเพิ่มเติม ได้แก่

1. ควรทำการศึกษาต่อเนื่องทุกปี เพื่อความความเปลี่ยนแปลงของการเดินทางท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัด นครนายก
2. ควรศึกษาการท่องเที่ยวในแบบอื่น ๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวเชิง ผจญภัย เป็นต้น งานวิจัยในอนาคตมุ่งศึกษาปัจจัยในด้านอื่น ๆ เช่น ความคาดหวังและการรับรู้ ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจในการนำไปศึกษาเพิ่มเติม ได้แก่

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านการพัฒนาแผนการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชน ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก
2. ควรทำการศึกษาต่อเนื่องทุกปี เพื่อความความเปลี่ยนแปลงของการเดินทางท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดนครนายก
3. ควรศึกษาการท่องเที่ยวในแบบอื่น ๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวเชิง ผจญภัย เป็นต้น

4. ควรมีงานวิจัยในอนาคตมุ่งศึกษาปัจจัยในด้านอื่น ๆ เช่น ความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก

5. ควรมีการศึกษาการสร้างแผนยุทธศาสตร์การตลาดยุคดิจิทัลของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก

บรรณานุกรม

กรมการพัฒนาชุมชน. (2561). *คู่มือบริหารโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี*.

กรมพัฒนาชุมชน.

กรมการพัฒนาชุมชน. (2563). *โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี*. <https://www.cdd.go.th/>

คมสัน ดาวทอง. (2564). *การนำนโยบายชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ไปปฏิบัติ กรณีศึกษาตำบลคลองพระอุดม อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี* [สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

ธีระพงษ์ โสดาศรี. (2562). “OTOP นวัตวิถี” คืออะไร “เรียนรู้ภาษาไทยจากสื่อมวลชน”.

<https://www.thailandplus.tv/archives/53463>

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. เพรส แอนด์ ดีไซน์.

ประกาย วุฒิพิพัฒน์พงศ์, ชูศักดิ์ อินทมนต์ และฐิติมา สุ่มแสนหาญ. (2566). ศักยภาพ

การท่องเที่ยวโดยชุมชนตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี กรณีศึกษา: หมู่บ้านท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน (บ้านชะยอม) อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง*, 12(1), 41-63.

ประภาพร แสนโคตร และพีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์. ผลการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดมหาสารคาม. *Journal of Graduate MCU KhonKaen Campus*, 7(4), 299-310.

ปาริชาติ คุณปลื้ม. (2562). ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 16(1), 14-22.

ปุนรดา ครุทสาย. (2562). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสินค้าชุมชนสู่ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี: กรณีศึกษา ชุมชนบ้านท่ากกแก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยนเรศวร].

ผู้จัดการออนไลน์. (2561). *การดำเนินโครงการ OTOP นวัตวิถี*. <https://mgronline.com/>

พจนา สวนศรี. (2541). *คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน*. โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.

โพสต์ทูเดย์. (2561). การท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี คืบความสุข เพื่อคนไทย.

<https://www.posttoday.com/life/travel/56594>.

ภัทรา ภู่อะเสริญ. (2562). งานข้อเสนอเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีกรณีศึกษา ชุมชนบ้านพลับ อำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. [การค้นคว้าอิสระปริญญา
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].

รัฐพล สุวรรณประสม. (2566). ปัจจัยชุมชนเข้มแข็งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดสงขลา. [สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์].

วัลลภ วรรณโอส. (2564). รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน OTOP นวัตวิถีเพื่อการพัฒนา
ชุมชนอย่างยั่งยืน [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร].

สรลล กิตติการ. (2563). แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการท่องเที่ยวผ่านโครงการ
ท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตวิถี บ้านศรีวังทด อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี [วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยรังสิต].

สุดแดน สุทธิลักษณ์. (2558). องค์ความรู้ว่าด้วยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์: คู่มือและแนวทางปฏิบัติ.
คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุรพงษ์ เพ็ชรหาญ. (2562). การพัฒนาชุมชนโอท็อปนวัตวิถีและส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยระบบ
ภูมิสารสนเทศศาสตร์ จังหวัดลำปาง. วารสารโครงการวิทยการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี
สารสนเทศ, 5(1), 65.

เสรี วงษ์มณฑา. (2562). ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี. [https://www.thaipost.net/
main/detail/27014](https://www.thaipost.net/main/detail/27014)

เสรี วงษ์มณฑา และวรสุวิทย์ โพธิ์สัตย์. (2561). แนวทางในการเสริมสร้างคุณค่าสินค้าOTOP และการ
ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน: กรณีศึกษา อำเภอศรี
สวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี. วารสารรัชต์ภาคย์, 12(25), 1-24.

แสงทิพย์ พรหมอักษร. (2564). ข้อเสนอแนะการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานกรมการพัฒนา
ชุมชนเพื่อให้ส่งเสริมบทบาทของชุมชน กรณีศึกษา
การดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].

โอบปริก ก้องภาณุรักษ์. (2563). ปัจจัยสู่ความสำเร็จโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP

นวัตวิถี อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].

Hiramatsu, M. (2008). *One Village, One Product Spreading throughout the World*.

Oita Japan: Office: Oita OVOP International Exchange Promotion Committee.

Hu, G. and XIE, J. (2010). A Study of Shanxi Tourism Development in Ancient

Architecture Based on "Creative Tourism. *Journal of Shanxi Economic Management Institute*, 2010-02.

Jelinčić, D.A. and Žuvela, A. (2012). Facing the Challenge? Creative Tourism in Croatia.

Journal of Tourism Consumption and Practice, 4(2), 78-90.

Li, W. J. (2005). *Community Decision Making Participation in Development*. Peking University, China.

Matka, M.M. (2016). *Contiguous community development*. Sociology Program, College of Health and Social Sciences, Eastern University, USA.

Niekerk, M. V. (2013). *Advocating community participation and integrated tourism development planning in local destinations: The case of South Africa*.

University of Central Florida, Rosen College of Hospitality Management, 9907 Universal Boulevard, Orlando, USA.

Richards, G. (2010). *Creative Tourism and Local Development*. In Wurzbürger, R.,

et al. (Ed.). *Creative Tourism: A Global Conversation: How to Provide Unique Creative Experience for Travelers Worldwide*, pp.78-90. Santa Fe: Sunstone Press.

Tosum, C. (2004). *Expected nature of community participation in tourism development*.

School of Tourism and Hotel Management, Mustafa Kemal University,

Tosum, C. (1999). *Limits to community participation in the tourism development*

Process in developing countries. School of Tourism and Hotel Management, Bilkert University, Ankara, Turkey.

World Tourism Organization. (2001). *Sustainable development of Tourism*. Report of the Secretary-General (Document No. E/CN.17/2001/PC/21). New York. UN

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยววิถืวัฒนธรรม OTOP นวัตวิถี กับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดนครนายก

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ เป็นเครื่องมือประกอบการศึกษาวิจัยของนิสิตระดับปริญญาเอก ซึ่งอยู่ในการควบคุมดูแลของคณาจารย์ที่ปรึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ศึกษาเพื่อแนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยววิถืวัฒนธรรม OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก เพื่อวางแผนในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยววิถืวัฒนธรรม OTOP นวัตวิถีจังหวัดนครนายก และเพื่อส่งเสริมให้นครนายกเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดกรุณาให้สัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจักนำข้อมูลสำคัญที่ได้ไปเป็นประโยชน์ในการเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยววิถืวัฒนธรรม OTOP นวัตวิถี กับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดนครนายก

แบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก

ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยววิถืวัฒนธรรม OTOP นวัตวิถี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบพระคุณในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง

พัตยศ เพชรวงษ์

นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว การโรงแรม และธุรกิจบริการ

วิทยาลัยการจัดการ กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบสัมภาษณ์

แนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยววิถกรรม OTOP นวัตกรรม
กับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดนครนายก

Guidelines for Integrating the Tourism Community and Innovative OTOP Ways
and Promotion of Creative Tourism in Nakhon Nayok Province

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ (ชื่อ-สกุล).....
ตำแหน่ง.....
สถานที่ทำงาน.....
เบอร์โทรศัพท์..... Email.....
ไอดีไลน์.....
ประสบการณ์ในการทำงาน.....
วัน/เดือน/ปี ที่ให้สัมภาษณ์.....
สถานที่สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศักยภาพชุมชน ท่องเที่ยววิถกรรม OTOP นวัตกรรม

1. ท่านคิดว่าการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางชุมชน
ท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ดีพอหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาครัฐบาลดีพอหรือไม่ เพียงใด

3. ท่านคิดว่าการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน ดีพอหรือไม่ เพียงใด

4. ท่านคิดว่าการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาควิชาการ ดีพอหรือไม่ เพียงใด

5. ท่านคิดว่าการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาคชุมชน ดีพอหรือไม่ เพียงใด

6. ท่านคิดว่าการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้รับความร่วมมือจากภาคนักท่องเที่ยว ดีพอหรือไม่ เพียงใด

.....

.....

.....

.....

.....

7. มีแหล่งท่องเที่ยวอะไรในจังหวัดนครนายกที่จะดึงดูดและสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

8. จังหวัดนครนายกมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะสร้างประสบการณ์ที่ประทับใจให้นักท่องเที่ยวครบครันเพียงใด มีอะไรที่ต้องเพิ่มเติม ปรับปรุงบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

9. จังหวัดนครนายกมีกิจกรรมอะไรที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนนครนายก

.....

.....

.....

.....

.....

10. นครนายกมีวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาลอะไรที่ควรจะต้องเพิ่ม เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนนครนายก

11. นครนายกมีความงาม ธรรมชาติอะไรที่เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของจังหวัดที่จะดึงดูด นักท่องเที่ยวได้

12. จังหวัดนครนายก มีเรื่องราวทางด้านประวัติศาสตร์อะไร ที่สามารถใช้เป็นเรื่องราว ที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเยือนนครนายก

13. ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านต่าง ๆ ของนครนายกมีอะไรบ้างที่เป็นศักยภาพใน การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้แก่นครนายก

14. เวลานี้ครุฑมีการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่ดีพอแล้วหรือยัง ควรมีการเพิ่มเติมอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

15. การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของครุฑดีพอแล้วหรือยัง ควรเพิ่มเติมอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

16. การพัฒนาการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของครุฑสอดคล้องกับปรัชญาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

17. ยุทธศาสตร์การตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของครุฑดีพอแล้วหรือยัง ควรมีการทำอะไรเพิ่มเติมบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

18. การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนครนายกตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีการบูรณาการระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในจังหวัด ดีพอแล้วหรือยัง

.....

.....

.....

.....

.....

19. การทำงานแบบบูรณาการมีความขัดแย้งอะไรบ้างหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

20. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายกที่จะส่งเสริมให้นครนายกเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ที่มีศักยภาพ ควรเป็นเช่นไร

.....

.....

.....

.....

.....

21. การดำเนินการและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนครนายกควรดำเนินการอย่างไรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่กรุณาสละเวลาให้สัมภาษณ์
พัทยศ เพชรวงษ์

ภาคผนวก ข รูปภาพในการลงพื้นที่วิจัย

ภาพ 37 รูปภาพในการลงพื้นที่วิจัย

ภาพ 37 (ต่อ)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	พัตยศ เพชรวงษ์
วัน เดือน ปี เกิด	10 มกราคม 2524
สถานที่เกิด	กำแพงเพชร
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2554 วท.ม. (การจัดการนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยว), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ พ.ศ. 2546 ศศ.บ. (อุตสาหกรรมบริการ), มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพฯ
ที่อยู่ปัจจุบัน	877/59 แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ 10800
ผลงานตีพิมพ์	พัตยศ เพชรวงษ์, ณัฐรินทร์ ปรีวงศ์กุลธร, เสรี วงษ์มณฑา, และชัชณะ เตชคณา. (2568). การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยววัฒนธรรม OTOP นวัตกรรม วิถีชีวิต จังหวัดนครนายก. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 10(6), อยู่ระหว่างการเผยแพร่. พัตยศ เพชรวงษ์, ณัฐรินทร์ ปรีวงศ์กุลธร, เสรี วงษ์มณฑา, และชัชณะ เตชคณา. (2568). แนวทางการบูรณาการโครงการชุมชนท่องเที่ยววัฒนธรรม OTOP นวัตกรรม วิถีชีวิต จังหวัดนครนายก. วารสารวิชาการรัตนบุศย์, 7(1), 202-216.